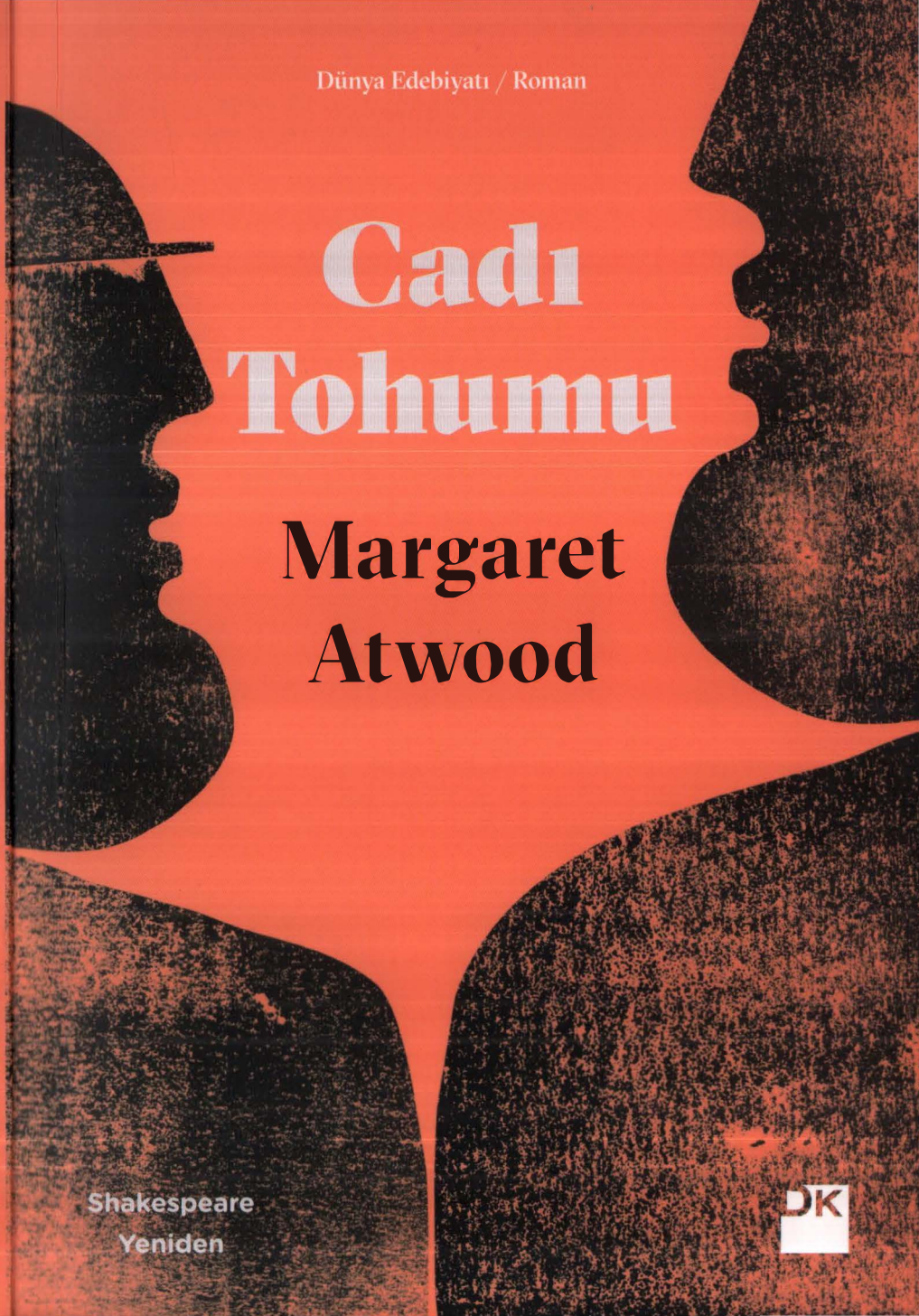
Dünya Edebiyatı / Roman

Cadı Tohumu

Margaret Atwood

Shakespeare Yeniden

DK

Cadı Tohumu Margaret Atwood

DK

Margaret Atwood, Kanadalı şair, yazar, eleştirmen, denemeci, feminist ve çevre aktivisti.

Özellikle "ütopya" ve "distopya" kavramlarını birleştirerek "üstopya" adını verdiği kendine özgü bilimkurgu türündeki romanlarıyla tanındı. *Kör Suikastçı* (Man Booker Ödülü), *Tufan Zamanı*, *Antilop* ve *Flurya, Damızlık Kızın Öyküsü* gibi romanları Türkçede de yayımlandı.

Atwood, 2017'de Alman Kitap Basım ve Yayıncıları Derneği Borsa Birliği tarafından verilen Barış Ödülü'ne layık görüldü.

Cadı Tohumu

Fırtına, yeniden

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Darnızlık Kızın Öyküsü
Kör Suikastçi
Tufan Zamanı

CADI TOHUMU

Yazan: Margaret Atwood
© Margaret Atwood, 2016
Orijinal adı: Hag-Seed
İngilizce aslından çeviren: Canan Sılay
Yayına hazırlayan: Aslı Güneş
İngilizcede ilk kez Vintage alt markası Hogarth tarafından yayımlanmıştır.
Vintage, Penguin Random House'a aittir.

***Shakespeare Yeniden*, William Shakespeare'in ölümünün 400. yılı dolayısıyla başlatılmış, ünlü eserlerinin çağdaş yazarlar tarafından yeniden yorumlandığı roman serisidir. İngilizcede *Hogarth Shakespeare* olarak yayımlanmaktadır.**

Orijinal *Fırtına* alıntıları: William Shakespeare. *Fırtına*. Çev. Özdemir Nutku.
İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2016.

Türkçe yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
Bu kitabın Türkçe yayın hakları AnatollaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.
1. baskı / Eylül 2017 / ISBN 978-605-09-4590-4
Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Geray Gençer
Kapak illüstrasyonu: Elif Deneç
Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kâğıt San. Tic. Ltd. Şti.
Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 / C Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL
Tel: (212) 515 49 47
Sertifika no: 11965

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Cadı Tohumu

Margaret Atwood

Shakespeare
Yeniden

Çeviren: Canan Sılay

DK DOĞAN KİTAP

Richard Bradshaw, 1944-2007
Gwendolyn MacEwen, 1941-1987

Büyücüler

"İntikam peşindeki insan, kendiliğinden iyileşebilecek yaralarını yeniden kanatmayı sürdürür."

Sir Francis Bacon, "İntikam üzerine"

"... Sahnede hoş insanlar olmakla birlikte, bazıları da vardır ki saçlarınızı diken diken eder."

Charles Dickens

"Yaşam ve Acı'nın denizinde
çiçeklenen başka adacıklar da olmalı:
Başka canların yüzerek kaçtığı
O körfezin ötesinde..."

Percy Bysshe Shelley,
"Euganean Tepelerinde Yazılmış Satırlar"dan

İçindekiler

Giriş: Film gösterimi **15**

I. Geçmişteki karanlık **21**

1. Deniz kıyısı 23
2. Müthiş çekicilik 25
3. Gaspçı 33
4. Kostüm 39
5. Fakir, dolu bir hücre 44
6. Zamanın dipsiz uçurumunda 51
7. Gizli faaliyetlere dalınca 57
8. Gelsin ayaktakımı! 63
9. İnci gözler 75

II. Cesur bir krallık **81**

10. Uğurlu bir yıldız 83
11. Kötü adamlar 90
12. Erişmesi imkânsız gibi 95
13. Felix oyuncularına sesleniyor 99
14. İlk ödev: Küfürlü kelimeler 109
15. Ey harikulade varlık 112
16. Başka kimselerin gözüne görünmez 119
17. Küçük ada seslerle dolu 126
18. Bu ada benim 131
19. İğrenç bir canavar 137

III. Oyuncularımız **145**

20. İkinci ödev: Tutuklular ve gardiyanları 147
21. Prospero'nun cinleri 148
22. Oyundaki kişiler 155
23. Hayran olunası Miranda 161

24. Gelelim şimdiki işimize 168
25. Hain kardeş Antonio 174
26. Garip düzenler 185
27. Ne olduğundan habersiz 191
28. Cadı Tohumu 195
29. Hedefe yaklaşırken 204

IV. Zor büyü 209

30. Sanatımdan bir örnek 211
31. Cömert Kader, artık koruyucum olan aziz leydim 219
32. Felix cinlerine sesleniyor 228
33. Vakit tamam 233
34. Fırtına 240
35. Zengin ve harika bir şey 243
36. Dolambaçlı patikalar 248
37. "Büyülerim hiç patlak vermedi" 254
38. "Kaş çatmaya bile gerek kalmaz" 259
39. Neşeyle, coşkuyla 263

V. Karanlığın piçi 273

40. Son ödev 275
41. Ariel Takımı 279
42. Hain kardeş Antonio Takımı 282
43. Miranda Takımı 286
44. Gonzalo Takımı 291
45. Cadı Tohumu Takımı 296
46. İşte şenliğimiz 302
47. Şenliğimiz artık sona erdi 306

Sonsöz: Azat edin beni 311

Fırtına'nın öyküsü, Shakespeare 318
Teşekkür 323

Giriş:
Film gösterimi

Çarşamba, 13 Mart 2013

Salonun ışıkları kararır. Seyirciler susar.

BÜYÜK DÜZ EKRANDA: *Siyah üzerine sarı, biçimsiz harflerle*:

FIRTINA
William Shakespeare
Fletcher Cezaevi Oyuncuları'nın katılımıyla

PERDEDE: *Kısa, eflatun bir pelerin giymiş Sunucu tarafından kameraya doğru tutulan, elle yazılmış bir afiş. Sunucu'nun diğer elinde tüylü bir kalem vardır.*

AFİŞ: ANİ BİR FIRTINA

SUNUCU: Şimdi göreceğiniz sahne, denizde bir fırtına:
Rüzgâr uluyor, denizciler haykırıyor,
Yolcular onlara sövüyor, çünkü durum gitgide kötüleşiyor:
Çığlıkları duyacaksınız, kötü bir rüya gibi,
Ama burada her şey göründüğü gibi değil,
Benden söylemesi...
Sırıtır.
Şimdi oyuna başlıyoruz.

Tüylü kalemiyle işaret eder. Sahne değişir: Kasırga TV Kanalı'ndan araklanmış, kara bulutlar ve gök gürültüleri arasında

çakan şimşek görüntüleri, okyanus dalgaları, yağmur, uluyan rüzgâr...

Kamera, mavi plastikten, üzerinde balık resimleri olan bir duşakabin perdesinin üzerinde bata çıka sürüklenen bir oyuncak yelkenliye zum yapar. Duş perdesinin altından el hareketleriyle dalga efekti yaratılır.

Kamera, siyah örgü bir kukuleta giymiş olan Lostromo'ya odaklanır. Adamın üstüne dışarıdan su boşaltılır, sırılsıklam olur.

LOSTROMO: Herkes derhal işinin başına, yoksa her an karaya oturabiliriz!
Çabuk, çabuk![1]
Hadi, ha gayret! Dikkat! Gözünüzü dört açın!
Haydi asılın,
Yapalım şunu! Yelkenleri indirin,
Balinalarla yüzmek istemiyorsanız, azgın rüzgârla savaşın!
DIŞ SESLER: Hepimiz boğulacağız!
LOSTROMO: Ayakaltından çekilin! Oyalanacak zaman yok!
Kafasına bir kova dolusu su boca edilir.

DIŞ SESLER: Beni dinle! Beni dinle!
Bilmiyor musun ki biz kraliyet mensuplarıyız?
LOSTROMO: Hadi, hadi! Bu, dalgaların umurunda değil!
Rüzgâr kükrüyor, yağmur boşalıyor,
Senin tek yaptığın orada dikilip bakmak!
DIŞ SESLER: Sarhoşsun!
LOSTROMO: Geri zekâlısın!
DIŞ SESLER: Sonumuz geldi!
DIŞ SESLER: Batıyoruz!

Kamera, mavi bir yüzücü bonesi ve yanardöner renkli bir ka-

1. William Shakespeare. *Fırtına*. Çev. Özdemir Nutku. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları, 2016. s. 1.

yak gözlüğü takmış, yüzünün alt kısmı maviye boyanmış olan Ariel'in yakın plan çekimine odaklanır. Üzerinde uğurböcekleri, arılar ve kelebekler olan, yarısaydam, muşamba bir yağmurluk vardır. Sol omzunun arkasında tuhaf bir gölge belirir. Ariel sessizce güler. Mavi lastik bir eldiven giydiği sağ eliyle yukarıyı işaret eder. Şimşek çakar, gök gürler.

DIŞ SESLER: Dua edelim!
LOSTROMO: Ne diyorsunuz be?
DIŞ SESLER: Batıyoruz! Boğulacağız!
Kralımızı göremeyeceğiz artık!
Atlayın gemiden, yüzün sahile!

Ariel başını arkaya atar ve keyifle güler. Mavi lastik eldivenler giymiş olduğu iki elinde de yanıp sönen ve parlak ışık saçan fenerler vardır.
Ekran kararır.

SEYİRCİLER ARASINDAN BİR SES: Ne oluyor?
BAŞKA BİR SES: Elektrik kesildi.
BİR BAŞKA SES: Kar fırtınası yüzünden olmalı. Elektrik hatlarından biri arızalanmıştır bir yerlerde.

Tam bir karanlık. Salonun dışından şaşkın sesler gelir. Bağrışmalar. Silah sesleri.

SEYİRCİLER ARASINDAN BİR SES: Neler oluyor?
SALONUN DIŞINDAN SESLER: Kapıları kapatın! Kapatın kapıları!
SEYİRCİLER ARASINDAN BİR SES: Burada yetkili kim?

Üç el silah sesi duyulur.

20

SALONUN İÇİNDEN BİR SES: Kıpırdamayın! Kesin sesinizi! Başınızı eğin! Olduğunuz yerde kalın!

1. Geçmişteki karanlık

1. Deniz kıyısı

Pazartesi, 7 Ocak 2013

Felix dişlerini fırçalıyor. Sonra öteki dişlerini fırçalıyor, takma dişlerini. Ve ağzına yerleştiriyor. Kullandığı pembe renkli yapıştırıcıya rağmen, iyi oturmuyor dişler ağzına; belki de ağzı küçüldü. Gülümsüyor, yani gülermiş gibi yapıyor. Poz mu, sahtelik mi, ama kim bilecek ki?

Eskiden olsaydı, dişçisini arayıp bir randevu alırdı. Ve yapay deri kaplı lüks dişçi koltuğunda otururken, ağzı nane kokulu, becerikli elleriyle parlak aletleri ustaca kullanan diş doktoru tüm dikkatiyle onunla ilgilenirdi. *Ah tamam, problem anlaşıldı. Hiç merak etmeyin, hemen hallederiz.* Sanki otomobilini bakıma getirmiş gibi. Hatta o koltuğa otururken yatıştırıcı bir hap alıp kulaklıkla müzik dinlerdi.

Ama artık bu gibi ayrıcalıklara sahip değil Felix. Şimdilerde diş bakımını ucuza getirmek zorunda; güvenilmez takma dişlerinin merhametine kalmış. Bu çok fena bir durum, zira finale bu kadar yaklaşmışken, dişlerinin ağzından düşmesi isteyeceği en son şey. *İşte şenliğimiz burada sona erdi. Oyuncularımız...* Eğer dişlerine bir şey olursa, bundan daha büyük bir utanç olamaz; düşüncesi bile ciğerlerine bir ağrı saplıyor. Eğer sözcükler kusursuz telaffuz edilmezse, eğer sesi gereken seviyede çıkmazsa, tonu incelikle ayarlanmazsa büyü kaybolur. İzleyiciler koltuklarında kıpırdanmaya, derken öksürmeye başlarlar ve ara verildiğinde de evlerine giderler. Kâbus!

"Ma-me-mi-mo-mu" diyor Felix, diş macunu lekeleriyle bezeli mutfak lavabosunun üstündeki aynaya bakarak. Kaşlarını düşürüyor, çenesini çıkartıyor. Sonra sırıtıyor: Köşeye sıkıştırılmış bir şempanzenin sırıtışıyla, yarı öfkeli, yarı tehditkâr, yarı reddedilmişliğin kırgınlığıyla.

Ne kadar da düşmüş. Ne kadar da sönmüş. Ne kadar da küçülmüş. Bu yapayalnız varoluşunu, memleketin ücra bir köşesinde, fakir bir kulübede unutulmuş bir halde sürdürmeye çalışırken; o Tony denen, reklam peşinde koşan, pozcu boku; sosyetik tiplerle gezen, şampanya kadehleri yuvarlayan, havyar, kuş dili ve yavru domuz eti zıkkımlanan, galalara katılan, maiyetindeki hayranları, dalkavukları ve yaltakçıları ile keyif yapan Tony'yi düşünüyor...

O yaltakçılar ki bir zamanlar Felix'in dalkavuklarıydı...

Öyle içine koyuyor ki... Öyle acıtıyor ki! İntikamla kaynıyor ruhu. Keşke...

Yeter. *Omuzlarını dik tut*, diye emrediyor aynadaki gri görüntüsüne. *Karnını içine çek*. Aynaya bakmadan da biliyor göbeklenmeye başladığını. Bir korse edinse iyi olur belki.

Boş ver! Mideni küçült! Yapılacak işler, kurulacak kumpaslar, çevrilecek dümenler, tuzağa düşürülecek hainler var! *Bilmece bildirmece, dil üstünde kaydırmaca. Dal tartar, kartal kalkar. Bu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi.*

İşte! Tek bir heceyi bile şaşırmadan söylüyor.

Hâlâ yapabilir. Tüm engellere rağmen başaracak. Önce gönüllerine gir, sonuçtan pek hoşlanmasan bile. "Hayretle seyretsin izleyiciler" de aktörlerine. *Haydi büyüleyelim herkesi*!

Ve o şeytan ruhlu, sapık orospu çocuğu Tony'nin ağzından aşağı küreklerle sokalım...

2. Müthiş çekicilik

O sahtekâr, sapık orospu çocuğu Tony, Felix'in kendi suçuydu tabii. Veya büyük ölçüde onun suçuydu. Tiyatro sanat yönetmenliğini kaybettiğinden bu yana geçen 12 yılda, Felix çoğu zaman kendini suçladı. Tony'ye fazla hareket alanı vermişti, onu yeterince denetlememişti. Tony'nin iki dirhem bir çekirdek kostümlerine, vatkalı omuzlarına, çizgili giysilerine dikkat etmemişti. Azıcık aklı ve iki kulağı olan herhangi birinin fark edebileceği ipuçlarını fark etmemişti. Daha da kötüsü, bu şeytan ruhlu, sınıf atlama peşindeki Makyavel kafalı ayak yalayıcısına güvenmişti. *Bırak bu angaryayı senin yerine halledeyim, bana ver bu işi, sen gideceğine beni gönder*... Ne aptalmışım!

Tek mazereti, o sırada yaşadığı büyük acı ile dikkatinin dağılmış olmasıydı. Kısa bir süre önce tek çocuğunu korkunç bir şekilde kaybetmişti. Keşke... keşke... daha dikkatli, daha farkında olabilseydi...

Yok, hâlâ çok büyük bir acı veriyor. Düşünme bunu diyor, kendi kendine, gömleğinin düğmelerini iliklerken. Gerilere at... Varsay ki bu sadece bir filmdi.

Aklına getirmekten kaçındığı o olay olmamış olsaydı bile, yine tuzağa düşürülecekti büyük olasılıkla. Tony'ye gündelik, sıradan işleri yüklemeyi alışkanlık haline getirmişti; zira kendisi sanat yönetmeni idi, Tony'nin de sık sık hatırlattığı gibi. Ve Felix gücünün zirvesindeydi. En azından eleştir-

menler öyle olduğunu yazıyorlardı, dolayısıyla kendisini daha yüksek amaçlara adamalıydı.

Ve öyle de yapıyordu. Gelmiş geçmiş en zengin, en güzel, en hayranlık uyandıran, en yaratıcı, en esrarengiz tiyatro deneyimlerini gerçekleştirmek. Çıtayı göklere kadar yükseltmek. Her prodüksiyonla, izleyenlere asla unutamayacakları bir deneyim yaşatmak. Her oyunda seyircilerin topluca iç çekip nefeslerini tutmalarını; gösteri bittiğinde sanki sarhoş olmuş gibi adeta sendeleyerek çıkmalarını sağlamak. Makeshiweg Festivali'ni, tüm diğer tiyatro festivallerinin kıyaslandığı bir değer ölçüsü haline getirmek.

Bunlar sıradan amaçlar değildi.

Bunları başarmak için en yetenekli, en becerikli kadroları bir araya getirmeye çalışıyordu Felix. En iyi elemanları işe alıyor, en iyilerine ilham veriyordu. Yani maddi imkânların elverdiği ölçüde en iyilerini... Teknik personeli, ışıklandırma tasarımcılarını, ses teknisyenlerini kendi eliyle seçiyor; günün en beğenilen sahne ve kostüm tasarımcılarını bizzat buluyordu. Hepsi en üstün, en başarılı olanlardan seçilmeliydi. Mümkünse eğer.

Dolayısıyla paraya ihtiyacı vardı.

Para bulmak Tony'nin işiydi. Daha az önemli bir işti bu; para, sonuca, yani zirveye giden yolda sadece bir araçtı. Bu, her ikisi tarafından da böyle biliniyordu. Felix bulutların üstünde uçan bir sihirbaz, Tony ise yerde gezen bir işbitirici, bir altın arayıcısıydı. Farklı yetenekleri göz önüne alındığında, bu uygun bir işbölümüydü. Tony'nin de dediği gibi, herkes başarılı olduğu işi yapmalıydı.

Geri zekâlı, diye azarlıyor Felix kendini. Hiçbir şeyi anlamamıştı. Gücünün zirvesinde olmasına gelince, o zirve her zaman uğursuzdur. Zirveden sonra gidilecek tek yer aşağı doğrudur.

Tony, Felix'i, nefret ettiği ritüellerden kurtarmak için daima çok istekli olmuştu: kokteyl partilerine katılmak, sponsorlara ve destekçilere yağ çekmek, Yönetim Kurulu üyeleriyle içli dışlı olmak, hükümetin çeşitli kademelerinden bağış temin etmek ve etkileyici raporlar yazmak gibi. Böylece, diyordu Tony, Felix bütün vaktini gerçekten önemli işlere, örneğin en derinlikli senaryo notlarını yazmaya, en çarpıcı ve etkileyici ışıklandırma planlarını hazırlamaya ve dâhiyane bir başarıyla kullandığı, konfeti yağmurunu yağdıracağı en doğru anı hesaplamaya vakfedebilirdi.

Ve tabii ki yönetmenliğe. Felix, her sezon bir veya iki oyunu bizzat yönetirdi. Hatta arada bir, kendini çok kaptırırsa, başrolü bizzat üstlenirdi. Jül Sezar, İskoç eteklikli Kral Lear, Titus Andronicus. Bu rollerin hepsi büyük bir zafer olmuştu Felix için. Sahnelediği oyunların hepsi gibi.

Daha doğrusu, eleştirmenlerin gözünde birer zafer olmuştu, seyirciler, hatta festival yöneticileri zaman zaman bazı prodüksiyonlardan rahatsız olsa bile. *Titus* oyununda Lavinia'nın neredeyse çırılçıplak, kanlar içinde kalması "görsel olarak fazla rahatsız edici" diye nitelendirilmişti; oysa Felix'e göre senaryo tam da bunu gerektiriyordu. *Pericles*'te yelkenli gemiler ve yabancı ülkeler kullanmak yerine, neden uzay gemileri ve uzay yaratıkları kullanılmış ve Ay Tanrıçası Artemis neden peygamberdevesi böceği kafası ile sunulmuştu? İyice derinlemesine düşünürseniz, demişti Felix, Festival Yönetim Kurulu'na verdiği savunmada, oyunun ruhuna uyan tam da budur. *Kış Masalı* oyununda, Hermione'nin yaşama bir vampir olarak dönmesi seyirciler tarafından yuhalanarak karşılanmıştı. Ve Felix zevkten dört köşe olmuştu: Ne sarsıcı bir etki yaratmıştı ama! Başka kim yapabilmişti ki bunu? Ne kadar yuhalama gelirse, o kadar hayat vardı orada!

* * *

Bu yaramazlıklar, bu fantezi kaçamaklar, bu zaferler eski Felix'in yaratıcılıklarıydı. Eskide kalmış zafer şenlikleri ve coşkulu sevinçlerdi. Tony'nin vurduğu darbeden hemen önce, her şey değişmişti. Felix'in dünyası aniden kararmış, kapkaranlık olmuştu. *Bağır, inle, ulu...*

Ama yapamazdı.

* * *

Onu ilk terk eden karısı Nadia olmuştu, evliliklerinin birinci yılı henüz dolmuşken. Oldukça geç yaşta ve beklenmedik bir evlilikti Felix için. O yaşına kadar, böylesine bir aşk hissedebileceğini bilmeden yaşamıştı. Karısının iyiliklerinin, erdeminin yeni yeni farkına varıyordu ki, doğumun hemen ardından ağır bir stafilokok enfeksiyonu sonucu hayatını kaybetmişti Nadia. Çağdaş tıbbın bütün imkânlarına rağmen böyle vakalar oluyordu işte. Hâlâ karısının yüzünü hatırlamaya çalışıyor Felix, gözünün önüne getirmeye çalışıyor. Ama yıllar içinde Nadia yavaşça uzaklaşmıştı ondan, solan bir polaroit fotoğraf gibi. Artık sadece bulanık bir görüntüydü Nadia'nın hatırası, acı ve hüzün veren...

Böylece yeni doğmuş bebeği Miranda ile baş başa kalmıştı Felix. Miranda. Orta yaşlı bir baba, üzerine titrediği, annesiz kalmış kız bebeğine başka ne isim verebilirdi ki? Onu kaosun uçsuz bucaksız derinliklerine düşmekten kurtaran Miranda oldu. Kendini elinden geldiğince toparlamaya çalıştı. Çok başarılı olamasa da idare ediyordu. Dışarıdan da yardım aldı elbette. Bebeğin gündelik bakımının pratik yönlerini bilmediği ve işi nedeniyle Miranda ile sürekli beraber olamayacağı için, bakıcı kadınlar tuttu. Serbest kaldığı her anı –bu anlar çok fazla olamasa da– kızıyla harcamaya çalıştı.

Doğduğu andan beri kızına hayrandı. Etrafında pervane oluyor, onu hayretle seyrediyor, üstüne titriyordu. El ve ayak

parmakları, gözleri, her şeyiyle kusursuzdu! Ne büyük mutluluktu! Konuşmaya başladığında onu tiyatroya bile götürmeye başladı; o kadar zeki bir çocuktu ki... Orada bir köşede oturur, olup bitenleri seyrederdi. İki yaşındaki başka çocukların aksine, hiç kıpırdanmaz, hiç canı sıkılmazdı. Miranda için öyle güzel planları vardı ki! Biraz daha büyüdüğünde, birlikte seyahat edeceklerdi. Ona tüm dünyayı gösterecek, her şeyi öğretecekti. Ama sonra, kızı üç yaşına geldiğinde...

Yüksek ateş. Menenjit. Bakıcı kadınlar ona ulaşmaya çalıştılar. Ama Felix provadaydı ve rahatsız edilmemek için kesin talimat vermişti. Kadınlar ne yapacaklarını bilemediler. Felix nihayet eve vardığında, herkes çaresizlik içinde gözyaşlarına boğulmuştu. Hastaneye yetiştirdi... ama artık çok geçti, çok geç!

Doktorlar ellerinden gelen her şeyi yaptılar: Her yöntem uygulandı, her mazeret sunuldu. Ama hiçbiri işe yaramadı ve Miranda öldü. *Gitti maalesef*, dendi. Ama nereye gitti? Öylesine yok olabilir miydi evrenden? Felix buna inanamıyordu...

Lavinia, Juliet, Cordelia, Perdita, Marina. Kaybolan tüm bu kız evlatlar... Ama bazıları yeniden bulunmuş ve dönmüştü. Miranda niye dönmesindi ki?

* * *

Böyle bir acıyla nasıl başa çıkılır? Ufuk çizgisinde kaynayan muazzam bir kara bulut gibiydi bu ıstırap. Hayır, korkunç bir kar fırtınası gibiydi. Yok, kelimelerle anlatabileceği bir şey değildi. Yüzleşemiyordu acısıyla. Onu dönüştürmek zorundaydı veya en azından etrafını bir duvarla çevirip hapsetmeliydi...

Miranda'yı acınası küçüklükteki tabutuyla toprağa verdikleri cenazeden sonra, Felix kendini tümüyle Shakespeare'in

Fırtına oyununa adadı. Bu bir kaçıştı, bunu kendisi de biliyordu elbette. Ama aynı zamanda, bir reenkarnasyon.

Kaybettiği kızı Miranda, *Fırtına* oyununda yaşayan, büyüyen ve mutlu sona ulaşan Miranda olacaktı. Sürgüne gönderilmiş babası ile karanlık denizlerde sürüklenen bir salda, babasının koruyucu meleği olarak onu kurtaran evlat olacaktı; ölmeyecek ve güzel bir genç kız olarak büyüyecekti. Felix kendi hayatında yaşayamadığı mutluluğu, sanatı sayesinde bir nebze olsun yaşayacak, gözünün bir ucuyla bile olsa onu yakalamaya çalışacaktı.

Yeniden doğmasını istediği Miranda'sı için uygun bir ortam yaratacak, onun için kendini aşan bir aktör ve yönetmen olacaktı. Her imkânı zorlayacak, sonuna kadar gidecekti. Uzun zaman öncesinde kalan bu çabalarında yoğun bir çaresizlik vardı, ama en büyük sanat özünde çaresizlik taşımaz mıydı? Sanat daima ölüme karşı bir meydan okuma değil miydi? Uçurumun dibindeyken kafa tutan bir orta parmak değil miydi?

Fırtına oyunundaki Ariel'in, uzun sırıklar üzerinde yürüyen, ateşböceği kılığında bir travesti olmasına karar vermişti. Caliban ise, uyuzdan kaşınan bir sokak serserisi olacaktı, zenci veya Kızılderili bir yerli, hatta yarı felçli, kendini sahnede büyük bir kaykay üzerinde hareket ettiren bir tip. Stefano ve Trinculo mu? Onları henüz düşünmemişti. Ama melon şapkalı ve dar pantolonlu olacaklardı herhalde. Ve hokkabazlık yapacaklardı. Büyülü adada buldukları ıvır zıvırla, mesela mürekkepbalıkları vs. ile hokkabazlık yapacaklardı.

Miranda müthiş olacaktı. Doğanın vahşi çocuğu olacaktı elbette; kıyıya vurmuş bir tekne enkazından çıkmış, ıssız bir adada 12 yıl boyunca yalın ayak koşturmuştu o. Ayakkabıyı nereden bulacaktı ki? Tabanları kösele gibi olmuştu bunca yıl sonra.

Felix, *Fırtına* oyunu için uzun bir arayışın ardından, sade-

ce genç ve güzel olan adayları eledikten sonra, bir çocuk jimnastikçiyi Miranda rolüne seçmeye karar verdi. Anne-Marie Greenland isimli bu genç jimnastikçi, Kuzey Amerika şampiyonalarında Gümüş Madalya almış, Ulusal Tiyatro Okulu'na kabul edilmiş, çiçeği burnunda bir amatör sporcu ve balerindi. Çok güçlü adaleleri olan, esnek bir vücuda sahip bir sokak çocuğuydu. Azminin ve enerjisinin sonu yoktu; henüz 16 yaşındaydı. Fazla bir tiyatro eğitimi yoktu, ama Felix onu kıvama getireceğine emindi. O kadar canlı bir performans sergileyebilirdi ki, buna oyun bile denemezdi. Gerçeğin ta kendisi olurdu. Anne-Marie sayesinde, Miranda'sı yeniden hayata dönecekti!

Felix bizzat Prospero olacaktı, yani Miranda'nın sevgili babası. Koruyucu –hatta belki aşırı koruyucu– olacaktı, kızının iyiliğini istediği, çıkarlarını koruduğu için. Ve bilge bir adam olacaktı, Felix'ten çok daha bilge bir adam! Gerçi bilge Prospero bile, yakınındaki insanlara aptalca güvenmiş ve kendini sihirbazlık işlerine adamıştı.

Prospero'nun sihirbaz giysileri hayvanlardan yapılmış olacaktı, sahici hayvanlardan değil elbette; pelüş kumaştan yapılmış oyuncak hayvanların içleri çıkartılarak, yerlerine yeni kumaşlar dikilecekti: sincaplar, tavşanlar, aslanlar, kaplanlar, ayılar... Bu hayvanlar, Prospero'nun doğaüstü ama aynı zamanda doğal gücünü ortaya çıkartan, doğayı yöneten unsurları temsil ediyor olacaktı. Felix, pelerinine daha fazla canlılık ve anlam derinliği kazandıracak, tüylü yaratıklarla bezenmiş yapma çiçekler, sprey boyayla altın rengine boyanmış yapraklar ve parlak tüyler sipariş etmişti. Bir antikacı dükkânında bulup satın aldığı, topuzunda yeşil gözlü gümüş bir tilki kafası bulunan, Edward döneminden kalma zarif bir bastonu da elinde tutacaktı. Bir büyücü bastonu olarak fazla gösterişli bir şey değildi, ama Felix gösteriş ile alçakgönüllülüğü yan yana getirmekten hoşlanırdı. Böyle bir

"yaşlı adam" aksesuarı, kritik anlarda çok işe yarayabilirdi. Oyunun sonunda, Prospero epiloğunu söylerken, bir günbatımı sahnesi planlamıştı Felix, gökten kar gibi yağan ışıltılı bir konfeti şöleni...

Bu *Fırtına* müthiş parlak bir şey olacaktı, şimdiye kadar yaptığı en iyi şey! Şimdi fark ediyor ki, bu bir takıntıydı onun için, sağlıksız bir sabitfikir. Tac Mahal gibiydi; sevgili bir gölgenin onuruna veya sevgilinin küllerini taşıyan süslü bir tabut için inşa edilmiş bir anıtkabir. Ama bunlardan daha fazla bir şeydi, çünkü yarattığı büyülü baloncuğun içinde Miranda'sı yeniden yaşayacaktı.

Ancak, her şey parçalanıp dağıldığı zaman, yenilgisi daha da acı olmuştu.

3. Gaspçı

Provalara tam başlamak üzereydiler ki, Tony elini gösterdi. Tam on iki yıl sonra, Felix aralarında geçen konuşmaları harfiyen hatırlıyor.

Olağan salı öğleden sonrası toplantısı normal bir görüşme olarak başlamıştı. Bu toplantılarda Felix, Tony'ye ondan yapmasını istediği işlerin bir listesini sunardı; Tony ise gerekli hususlarda Felix'in dikkatini çeker ve/veya imzasını isterdi. Genellikle bu konulara gerek kalmazdı, çünkü Tony öyle becerikliydi ki, en önemli meselelerin hepsini daha önceden halletmiş olurdu.

"Kısa keselim" diye başladı Felix, âdeti olduğu üzere. Tony'nin kırmızı kravatının üzerindeki tavşan ve kaplumbağa desenlerinden rahatsız olmuştu. Ukala züppe, diye düşündü. Tony'nin pahalı, gösterişli aksesuarlara giderek artan bir düşkünlüğü vardı. "Listemde bugün şunlar var: Birincisi, ışıklandırma teknisyenini değiştirmemiz lazım, istediğimi vermiyor. Bir de, sihirli kostüm için..." diye taleplerini sıralarken Tony sözünü kesti:

"Korkarım senin için kötü haberlerim var Felix." Şık bir takım elbise giymişti yine, Yönetim Kurulu toplantısına katılacağının işaretiydi bu. Felix bu toplantıları her zaman es geçmeyi âdet edinmişti: Yönetim Kurulu Başkanı Lonnie Gordon düzgün bir adamdı, ama son derece sıkıcı bir tipti; Yönetim Kurulu'nun diğer üyeleri ise, her söylenene parmak kaldırıp indiren kuklalardı. Felix bunlara fazla takmazdı ka-

fasını, çünkü Tony onları hizaya getirmesini bilirdi zaten.

"Ooo, neymiş o?" diye sordu Felix. Kötü haber, canı sıkkın bir sponsordan veya destekçiden gelen önemsiz bir şikâyet mektubu olurdu genellikle. Kral Lear'ın *bütün* giysilerini çıkarması mı gerekiyordu? Veya ilk sırada oturan bir seyircinin, interaktif bir sahnede üzerine boşaltılan kanlarla (Macbeth'in kanlı kafası ile) kirlenen paltosu için gönderdiği kuru temizlemeci faturası olabilir miydi?

Tony, böyle huysuz, kızgın şikâyetlerle uğraşmayı çok iyi bilirdi. Yapmacık bir kibarlıkla dolu bir özür mektubu gönderir, ama Felix'i daha tatsız bir karşılaşma ihtimaline karşı sahne kapısında tutmayı da ihmal etmezdi. Eğer eleştirilirse, Felix fena küfredebilir, derdi Tony. Felix ise, benim kullandığım dil daima duruma uygundur, derdi. Tabii ki, diye cevap verirdi Tony, ama bu işveren açısından asla iyi olmaz. Üstelik gazetelere bile geçebilir.

"Maalesef" dedi Tony. Bir an duraksadı. Yüzünde tuhaf bir ifade vardı. Gülümseme değil; aşağı dönmüş bir ağız ve altında bir sırıtma. Felix ensesindeki tüylerin kabardığını hissetti. "Maalesef" dedi Tony, en sahte ve tatlı sesiyle, "Yönetim Kurulu, kontratını sona erdirme kararı verdi. Sanat yönetmenliği görevini yani."

Şimdi duraksama sırası Felix'teydi. "Ne?" dedi, "Bu bir şaka mı?" Böyle bir şey yapamazlar asla, diye düşünüyordu. Ben olmazsam, bütün festival havaya uçar. Bağışçılar ortadan tüyer, aktörler kaçar, kaliteli restoranlar, hediyelik eşya dükkânları ve pansiyonlar iflas eder ve bu festival sayesinde kendini her yaz yeniden var eden Makeshiweg kasabası yokluğa karışır. Bir tren yolu makas değiştirme noktası olan Makeshiweg, sadece tren istasyonu olarak yaşayamaz ki, bu işlevinden bir "tema" kasabası, bir menü çıkartamaz ki...

"Hayır", dedi Tony. "Korkarım ki bu bir şaka değil." Yine sessizlik. Felix, ilk kez görüyormuş gibi Tony'ye baktı.

"Yeteneğini kaybettiğini düşünüyorlar" dedi Tony. Yeniden sessizlik. "Anlatmaya çalıştım onlara, kızını kaybettiğinden beri şokta olduğunu... Trajik kaybından beri... Ama bir an önce bu durumdan kurtulacağından emin olduğumu söyledim." Bu öylesine büyük bir darbeydi ki Felix nefessiz kaldı. Ne cüretle böyle bir bahane uydurabilirlerdi? "Elimden gelen her şeyi denedim", diye ekledi Tony.

Yalandı! İkisi de bunun yalan olduğunu biliyordu. Yönetim Kurulu Başkanı olan Lonnie Gordon, Felix'e asla böyle bir darbe vurmazdı; kuruldaki diğer üyelerin de böyle bir yetkisi yoktu zaten. Onlar seçilmiş değil, atanmış üyelerdi, Tony tarafından atanmış adamlar ve iki kadın. Hepsi Tony'nin tavsiyesiyle gelmişlerdi o makamlara.

"Yeteneğimi mi kaybetmişim?" dedi Felix, "Allahın belası yeteneğimi mi kaybetmişim?" Benden daha yetenekli kim olabilir, diye geçiriyordu içinden.

"Yani, gerçekle bağlantılarını kaybettin" dedi Tony. "Duygusal, zihinsel problemlerin olduğunu düşünüyorlar. Anlaşılabilir bir şey. Söyledim onlara, başına gelenleri düşünün dedim... Ama anlayamadılar. Hayvan derisi pelerinini görünce, fazla ileri gittiğini düşündüler. Senaryo çizimlerini gördüler. Hayvan hakları savunucuları, eşekarıları gibi üzerimize üşüşecek diye endişe ediyorlar."

"Saçmalığın daniskası bu" dedi Felix. "Onlar gerçek hayvan değil, çocuk oyuncakları sadece."

"Takdir edersin ki" dedi Tony küçümseyici bir sabırla, "mesele bu değil. Mesele, bunların hayvana benzemesi. Ve pelerin tek sorun değil. Caliban'ı yarı felçli bir tip olarak sahneye koyunca çizgiyi aşmış oldun, zevksizliğin de ötesindeydi bu yaptığın. İnsanlar, engellilerle alay ettiğini düşünecekti. Bazıları oyunu yarıda bırakıp çıkacaktı. Veya tekerlekli sandalyelerinde çıkartılacaklardı. Seyirci kitlemizin önemli bir bölümü 30 yaş altı gençler değil."

"Öff, bırak Allah aşkına! Bu siyaseten doğruculuk halleri fazla ileri gidiyor! Oyunun metninde var, Caliban fiziksel olarak deforme. Bu devirde Caliban herkesin favorisi artık, herkes onu alkışlıyor. Ben sadece..."

"Anlıyorum, ama mesele şu" dedi Tony, "aldığımız bağışların karşılığını verebilmek için koltukları doldurmamız lazım. Son zamanlardaki eleştiriler biraz karışıktı. Özellikle geçtiğimiz sezonda."

"Karışık mı?" dedi Felix. Geçtiğimiz sezon eleştiriler sansasyoneldi!"

"Olumsuz eleştirileri senden sakladım" dedi Tony. "Çok sayıda kötü eleştiri yayımlandı. Hepsi burada, çantamda. Göz atmak istersen vereyim."

"Hangi akla hizmet yaptın bunu? Neden sakladın? Ben çocuk muyum be?"

"Kötü eleştiriler seni sinirlendiriyor. Sonra acısını çalışanlardan çıkartıyorsun. Moral bozucu oluyor" dedi Tony.

"Ben asla sinirlenmem!" diye bağırdı Felix. Tony duymazdan geldi. "İşine son verme mektubu burada" dedi, ceketinin cebinden bir zarf çıkartarak. "Yönetim Kurulu senin için bir emeklilik paketi hazırladı, uzun yıllar verdiğin hizmetlerin karşılığında. Miktarı artırmak için elimden geleni yaptım" dedi, alaycı bir gülümseyişle.

Felix zarfı aldı. İlk tepkisi yırtıp atmak olmuştu, ama adeta felce uğramış durumdaydı. Mesleğinde geçmişte kavga, hırgür yaşamıştı, ama hiçbir zaman işine son verilmemişti. Kovulmak! Atılmak! Iskartaya çıkartılmak! Her tarafı uyuşmuştu.

"Peki oyunum, *Fırtına*, ne olacak? O sahnelenecek, değil mi?" Şimdiden yalvarıyordu adeta, "Hiç değilse oynanacak, değil mi?" Şimdiye kadarki en başarılı prodüksiyonu, harika oyunu, çöpe mi atılacaktı? Silinecek miydi?

"Üzgünüm ama hayır" dedi Tony. "Biz, yani Yönetim Ku-

rulu, temiz bir başlangıç yapmayı uygun gördük. Senin oyunun iptal edilecek. Ofisindeki özel eşyalarını arabanın yanına taşıdılar. Güvenlik kartını da almak zorundayım, bu arada. Yani çıkmaya hazır olduğun zaman."

"Bunu Kültürel Miras Bakanlığı'na götüreceğim" dedi Felix zayıf bir sesle, faydası olmayacağını bildiği halde. Sal O'Nally ile okul arkadaşıydı ve o zamandan beri birbirlerine rakip olmuşlardı. Felix'in haklı çıktığı bir kalem çalma olayı yaşamışlardı okuldayken ve Sal bunu hiç unutmamıştı. Birkaç TV röportajında Felix'i belden aşağı vurmak için bunu kullanmış ve Makeshiweg Festivali'nde daha fazla Noel Coward komedisi ve Andrew Lloyd Weber müzikali bulunması gerektiği düşüncesinde olduğunu belirtmişti. Felix'in müzikallere hiçbir itirazı yoktu elbette. Tiyatro kariyerine öğrenciyken *Guys and Dolls* müzikali ile başlamıştı, ama sadece müzikallerle yaşanmazdı ki!

Sound of Music, *Cats*, *Crazy for You* müzikallerini istiyordu Sal. Tap dans[2] müzikalleri istiyordu. Sıradan insanların anlayacağı şeyleri... Ama sıradan insanlar Felix'in tiyatroya yaklaşımını da gayet iyi anlayabilirdi. *Macbeth*'i elektrikli testere efektiyle sahneye koysa, bunda anlaşılmayacak ne olabilirdi ki? Güncel bir yorumla, meselenin özüne doğrudan girmiş olurdu.

"Kültürel Miras Bakanımız tamamen hemfikir bu konuda" dedi Tony. "Tabii ki seninle ilgili kararı almadan Sal'in – Bakan O'Nally'nin– onayını aldık. Üzgünüm Felix" diye ekledi, sahte bir samimiyetle, "Senin için bir şok olduğunu biliyorum. Hepimiz için zor oldu bu kararı almak."

"Benim yerime gelecek birini de düşünmüşsünüzdür herhalde" dedi Felix, sesini kontrol etmeye çalışarak. *Sal*. Küçük adıyla bahsettiğine göre, o olmalı. Demek durum bu.

2. Ayakuçları ve topukları yere vurarak yapılan bir dans türü. (ed.n.)

38

Sükûnetini bozmayacak! Onurunun son kırıntılarını kurtaracak...

"Aslında evet" dedi Tony. "Sal... Yani Yönetim Kurulu, görevi devralmamı istedi, yani geçici bir süre için tabii. Uygun bir aday bulununcaya kadar."

Geçici bir süre içinmiş, külahıma anlat, diye düşündü Felix. Bütün olup bitenler kafasına dank ediyordu artık. Gizli kapaklı işler, bile isteye sabote edilmesi... Yılan gibi gizlice yürütülen düzen. Akıl almaz bir ihanet. Bütün bunların ardında, baştan sona Tony'nin kışkırtıcılığı vardı. Felix'in en kırılgan olduğu anı beklemiş ve darbesini vurmuştu.

"Seni şeytan, sapık orospu çocuğu!" diye bağırdı Felix. Biraz rahatlamıştı. Ama tüm olup bitenler düşünüldüğünde, sözü edilemeyecek kadar küçük bir rahatlamaydı.

4. Kostüm

Güvenlikten iki adam o sırada odaya girdi. İçeri girmek için Felix'in öfkeyle bağırmasını bekliyorlardı belli ki. Bunu daha önceden tahmin etmesi gerektiği ama etmediği için kendine sinir oldu Felix.

Tony, güvenlik görevlilerini önceden uyarmış olmalıydı. Her zaman becerikliydi o. Biri siyah, diğeri esmer iki güvenlik görevlisi, adaleli kollarını kavuşturarak, ifadesiz yüzlerle Felix'in iki yanında dikildiler. Yeni işe alınmış tiplerdi, Felix tanımıyordu onları. Daha önemlisi, onlar da Felix'i tanımıyorlar, dolayısıyla ona karşı bir sadakat hissetmiyorlardı. Bu durum da Tony'nin marifetiydi tabii.

"Buna gerek yok" dedi Felix ama Tony artık cevap vermeye tenezzül etmedi. Omzunu silkti sadece ve başını salladı; iktidar sahibinin omuz silkişi ve kafa sallayışı... Ve Felix, nazik ama kararlı bir şekilde, otoparka çıkartıldı, iki dirseğinde, iki sert elin iteklemesiyle.

Arabasının yanında birkaç karton kutu duruyordu. Tavanı açılan kırmızı Mustang otomobilini, orta yaş takıntısına girdiği, ama kendini hâlâ sportmen hissettiği sıralarda, ikinci elden almıştı. Miranda henüz doğmadan önce. Aldığı zaman bile paslanmaya yüz tutmuştu ve Miranda'dan sonra iyice paslanmıştı artık. Bu arabayı satıp yenisini almayı planlıyordu, daha ciddi görünüşlü bir araba. Ama elveda tüm planlar... Tazminat zarfını henüz açmamıştı, ama asgari

tutarı içerdiğine emindi. Elden düşme ama iyi durumda yeni bir araba almasına bile yetmeyecekti eline geçecek para.

Yağmur çiseliyordu dışarıda. Güvenlik görevlileri, karton kutuları Felix'in paslı Mustang'ine yerleştirmesine yardım ettiler. Bunu yaparken ne onlar, ne Felix bir şey konuşmadı; söylenecek ne vardı ki?

Karton kutular yağmurdan ıslanmıştı. İçlerinde neler vardı? Kâğıtlar, hatıra eşyaları, kim bilir? O anlarda hiçbir şey umurunda değildi Felix'in. Gösterişli bir hareket yapmayı geçirdi içinden, mesela tüm eşyalarını otoparkın ortasına döküp ateşe vermeyi! Ama neyle yapacaktı bunu? Benzin gerekirdi veya başka bir yanıcı madde. İkisi de yoktu onda ve zaten Tony'ye neden böyle bir koz versindi ki? (İtfaiye çağrılacak, polis gelecek, Felix ellerine kelepçe takılmış olarak bağırıp çağırarak karakola götürülecek, kundakçılıktan ve kamu huzurunu bozmaktan hakkında dava açılacaktı. Tony devreye girecek, ücretini ödeyerek psikiyatrik uzman tutacak ve Felix'e teşhis konulacaktı. *Gördünüz mü, bakın,* diyecekti Tony Yönetim Kurulu'na. *Paranoyak. Psikopat. Allah'a şükür zamanında kurtulduk bu adamdan. Tiyatroda, herkesin önünde rezil olmadan kurtulduk ondan.*

Felix ve iki güvenlik görevlisi, ıslanmış kutuları Felix'in arabasına yerleştirirken, hantal adımlarla ilerleyen, tombul bir tip otoparkta belirdi. Lonnie Gordon'du bu, Festival Komitesi Başkanı. Islanmış kel kafasının üstünde bir şemsiye tutuyordu. Elinde plastik bir torba ve baston vardı, bastonun ucunda ölü bir beyaz kedi ve kokarca kafası sallanıyordu.

Kalleş bunak, dedi içinden Felix. Yüzüne bakmaya bile tenezzül etmedi.

Pat pat, foşur foşur, yağmur gölcüklerinin üstüne basa basa yanına geldi şişko Lonnie, bir suaygırı gibi hırıltılı sesler çıkartarak. "Gerçekten üzgünüm Felix" dedi, arabanın arkasına yanaştığı zaman.

"Külahıma anlat!" dedi Felix.

"Benim bir kabahatim yok" dedi Lonnie, hüzünlü bir sesle. "Oylamanın dışında kaldım, onlar çoğunluktaydı."

Elinde tuttuğu sopa, Felix'in tilki başlı bastonuydu, ölü kedi Prospero'nun takma sakalı, kokarca kürkü ise sihirli kostümüydü. Yani öyle olacaktı. Kürk kostüm ıslanmış, buruşmuştu. Plastikten hayvan gözleri boncuk boncuk bakıyordu kürkün arasından, sarkık kuyrukları düşmüştü. Gri gün ışığında aptalca gözüküyordu. Ama sahnede, yeşilliklerle dolu dekorun ortasında, yaldız boyayla boyanmış, payetlerle süslenmiş olarak harika görünecekti.

"Böyle hissettiğin için üzgünüm" dedi Lonnie. "Bunları istersin diye düşünmüştüm." Pelerini, sakalı ve bastonu Felix'e uzattı. Kolları yanına düşmüş Felix bakakaldı. Sıkıntılı bir andı. Lonnie gerçekten üzgün görünüyordu. Duygusal bunağın tekiydi, trajedi oyunlarının sonunda ağlardı. "Lütfen" dedi, "bir hatıra olarak, tüm çalışmalarının bir yadigârı olarak al bunları." Tekrar uzattı. Siyah güvenlik görevlisi aldı, bagajdaki kutuların üstüne koydu.

"Zahmet etmeseydin" dedi Felix.

"Bunu da" dedi Lonnie, plastik poşeti uzatarak. "Senaryon", diye ekledi, *Fırtına* için. Baktım ona... "Harika bir çalışma olacaktı" dedi, sesi titreyerek. "Belki bir gün işine yarayabilir."

"Hayal görüyorsun" dedi Felix. "Sen ve Tony denen o pislik, kariyerimi mahvettiniz, çok iyi biliyorsun bunu. Öldürseydiniz beni daha iyiydi." Biraz abartmaydı bu ama mutsuzluğuna başkasını da dahil etmek bir nebze rahatlatmıştı Felix'i. Yufka yürekli ve zayıf omurgalı birini, Tony'nin aksine burnunu sürtmenin kolay olduğu birini.

"Ah, eminim her şey yoluna girecek senin için" dedi Lonnie. "Böyle bir yaratıcılık, böyle bir yetenekle, başka yerlerde... Yeni bir başlangıç..."

"Başka yerler mi?" dedi Felix. "Allah aşkına, 50 yaşındayım. Yeni başlangıçlar için kullanma sürem dolmadı mı sence?"

Lonnie yutkundu. "Demek istediğini... Bir sonraki kurul toplantısında bir teşekkür mesajı hazırlayacağız senin için ve bir büstünü dikmek veya adına fıskiyeli bir çeşme yaptırmak için bir teklif de verildi."

Yaratıcılık. Yetenek. Bu işte en çok kullanılan iki kelime, diye düşündü Felix acı acı. Ve dünyadaki en lüzumsuz üç şey: papazın penisi, rahibenin memeleri ve yürekten gelen bir teşekkür mesajı. "Büstü bir yerinize sokun" dedi Felix. Ama sonra pişman oldu. "Teşekkür ederim Lonnie" dedi. "İyi niyetli olduğunun farkındayım." Elini uzattı. El sıkıştılar.

Gerçekten gözyaşı mıydı Lonnie'nin kırmızı yanaklarından süzülen? Çenesi titriyor muydu gerçekten? Tony dümenin başına geçtiğinde Lonnie'nin arkasını kollaması gerek diye düşündü Felix, hele böyle ağlamaklı suçluluk duyguları yaşadığını gösterirse. Tony hiç düşünmeden her türlü muhalefeti anında ezer, tereddüt edeni hemen cezalandırır, çevresini kabadayılarla doldurur, kurumuş dalları hemen budar.

"Ne zaman bir tavsiye mektubuna ihtiyacın olursa, memnuniyetle yazarım" dedi Lonnie. "O büyük acıdan sonra... Çok ama çok üzüldüm, dayanılır gibi bir şey değil, kimse böyle acı çekmesin..."

Lonnie cenazelere gelmişti; her ikisine de, önce Nadia'nınkine, sonra kızınınkine. Miranda'nın ölümüyle gerçekten çok sarsılmıştı. Onun küçücük mezarının üstüne pembe güllerden bir buket bırakmıştı. Oldukça teatral bir davranış diye düşünmüştü o sırada Felix ama müteşekkir de olmuştu. Derken Lonnie tamamen dağılmış, kocaman beyaz mendilini burnuna götürüp hıçkıra hıçkıra ağlamıştı.

Tony de cenazedeydi, koyu renk kravatlı, üzgün suratlı sinsi sıçan! Daha o zamandan darbesini hazırlıyor olmalıydı.

"Teşekkürler" dedi Felix tekrar, Lonnie'nin sözünü kese-

rek, "başımın çaresine bakarım." İki güvenlik görevlisine de teşekkür etti, "çok yardımcı oldunuz, sağ olun."

"Dikkatli gidin Bay Phillips" dedi güvenlikçilerden biri.

"Evet" dedi diğeri, "sadece işimizi yapıyorduk." Bir çeşit özür dilemeydi. İşten kovulmanın ne demek olduğunu bilirlerdi.

Sonra Felix uyduruk arabasına bindi, park yerinden çıktı ve hayatının geri kalanına doğru yol almaya başladı.

5. Fakir, dolu bir hücre

Hayatının geri kalanı. Ne kadar uzun gelmişti o zamanlar ona. Ne kadar çabuk geçmişti halbuki. Ne kadarı boşa harcanmıştı. Ne kadar çabuk sona erecekti...

* * *

Festival binasının otoparkından çıkarken araba kullandığının farkında değildi Felix. Sanki araba kendi kendini kullanıyordu, şiddetli bir rüzgârın ivmesiyle uçar gibi. Üşüyordu Felix. Oysa yağmur artık durmuş, güneş çıkmıştı ve Felix araba radyatörünü açmıştı. Şok mu geçiriyordu? Hayır; sakindi, titremiyordu.

Dalgalanan flaması, su püskürten yunuslu fıskiyesi, dış avlusu, peyzaj mimarili bahçesi ve dondurmalarını yalayarak yürüyen neşeli seyircileriyle tiyatro binası, ardında yavaşça kayboldu. Eski zaman şairlerinin büstleri, domuzlar, Rönesans kraliçeleri, kurbağalar, yer cüceleri ve horozlarla süslü pahalı restoran ve barları; Keltik tarzı yünlü giysiler ve Inuit yerlilerinin ahşaptan oyma hediyelik ürünlerini satan dükkânları; İngiliz porseleni satan butikleri, derken sarı tuğladan yapılmış Viktoria tarzı güzel evleri, oda-kahvaltı pansiyonları ile Makeshiweg'in anacaddesindeki binalar gitgide seyrekleşti ve bir dizi eczane, ayakkabı tamircisi ve Thai manikürcü dükkânıyla devam etti. Birkaç trafik lambası kavşağından sonra, kasabanın çeperindeki halı mağazalarını, Meksika yemeği ve hamburger lokantalarını da ge-

ride bıraktı Felix. Sürüklenmiş gidiyordu...

Neredeydi? Hiçbir fikri yoktu. Etrafından sağlı sollu uzanan tarlalar, taze yeşermiş buğday ve daha koyu yeşil renkli soya fasulyesi tarlaları akıp gidiyordu. Yüzyıllık çiftlik evlerinin çevresinde tüylü ve ıslak yaprakları ile küme küme ağaçlar, hâlâ iş gören gri ahşaptan zahire ambarları, ahırlar ve ufuk çizgisini belirleyen silolar vardı. Yol mucurlu ve bozuktu.

Felix arabasını yavaşlattı, etrafına bakındı. Bir sığınak arıyordu, saklanacağı bir delik, kimseyi tanımadığı, kimsenin de onu bilmediği bir yer. Kaçıp sağlığına yeniden kavuşabileceği güvenli bir köşe... Ne kadar derinden yaralanmış olduğunu yeni yeni kendine itiraf ediyordu.

Birkaç güne kadar, en fazla üç gün içinde, Tony gazetelere yalan haberini servis edecekti. Felix'in başka fırsatları değerlendirmek için sanat yönetmenliği görevinden istifa ettiğini söyleyecek ama bu hikâyeye kimse inanmayacaktı. Felix eğer Makeshiweg'de yaşamaya devam ederse, kötü niyetli muhabirler onun kokusunu alacak, güçlü bir adamın düşüşünü zevkle yayınlayacaklardı. Sürekli telefon edecek, köşe başlarında tuzak kuracak, kasabanın barlarından birine gidecek kadar aptal olduğunu zannederek çıkışta onu sıkıştırmaya çalışacaklardı. *Bir açıklama yapacak mı* diye soracak, karşılığında öfkeli bir çıkış bekleyeceklerdi, zira güya öfkeli bir adam olduğu bilgisini almışlardı. Ama bağırmak boşa nefes tüketmek olurdu, ne işe yarardı ki?

Güneş alçalmaya başlamıştı, sararan ışıkları eğimli geliyordu artık. Ne kadar zamandır buradaydı, *burası* neresiyse artık? Arabasını yeniden sürdü.

* * *

Yoldan uzakta bir mesafede, kullanılmayan bir tali yolun sonunda, tuhaf görünümlü bir yapı vardı. Alçak bir tepenin eteğine kurulmuş, sadece ön duvarı görünen, yarı toprağa gö-

mülmüş bir binaydı bu. Tek bir penceresi vardı ve kapısı ardına kadar açıktı. Duvarından metal bir baca borusu çıkmış, dirsek yapıp yukarıya uzanmıştı, tepesinde ince teneke bir başlık vardı. Barakanın önünde çamaşır ipine asılmış bir mutfak bezi sallanıyordu. Felix'i bulacakları en son yer burası olabilirdi.

Bakmaktan bir zarar gelmez diye düşündü Felix ve bakmaya gitti.

Arabasını yol kenarında bırakıp kulübeye doğru yürürken, ıslak otlar ve çimen, pantolonunun paçalarına çarpıp hışırdıyordu. Kapıyı ardına kadar ittiği zaman gıcırdadı, ama menteşelere biraz yağ sürerse hallolurdu. Tavan alçaktı. Bir vakitler kireçle boyanmış, şimdi örümcek ağlarıyla örülmüş kalaslardan oluşan kirişler ayakta tutuyordu tavanı. İçerisi, hiç de nahoş olmayan toprak ve ahşap kokuyordu. Biraz da kül kokusu vardı; bu koku, iki ocağı ve küçük bir fırını olan, hafif paslanmış ama hâlâ kullanılabilir vaziyetteki kuzineden geliyordu. İki odası vardı; biri oturma odası ve diğeri yatak odası olarak kullanıldığı anlaşılan iki oda. Ana odanın tepesinde bir pencere –camı oldukça yeni görünüyordu– ve çengelle kapatılmış bir yan kapı vardı. Felix çengeli kaldırıp kapıyı açtı. Ardında otlar bürümüş bir patika ve az ötede küçük bir müştemilat belirdi. Şükürler olsundu ki helasını kendi kazmak zorunda kalmayacaktı, birileri bunu daha önce halletmişti.

Yatak odasındaki ağır, eski ahşap gardıroptan ve kırmızı-gümüş çizgili formika bir mutfak masasından başka mobilya yoktu içerde. Sandalye de yoktu. Zemin geniş parçalı ahşap kaplamaydı; eh, hiç değilse toprak değildi. Hatta bir lavabo bile vardı ve yanında elle çekilen bir pompa. Elektrik de vardı ve düğmesine basınca mucizevi bir şekilde yandı. Burada birileri yaşamış olmalıydı, 1830'lardan daha yakın bir zaman önce.

En temel ihtiyaçlardan çoğu yoktu, ama bu yerin sahibini bulur, bir anlaşma yapar, barakayı biraz adam ederse, işini rahat rahat görürdü.

Bu kulübeyi seçmekle, beraberinde getireceği yoksunluklara katlanarak kendini büyük sıkıntıya sokacağını, hatta eziyet çekeceğini, bir keşiş hayatı yaşayacağını biliyordu. *Bakın, nasıl acı çekiyorum.* Kendi tiyatrosunu oynuyordu, kendinden başka hiçbir seyircisi olmayan bir oyundu bu. Çocukça bir davranış olduğunu, kendi kendini mutsuz ettiğini biliyordu. Olgun bir insan gibi davranmadığını biliyordu.

Ama gerçekliğe dönersek, başka ne seçeneği vardı ki? Yeni bir iş, aynı ayarda, istediği gibi bir iş bulamayacak kadar kötü bir şöhreti vardı. Festivale yapılan maddi desteklere el koyan Sal O'Nally, Felix'in başka bir üst pozisyona gelmesini engellerdi. Tony kendisine bir rakip çıkmasını, yani Felix'in başka bir tiyatrodan Makeshiweg Festivali'ne rakip olmasını asla kabul etmezdi. Tony ve Sal, şimdiye kadar hep yaptıkları gibi, Felix'in başının suyun altında tutulması için ellerinden geleni artlarına koymayacaklardı besbelli. O zaman onlara neden bunu deneme fırsatını versindi ki Felix?

* * *

Makeshiweg'e geri döndü ve o sezon için kiralamış olduğu küçük evin önünde arabasını park etti. O korkunç zamandan, ailesini kaybettiği günlerden beri, ev sahibi olmayı reddetmişti. Başkalarının evini kiralamayı tercih etmişti. Hâlâ birkaç parça mobilyası vardı: bir yatak, bir yazı masası, bir lamba, Nadia ile bir eski eşya satışından aldıkları iki ahşap sandalye. Kişisel ıvır-zıvır. Bir zamanlar "bütün" olan bir yaşamdan geriye kalanlar...

Ve tabii, Miranda'nın fotoğrafı. Daima yakınında tutmuştu onu, karanlığa doğru sürüklenmekte olduğunu hissettiği anlarda, hemen dönüp bakabileceği bir yakınlıkta... O fotoğrafı kendisi çekmişti, Miranda'nın üç yaşına yaklaştığı sıralarda. İlk defa bir salıncağa binmişti kız. Başı arkaya doğru eğil-

miş, neşeyle gülüyordu; havada uçuyor, minicik elleri salıncağın iplerini tutuyordu; sabah ışığı saçlarında parlıyordu. Fotoğrafının çerçevesi gümüş rengiydi, gümüş bir pencere çerçevesi. O büyülü pencerenin gerisinde Miranda hâlâ yaşıyordu.

Ama şimdi pencerenin gerisinde tutsak kalacaktı Miranda, çünkü *Fırtına* oyununun yok edilmesiyle birlikte, yeni Miranda, yani bu oyunda yeniden canlandırmayı veya diriltmeyi amaçladığı Miranda, suda ölü yatıyordu artık.

Felix'in personeli, teknik elemanları ve aktörleri ile vedalaşmasına bile izin verme nezaketinde bulunmamıştı Tony. *Fırtına*'nın sahnelenmeyeceğinden duyduğu üzüntüyü bile söylemesine fırsat vermemişti. Bir suçlu gibi kovulmuştu. Tony ve işbirlikçileri, dalkavukları ondan korkuyor muydu? Genel bir isyandan, bir karşı darbeden mi korkuyorlardı? Felix'in böyle bir güce sahip olduğunu ciddi ciddi düşünüyorlar mıydı gerçekten?

* * *

Felix bir nakliyat şirketini aradı ve en yakın ne zaman gelebileceklerini sordu. Acil bir durum, dedi; her şeyin toparlanıp hemen taşınması gerektiğini, acele taşımaları için ekstra ödeme yapacağını söyledi. Kirada oturduğu dairenin sahibine, yılın geri kalan borcunu karşılayan bir çek yazdı. Bankaya gitti ve Tony'nin gönderdiği boktan parayı hesabına yatırdı. Banka memuruna yakında yeni bir adrese taşınacağını ve adresini mektupla bildireceğini söyledi.

Allahtan ki, banka hesabında bir miktar tasarrufu vardı. Dünyaya karşı bir süreliğine görünmez olabilirdi şimdilik.

* * *

Bundan sonraki işi, tepedeki kulübenin sahibini bulmaktı. Tekrar mucurlu kır yoluna sürdü arabasını. Karşısına çıkan ilk çiftlik evinin kapısını çaldı. Orta yaşlı, orta boylu, saçları-

nı atkuyruğu yapmış, sıradan görünüşlü bir kadın açtı kapıyı. Jean pantolon ve bir eşofman üstü giymişti; arkasında muşamba zemin üstünde, plastik bir oyuncak vardı. Felix'in kalbi hop etti! Kadın kapının önünde kollarını kavuşturmuş dikiliyordu. "Arabanı gördüm daha önce. Kulübenin önünde duruyordu" dedi.

"Evet" dedi Felix, en nazik sesini kullanmaya çalışarak. "Merak etmiştim. Evin sahibi kim acaba, biliyor musunuz?"

"Neden?" dedi kadın. "Biz değiliz. Biz vergi ödemiyoruz oraya. O eski yıkıntının hiçbir değeri yok. İlk yerleşimciler zamanından kalmış bir şey olmalı, beş parasız zamanlarından kalma... Bert'e hep söylerim, oranın yıllar önce yıkılması lazımdı."

Hah, diye düşündü Felix, bir anlaşma yapabiliriz. "Hastaydım" dedi, ki hiç yalan sayılmazdı. "Kırsal hayatta biraz dinlenmeye ihtiyacım var. Temiz hava iyi gelecek diye umuyorum."

"Hava!" diye çemkirdi kadın. "Burada hava çok, eğer istediğin buysa! Son defa baktığımda, bedavaydı üstelik! İstediğin kadar al."

"Küçük bir kulübede yaşamak istiyorum" dedi Felix, zararsız bir pozla gülümsemeye çalışarak. Kendine biraz çatlak bir adam havası vermeye çalışıyordu ama çok da çatlak değil! Biraz yarım akıllı ama manyak değil. "Kira ödeyeceğim tabii" dedi, "nakit olarak."

Ve bu her şeyi değiştirdi. Felix içeri davet edildi, mutfak masasına oturtuldu ve işe koyuldular. Kadın para istiyordu tabii ve bunu da hiç gizlemiyordu. Bert, yani kocası, yonca yetiştiriciliğinden yeterince gelir sağlayamıyor ve çevredeki yerleşimlere tüpgaz dağıtarak, kışları kar temizleyerek ailenin iki yakasını bir araya getirmeye çalışıyordu. Yılın uzun bir bölümünde evden uzaktaydı kocası ve her işle uğraşmak karısının üstüne kalıyordu. Kadın belli ki bu duruma burnundan soluyordu; kafasını salladı: "Her şeyle ben uğraşmak zorundayım." Buna Felix gibi kafadan kaçıklar da dahildi.

"O kulübede zaman zaman birtakım tipler yaşadı" dedi. "Son gelenler bir hippi çiftti, adam ressammış, kız da öylelerine takılan bir tip işte." Geçen seneymiş bu. Ondan önce, kadının yoksul amcası yaşıyormuş bu kulübede, ondan önce de Bert'in teyzesi yaşamış ve orada ölmüş. Ondan öncesini hatırlamıyormuş, çünkü o henüz doğmamışmış. Bazı yerliler bu küçük evin ruhlar ve hayaletler tarafından ziyaret edildiğini söylüyormuş. Ama Felix bu söylentilere hiç kulak asmamalıymış. Çünkü o insanlar kara cahilmiş ve söyledikleri doğru değilmiş. Son cümleyi alay ederek ekledi. (İçtenlikle söylüyordu bunları.)

Kulübeyi Felix'in kiralaması ve istediği tadilatları yapması üzerinde anlaştılar. Bert'in, kış aylarında araba yolunun karlarını temizlemesi, böylece Felix'in karlar içinde yürümemesi konusunda da anlaştılar. Maude, yani ev sahibi kadın, her ayın ilk günü, zarf içinde kirayı alacaktı. Bir soran olursa, Felix'in onun amcası olduğunu ve ücretsiz oturduğunu söyleyeceklerdi. Maude ve kocası Bert, Felix'in sobası için odun tedarik edecek, delikanlı oğulları da onu traktörle evin önüne kadar getirecekti. Maude, bunun maliyetini çoktan kiranın içine yedirmişti bile. Eğer Felix isterse, Maude onun çamaşırlarını ekstra bir ücret karşılığı yıkayabilirdi.

Felix kadına teşekkür etti ve "Bakalım, görelim" dedi. Onun açısından, kadına koştuğu tek şart, orada bulunduğunu kimseye söylememesiydi. Ortalıktan uzak durması gerektiğini söyledi. Kendince nedenleri vardı ama asla bir suçlu değildi.

Maude ona yan yan baktı, suçluluk konusuna inanmıyordu ama umurunda da değildi. "Bana güvenebilirsin" dedi Felix'e. Tuhaf bir şekilde güvendi ona Felix.

Kapıda el sıkıştılar. Sıkı bir el tutuşu vardı Maude'un, erkek gibi. "Adın ne?" diye sordu. "Yani sorarlarsa, kim olduğunu söyleyeyim?"

Felix tereddüt etti. *Sana ne,* demek geldi içinden. Ama kendini tuttu ve "Bay Duke" dedi.

6. Zamanın dipsiz uçurumunda

Ortadan kaybolmanın kolay olduğunu, bunun dünyanın hiç umurunda olmayacağını keşfetmesi fazla zaman almadı. Makeshiweg Festivali bünyesinden aniden ayrılmasıyla ortaya çıkan boşluk hemen dolduruldu, Tony tarafından elbette. Meşhur deyişle "Gösteri devam edecekti" tabii.

Felix nereye kaybolmuştu? Bu bir muamma idi ama kimsenin çözmeye uğraşmadığı bir muamma. Arkasından üretilen küçük dedikoduları tahmin edebiliyordu Felix. Sinir krizi geçirmişti belki... Bir köprüden kendini aşağı atmış da olabilirdi. Küçük kızının trajik ölümünün acısının hemen ardından, *Fırtına* oyununun saçma sapan bir yorumuna kafayı takması çok düşündürücüydü. Ama fazla düşünecek zaman yoktu, çünkü Felix'in ayrılmasının ardından doğan boşlukta başka acil sorunlar çıkmıştı ortaya. Ve dedikodu dalgaları bir an önce durulmak zorundaydı. İnsanların mesleklerini icra etmesi, yeni rollerini ezberlemesi, yeteneklerini geliştirmesi gerekiyordu.

Tiyatro çalışanlarının, *Haydi, deli ihtiyarın şerefine içelim,* dediklerini duyar gibi oluyordu Felix; Toad and Whistle, King's Head veya Imp and Pig-Nut ya da Wakeshiweg festivalleri oyuncularının ve çalışanlarının, iş çıkışı kafa çekmek için uğradıkları bir barda, "Maestronun şerefine. Felix Phillips'in şerefine, her neredeyse şimdi..." diyorlardı.

* * *

Felix banka hesabını Makeshiweg'den iki kasaba uzakta olan Wilmot kasabasındaki bir bankaya transfer etti. Oradaki postanede bir posta kutusu da kiraladı. Hâlâ yaşıyordu zira, ölmemişti. Vergi formlarını doldurup göndermek zorundaydı hâlâ. Bunu yapmazsa, en kısa zamanda peşine köpekleri salmaları işten bile değildi. Dünya yüzünde hâlâ yürüyor ve nefes alıyor, yiyip içiyor ve sıçıyor olma ayrıcalığının asgari bedeli, devlete ödemek zorunda olduğum vergiler, diye düşündü kızgınlıkla...

Bankada, F. Duke adına ikinci bir hesap açtı. Bir yazar olarak bu isim altında yazdığını belirtti banka memuruna. İkinci bir kimliğe, melankolik geçmişinin izlerini taşımayan yeni bir kimliğe sahip olmak hoşuna gitmişti. Felix Phillips yok olup gitmişti, ama F. Duke için hâlâ bir şans vardı; gerçi ne pahasına olduğunu henüz bilmiyordu Felix.

Vergi ödemeleri için asıl ismini muhafaza etmişti. Böylesi daha sorunsuz olacaktı. Ama Maude ve Bert için ve onların çatık kaşlı küçük kızları Crystal için (ki Felix'i tam bir çocuk canavarı zannetmişti) ve sinirli ergen oğulları Walter için, o "Bay Duke" idi. Walter, ülkenin batısı Alberta'da iş bulup çalışmaya gitmeden önce, birkaç yıl boyunca her sonbaharda bir iki kamyon dolusu şömine odunu taşıdı Felix'in kulübesine.

Felix bir süre, kafasında canlandırdığı kendi *Fırtına* prodüksiyonunda Maude'a mavi gözlü cadı Sycorax, odun taşıyan ve bulaşık yıkayan Walter'a ise yarı insan-yarı hayvan görünümündeki Caliban rolünü vererek kendini oyaladı. Ama bu uzun sürmedi. Hiçbiri düşündüğü rollere uymuyordu: ne Maude'un kocası Bert hain rolüne uyuyordu ne de bodur ve şişko küçük kızları Crystal peri gibi zarif ve güzel Miranda'ya...

Ve bu ailede becerikli Ariel'e uygun düşen bir tip de yoktu; gerçi Bert'in elinden iş geliyordu biraz, çiftlik evinden

Felix'in kulübesine kaçak bir elektrik hattı çekmeyi becermişti mesela. Bu sayede küçük bir buzdolabını, minik bir ocağı ve soğuk günlerde küçük bir elektrikli ısıtıcıyı çalıştırabiliyordu Felix. Ama sigortayı attırmamak için hepsini aynı anda çalıştırmıyordu tabii. Bir de elektrikli su ısıtıcısı almıştı. Maude ne kadar elektrik sarfiyatı olacağını hesaplayıp Felix'in kirasına fazlasıyla eklemişti. Eğer Maude ailesini *Fırtına*'daki bir şeye benzeteceksek illa, güç kaynağı oluşturan ilkel doğa unsurlarına benziyor diye gülmüştü içinden Felix.

Her ayın ilk günü Maude'un eline verdiği zarfın dışında ev sahipleriyle pek az ilişkisi oluyordu. Maude ailesi kendi işlerine, Felix de kendininkine bakıyordu. Ve Felix işini önemsiyordu.

* * *

Ama neydi işi?

Tiyatro ile ilgili haberleri okumaktan, tiyatroyu düşünmekten kaçınıyordu. Fazlaca can yakıcı bir konuydu bu. Ama kendini alıkoyamıyordu. Yerel gazeteleri satın alıyor, tiyatro eleştirilerini okuyor, sonra da kâğıtları sobayı tutuşturmak için yırtıp atıyordu.

Derin düşüncelere dalarak geçirdiği bu ilk matem döneminde, yaşadığı mekânı iyileştirmeye verdi kendini. Bu faaliyet terapi gibi geldi. Kulübenin içini derleyip toparladı, örümcek ağlarını temizledi, eşyalarını kutulardan çıkartıp yerleştirdi. El pompasını yağlayıp yeni bir conta takarak çalışır hale getirdi. Müştemilatın, yani kulübesinin, gizemli bir durumu yoktu; fonksiyoneldi ve şimdilik pis kokmuyordu. Müştemilatlar için en iyi çözüm diye reklamı yapılan kahverengi bir granül ürün alarak kulübenin köşelerine serpiştirdi. Yatak odasına bir kilim serdi. Başucuna bir komodin ve üzerine Miranda'nın neşeyle gülen, aydınlık fotoğrafını koydu.

Tüm evcimenlik gayretlerine rağmen uykuları daima huzursuzdu. Geceleri sık sık uyanıyordu.

* * *

Wilmot'taki araç-gereç mağazasından çekiç, tırpan vs. gibi birkaç alet aldı. Kulübenin önündeki otları biçti; pencereleri ve tepe camını temizledi. Bir bahçe kurup domates ve başka sebzeler dikmeyi düşündü ama hayır, bu fazla ileri gitmek olurdu. Yine de kendini sürekli meşgul etti, meşgul olmayı kendine iş edindi.

Ama yetmiyordu.

Kütüphaneye gidip kitaplar aldı. Bu fırsattan faydalanıp gençliğinde okuyamadığı klasiklerin tümünü şimdi okuyabilirdi. *Karamazov Kardeşler*, *Anna Karenina*, *Suç ve Ceza*... Ama yapamadı; bu kitaplarda fazlasıyla gerçek hayat, fazlasıyla trajedi vardı. Onun yerine, her şeyin sonunda tatlıya bağlandığı çocuk hikâyelerine yöneldi. *Peter Pan*, *Pamuk Prenses*, *Uyuyan Güzel* gibi masallara. Camdan tabutlarda veya dört direkli karyolalarda ölü diye bırakılmış, sonra aşkın dokunuşuyla mucizevi bir şekilde tekrar hayata dönmüş genç kızların masallarına özlem duyuyordu. Kaderin tersine döndüğü hikâyelere...

"Torunlarınız var herhalde?" diye sormuştu nazik kütüphaneci hanım, "Onlara mı okuyorsunuz?" Felix başını sallayıp gülümsemişti. Gerçeği söylemenin ne anlamı olacaktı?

Ama bu kaynak da bir süre sonra tükendi. Bir haraç mezat satışından aldığı elden düşme, çizgili kumaşlı bir şezlonga uzanıp gölgede uzun uzun gökyüzünü seyrederek vakit geçirmeye başladı. Bunu uzun süre yaptığınız zaman, orada olmayan, gerçek olmayan şeyler görmeye başlarsınız. Ama bu durum Felix'i endişelendirmiyordu. Bulutlarda gördüğü şekiller, yapraklarda gördüğü yüzler onu rahatlatıyor, ken-

dini daha az yalnız hissetmesini sağlıyordu.

Bir süre sonra sessizlik ona dokunmaya başladı. Sessizlik değildi aslında. Kuşların cıvıltıları, cırcırböceklerinin şamatası, ağaçlardaki rüzgâr sesleri, kulübenin içinde sinek vızıltısı... Melodik, yatıştırıcı. Bazen, bu müziğe benzeyen seslerden kaçmak için, hurda arabasına atlayıp Wilmot'a gidiyordu. Hırdavatçı dükkânından bir şeyler satın almak, biraz insan sesi duymak için... Birkaç yıl içinde evde bir kutu dolusu "Krazy Glues" marka tutkal tüpü, boy boy vida, çivi ve çengel koleksiyonu birikmişti. İhtiyarlıyor muydu? Çevrede zararsız bir eksantrik gözüyle mi bakıyorlardı ona? Dedikodu ve alay konusu mu oluyordu, yoksa kimse onun farkında bile değil miydi? Öyle ya da böyle, Felix'in umurunda mıydı?

Eğer bunlar umurunda değilse, umurunda olan neydi? Ne istiyordu? Bir zamanlar öylesine tutkuyla bağlandığı gibi, tiyatro dünyasının öncüsü ve devrimcisi olmayı istediği gibi bir amacı var mıydı artık? Ne için yaşıyordu şimdi? Mesleği ve hayatının aşkı yoktu artık. İki aşkı da kaybolmuştu. Adeta felç olma tehlikesi içindeydi, tüm enerjisini kaybediyordu. Atalete teslim olmuştu. Ama en azından içki satan dükkânlardan ve barlardan uzak duruyordu.

Romantizmin ve yükselme hırsının tuzaklarından kurtulmuş, dünyanın şu veya bu köşesinde başıboş gezen, orta yaşlarının sonuna yaklaşmış, amaçsız bir adam haline gelebilirdi. Seyahatlere çıkabilirdi, iyi kötü bunu yapabilecek kadar parası vardı. Ama ilgisini çeken fazla bir seçenek yoktu bu seyahat imkânları arasında. Gitmek istediği neresi vardı ki? Yalnızlık çeken bir kadınla tanışıp bir ilişki yaşayabilir, sonuçta hem onu, hem kendini mutsuz edebilirdi. Yeni bir aile kurmak söz konusu olamazdı, zira kaybettiğinin yerini kimse tutamazdı. Bir briç kulübüne, fotoğrafçılık veya suluboya resim kursuna kaydolabilirdi. Ama briçten nefret ederdi, fo-

toğraf çekmekten artık hoşlanmıyor ve hayatını kurtarmak için resim yapabileceğini zannetmiyordu.

Ama hayatını kurtarmak istiyor muydu ki? İstemiyorsa, ne yapabilirdi?

Kendini asabilirdi. Veya beynine bir kurşun sıkabilir ya da Huron Gölü'nde boğulabilirdi, ki Huron fazla uzakta değildi.

Başıboş düşünceler. Hiçbiri ciddi değildi.

Öyleyse ne yapmak gerekiyordu?

* * *

Odaklanacağı bir konu, bir amaç olmalıydı. Kulübesinin önünde, şezlongda uzanırken en azından bu kadarını muhakeme edebiliyordu. Sonunda, kendisi için hayatta iki şey kaldığına karar verdi, hâlâ tatmin duygusu verebilecek iki proje olabilirdi. Bir süre sonra bunların neler olduğunu daha net görmeye başladı.

Her şeyden önce *Fırtına*'sını geri alması gerekiyordu. Ve onu bir yerde, bir şekilde sahnelemesi lazımdı. Bundan muradı, kesinlikle tiyatroyla veya yönetmenlikle ilgili şöhret ve kariyer değildi. Tek amacı, Miranda'sını cam tabutundan kurtarmak ve yeniden hayata kavuşturmaktı. Ama bunu nasıl yapacaktı Felix? Nereden bulacaktı oyunun aktörlerini? Evinin çevresinde pek çok ağaç vardı ama aktörler ağaçlarda yetişmiyordu.

İkinci olarak, intikam istiyordu. Bunu şiddetle arzuluyordu. Hayalini görüyordu. Tony ve Sal'in acı çekmesini istiyordu. Felix'in şimdiki acıklı, mutsuz durumu onlar yüzündendi, en azından büyük oranda onlar yüzünden. Kendisine aşağılayıcı ve rezilce davranmışlardı. Ama intikamını nasıl, ne şekilde alabilirdi?

Bu iki şeyi çok istiyordu. Her gün daha fazla istiyordu. Ama nasıl elde edebileceğini bilmiyordu.

7. Gizli faaliyetlere dalınca

Felix'in *Fırtına*'sı beklemek zorundaydı, şimdilik elinden daha iyisi gelmiyorsa *faute de mieux*[3]... Bu oyunu sahnelemek için herhangi bir olanağı yoktu şimdilik. Dolayısıyla intikam üzerinde yoğunlaşacaktı öncelikle.

Nasıl yapabilirdi bunu? Tony'ye, bir Amontillado fıçısı[4] vereceğini vaat ederek, soğuk ve küflü şarap mahzenine hapsedip sonra onu duvara mı gömecekti? Ama Tony şaraptan veya gurme yemeklerden anlayan bir tip değildi ki! Bunları sadece statü elde etmek amacıyla kullanırdı. Zaten yanında birkaç güvenlik görevlisi olmadan, Felix ile asla karanlık bir bodrum katına inecek kadar aptal değildi Tony; ona karşı haklı nefretinin farkındaydı elbette.

Veya Felix, Tony'nin karısını baştan mı çıkarsaydı ya da daha iyisi, genç bir tiyatro öğrencisinin karısını baştan çıkardığını mı söyleseydi? Ama Tony'nin karısı, bir mermer parçası kadar donuk bir kadındı, bir robot gibiydi, baştan çıkarılması imkânsız bir tipti. Veya farz edelim ki Tony'nin karısının görünmez bekâret kemerinin kilidi kırılmış olsun, o zavallı öğrenciye, her kim olacaksa artık, haksızlık yapmaya ne hakkımız vardı? Tiyatro çalışanlarının kariyerini ve ge-

3. Fr. Daha iyi olması gerek.

4. Edgar Allan Poe'nun "Amontillado Fıçısı" ("The Cask of Amontillado") adlı ünlü öyküsüne gönderme. Öyküde, Anlatıcı kendisine hakaret ettiğini iddia ettiği arkadaşını kendisine Amantillado şarabı vermek üzere mahzene davet eder. Ve mahzende Poe öykülerinde görülen diri diri gömme izleği tekrarlanır. (ed.n.)

leceğini şimdi büyük ölçüde elinde tutan Tony'nin öfkesini, o masum gence yöneltmek olacak iş miydi? "Damızlık" delikanlıların raf ömrü kısa olur... Bırakalım havuz kenarında, hanımefendinin parfümlü çarşafları içinde damızlık görevinin tadına varsınlar, hâlâ vakit varken. Gençliklerini ve güçlerini yitirmeden, pörsümeden, dikkatleri dağılmaya başlamadan...

Ya da Tony'nin evine/ofisine/veya sık sık gittiği en sevdiği restorana gizlice girip yemeğine zehir mi katsaydı? Böylece Tony'ye, onu uzun zaman süründürüp çok acılı bir ölüm getirecek, şifa bulmaz bir hastalık aşılayabilirdi. Ve sonra, Tony'nin hastanedeki odasına doktor kılığında girip çektiği acıları zevkle seyredebilirdi. Bir cinayet romanında, kurbanın kendisine sunulan soğan çorbasını içtikten sonra öldüğünü okumuştu; çünkü çorbada fulya çiçeğinin zehirli soğanı gizlenmişti, hatırladığına göre...

Yok, yok, bunlar sadece hayal ürünü fantezilerdi... Bu tür intikam planları çok melodramatikti ve her halükârda Felix'in kapasitesini çok aşardı. Daha kurnaz ve ustalıklı olmalıydı.

"Düşmanını iyi tanı" diye akıl verir bilge insanlar. Felix bu öğüde uydu ve Tony'nin tüm hareketlerini takip etmeye başladı: nereye gidiyordu, ne yapıyordu, televizyonda ne tür demeçler veriyordu? Başarıları nelerdi? Tony başarı biriktirmeyi severdi ve bu başarılarının herkes tarafından bilinmesine özellikle önem verirdi.

İlk başlarda, bu gizlice takip etme işi kolaydı: Felix'in tüm yaptığı, Makeshiweg gazetelerini alıp –ki o zamanlar sadece iki yerel gazete vardı– tiyatro ve sosyete haberlerini okumaktı. Tony akşam davetlerinde ve bağış toplama resepsiyonlarında çok popülerdi. Medya programlarına katılır ve tatlı diliyle söyleşiler verirdi. "Yılın Sanat Girişimcisi Ödülü"nün, sonra da "Akademik Başarı Ödülü"nün Tony'ye verilmesini, Felix dişlerini gıcırdatarak izlemişti. Çevre semtlerden toplanan çocukların, *Hamlet* oyunu boyunca fısıldaşıp gülüştüğü bir hadi-

se... Oysa bu program Felix'in fikriydi. Hatta şimdi Tony'nin ödül aldığı konulardan çoğu, onun kafasından çıkmıştı.

Felix'in sürgününün beşinci yılında, yeni bir ödül konmuştu: Ontario Nişanı. "Lay lay lom" diye homurdandı Felix kendi kendine: "Ceketinin yakasına yeni bir yıldız takarsın şimdi, sahtekâr!"

Altıncı yılda Tony yön değiştirdi. Festival komitesinden istifa edip tanınmış bir şahsiyet olduğu Makeshiweg kasabasından siyasete atıldı ve yerel yasama kurulunda şeref üyeliğine seçildi. Kültürel Miras Bakanı hâlâ Sal O'Nally idi, böylece ikisi aynı yuvaya yerleşmiş oldular ve ha gayret küplerini doldurmaya başladılar. Oh, ne âlâ!

Hükümette bir koltuk kapması yakındır, diye düşündü Felix. Şimdiden "parlayan bir yıldız" diye söz ediliyordu Tony'den. Bakan havasında poz veriyordu fotoğraflarında.

* * *

Derken teknoloji, Felix'in cılız casusluk faaliyetlerine yeni bir dikizleme aracı ekledi: Google cini! Felix'in bir bilgisayarı vardı ama festival idaresinin malıydı ve Felix'e yol verilince bilgisayarına da el konulmuştu. Bir süre Wilmot'taki internet kafede elinden geldiğince takip etmişti Tony'nin faaliyetlerini. Festivalden ayrılınca işyeri e-posta hesabını kapatmıştı; üzüntü bildiren bir sürü ikiyüzlü mesaj almak sinirine dokunuyordu. Şimdi iki yeni hesap açmıştı: biri kendisi için, diğeri adına kredi kartı da çıkarttığı Bay Duke için. Bay Duke adına sürücü ehliyeti almayı da düşünmüştü ama bu kadarı fazla ileri gitmek olurdu.

Wilmot'taki internet kafede fazla görünür olmuştu. Elâlem porno filmler seyrettiğini zannedecekti. Bu nedenle, elden düşme, ucuz bir PC aldı kendine. Maude ailesinin evinden kendi kulübesine çekilmiş bir telefon hattı vardı, onu

kullanıyordu. Bir süre sonra, arka yola kablo bağlantısı da tesis edildi, böylece kendine ait güvenli bir internet şifresi oldu ve erişim hızı da yükseldi.

İnsanlar hakkında internetten bilgi edinme olanakları müthişti. Felix kendi köşesinde oturmuş, Google haberlerini okurken, Tony ve Sal ortalıkta dolaşıyor ve kendilerini izleyen bir gölge, bir takipçi, gizli bir seyirci olduğunun farkına bile varmıyorlardı.

Felix neyi bekliyordu? Kendisi de pek bilmiyordu. Bir açık bulmak, bir fırsat yakalamak? Yüz yüze gelecekleri ana giden bir yol bulmak? Güç dengesinin Felix'ten yana döneceği bir şans? Bu, imkânsız bir şeyi dilemekti ama bastırdığı öfke onu ayakta tutuyordu. Ve adalete olan susamışlığı...

* * *

Felix, Tony'nin peşinde sürdürdüğü casusluğun biraz çılgınca olduğunun farkındaydı. Ama bir süre sonra başka bir çılgınlığa, tam manasıyla bir deliliğe kaptırmaya başladı kendini.

Eğer Miranda yaşasaydı şimdi kaç yaşında olurdu diye hesaplamasıyla başladı bu delilik. Beş yaşındaydı Miranda, sonra altı oldu; bebek dişleri döküldü, azıdişleri çıkmaya başladı. Sonra okuma yazma öğrenme çağı geldi. Böyle şeyler düşünüyordu Felix. Özlem dolu hayaller işte...

Ama bir süre sonra, özlem dolu bu gündüz düşleri yerini Miranda'nın hâlâ yanı başında olduğu inancına bıraktı. Onunla birlikteydi Miranda, sadece görünmüyordu, o kadar... Bir çeşit kibir, tuhaflık, kendini beğenmişlik, rol yapma gibi bir şeydi; kendisi de inanmıyordu aslında ama Miranda'nın varlığı gerçekmiş gibi kaptırıyordu kendini bu oyuna. Yeniden başladı Wilmot kütüphanesinden çocuk kitapları ödünç almaya. Bu sefer akşamları yüksek sesle okuyordu bu kitapları. Hoşuna gidiyordu hâlâ güçlü olan sesini

duymak; pratik yapmış oluyordu. Öte yandan kendi yarattığı yanılsamaya iyice kaptırmıştı benliğini. Küçük bir kız dinliyor muydu Felix'i yoksa? Yok, dinlemiyordu gerçekte. Ama öyle olduğunu düşünmek rahatlatıyordu Felix'i.

Miranda beş, altı, yedi yaşlarına geldiğinde, Felix ona ev ödevlerinde yardımcı olmaya başladı. Tabii ki öğretimini evde sürüyordu Miranda. Baba-kız formika masada, eski ahşap sandalyelerde otururlardı. "6 x 9?" diye sınava çekerdi kızını. O kadar zekiydi ki Miranda! Hemen hemen hiç hata yapmazdı.

Yemeklerini birlikte yemeye başladılar. Bu iyi bir şeydi, çünkü Felix bazen yemek yemeyi unuturdu. Miranda babasını tatlı tatlı azarlardı, yeterince yemediği zamanlar. "Tabağındakini bitir" derdi. Miranda'nın en sevdiği yemek, peynirli makarnaydı.

Miranda sekiz yaşına geldiğinde, Felix ona satranç oynamayı öğretti. Çok çabuk öğrenen bir çocuktu ve kısa zamanda, her üç karşılaşmadan ikisinde Felix'i yenmeye başlamıştı. Satranç tahtasını nasıl da büyük bir ciddiyetle incelerdi, bir yandan kendi kendine örmeyi öğrendiği uzun saçlarının ucunu çiğneyerek... Felix nasıl da memnun olurdu gizliden gizliye. Miranda satranç oyununu kazandığı zaman, sanki bozulmuş gibi görünmeye çalışırdı. Miranda gülerdi babasının bu hallerine, çünkü onun yalancıktan yenildiğini bilirdi. Eğer Felix'in gerçekten canı sıkılsaydı satrançta yenildiğine, Miranda bütün benliğiyle sempati ve üzüntü duyardı onun için, çünkü empati duygusu son derece gelişmiş bir çocuktu. Felix içindeki öfke ve kin duygusunu Miranda'ya asla göstermemeye çalışırdı. Onun içinde biriktirdiği öfke, Tony ve Sal'e karşı idi; bu ise Miranda'yı şaşırtır ve kafasının karışmasına yol açabilirdi. Felix internette Tony ve Sal'in yaptıklarını takip ederken, kendi kendine sinirlenip yüksek sesle söylenirken, Miranda yanında olmaz, onu duymazdı.

Miranda genellikle gün boyunca dışarıda olurdu; evin ya-

nındaki çayırda veya arkadaki korulukta oynardı. Felix, çimenlerin üstünden bir kelebek bulutunun kalktığını görürdü, Miranda koşuştururken... Gökçe kuşları veya kargalar korulukta şamata yapmaya başladığı zaman, Miranda'nın oralarda dolaştığını bilirdi. Sincaplar onunla gevezelik eder, tavuklar ise kaçışırdı. Alacakaranlık bastırdığı zaman, ateşböcekleri yolunu aydınlatır, baykuşlar boğuk sesleriyle onu karşılardı.

Kış günlerinde, karlar kulübenin önünde biriktiği ve rüzgâr vahşice uluduğunda bile, Miranda korkusuzca dışarı çıkardı. Felix'in bütün dırdırlanmalarına rağmen, üstüne yeterince kalın bir giysi almadan çıkardı dışarı. Ama sonuçta hiçbir terslik olmazdı, ne nezle kapar, ne grip olurdu. Yani Felix'in korktuğunun aksine, Miranda hiç hastalanmazdı. Felix hastalandığı zaman ise, Miranda babasının etrafında ayakuçlarına basarak dolaşırdı, endişe içinde... Ama Felix'in kızı için endişeleneceği hiçbir neden yoktu. Ona hiçbir zarar gelemezdi ki! Miranda, tüm zararların ötesindeydi artık.

Babasına hiçbir zaman sormadı Miranda, neden burada, bu kulübede, herkesten uzakta yaşadıklarını. Felix bunu ona hiçbir zaman söyleyemezdi. Çünkü bir şok yaratırdı bu Miranda'da, gerçekte var olmadığını öğrenmek, yani gerçek bir insan gibi yaşamadığını öğrenmek...

* * *

Bir gün Felix, Miranda'nın pencerenin önünde şarkı söylediğini duydu. Bu, her zaman hayal ettiği gibi bir gündüz düşü değildi. Saçma sapan ve acıklı uydurmasyonlarından biri değildi. Gerçekten bir ses duymuştu. Ve rahatlatıcı bir ses değildi bu, aksine korkutmuştu onu.

"Fazla aşırı gitti bu iş" dedi kendi kendine Felix, sertçe. "Sıyır kendini bu saçmalıktan. Toparlan. Kendini hapsettiğin bu hücreden kurtar. Gerçek dünya ile buluşma vaktin geldi artık."

8. Gelsin ayaktakımı!

Ve böylece Felix, sürgünlüğünün dokuzuncu yılında –Miranda 12 yaşına geldiğinde– "Bay Duke" olarak bir işe girdi. Yüksek statü taşıyan bir iş değildi bu ama Felix'e uyuyordu, çünkü zaten profilini düşük tutmak istiyordu. Dünya yüzüne tekrar dönmek, insanlarla tekrar ilişki kurmak, ayaklarının yere basmasına yardımcı olacaktı. Zira aklını oynatmak üzereydi, bunu görüyordu artık. Acılarıyla yapayalnız zaman geçirmek içini kemiriyor, onu yavaş yavaş tüketiyordu. Şimdi uzun ve melankolik bir rüyadan uyanıyormuş gibi hissediyordu kendini.

Bu iş fırsatı, internette bulduğu yerel bir gazete ilanından gelmişti. Felix'in yaşadığı bölgede, yakınlardaki bir hapishanenin, Fletcher Ceza İnfaz Kurumu'nun "Edebiyat yoluyla, mahkûmlara ortaokul seviyesinde okuryazarlık kazandırma programı"nın başındaki öğretmen ani bir hastalık sonucu hayatını kaybetmişti. Yerini dolduracak yeni bir öğretmene ihtiyaç vardı. Geçici bir iş olacaktı. Deneyim gerektiren bir iş, ama fazla da gerektirmez, diye düşündü Felix. "İlgilenenler... adresine başvursun."

Felix ilgileniyordu. Bay Duke'ün e-posta hesabını kullanarak bir başvuru talebi gönderdi, ilişiğine uydurma bir özgeçmiş ekleyerek. Özgeçmişine, Saskatchewan'da adı sanı duyulmamış bazı okulların, şimdiye kadar çoktan öldüğünü veya Florida'ya taşındığını tahmin ettiği müdürleri tarafından on yıllar önce yazılmış referans mektuplarını da ekledi.

Bu referans mektuplarının kontrol edilmeyeceğine yüzde 90 emindi; ne de olsa bu geçici bir yedek öğretmen pozisyonuydu. Sunum mektubunda, bir süre önce emekli olduğunu ama hayatın ona kazandırdığı onlarca şeyin karşılığında kendisinin de topluma bir şeyler verme ihtiyacı hissettiğini yazdı.

Cevap gecikmeden geldi, hemen mülakata çağrıldı. Demek ki başka başvuran yok, diye düşündü Felix. Ne âlâ, zor durumdalar belli ki! Demek hemen verecekler bu pozisyonu. Zaten artık gerçekten istemeye başlamıştı bu işi, kendini ikna etmişti. Belki potansiyel taşıyan, önü açık bir iş olabilirdi.

Görünümüne çekidüzen verdi, iyice pejmürde gezer olmuştu son yıllarda. Wilmot'taki Mark's Work Giyim Deposu'ndan koyu yeşil, yepyeni bir gömlek satın aldı. Sakallarını kısalttı. Yıllardır sakallıydı. Sakalları artık kırlaşmış, neredeyse beyazlamış ve gür beyaz kaşlarıyla uyumlu olmuştu. Kendisine bilge bir hava verdiğini ümit ediyordu.

İş görüşmesi, Fletcher Cezaevi'nde değil, yakınlardaki bir McDonald's restoranında yapıldı. Felix'le mülakat yapan kadın, 40'lı yaşlarında, bakımına özen gösteren bir tipti: kırsarı saçlarına pembe röfleler yaptırmış, parlak küpeler takmış, manikürlü tırnakları gümüş rengine boyanmıştı. "Ben Estelle" diye tanıttı kendini. Küçük adını söylemesi olumlu bir yaklaşımdı, demek ki arkadaş olmayı ümit ediyordu. "Ben kendim Fletcher Cezaevi'nde çalışmıyorum" diye izah etti Estelle. Guelph Üniversitesi'nde profesördü ve Fletcher Cezaevi programını uzaktan takip ediyordu. Hükümet adına, Adalet Bakanlığı'nda çeşitli danışmanlık komitelerinde yer almıştı. "Babam senatördü" dedi. "Bu, bana çeşitli imkânlar sağladı. Bazı bağlantılarım var ve 'Edebiyat Yoluyla Okuryazarlık Kazandırma Programı', benim en sevgili çocuğum oldu. Sürekli bunun için lobi yaptım siyaset kulislerinde."

Felix, buna hayran olduğunu söyledi. Estelle, *hepimiz elimizden ne geldiyse yaptık*, dedi.

Aniden ölen öğretmenin çok iyi bir insan olduğunu söyledi Estelle, hepsi onu çok özlüyordu; ani ölümü, şok olmuştu herkes için. Fletcher Cezaevi'nde elinden gelen her şeyi yapmış ve başarmıştı. Yani, o şartlar altında, elinden geldiğince her şeyi yapmıştı. Kimse daha fazlasını bekleyemezdi...

Felix kafasını sallayıp gerektiği noktalarda "Hım... hım" diyerek sempatik görünmeye çalışmış ve göz teması kurmuştu. Estelle de gülücükler saçarak karşılık vermişti. Her şey umduğu gibi gidiyordu.

İlk hoşbeş girişimleri bittikten sonra, Estelle ciddi olarak mülakata girdi. Önce derin bir nefes aldı. "Sanıyorum ki, sizi tanıyorum Mr. Duke" dedi. Sakalınıza rağmen, ki size pek yakıştığını söylemeliyim, siz Felix Phillips'siniz, değil mi? Meşhur tiyatro yönetmeni. Çocukluğumdan beri festivali izlerim, babam bizi daima götürürdü oyunlarınıza. Program broşürlerinin koca bir koleksiyonu vardır evimde hâlâ."

İkinci kimlik buraya kadarmış, diye düşündü Felix. "Tabii, ama bu iş için Duke ismini kullanacağım. Daha kolay olur diye düşündüm."

"Anlıyorum." İkircikli bir gülümseme. Savunmasız, yaşlıca bir tiyatro yönetmeni neden çekingenlik yaratsın ki feleğin çemberinden geçmiş Fletcher mahkûmlarının üzerinde? Gerçekten öyle mi?

"Seçici kurul benim kim olduğumu bilirse, bu iş için fazla kalifiye olduğumu düşünebilir, bu pozisyon için fazla profesyonel olduğumu..."

Estelle'in yüzü daha büyük bir gülümsemeyle aydınlandı. "Bu aramızda kalsın" dedi Felix, sesini alçaltıp masanın üzerinden Estelle'e doğru eğilerek. "Benim sırdaşım olun."

"Ah, ne eğlenceli!" dedi Estelle, hoşuna gitmişti. "Bir sırdaş! Restorasyon dönemi komedilerindeki gibi! *City Heiress* mesela, veya..."

"Evet, Aphra Behn'in oyunu" dedi Felix. "Yalnız, oradaki

sırdaşlar soyguncuydular." Estelle'in tiyatro bilgisinden etkilenmişti; kıyıda köşede kalmış bir oyundu, kendisi de hiç sahnelememişti onu.

"Belki de her zaman bir soyguncu olmak istemişimdir" diye güldü Estelle. "Yok, gerçekten bu bir şereftir benim için! Hemen hemen bütün oyunlarınızı seyrettim Makeshiweg'deyken. *Lear*'ınıza bayılmıştım! O kadar, o kadar..."

"İçgüdüsel?" diye sordu Felix, gazetelerde yapılan eleştirilerden birini hatırlatarak.

"Evet, öyle" dedi Estelle. "Ama bu iş pozisyonu... Yani gerçekten çok fazla deneyimlisiniz bu iş için. Bu sadece yarı zamanlı bir iş. Yılda sadece üç ay için. Fazla bir ücret vermemiz mümkün değil."

"Yo, yo... Standart ücret yeterli. Uzunca bir süreden beri emekliyim. Bu gidişle iyice paslanacağım."

"Emekli misiniz? Ama emekli olmak için çok gençsiniz" diye refleks olarak iltifat etti Estelle. "Emekliye ayrılmanız çok yazık..."

"Çok naziksiniz" dedi Felix.

Kısa bir suskunluk oldu. "Orası bir hapishane, anlıyorsunuz değil mi?" diye devam etti Estelle. "Mahkûm olmuş suçlularla çalışacaksınız. Kursun amacı, bu mahkûmların dışarıya çıktıkları zaman, toplum hayatında kendilerine anlamlı bir yer edinmelerine yetecek kadar temel okuryazarlık becerilerini ilerletmelerine yardımcı olmak. Bunun için kendinize yazık etmiş olmaz mısınız?"

"Benim için zorlayıcı bir deneyim olabilir" dedi Felix. "Mücadele gerektiren işlerden her zaman hoşlanmışımdır."

"Açık konuşalım. Bu adamların birçoğunun çok çabuk atar sigortası. Hemen öfkelenirler. Sizin şey... olmanızı istemem." Felix'i boynuna sustalı bir bıçak saplanmış, kanlar içinde yerde yatarken canlandırıyordu gözlerinin önünde anlaşılan.

"Sevgili hanımefendi" dedi Felix, sahnede kullandığı göste-

rişli aristokrat konuşma tarzına başvurarak, "tiyatronun erken dönemlerinde, oyunculara adi suçlulardan sadece bir gömlek üstün gözüyle bakılırdı. Ve ben birçok aktör tanımışımdır sahnede aşırı hareketlerle rol kesen. Öfke krizlerine girmiş gibi poz keserler. Bununla başa çıkmanın yolları vardır. Benimle çalışmaya başladıklarında bu mahkûmlar da kendilerini kontrol etmeyi öğreneceklerdir, bunu garanti edebilirim."

Estelle hâlâ tereddütteydi, ama "Peki, madem denemek istiyorsunuz..." dedi.

"Kendi bildiğim gibi yapmalıyım ama" dedi Felix, şansını zorlayarak. "Geniş bir hareket alanım olmasını isterim." Cezaevinin eski öğretmeni yeni ölmüştü ve henüz ders yılının başındaydılar, dolayısıyla Felix kendi kafasına göre bir program düzenleyebilirdi. "Bu kursta genellikle ne okuyorlar?" diye sordu.

"İşte, genellikle J.D. Salinger'in *Çavdar Tarlasında Çocuklar* romanını işleriz. Oldukça popülerdir. Stephen King'in öykülerini de severler. *Gece Vakti Köpeğin Başına Gelen Tuhaf Hikâye* mesela... Fletcher'dakilerin çoğu kendilerini bu öykü ile özdeşleştirirler. Okuması kolaydır, cümleleri kısadır."

"Anlıyorum" dedi Felix. "*Çavdar Tarlasında Çocuklar*'mış, pöh! Ortaokullu ergenlerin sevdiği türden romanlar" diye düşündü. Oysa orası maksimum güvenlik koşullarının uygulandığı bir hapishaneydi ve bu adamlar yetişkin insanlardı. Yaşadıkları hayat, o kitapların içerdiği parametrelerin çok dışında, çok ötesindeydi. "Ben değişik bir yol izleyeceğim" dedi Felix.

"Nasıl bir yol olduğunu sormaya çekiniyorum" dedi Estelle cilveli bir baş hareketiyle. Felix'i işe aldığına göre artık biraz flört edebilirdi onunla! Uçkuruna sahip ol, diye uyardı kendini Felix. Kadının parmağında evlilik yüzüğü yok, uygun bir talip olarak görebilir seni. Sonunu getiremeyeceğin bir ilişkiye girişme.

"Shakespeare okutacağım" dedi Felix.

"Shakespeare mi?" Öne doğru abanmış olan Estelle tekrar sandalyesine yaslandı. İşe alma kararından vazgeçiyor olabilir miydi? "Ama bu çok... Çok fazla söz vardır Shakespeare oyunlarında. Hevesleri kırılabilir. Onların seviyesine daha uygun bir şeyler seçseniz... Açık konuşmak gerekirse, bazıları doğru düzgün okumasını bile bilmez."

"Shakespeare'in aktörleri çok mu *okurdu* zannediyorsunuz?" dedi Felix. "O adamlar gündelikçi işçilerdi; duvarcı, tuğla örücü gibi mesela" diye kafadan bir örnek verdi. "Bir oyunun tamamını asla okumazlardı, sadece kendi repliklerini ve bir sonraki sözleri ezberlerlerdi. Ayrıca sık sık doğaçlama yaparlardı. Oyunun özgün konuşmaları vazgeçilmez bir metin değildi."

"Evet tabii, biliyorum ama..." dedi Estelle, "ama Shakespeare tam bir klasiktir."

Cezaevindekiler için fazla iyidir, demek istiyordu aslında. "Shakespeare'in klasik olmak gibi bir maksadı yoktu!" dedi Felix, sesine hafif bir kızgınlık ekleyerek. "Shakespeare için klasikler, mesela, Virgil'di, Herodot'tu... O, sadece ayakta kalmaya çalışan bir aktör ve yönetmendi. Eğer bugün bizim için Shakespeare varsa, bu tamamen şans eseridir. Eserleri, o ölünceye kadar yayımlanmadı bile! Arkadaşları, bir avuç eski aktör, o öldükten sonra parça parça müsveddeleri bir araya getirip oyunları oluşturdular." Emin olmadığın zaman durmadan konuşmaya devam et, dedi içinden. Bu eski bir numaraydı, sahnede takılıp donakaldığın zaman, kulağa hoş gelen bir cümle uydurup söylerdin, suflör sahne altından doğru repliği verinceye kadar zaman kazanmış olurdun.

Estelle şaşırmış görünüyordu. "Evet, ama bunun şeyle... ne ilgisi var?"

"İdareyi ele almak gerektiğine inanırım" dedi Felix, mümkün olduğunca otoriter görünmeye çalışarak.

"Neyin idaresini?" dedi Estelle. Paniğe kapılmış gibiydi.

"Bu mahkûmların kişisel alanına saygı göstermek zorundasınız. Fazla ileri gitmeye..."

"Tiyatro yapacağız" dedi Felix, "demek istediğim bu." Shakespeare'in oyunlarını bizzat oynayacağız. Edebiyatın hakkını vermenin tek yolu budur. Ah, merak etmeyin, bu kurs programının resmi kriterleri neyse, hepsini yerine getireceğim. Ev ödevi yapacaklar, kompozisyon yazacaklar vs. Ben de bunları okuyup not vereceğim. İstenen bu, değil mi?"

Estelle gülümsedi, "Çok idealistsiniz. Kompozisyon yazmak? Ben gerçekten..."

"Küçük bir değerlendirme, yorum yazısı gibi şeyler" dedi Felix, "hangi oyunu çalışıyorsak onun hakkında."

"Gerçekten mi?" dedi Estelle. "Bunu yaptırabilir misiniz onlara?"

"Üç hafta verin bana. Bu sürede başaramazsam, o zaman *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'a geçeriz. Söz!"

"Tamam, anlaştık" dedi Estelle. "İyi şanslar."

* * *

İlk birkaç hafta gerçekten güç oldu. Felix ve Shakespeare'in önünde zorlu, dikenli bir yol vardı ve Felix hapishanedeki şartlara tahmin ettiğinden çok daha az hazırlıklı olduğunu keşfetti. Otoritesini ortaya koymakta, kendini kabul ettirmekte zorluk çekiyordu. Hatta bir an geldi, her şeyi bırakıp gitmekle tehdit etti adamları. Bazıları kurstan ayrıldı ama geride kalanlar işi ciddiye aldılar. Ve sonuçta, Fletcher Cezaevi Shakespeare Kursu büyük bir başarıya imza attı! Gerçekten avangard bir çalışmaydı yaptıkları; Felix'in öğrencilerine anlayacakları bir dille açıkladığı gibi, kendi çapında öncü bir çalışmaydı. Harikaydı yani! İlk sezondan sonra, mahkûmlar programa katılmak için sıraya girdiler. En şaşırtıcısı, adamların okuma yazma notları, ortalamada 15

puan arttı. Esrarengiz Bay Duke nasıl başarmıştı bunu? Kafalar hayretle sallandı, bir üçkâğıt mı vardı işin içinde yoksa? Ama hayır, dışarıdan yapılan objektif testler de aynı sonuçları veriyordu. İlerleme bir gerçekti.

Estelle, bu gelişmelerden kendine büyük bir puan topladı. Konuyla ilgili akademisyenler bir araya gelip konferanslar düzenlediler, eğitimle ilgili yeni teoriler önerdiler, bakanlar bütçelerini artırdılar. Ama Felix, Estelle'e atfedilen başarılar yüzünden onu kıskanmadı. Çünkü çok meşguldü. Zira tiyatroya yeniden dönmüştü; hem de yepyeni bir biçimde... Bunun olabileceğini daha önceki hayatında hiç tahmin etmemişti. Eğer biri ona, birtakım cezaevi hükümlüleri ile Shakespeare oyunları sahneleyeceğini söyleseydi, ona kâbus gördüğünü söyleyebilirdi.

Bu işi üç yıldır yapıyordu artık. Oyunlarını dikkatle seçiyordu. *Jül Sezar* ile başlamış, *III. Richard* ve *Macbeth* ile devam etmişti. İktidar mücadeleleri, ihanet, suç gibi konular, hapishane öğrencileri tarafından hemen kavranmış ve yorumlanmıştı, zira onlar bu konularda uzmandılar.

Hepsinin, oyunlardaki karakterlerin işlerini nasıl yapması gerektiğine dair kendilerine göre fikirleri vardı. Mesela, Mark Antonius'un, Sezar'ın cenazesinde konuşma yapmasına izin vermek büyük bir aptallıktı, zira bu ona iktidar fırsatı vermek demekti; ardından olanları biliyorsunuz zaten! III. Richard fazla ileri gitmişti, herkesi katletmemesi gerekiyordu, zira savaş zamanı gelince onun arkasında kimse olmayacaktı. Eğer baş olmak, kral olmak istiyorsanız, müttefiklere ihtiyacınız vardı, fazla zekâya değil... Macbeth'e gelince, cadılara fazla güvenmemeliydi Macbeth, zira aşırı cesaret vermişlerdi ona ve bu büyük bir yanlıştı. İnsan zayıf noktalarına da dikkat etmek zorundaydı, bu birinci kuraldı, çünkü kötü gidebilecek bir şey, zaten kötü giderdi. Bunu *biliyoruz*, tamam mı? Bütün kafalar "evet" diye sallanıyordu.

Felix bunun gibi temaları kompozisyon konusu olarak veriyordu öğrencilerine.

Romantik komedilerden kaçınıyordu: Bu adamlar için fazlaca hoppa, gayriciddi kaçardı; ayrıca seks konularına girmek sıkıntıya yol açabilirdi. *Hamlet* ve *Lear* da repertuvar dışındaydı, başka bir nedenden ötürü: fazla iç karartıcı ve depresiftiler. Fletcher Cezaevi'nde zaten yeterince intihar teşebbüsü yaşanmıştı ve bazıları da sonuca ulaşmıştı. Şimdiye kadar yaptığı üç Shakespeare oyunu kabul edilebilir şeylerdi, zira her biri sonuçta bazı ölümlerle bittiği halde, hepsinde de kazanan için yeni bir başlangıç ümidi veriliyordu. Kötü ve aptalca davranışlar cezalandırılıyor ve erdem ödüllendiriliyordu, yani az veya çok... Shakespeare'de bu her zaman böyleydi, Felix'in hep vurguladığı gibi.

Öğretme yöntemi her oyunda aynıydı. Önce herkes, Felix tarafından kısaltılmış olan metni okuyordu. Felix bir özet sunuyor, birçok notlar veriyor ve eski/arkaik İngilizce kelimelerle ilgili bir sözlük sunuyordu. O aşamaya gelindiğinde, takip edemeyen öğrenciler genellikle kurstan ayrılmış oluyorlardı.

Derken Felix, daimi öğrencilerine kavuştuğu zaman, dersin ana temalarını anlatmaya başlıyordu: Oyun ne hakkındaydı, ne anlatmak istiyordu? Genellikle en azından üç tema olurdu, bazen daha fazla; *çünkü* diye anlatırdı Felix öğrencilerine, Shakespeare kafa karıştırıcı bir yazardı. Alt alta sıraladığı ana fikirler olurdu. Birçok şeyi perde arkasında gizlemekten hoşlanırdı, derken "Presto,[5] buyrun" derdi ve size büyük bir sürpriz yapardı.

Felix'in ikinci yöntemi de önemliydi: Sınıftaki öğrencilerin küfürlü kelimeler kullanmalarını sınırlamıştı. Öğrencilerin, sadece Shakespeare oyununda kullanılan küfürleri kullanma izni vardı, küçük bir liste... Bu onların hoşuna gitmiş-

5. Hızlı, tempolu anlamında müzik terimi. (ed.n.)

ti; ayrıca metni baştan sona okumalarını sağlıyordu. Bir de yarışma düzenlemişti Felix: Eğer yanlış küfür kullanırsanız, puan kaybedeceksiniz. Mesela *Macbeth*'i çalışıyorlarsa, ancak "Şeytan yüzüne kara çalsın, krem-suratlı sersem" diyebilirlerdi. Kuralı ihlal edenler puan kaybediyordu. Puanı yüksek olanlar, Felix'in hapishaneye gizlice soktuğu sigaralardan kazanıyordu. Bu ödül çok popülerdi.

Müfredatın bir sonraki aşaması, ana karakterlerin derinlemesine incelenmesiydi. Birer birer ele alınıyorlardı. Onları harekete geçiren neydi? Ne istiyorlardı? Neden öyle davranıyorlardı? Hararetli tartışmalar oluyor, değişik fikirler öneriliyordu. Macbeth bir psikopat mıydı, yoksa neydi? Leydi Macbeth zaten kafadan çatlak mıydı, yoksa suçluluk duygusuyla mı öyle oldu? III. Richard tabiatı gereği taş kalpli bir katil miydi, yoksa sapık bir ailenin üyesi olarak hayatta kalmak için öldürmek zorunda kalan, zamanının bir ürünü müydü?

Çok ilginç, diye yorum yapardı Felix. *Doğru bir noktaya temas ettiniz.* Shakespeare'in özelliği, onda daima birden fazla cevap olmasıdır, diye eklerdi.

Derken sıra oyunun aktörlerini seçmeye gelirdi. Her karakter için bir destek takımı olurdu: suflörler, yedek oyuncu ve dublörler, kostüm tasarımcıları vb. Takımlar, daha çağdaş hale getirmek için oynadıkları bölümlerin metnini yeniden yazabilirlerdi ama konuyu değiştiremezlerdi. Kural buydu.

Oyunun sahnelenmesi bittikten sonra, Felix'in öğrencilerine verdiği son ödev, her bir karakterin, eğer sonunda hayatta kalmışsa, yaşamını nasıl devam ettireceği üzerine bir yazı yazdırmaktı. Eğer ölüp mezara girmişse, diğer karakterlerin o kişiyle ilgili yorumunu isterdi.

Metnin üstesinden iyice geldikleri zaman, provalara başlar, müzikleri hazırlar ve Felix'in dışarıdan toplayıp getirdiği aksesuar ve kostümler üzerinde çalışırlardı. Bu malzemelerle ilgili bazı kısıtlamalar vardı tabii; kesici veya patlayı-

cı ve içilebilecek veya damara zerk edilebilecek hiçbir madde sokulmazdı cezaevine. Patates fırlatan oyuncak tüfekler de yasaktı. Sahte kan da kullanamazdınız, zira gerçek kan zannedilebilir, bu da tahrik unsuru olabilirdi.

Oyunlar perde perde sahnelenirdi. Ama canlı bir izleyici topluluğuna sunulmazdı, zira cezaevi idaresi, bir ayaklanma ihtimalini düşünerek bütün mahkûmları bir araya getirmeye yanaşmazdı. Zaten hepsinin toplanabileceği büyüklükte bir toplantı salonu da yoktu. Dolayısıyla, her sahne videoya çekilir ve dijital olarak kurgulanırdı; böylece Felix gerekli düzeltmeleri ve iyileştirmeleri yapma imkânı da bulurdu. Oyunun videoya çekilmesi, repliklerini şaşırdıkları zaman aktörleri mahcup olmaktan da kurtarırdı, zira çekimi tekrarlama imkânı olurdu.

Özel efektler ve müzik de eklenerek video tamamlandığı zaman, Fletcher'daki herkese ve hücrelerindeki kapalı devre televizyonlardan tüm mahkûmlara gösterilirdi. Gösterim sırasında cezaevi müdürünün ofisinde, müdür ve diğer yöneticilerle birlikte oturan Felix, gözetleme ekranında gördüğü hücrelerden gelen sevinçli sesleri, alkışları ve yorumları duyduğu zaman sevinirdi. Mahkûmlar dövüşme sahnelerine bayılırdı. Öyle ya, herkes dövüşme sahnelerini sever, Shakespeare de bu yüzden yer vermiştir onlara.

Oyuncuların performansları biraz kaba saba olurdu ama içlerinden gelerek oynarlardı. Eskiden, profesyonel hayatında yönettiği aktörlerde bunun yarısı kadar içtenlik olsaydı keşke, diye hayıflanırdı Felix... Sahne ışığı ücra bir köşede ve zayıf parlıyordu, ama yine de parlıyordu.

* * *

Oyun sahnelenip videoda gösterildikten sonra, oyuncular için bir parti verilirdi –tıpkı gerçek tiyatrolarda olduğu gibi– Felix bunda kesinlikle ısrar ederdi. Partide patates cipsi

ve zencefilli gazoz ikram edilirdi; Felix adamlara sigara dağıtırdı. Avuç çakıştırmalar ve yumruk tokuşturmalar olur; genellikle videonun son bölümü, yani katkıda bulunanların isimlerinin aktığı son kısım yeniden seyredilirdi. Sınıftaki her öğrenci/tiyatrocu, en küçük rolde oynayanlar ve dublör veya yedek oyuncular bile isimlerini ekranda görme fırsatını bulurlardı. Ve tıpkı gerçek aktörlerin yaptığı gibi, birbirlerinin egolarını şişirirlerdi. "Hey Brutus, tam adına yakışır gibi gaddardın!" "Hey oğlum Richard, yıktın geçtin ortalığı!" "Lan, bir kertenkele bakışı at!" Sırıtmalar, teşekkür anlamında baş sallamalar, utangaç gülümsemeler...

Başka birinin kimliğine giren yüzlerini seyrederken, bu adamların yüzlerinin aldığı ifadeyi görmek Felix'i derinden etkilerdi. Hayatta bir kere bile olsa, kendilerini severlerdi o anlarda...

* * *

Kurs, ocak başından mart sonuna kadar sürerdi ve o üç ay boyunca Felix yüksek bir enerjiyle koşuştururdu. Ama yaz ve sonbahar aylarında tekrar tüm gün boyu küçük kulübesinde zaman geçirir ve hüzünlü mutsuzluğuna dönerdi. O hırsız, uyuşturucu satıcısı, sahtekâr, katil, üçkâğıtçı ve dolandırıcı takımına Shakespeare öğretmek! Hayatını böyle mi sonlandıracaktı, Tanrı'nın unuttuğu ücra bir köşede tükenerek?

"Felix, Felix" diye sorardı kendine, "kimi kandırıyorsun?" "Bu, sona giden yolda bir aşama" diye yanıtlardı sonra. "Bir amacım var. Ve hiç değilse hâlâ tiyatro yapıyorum."

"Ne amacı?" diye sorardı yine. Elbette bir amacı vardı. Bir kayanın altına gizlenmiş, açılmamış bir kutu: İntikamın "İ"si ile işaretlenmiş bir kutu. Nereye gittiğini kendisi de pek bilmiyordu ama bir yere gittiğine güvenmek zorundaydı.

9. İnci gözler

Pazartesi, 7 Ocak 2013

Fletcher Cezaevi Oyuncuları'nın dördüncü yılındayız şimdi. Bugün sezonun ilk dersi. İlk derste her zaman olduğu gibi, biraz gergin Felix. Şimdiye kadar programı iyi yürüttü, ama her zaman bir kaza olabilir; bir hata, hatta bir başkaldırı olabilir. Öngörülemeyen bir şey. *Bilmece bildirmece, dil üstünde kaydırmaca. Dal tartar, kartal kalkar.* Aynada kendini ikaz ediyor, *hazırlıklı ol*!

Dişlerini fırçalayıp yerine taktıktan sonra, saçlarını tarıyor, şükür ki hâlâ gür saçları var. Sakallarından, fazla uzamış birkaç teli kesiyor. 12 yıldır uzatıyor sakallarını, artık tam istediği formu buldu; gür ama çalı gibi değil, düzgün ama sivri değil. Sivri olsaydı, şeytansı bir görünümü olurdu. Felix'in istediği tumturaklı ve hâkim bir görünüş.

İş kıyafetlerini giyiyor: jean pantolon, yürüyüş botları, koyu yeşil gömlek, oldukça eskimiş tüvit ceket. Kravat takmıyor. Fletcher'da artık bilinen görüntüsünü sürdürmesi lazım: dostane ama otoriter bir emekli öğretmen ve tiyatro uzmanı; biraz eksantrik ve saf, ama iyileşmenin mümkün olduğuna inanmış ve vaktini cömertçe bu işe adamış iyi bir adam olarak...

Tabii vaktini tamamen gönüllü olarak harcamıyor, bu iş için para alıyor. Ama üç kuruş... Dolayısıyla bunu para için yapmıyor. Öğrencileri, Felix'in gizli bir maksadı, art niyeti olduğundan şüpheleniyorlar, kendileri de bir sürü art niyetle

dolu oldukları için! Açgözlülüğe hiç tahammülleri yok. Kendileri için sadece hak ettiklerini almak istiyorlar. Hak ettiklerini almak için kavgaya hazırlar, Felix'in de bildiği gibi.

Felix, adamların arasındaki özel tartışmalardan uzak durmaya gayret ediyor. Bu saçmalıkları derse getirmeyin yeter, diyor. Ben, kimin kime ait sigarayı çaldığından sorumlu değilim. Ben tiyatrocu bir adamım. Bu sınıfın içine girdiğiniz zaman gündelik meselelerinizden sıyrılacaksınız. Üstüne yazı yazılmamış, boş bir tahta olacaksınız. Ve oraya yeni bir yüz çizeceksiniz. Eğer hiç kimse iseniz, başka bir insan olmadan, bir insan olamazsınız, diye Marilyn Monroe'nun sözlerini tekrarlıyor, tanıdıkları bir isim olduğu için. "Ve burada hepimiz, birer hiç kimse olarak başlıyoruz işe. Evet, ben de dahil."

O zaman çenelerini kapatıyor adamlar, sınıftan kovulmamak için. Kendi iradeleriyle seçebilecekleri şeylerin fazla olmadığı bir dünyada, kendi istekleriyle seçtikleri bir Shakespeare kursundalar. Kendilerine hep hatırlatıldığı gibi, bu bir ayrıcalık. Felix'in onlara verdiği bu imkâna kavuşmak için, hapishane dışındaki özgür insanlar adam bile öldürebilir! Felix asla böyle bir söz söylemezdi ama söyledikleriyle hep bunu ima ederdi.

* * *

"Bunu para için yapmıyorum" diyor Felix yüksek sesle. Yanına dönüyor ve Miranda'nın masada oturduğunu görüyor. Miranda biraz düşünceli, çünkü aylardan ocak ve yeni ders dönemi başladığı için Felix'i fazla göremeyecek artık. "Hiçbir zaman para için yapmadım" diye ekliyor Felix. Miranda başını sallıyor, çünkü bunun doğru olduğunu biliyor: Asil insanlar hiçbir şeyi para için yapmazlar, çünkü zaten çok paraları vardır ve bu onlara asil olma imkânı sağlar. Pa-

ra düşünmek zorunda değildir onlar. Ağaç dalları nasıl filizleniyorsa, zengin ve asil insanlar da öyle hayır işleri dağıtırlar çevreye. Miranda'nın gözünde Felix de böyle asil bir insandı. Bunu bilmek Felix'e iyi geliyordu.

Miranda artık 15 yaşında, çok güzel bir genç kız olmuştu. Felix'in başucundaki sehpada duran gümüş çerçeveli fotoğrafında, salıncakta sallanan küçük çocuktan çok farklıydı artık. 15 yaşındaki Miranda daha ince uzun ve zarif bir kızdı artık ama biraz solgundu. Daha fazla açık havaya çıkması, çayırlarda ve korulukta daha fazla koşması gerekirdi, küçükken yaptığı gibi... Yanaklarına biraz pembelik katmalıydı. Tabii şimdi kıştı, kar vardı ama bu durum onu eskiden hiç rahatsız etmezdi; karların üstünde seke seke giderdi, bir kuş kadar hafifçe.

Miranda, ders sezonu sırasında babasının evden o kadar uzun süreyle uzakta kalmasından hiç hoşlanmıyor. Ayrıca, onun kendini fazla yıpratacağından da endişe duyuyor. Uzun bir günün sonunda Felix eve döndüğü zaman, bir fincan çay içiyorlar baş başa, bir satranç karşılaşması yapıyor, sonra peynirli bir makarna ve belki salata yiyorlar. Miranda sağlığına daha dikkat eder oldu; yeşil sebzeler yenilmesinde ısrar ediyor, babasına karalahana yedirmeye çalışıyor. Felix çocukken, kimse karalahana diye bir şey duymamıştı.

Eğer yaşasaydı, Miranda şimdi o sıkıntılı ergenlik çağında olacaktı. Babasına ters ters cevaplar verecek, gözlerini devirerek konuşacak, saçlarını boyatacak, kollarına dövmeler yaptıracaktı. Barlara, kulüplere takılacak, hatta daha fenasını yapacaktı belki. Felix böyle hikâyeler duyuyordu.

Ama bunların hiçbiri olmadı. Miranda daima basit kaldı, daima masum kaldı. Bu haliyle öyle rahatlatıcıydı ki...

Ama son zamanlarda çok dalgındı Miranda. Âşık mı olmuştu yoksa? İnşallah olmamıştır, diye içinden geçiriyordu Felix. Zaten kime âşık olabilirdi ki? Maude ailesinin odun

toplayıcısı aptal, hayta oğlu çoktan gitmişti. Başka da bir delikanlı yoktu etrafta.

"Ben dönünceye kadar uslu dur" diyor Felix. "İyi olmaktan başka ne yapabilirim ki?" diye solgun bir yüzle gülümsüyor Miranda. "Biraz nakış işleyebilirsin" diyor Felix. Miranda kaşlarını çatıyor. "Pardon" diyor Felix, "tamam, matematik sorularını çöz, üst düzey matematik problemlerini..." Miranda bu lafa kahkahalarla gülüyor!

Miranda evden, yani kulübeden fazla uzağa gitmez, Felix bunu biliyor. Fazla uzaklaşamaz. Onu tutan bir şey var. Şimdi karla göğüs göğüse gelmek zorunda Felix, dondurucu soğuğa dalmak ve gündelik sınavı ile yüzleşmek zorunda: Otomobili çalışacak mı acaba? Kışın arabayı yolun üstünde park ediyor. Eski Mustang'i yok artık, yıllar önce paslandı. Şimdi elden düşme, mavi renkli bir Peugeot kullanıyor, Fletcher'den maaşını almaya başladığı sırada satın almıştı. Yoldaki karlar kürenmiş olsa bile araba kullanmak çok tehlikeli olabiliyor. İlkbaharda ise çamur içinde kalıyor. Dolayısıyla otomobilini sadece kuru mevsimlerde, yazın ve sonbaharda kullanıyor. Eğer kar temizleme aracı çalışma yapmışsa, arabasına sıçrattığı donmuş çamuru ve karı temizlemek zorunda kalıyor. Felix kulübeye taşındıktan bir süre sonra yola asfalt döşenmiş, dolayısıyla daha işlek bir güzergâh haline gelmişti. Tüpgaz kamyonu, FedEx kurye kamyoneti ve okul otobüsü de kullanıyordu bu yolu. İçinde cıvıl cıvıl gülen küçük çocuklarla dolu okul otobüsü geçerken, Felix gözlerini kaçırıyor. Miranda da bu otobüste olabilirdi, eğer okul çağına gelinceye kadar yaşayabilseydi.

* * *

Kapının arkasındaki çengelden kışlık paltosunu, kollarının içine soktuğu eldivenlerini ve yün başlığını alıyor. Bir at-

kıya da ihtiyacı var. Ama nereye koymuştu o ekose desenli atkısını? *Yatak odasındaki büyük, eski gardıropta* diye hatırlatıyor Miranda tatlılıkla. Tuhaf, genellikle oraya koymazdı halbuki.

Dolabın kapağını açıyor. Tilki başlı eski sihirbaz bastonu orada duruyor. Büyülü pelerini de askıda, en dipte. Yenilgisinin pelerini, boğulmuş kimliğinin ölü kılıfı.

Hayır, ölü değil, ama değişmiş. Alacakaranlıkta yavaş yavaş dönüşüyor, canlanıyor. Durup inceliyor Felix. Pelüş hayvanlar... Biraz tozlu, çizgili, sarı-kahverengi, gri, siyah, mavi, pembe ve yeşil kürklü hayvancıklar. Parlak ve tuhaf. Boncuk gibi gözleri karanlıkta parlıyor.

O pelerini 12 yıl önce, ihanete uğradığı günden beri giymemişti. Ama atamamıştı da. Öylece saklıyordu.

Henüz giymeyecek, vakti gelmedi daha. Ama yakında gelecek, bundan emin.

II. Cesur bir krallık

10. Uğurlu bir yıldız

Pazartesi, 7 Ocak 2013

Felix, kar küreme aracının, arabasının üstüne attığı karları ve pislikleri küreğiyle temizliyor. Bunu yapmaya devam edersen belini sakatlayacaksın, diyor kendi kendine. 25 yaşında değilsin artık. 45 bile değilsin. Belki keşiş gibi yaşamaktan vazgeçip şehirde bir apartman dairesi kiralasan, senin yaşındaki diğer morukların yaptığı gibi bir köpek edinip gezdirsen daha iyi olacak.

Birkaç fıtık edici uğraşıdan sonra (motor ısıtıcı taktırması lazım), araba nihayet çalışıyor ve Felix, Fletcher Cezaevi'ne doğru yola koyuluyor. "Cinler, periler, hayaletler, bekleyin geliyorum!" diye bağırıyor arabanın içinde. "Hazır olsanız da, olmasanız da!"

Kendisi hazır.

* * *

Bir ay önce, aralık ayının ortasında, Estelle'den bir e-posta almıştı Felix. Harika haberlerim var, diyordu Estelle. Size bizzat iletmek isterim. Bir öğle yemeği veya hatta akşam yemeği yiyelim mi birlikte?

Felix öğle yemeğini tercih etmişti. Son üç yıldır Estelle'le buluşmalarında öğle yemeği ile yetiniyordu. Akşam yemeği uzayabilir, içki içilir, (kendisi veya Estelle tarafından) duygusal bir yoğunluk yaşanabilir diye endişe ediyordu. Evet,

dul bir adamdı ama bu müsait olduğu anlamına gelmiyordu. Estelle çekici bir kadındı kuşkusuz, havalıydı, ama Felix'in desteğe muhtaç bir çocuğu vardı, babalık görevleri her şeyden önce gelirdi. Ama tabii Estelle'e Miranda'dan bahsedemezdi. Halüsinasyonlar gördüğünü düşünmesini istemezdi.

Öğle yemeklerini Fletcher'ın yakınındaki McDonald's'da yemezler hiç. Cezaevi personelinden oraya giden çok olur. "Yerin kulağı vardır" der Estelle. Milletin dedikodu yapmasını istemez. Onun yerine, Wilmot'ta daha kaliteli bir restorana gidiyorlar. *Zenith* diye, özel günlerde hoşluklar da yapan bir restorana. Noel'in yaklaştığı o günlerde, vitrinini cüceler ve perilerle dekore etmiş, camlarını çiçekler ve şekerlemelerle süslemişlerdi. İçki ruhsatı da vardı restoranın.

Köşede bir loca masaya oturdular karşılıklı. "Ortalığı bayağı bir hareketlendirmişsin!" dedi Estelle. Felix'in daha önce görmediği pırıltılı bir kolye takmış. Elmas taklidi olmalı, diye düşündü Felix.

"Hareketlendirmeye gayret ediyorum" dedi Felix, alçakgönüllü görünmeye çalışarak. "Ama benden ziyade öğrencilerim, adamlar canı gönülden veriyorlar kendilerini bu işe."

"Başta senden yana neden tereddüt ettim, bilmiyorum. Mahkûmlarla harikalar yaratıyorsun."

"Oh, pek harikalar sayılmaz" dedi Felix, kahve fincanına bakarak. "Ama evet, bir ilerleme oldu; sanırım bunu itiraf edebilirim. Ve senin desteğinin çok büyük yardımı oldu" diye ekledi, isabetli olarak. "Sensiz bunu başaramazdım."

Estelle kızarıyor. Dikkatli ol, dedi Felix içinden, teşvik edici davranışlarda bulunma. Bu ikisi için de zararlı olabilirdi.

"Eh!" dedi Estelle, "yarattığın dalgalar sonuç verdi." İki hafta önce Ottawa'daydım. Üyesi olduğum komitenin toplantılarından birine katıldım. Bazı insanlarla konuştum ve inanmayacaksın, senin için ne kopardım!" diyor, biraz nefesi kesilerek. "Hoşuna gideceğini düşünüyorum."

Estelle aradan geçen yıllar boyunca Felix için birçok iyilik yapmıştı, daima ihtiyatlı bir şekilde arka planda kalarak. Felix'in teknik destek, malzemeler, kostümler ve aksesuarlar için ihtiyacı olan parayı, nüfuzunu kullanarak sağlamıştı. Kurs için ekstra bütçe temin etmişti. Cezaevi müdürüne kolayca erişmesini sağlamış, bu da güvenlik engellerini hafifletmişti. Estelle, Felix'i memnun etmeye çalışıyordu besbelli ki. Felix de memnuniyetini gösteriyordu, fazla da abartmamaya çalışarak.

"Nedir haberler?" diye sordu, sakallarını sıvazlayıp kaşlarını kaldırarak. "Neler becerdin?" Ne yaramazlıklar yaptın, der gibiydi ses tonu.

"Yakında..." Estelle durakladı, sesini alçalttı, adeta fısıldar gibi "Yakında bir bakan, Fletcher'ı ziyarete gelecek. Hatta iki bakan. İkisi birden hemen hemen hiç olmaz. Hatta üçüncü bir bakan bile gelebilir."

"Gerçekten mi?" dedi Felix. "Kim bunlar?"

"Biri Adalet Bakanı" dedi Estelle. "Bu onun yetki alanına giriyor. Bakan yardımcısına senin, öğrencilerin ilerlemesine ne büyük katkılar yaptığını anlattım. Senin çalışmaların, cezaevi eğitim hizmetlerinde yepyeni bir yaklaşım benimsenmesinde model olabilir."

"Harika" dedi Felix. "Bravo sana! Adalet Bakanı, Sal O'Nally olmalı." Sal'in partisi yerel seçimlerde kaybettiğinde, federal politikaya atılmıştı Sal. Ve tabii ki kazanmıştı. Tecrübesi, ilişkileri ve bağış toplama becerisi sayesinde hemen kabineye girmişti, üstelik daha yüksek bir pozisyonda. Şimdi küçük bir krallığı vardı Sal'in.

"Doğru bildin" dedi Estelle. "O'Nally önce Kültürel Miras Bakanı'ydı, sonra Uluslararası İlişkiler'e geçti bir süre. Şimdi de Adalet Bakanı. Adamları oradan oraya sürmekten hoşlanıyorlar. O'Nally kanunsuzluğa göz açtırmayacağız türünden konuşmalar yapıyor son zamanlarda. Ama seni... senin

yaptıklarını birinci elden görmeye gelmek istemesi bile, bazılarının düşündüğünün aksine, onun açık fikirli olduğunu gösterir."

"Öyleyse bizim mütevazı tiyatro gösterimizden hoşlanacaktır umarım" dedi Felix. "İkinci bakan kim?" diye sordu, sanki bilmiyormuş gibi. Sal'in örneğini takip ederek, kazanç ve yağmanın daha bol ve sosyal avantaların daha prestijli olduğu federal politikaya atıldığını biliyordu Tony'nin.

"Yeni biri, kısa bir süre önce göreve getirildi" dedi Estelle. "O da tiyatrodan geliyor. Tanıyorsundur, Anthony Price. Yıllar önce Makeshiweg Festivali'nde seninle birlikte çalışmıyor muydu?" Tony'nin Wikipedia'daki bilgilerini epeyce araştırmış olmalıydı Estelle.

"Aa? *O* Anthony Price demek! Evet, bir zamanlar benimle çalışmıştı. Çok beceriklidir. Benim sağ kolumdu" dedi Felix. Kalbinin hızla çarpmaya başladığını, kulaklarının çınladığını işitiyor muydu acaba Estelle? Şansına inanamıyordu Felix. Düşmanları, ikisi birden, Fletcher'a geleceklerdi! Eğer doğru bir zamanda kullanırsa, Felix'in bu ikisinden daha fazla güç sahibi olabileceği tek yer olan cezaevine geleceklerdi! "Aile buluşması gibi olacak" dedi.

"Evet, değil mi?" dedi Estelle. "Doğrusunu söylemek gerekirse, senin programını devam ettirmenle ilgili bazı soru işaretleri doğmuştu, bütçe kesintileri filan... İş arkadaşlarımdan bazıları, kimi üst düzey danışmanlar, çıkarttığın harika işlere rağmen... Bu kursların yararına inanmıyor. Hapishanelerin sadece... Ama bu program benim bebeğim sayılır, özel ilgi alanıma giriyor, sen de biliyorsun. Dolayısıyla çok ısrarcı oldum, bakanlar son bir kez gözden geçirsinler diye. Zaten yaptığın işler çok olumlu yankılar uyandırıyor!"

"Olumlu yankılar..." dedi Felix. "Ben arının bal aldığı yere konarım. Eşekarısının yuvasına ayağımı sokmaktan iyidir" diye espri yaptı. Ama Estelle ona bu fırsatı sağladığına göre,

ayağını o eşekarısının yuvasına sonuna kadar sokacaktı! İşte o zaman seyreyleyin "yankı"yı!

Estelle güldü. "Ah, evet. Ne kadar harika çalışmalar yaptığını görmeye gelecekleri için çok şanslıyız. Bakan yardımcılarına, disiplinlerarası karşılıklı etkileşimin mükemmel bir örneği olduğunu söyledim. Değişik sanat kollarının yaratıcı ve beklenmedik bir şekilde kullanılması hem sağaltıcı hem eğitici bir rol oynuyor. Bunu göreceklerine inanıyorum, her iki bakanın da. Fotoğraf çekimi de isteyeceklerdir" diye ekledi Estelle. "Tüm grupla, yani mahkûmlar bile..."

"Aktörler" diye düzeltti Felix. Onların mahkûmlar diye nitelendirilmesini reddediyordu. Onun tiyatro kumpanyasında kimse mahkûm değildi, herkes tiyatrocuydu. Tabii fotoğraflar için poz verecekler, diye geçirdi içinden, zaten bakanlık ziyaretlerinin esas amacı budur her zaman.

"Evet, şüphesiz. Aktörlerle birlikte" diye gülümsedi Estelle.

"Bakanlar bu kursları benim yönettiğimi biliyor mu?" diye sordu Felix. Bu çok önemliydi. "Yani gerçek adımı biliyorlar mı?"

"Programda kullandığın adını biliyorlar, yani 'Bay Duke' olarak. Söz verdiğim gibi, bunu daima aramızda bir sır olarak sakladım" diye yanıtlıyor Estelle, gözleri ışıldayarak.

"Sağol" diyor Felix, "sana güvenebileceğimi her zaman biliyordum. Dikkatleri aktörler üzerinde yoğunlaştırmalıyız. Ne zaman geliyorlar? Yani bakanlar?"

"Kursun sonunda. Oyunun videosunu kapalı devre televizyonlarda göstereceğin gün. Bu yıl 13 Mart'ta olacak, değil mi? Bunun en uygun gün olacağını düşündüm, çalışmalarının sonucunu göstermek için. Mahkûm... yani aktörlerle tanışacaklar. Tıpkı gerçek bir açılış gecesinde olduğu gibi, oyuncular üst düzey yetkililerle buluşacak" dedi Estelle, yanakları al al olarak. Başarısından ötürü heyecanlıydı. Felix'ten bir aferin almak istiyordu kesinlikle. O da verdi:

"Sen mükemmelsin. Ne kadar teşekkür etsem azdır."

"Rica ederim" diyerek gülümsedi Estelle. "Eğer bir katkım olduysa ne mutlu bana. Böylesine değerli bir amaç için... Elimden gelen her türlü yardıma hazırım. Bunu sürdürmek için tüm gayretimle çalışıyorum, biliyorsun." Öne doğru eğildi, Felix'in bileğine dokunmak üzereydi ki son anda vazgeçti. "Peki, bu yılki gösteri için hangi Shakespeare oyununu seçtin?" diye sordu. "Hatırladığıma göre *V. Henry*'yi planlıyordun. Oklarla savaşlar filan... ve girişteki o harika konuşma, ne coşkulu bir..."

"Evet, onu düşünüyordum, doğru hatırlıyorsun. Ama sonra fikrimi değiştirdim." Şimdi değiştirmişti oysa! 12 yıldır intikam arzusuyla yaşıyordu. Aklının bir köşesinde, dinmeyen bir baş ağrısı gibiydi bu istek. Tony ve Sal'i internette sürekli takip ettiği halde, şimdiye kadar onlara ulaşması mümkün olmamıştı. Ama artık onun alanına, onun dünyasına girmek üzereydiler. Onları nasıl kıskıvrak yakalayabilir, üzerlerine çullanabilir, tuzağa düşürebilirdi? Bir anda intikam fırsatı yanı başına gelmişti, tadını şimdiden hissedebiliyordu. Az pişmiş, kanlı bir biftek gibi. Ah! O sırada suratlarını seyretmek vardı! İlmeği boyunlarına geçirdiği anda! Acı çektiklerini görmek istiyordu. "*Fırtına* oyununu yapacağız bu yıl" dedi.

"Aaa?" dedi Estelle, canı sıkılmış gibiydi. Felix onun ne düşündüğünü anlamıştı; fazla neşeli bir oyun! "Ama onlar savaş konularını içeren temalara daha yatkınlar" dedi. "Oyuncuların böyle bir konuyla bağlantı kurabilirler mi sence? Yani, tüm o büyüler, ruhlar, cinler, periler filan? Senin *Jül Sezar* prodüksiyonun çok daha gerçekçiydi mesela."

"Ah, çok iyi bağlantı kuracaklardır" dedi Felix. "*Fırtına* hapishanelerle ilgili bir oyundur."

"Gerçekten mi? Hiç böyle düşünmemiştim... Belki de haklısın."

"Aynı zamanda evrensel bir tema" diye ekledi Felix. Aklındaki tema intikamdı, ki bu kesinlikle evrensel bir konuydu. İnşallah intikam meselesini kurcalamaz, diye diledi içinden, zira intikam çok negatif bir duygu diye itiraz ederdi Estelle. Kötü bir örnek olur, diye düşünürdü, cezaevinde tutsak edilmiş insanlar söz konusuysa özellikle...

Estelle'in başka endişeleri de vardı. "Ama bakanlar bunu... Akıllarda herhangi bir şüphe yaratmak... Belki daha hafif bir..." Sıkıntıyla ellerini ovuşturuyordu Estelle.

"Bakanlar da bu konuya yatkındır" dedi Felix. "Her ikisi de. Hiç şüphen olmasın."

11. Kötü adamlar

Aynı gün

Felix, öksüre aksıra yol alan Peugeot otomobiliyle cezaevinin yokuşunu tırmanıyor, kıvrıla kıvrıla ilerleyen yoldan, duvarları iç içe geçmiş, iki sıra dikenli telle çevrilmiş cezaevinin önüne geliyor. Kar yeniden bastırmış, daha yoğun yağıyor şimdi. Arabasında daima bir kürek ve bir çuval tuz bulunduruyor Felix. Gece vakti eve dönerken bu kar yığınının içine saplanırsa, kendini küreyerek çıkarması gerekebilir. Kalp krizi... Bugünlerde, karları ha bire kürekle kazırken birden gözleri kararıp kalp krizi geçirebilir. Onu kaskatı donmuş halde bulabilirler. İzole bir hayat yaşamanın tehlikelerinden biri de bu...

İlk girişin önünde arabasını stop ediyor, demir kapının yana doğru açılmasını bekliyor, ikinci kapıya doğru ilerliyor, camını açıp kimliğini gösteriyor.

"Geçebilirsiniz Bay Duke" diyor güvenlik görevlisi. Güvenlikçilerin hepsi onu tanıyor artık.

"Teşekkürler Herb" diyor Felix. Arabasını buz gibi soğuk iç avluya doğru sürüyor, kendine ayrılmış alana park ediyor. Otomobili kilitlemesine hiç gerek yok, burası güvenli bölge. Yerdeki buzları çatırdatarak kaldırımdan yürüyor, interkom/iç-haberleşme zilini çalıyor, adını söylüyor.

Bir "klik" sesi duyuluyor. Kapı açılıyor ve Felix bir ılıklığın, kendine has bir kokunun içine giriyor. Bayat badana, hafif küf, sıkıntı içinde beğenilmeden yenen yemek ve dış-

lanmış olmanın kokusu... Çökmüş omuzların, düşmüş başların, iki büklüm olmuş bedenlerin kokusu. Yavanlığın, soğanlı osuruğun, çıplak soğuk ayakların, nemli havluların, annesiz geçen yılların kokusu. Hepsinin üstüne bir büyü gibi sinmiş sefaletin kokusu... Ama kısacık anlar için bile olsa, bu kötü büyüyü kaldırdığına inanıyor Felix.

Güvenlik cihazından geçiyor. Bu, cezaevi binasına girecek olan herkesin, içeriye kaçak madde sokulmasına karşı geçmesi gereken bir denetim. Güvenlik cihazı, bir raptiyeden tutun, çengelli iğneye veya tıraş bıçağına kadar, bunları ağzınızın içinde saklasanız bile, hemen belirleyen hassasiyete sahip bir makine.

"Ceplerimi boşaltayım mı?" diye soruyor Felix kapıdaki iki güvenlik görevlisine. Dylan ve Madison bu güvenlikçilerin isimleri ve Felix kadar eskiler Fletcher Cezaevi'nde. Biri esmer tenli, diğeri sarı benizli. Dylan bir Sih ve türbanlı; gerçek ismi Dhian, ama Amerika'da daha rahat etmek için ismini değiştirdiğini söylemişti Felix'e.

"Gerek yok, temizsiniz Bay Duke" diyor iki güvenlik görevlisi birden, gülümseyerek. Felix gibi zararsız bir tiyatro adamı, neyin kaçakçılığını yapabilir ki?

"Kelimelerin gücünden korkun" diye geçiriyor içinden Felix, "asıl tehlike orada, ama o sözcüklerin varlığını güvenlik kameralarında göremezsiniz."

"Teşekkürler Dylan" diyor Felix, sıkkın ve hüzünlü bir gülümsemeyle. Zira üçü de biliyor bunun lüzumsuz ve anlamsız bir kontrol olduğunu. Titrek, sarsak bir baş işareti yapıyor Felix, "bakacak bir şey yok, ilerleyelim beyler" der gibi.

"Bu yıl hangisi olacak?" diye soruyor Madison, "yani hangi oyunu oynayacaksınız Bay Duke?" Güvenlik görevlileri de, hapishanenin diğer üyeleri gibi, Fletcher aktörlerinin tiyatro videolarını seyrediyorlar yıllardan beri. Felix, cezaevinin gardiyanlarına ve güvenlik görevlilerine de her yıl te-

şekkür ediyor, kendilerini bu çalışmanın bir parçası gibi hissetmelerini sağlamak için özel bir konuşma yapıyor. Eğer mahkûmlar gardiyanlardan daha fazla eğleniyorsa, bu her zaman riskli bir durumdur. Zira kırgınlıklar birikebilir ve bu durum Felix için problemler yaratabilir. Sabotaj yapabilirler mesela, en önemli aksesuarlar ve teknik malzemeler kaybolabilir. Estelle bu konuda uyarmıştı Felix'i ama şimdiye kadar hiç kötü bir şey olmamıştı.

Macbeth süperdi, diyor Madison. "Sahte silahlarla dövüşür gibi yapıyorlardı!" Gerçek silahların kullanılmasına izin olmadığı besbelliydi zaten. Ama kartondan yapılmış silahların da çok değişik kullanım alanları vardı.

"Evet, *İşte hilekârın lanetli kafası!* Macduff verdi namussuza layık olduğu cezayı" diyor Dylan.

"Şeytansıydı!" diye ekliyor Madison. "*Şeytansı bir şey bu tarafa doğru geliyor* gibi, o da acayipti yaa!" Parmaklarını cadı pençesi gibi kıvırıyor, bir kahkaha atıyor. Herkesin oyunlara katılmaya bu kadar hevesli olması Felix'i hâlâ şaşırtıyor.

"Kertenkelenin gözü" diyor Dylan, cadı sesini taklit ederek. "Okçular nasıldı ama? TV'de filmini görmüştüm. Kan dökücü savaş köpekleri, o bölümü iyi hatırlıyorum."

"Oklarla savaşmak iyi olurdu" diyor Madison "ve köpeklerle."

"Evet" diye yanıtlıyor Dylan, "ama gerçek oklarla olmaz veya gerçek köpeklerle."

"Bu yıl biraz farklı olacak" diyor Felix. "Shakespeare'in *Fırtına*'sını oynayacağız bu yıl."

"O hangisi?" diye soruyor Madison, "hiç duymamıştım." Her yıl böyle derler, Felix'e takılmak için... Ve Felix hiçbir zaman emin olamaz gerçekten bilip bilmediklerinden.

"Şu periler-melekler olan oyun canım" diyor Dylan. "Öyle değil mi?" diye soruyor Felix'e dönerek, "uçuşan periler filan?" Hiç hoşlanmış görünmüyor.

"Yok, sen *Bir Yaz Gecesi Rüyası* ile karıştırdın" diyor Felix. "Bunda periler yok. Cinler ve gulyabaniler var. Kötü yaratıklar." Bir an duraksıyor, "hoşunuza gidecek, emin olun" diyor.

"Kavga-dövüş var mı?" diye soruyor Madison.

"Evet, bir bakıma var" diyor Felix. "Fırtınalar, şimşekler var. Ve intikam var. Acı bir intikam."

"Vay, müthiş!" diyor Madison. Yüzü aydınlanıyor, Dylan'ın da... İntikam iyi bildikleri bir konu. Çok görüp yaşadıkları bir şey. Böbreklere savrulan tekmeler, kesilen boğazlar, duşta akan kanlar...

"Her zaman iyi oyunlar seçiyorsunuz Bay Duke" diyor Dylan, "size güveniyoruz." Şaşkın çocuklar, diye içinden geçiriyor Felix, profesyonel bir tiyatro yönetmeninin abartılı sözlerine asla inanmamalısınız.

Hoşbeş bittikten sonra formalitelere geçiliyor. "Buyurun güvenlik alarmınızı efendim" diyor Dylan. Felix alarm aletini kemerine takıyor; çağrı cihazı gibi bir şey. Eğer bir kriz durumu ortaya çıkarsa, bu aletin düğmesine basarak güvenlik görevlilerini yardıma çağırabilir. Bu aleti üzerinde taşıması bir zorunluluk, ama Felix'e oldukça küçük düşürücü bir uygulama gibi geliyor. Her şey zaten kontrolü altında değil mi? Doğru sözleri doğru zamanda kullanırsa, zaten güvenliği sağlamış oluyor.

"Teşekkürler çocuklar" diyor, "haydi giriyorum artık. İlk gün her zaman en zor gündür. Bana *merde*[6] dileyin!"

"*Merde* Bay Duke" diyor Madison, başparmaklarını yukarı kaldırarak.

Merde lafını onlara Felix öğretmişti. "Tiyatroda eski bir batıl inançtır bu söz", demişti, "yani *şeytanın bacağını kır* gibi bir anlamı vardır." Eski tiyatro hurafeleri hakkında ne kadar bilgi

6. (Fr.) "Bok" anlamında. (ç.n.)

paylaşırsam, meraklarını o kadar genişletirim diye düşünüyor.

"Eğer bir sıkıntı olursa, çağrı cihazını bipleyin Bay Duke" diyor Dylan. "Biz her an arkanızdayız."

Evet, sıkıntı olacak, ama zannettiğiniz türden değil, diyor içinden Felix. "Teşekkürler" diye tekrarlıyor, "size her zaman güvenebileceğimi biliyorum." Ve hapishanenin içine doğru yürüyor.

12. Erişmesi imkânsız gibi

Aynı gün

Hapishanenin ana koridoru hiç de zindana benzemiyor; zincirler yok, prangalar veya kan izleri yok. Ama kapalı kapılar ardında olabilir, diye tahmin ediyor Felix. Duvarlar açık yeşile boyalı. Teoriye göre açık yeşil, duyguları sakinleştiriyormuş; ateşli, tutkulu bir kırmızının aksine, mesela. Duyuru panolarının ve posterlerin yokluğunu hesaba katmazsak, bu hapishanenin koridorları modern bir üniversite binasına benzetilebilir. Yerler gri renkli, granit zeminlere benzetilmek istenmiş, ama bunda başarılı olunamamış. Zemin temiz ve hafifçe cilalanmış. Koridordaki hava bayatlık ve çamaşır suyu kokuyor.

Bir sürü giriş var, hepsi de kapalı. Kapılar metal ama tıpkı duvarlar gibi yeşile boyanmış. Hepsinin üstünde kilit var. Ama burası tutukluların yaşadığı bölüm değil. Hücreler hapishanenin kuzey kanadında yer alıyor, orası maksimum güvenlik bölgesi. Felix orada yaşayan mahkûmları hiçbir zaman görmüyor. Onun aktörleri orta-güvenlik bölümünden gelen tutuklular.

Fletcher Cezaevi'nin rehabilitasyon görmekte olan mahkûmları, orta dereceli güvenlik bölümüne hapsedilmiş bu adamlar işte. Edebiyat kurslarına giden, psikolojik danışmanlık alan adamlar. Birkaç psikiyatrist çalışıyor bu tutuklularla. Bir-iki papaz da var aralarında. Ayrıca, Hükümlülerin Haklarını Koruma Derneği savunucuları ara sıra gelip gider ve görüşmeler yaparlar tutuklularla. Ara sıra yani.

Felix bu adamlardan uzak duruyor; yani diğer öğretmenlerden, insan hakları savunucularından, kafa doktorların-

dan ve din görevlilerinden. Onların teorilerini duymak istemiyor. Bu adamların, kendi yaptığı işle ilgili önyargılarına takılıp kalmak istemiyor. Son üç yıldır neler düşündüklerini, ne gibi yargılara vardıklarını öğrendi zaten. Hiç hoş olmamıştı bu karşılaşmalar. Adamlar Felix'in çalışmalarını şüpheyle karşılamışlar, hatta ahlaki açıdan ayıplamışlardı.

Felix'in mahkûmlar üzerinde kötü bir etkisi mi oluyordu? Bu adamlara göre öyleydi. Eğer onların bu imalarına karşı cevap verecek olsa, kendini tutamayıp bağıracak, bu tavrı hemen bir deftere not edilecek, mahkûmlar üzerindeki sağaltıcı ve/veya eğitici çalışmalarının verimliliği sorgulanmaya başlayacak ve söyledikleri aleyhinde kullanılacaktı. Dolayısıyla, bu adamların kendinden menkul ahlaki yargılarıyla muhatap olmamak için çenesini sıkı tutuyor Felix.

Bu yaralanmış, zarar görmüş adamları bunlara maruz bırakmanın gerçekten bir faydası var mı Bay Duke? Bakın söyleyelim ne kadar zarar görmüş olduklarını, şu veya bu şekilde. Pek çoğu çocukluklarında istismar veya ihmal edilmiş insanlar. Hatta geçmişinde uyuşturucu madde bağımlılığı olanların akıl hastanesinde tedavi ediliyor olması, onlara 400 küsur yıllık oyunlar öğretmenizden daha faydalı olabilir. Bu yaralı ve kırılgan insanları, kaygı, panik ve geriye-dönüşlere maruz bırakabilecek travmatik durumlarla yüz yüze getirmenin, daha da kötüsü saldırgan ve tehlikeli davranışları tetiklemenin ne yararı var? Politik cinayetler, iç savaşlar, büyücülük, kafa kesme veya küçük çocukların cani amcaları tarafından zindanda boğdurulması gibi konuları işlemenin ne faydası var? Bu hikâyelerin çoğu zaten onların yaşadıkları hayatlara çok benziyor. Söyleyin Bay Duke, bu riskleri ve sorumlulukları üstlenmek istiyor musunuz gerçekten?

Bu tiyatrodur, diye protesto ediyor Felix, tabii kafasının içinden. Tiyatro gerçek yanılsamalar sanatıdır! Tabii ki travmatik durumlarla uğraşır! Şeytanlar yaratır, ki o şeytanları

bulup içimizden çıkartıp def edebilelim diye. Antik Yunan yazarlarını hiç okumadınız mı? *Katarsis* kavramı bir şey ifade etmiyor mu sizin için?

Bay Duke, Bay Duke! Aşırı soyut düşünüyorsunuz. Bu adamlar gerçek insanlar. Sizin tiyatro estetiğiniz için kullanabileceğiniz değersiz birer araç değiller. Onlar sizin deney fareleriniz, oyuncağınız değiller. Biraz saygı duyun lütfen.

Saygı duyuyorum, diyor Felix, yine içinden. Yeteneğe saygı duyuyorum; insanı karanlıktan ve kaostan çıkaran ve aydınlığı getiren gücü besleyen yeteneğe saygı duyuyorum. Bu yeteneği açığa çıkarmak için bir zaman ve mekân yaratıyorum. Ona yerel bir yaşam alanı ve bir isim veriyorum, her ne kadar kısa ömürlü olsa da. Zaten tiyatro daima gelip geçicidir. Benim kabul ettiğim saygı anlayışı sadece bu!

Cesur düşünceler, diyor Felix kendi kendine. Ama fazla şatafatlı değil mi sizce, Bay Duke?

* * *

Felix önüne çıkan kapalı bir kapının önünde duraksıyor, yana kayarak açılmasını bekliyor ve içeri giriyor. Kapı, arkasından kapanıyor. Binanın bu bölümünün diğer ucunda da benzer bir kapı var. Her ikisi de dersler sırasında kilitli tutuluyor. "Böylesi daha güvenli Bay Duke."

Çalıştıkları salon ile dışarıdaki güvenlik noktası arasında ses cihazı bağlantısı yok, kamera da yok. Bu konuda çok ısrarcı olmuştu Felix: Prova yaparken aktörlerinin gözetlenerek rahatsız edilmesini kesinlikle istemiyor. Kemerine taktığı çağrı cihazı yeterliydi ve şimdiye kadar hep haklı çıkmıştı. Üç yıldır bir kez bile yardım çağrısı yapmak zorunda kalmamıştı.

İçeride, soldaki ilk kapı bir banyo/tuvalet. Prova alanı veya ihtiyaca göre, giyinme ve dinlenme mekânı olarak kullanılabilecek üç oda daha var. İki tane de model hücre var; biri 1950'lerin, diğeri 1990'ların tarzında düzenlenmiş ve Ba-

tı Ontario Üniversitesi'nde okutulan "Adalet Yönetimi" derslerinde kullanılan tutuklu hücrelerinin benzeri olan küçük odalar, ama artık kimse yaşamıyor bu odalarda. Her hücrede altlı üstlü ikişer ranza var ve kapıda gözetleme penceresi.

Fletcher Cezaevi Oyuncuları, bu hücreleri video çekimleri sırasında set olarak kullanıyorlar şimdi. *Jül Sezar* ve *Kral III. Richard* oyunlarında, Brutus ve Richard'ın kâbuslar içinde kaldıkları ordu çadırı niyetine kullanmışlardı. Başka bir sahnede, kırmızı battaniyeler ve kâğıttan bayraklarla donatarak taht odası yapmışlardı. İskoçyalı cadıların mağarası, Roma Senatosu, birinci ve ikinci katillerin kafalarının uçurulduğu Kule'deki zindan da olmuştu bu hücreler. Leydi Macduff ve çocukları da orada katledilmişlerdi. Bu aşırı travmatik bir sahne olmuştu; bazı aktörler kâbus gibi geçen çocukluklarını hatırlamışlardı. Vahşet, korku, yaralanma, çığlıklar, bıçaklar...

Felix koridorda ilerlerken bu hücrelerin gözetleme pencerelerinden içeri göz atıyor. Hepsi kasvetli ama derli toplu, yataklarda özenle örtülmüş gri battaniyeler var. Orada yapılmış büyücülükleri, görkemli törenleri, şiddetli kavgaları kim tahmin edebilir? Ve bundan sonra olacakları?

Son olarak, büyük bir sınıf odası var: Felix'in kursların sonunda görsel açıklamalar ve provalar için kullandığı salon. 20 ders sırası ve duvarda bir yazım tahtası var, beyaz. Ve Estelle sayesinde bir de bilgisayarları var. Bilgisayarın dış dünyaya veya internete erişimi yok, yani porno sitelerinde gezinmek mümkün değil. Sadece tiyatro çalışmaları için kullanılabiliyor. Daha da güzeli, odada düz ekran bir perde var. Aktörler, bu ekranda yaptıkları çalışmaların sonuçlarını izleyebiliyor.

Odanın iki kapısı var: biri önde, diğeri arkada. Hiç penceresi yok. Hafif tuz ve yıkanmamış ayak kokuyor oda.

İşte bundan ibaret, diyor Felix içinden. Benim memleketim, sığındığım ada burası. Kefaretimi ödediğim yurdum. Tiyatrom burası.

13. Felix oyuncularına sesleniyor

Aynı gün

Felix, ana odada beyaz tahtanın başında duruyor, bu yılki öğrencilerinin karşısında. Katılanların listesini okuduğu ve onlara kurs notlarını –oyunun metnini ve kendi notlarını– gönderdiği halde, derslere kimlerin katılacağını önceden bilemiyor. Başvuru yapıp sonradan dersten çıkanlar ve onların yerine girenler oluyor daima. Bekleme listesinde her zaman birileri bulunuyor. Zorunlu olarak gidenler oluyor tabii, çeşitli nedenlerle. Başka bir hapishaneye transfer edilenler oluyor mesela veya şartlı tahliye ile çıkanlar, ya da sakatlık yüzünden cezaevi revirine kaldırılanlar...

Felix, odayı gözleriyle tarıyor. Tanıdık yüzlere, daha önceki oyunlarda yer alan adamlara rastlıyor. Onlar Felix'e kafalarını eğerek selam veriyor, hafifçe gülümsüyorlar. Yeni yüzler de var: Kimisi bön bön bakıyor, kimisi çekinerek, ne bekleyeceklerini bilemeden bakıyorlar. Hepsi kaybolmuş, zavallı çocuklar. Ama çocuk değiller ki; yaşları 19 ila 45 arasında yetişkin adamlar bunlar. Her renkten insanlar, beyazdan siyaha, sarıdan kırmızıya ve kahverengiye kadar her türlü etnisiteye ve millete ait. İşledikleri suçlar türlü çeşitli... Hapiste olmalarının dışında paylaştıkları tek şey, Felix'in tiyatro grubuna katılma isteği. Bu isteği yaratan dürtü ise çeşitli, yani her birine göre değişiyor.

Hepsinin dosyalarını okumuştu Felix. Bu dosyaları Estelle gizli, dolaylı yollarla ulaştırmıştı ona. Felix tek tek hep-

sinin neden içeride olduğunu biliyor. Ama bilmiyormuş gibi davranıyor. Bazıları yükselmeye çalışan gangster çetesi üyeleriydi, bazıları yarı amatör uyuşturucu kaçakçısı. Ve hırsızlar; banka soygunculuğundan araba çalmaya ve market soygunculuğuna kadar... Delikanlı yaşlarında bir internet hırsızı, büyük bir şirketin bilgilerini çalmış mesela. Ve dolandırıcılar... Bir tanesi kimlik çalma uzmanıydı. Bir diğeri sahte doktor. Saygın bir muhasebe şirketinin saygın bir elemanı, şimdi zimmetine para geçirmekten içeride. Bir avukat ve Ponzi yöntemiyle[7] yapılan emlak dolandırıcılığı skandalının baş sanığı.

Bunlardan bazıları Felix'in kıdemli aktörleriydi. Birden fazla oyunda rol almışlardı. Teknik olarak, bir öğrencinin (yani tutuklunun) birden fazla kurs programına katılmasına izin yoktu. Ama Felix bu kısıtlamayı, müfredatına ekstra dersler ve uygulamalar katarak geçersiz hale getirdi. Örneğin "Tiyatro Teknolojisi" diye bir derste, öğrenciler ışıklandırma tekniklerini, aksesuar ve sahne donanımını, özel efektleri ve dijital görüntüler yaratmayı öğreniyorlardı; "Tiyatro Tasarımı" dersinde kostüm, makyaj, peruk ve maske yapmayı; "Tiyatroda Video Kurgulaması" dersinde ise domuz kılından ipek cüzdan üretmeyi. Bütün bu işler için not veriyordu öğrencilerine Felix. Teftişe gelen yetkililerin gözünü doyuruyordu bu dersler ve notlar. Bay Duke hesaplı bir öğretmendi, bir kurs fiyatına, dört kurs birden veriyordu!

Ve Felix bu sayede, ihtiyacı olan becerileri sağlayacak adamları yetiştirmiş oluyordu. Kostüm tasarımcıları, video editörleri, ışıklandırma ve özel efekt elemanları, kılık-kimlik değiştirme sanatçıları elinin altındaydı. Bazen öğrettiği bu sanatların başka işlerde, örneğin banka soymak veya adam

7. Ponzi yöntemi, yatırımcılara kendi paralarından geri dönenle veya sonraki yatırımcılardan gelen paralarla ödemenin yapıldığı dolandırıcılık usulü. Ülkemizde geçmiş yıllarda "Saadet" ve "Titan Zinciri" adıyla yaşanmıştı. (ed.n.)

kaçırmak gibi bir teşebbüste ne kadar faydalı olabileceğini düşünmüyor değildi; ama böyle kötü düşünceleri hemen kafasından kovardı.

Felix ders salonunda etrafına göz gezdiriyor. Şimdiden kime hangi rolü vereceğini hesaplamaya başladı. İşte mükemmel bir Ferdinand, yani müstakbel Napoli Prensi, âşık olmaya hazır, kocaman ve masum gözleriyle etrafına bakıyor, o rolü WonderBoy[8] lakaplı üçkâğıtçı dolandırıcıya verecek. Ariel, yani *Fırtına* oyununun zarif ve becerikli Uçarı Cin'i, kendinden emin, gözlerinden zekâ pırıltıları saçarak bakıyor; 8Handz[9] lakaplı dâhi hacker mahkûm bu. Bodur ve şişman Gonzalo'yu, yani *Fırtına*'nın saygıdeğer ve can sıkıcı, yaşlı meclis üyesini, hapishane arkadaşlarının Bent Pencil[10] ismini taktığı, zimmetine para geçirmekten mahkûm olmuş adam oynayacak. Ve Ponzi emlak dolandırıcılığının baş faili, yarı kapalı sol gözü ve yamuk ağzı ile alay eder gibi gülümseyerek bakan SnakeEye[11] ise, sihirbaz Prospero'nun tahtını gaspeden hain kardeşi Antonio olacak.

Sersem saray soytarısı, budala Trinculo'yu ve ayyaş kâhya Stephano'yu oynayacak aktörler için adaylarını henüz belirleyememişti Felix. Çirkin suratlı, güçlü kuvvetli, adaleli ve potansiyel olarak şiddete yatkın Caliban'ı da seçememişti henüz. Birkaç adayı vardı, ama karar vermeden önce her birine rollerini okutarak sınamak istiyordu.

8. "Harika Oğlan." 25 yaşlarında, yakışıklı, temiz yüzlü, sempatik bir adam. Kadınlara düşkün, çok ikna edici. (ç.n.)

7. "Sekiz El" anlamındaki "8 Hands"den türetilmiş bir isim. Aynı isimde bir müzik topluluğu da var. 8Handz zeki, teknik konulardan iyi anlayan, ellerini ustalıkla kullanan bir adam. Hacker'lıktan mahkûm olmuş.

10. "Kırık Kalem." Muhasebeci. 50 yaşlarında, kel kafalı, şişman. Zimmetine para geçirmekten mahkûm olmuş. (ç.n.)

11. "Yılan Göz." Aşağı doğru yamuk, kısık bakan gözleri var. Sahte tapular satarak emlak sahtekârlığı yapmaktan mahkûmiyet almış. (ç.n.)

Felix büyük bir güvenle gülümsüyor. Ne yaptığını bilen birinin gülümsemesiyle... Ve ardından her sezon başında yaptığı standart konuşmaya başlıyor.

"Günaydın" diyor. "Fletcher Cezaevi Oyuncuları'nın arasına hoş geldiniz. Hangi nedenle burada olduğunuz veya sizin yaptığınızı söyledikleri şeyler beni hiç ilgilendirmiyor. Bu kursta geçmişiniz, sadece bir başlangıçtır. Yani burada ve şimdi, zamanı yeniden saymaya başlayacağız ve başarılarınızı kaydedeceğiz. Şu andan itibaren, hepiniz birer aktörsünüz. Her biriniz bir oyunda rol alacaksınız. Hepinizin birer işlevi olacak; sizden öncekilerin de olduğu gibi, size anlatacakları gibi. Fletcher Cezaevi Oyuncuları sadece Shakespeare oyunları oynar, çünkü Shakespeare tiyatroyu öğrenmenin en iyi ve en etkili yoludur. Shakespeare'de herkes için bir şey vardır. Çünkü onun seyircileri, en üstten en alta ve en alttan en üste kadar herkesi içerir.

Benim adım Duke, bu tiyatronun yönetmeniyim. Bu demektir ki, bütün tiyatro prodüksiyonlarından ben sorumluyum ve son sözü daima ben söylerim.

Ama biz, hepimiz, bir takım olarak çalışacağız. Her birinizin yerine getireceği önemli bir temel görev olacak. Eğer aranızdan birinin bir problemi olursa, ait olduğu takımdaki diğer üyeler ona yardım edecek, çünkü gerçekleştireceğimiz oyun, en zayıf halkanın gücü kadar güçlü olabilir: Birimiz başarısızlık gösterirsek, hepimiz birden başarısız oluruz. Dolayısıyla, takımınızdaki bir arkadaşınızın metinleri okuma sıkıntısı olursa, ona yardım etmelisiniz. Ve birbirinize, bölümlerinizi ezberleme, sözcüklerin ne manaya geldiğini anlama ve onları güçlü bir şekilde sahnede tekrarlama konusunda yardımcı olmalısınız. Göreviniz budur. Hepimizin amacı en üst düzeye erişmek. Fletcher Cezaevi Oyuncuları'nın sürdürmesi gereken büyük bir şöhreti var. Bundan sonra da birlikte yaratacağımız çalışmalar bu şöhrete daha çok onur katacak.

Benim takımlardan söz ettiğimi daha önce de duymuşsunuzdur. Benim oyunlarımdan birinde oynayanlar bunun ne anlama geldiğini bilir. Başkarakterlerden her biri, kendine bir takım kuracak ve o takımdaki her oyuncu, başkarakterin sözlerini ezberleyecek. Çünkü her ana aktörün bir yedeği veya dublörü olur. Mesela hastalanırsa veya başına bir kaza gelirse ya da beklenmedik bir acil vaka, örneğin erken tahliye gibi bir şey olursa veya banyoda duş alırken ayağı kayıp düşerse, oyun her türlü aksaklığa rağmen devam etmek zorundadır. Tiyatro böyle bir şeydir. Daima yedeklerle desteklemek zorundayız rollerimizi ve birbirimizi...

Sizlere yazılı ödevler de vereceğim. Oyunların içeriğiyle ilgili yorumlarınızı yazacaksınız. Ayrıca, oyunda uygun gördüğünüz, hepimizin uygun gördüğü bazı bölümleri kendi üslubunuzla yeniden yazabilirsiniz, böylece zamanımızın izleyicileri için daha anlaşılabilir hale getirebilirsiniz. Hazırladığımız prodüksiyonu videoya çekeceğiz. Bu filmi Fletcher'daki herkes izleyecek. Burada sizlerle yaratacağımız film, daha önceki yıllarda olduğu gibi, hepimizin ortak gururu olacak."

Kendinden emin bir şekilde gülümsüyor ve önündeki notlara bakıyor Felix. "Şimdi kendinize bir sahne ismi seçmelisiniz. Geçmişte tiyatro aktörlerinin, opera sanatçılarının ve sihirbazların çoğu bunu yapıyordu. Mesela meşhur sihirbaz Harry Houdini'nin asıl adı Erik Weisz'di. Bob Dylan, Robert Zimmerman olarak, Stevie Wonder ise Steveland Judkins olarak doğmuştu." Felix bu isimleri internetten bakıp bulmuştu, *sahnede takma isim kullanan ünlüler* başlığı altında. Kendisi sadece birkaçını bilirdi; her yıl daha genç, yeni isimler bulup ekliyordu bu konuşma metnine. "Sinema yıldızları, rock müzikçileri ve rap şarkıcıları da değişik isimler alırlar kendilerine. Snoop Dog'un asıl adı Calvin Broadus'tur örneğin. Anlıyorsunuz ne demek istediğimi,

değil mi? O zaman takma bir isim bulun kendinize, haydi. Bir lakap, bir unvan gibi."

Sınıftakiler kafalarını sallıyor, mırıldanmalar oluyor. Önceki dönemlerden gelen aktörlerin zaten takma isimleri var. Onlar keyifle gülümsüyorlar kendi kendilerine, daha önce yaşadıkları sahne karakterlerinin, kostümleri ile geri gelip üstlerine yeniden oturduğunu duyumsamış gibi...

Felix duraksıyor, dik bir duruş alıyor ve kendini bundan sonra söyleyeceklerine hazırlıyor. "Şimdi, bu yıl oynayacağımız oyun, (kırmızı bir kalemle tahtaya yazıyor) *FIRTINA*. Hepinize oyunun metnini ve onun hakkında kendi yazdığım notları verdim. Okumak için yeterli vaktiniz oldu."

Aslında sadece bazıları için geçerli bu söyledikleri, zira çoğunun okuma yazma düzeyi ancak ilkokul 3. sınıf seviyesinde. Ama ilerleyecekler; takım arkadaşları onların ilerlemesine ve gelişmesine yardım edecek. Okuryazarlık basamaklarını birer birer çıkacaklar.

"Temel notlarla başlayacağım" diyor Felix. "Bu oyunu nasıl sahneleyeceğimizi belirlemek için önemli noktalara işaret ediyor bu notlar."

Mavi bir kalem alarak tahtaya yazıyor:

BU BİR MÜZİKALDİR: Shakespeare oyunları arasında en fazla müzik ve şarkı kullanılan piyes budur. Müzik ne için kullanılıyor?

BÜYÜ: Ne için kullanılıyor?

HAPİSHANELER: Kaç tane hapishane var?

CANAVARLAR: Kim onlar?

İNTİKAM: Kim intikam istiyor? Neden istiyor?

Felix öğrencilerinin yüzlerini inceliyor: taş gibi donmuş suratlar, çatılmış kaşlar, bomboş ve şaşkın bakışlar. Hiç anlamadılar, diyor Felix içinden. *Jül Sezar* veya *Macbeth* gibi değil bu sefer; o oyunları hemen kavramışlardı. *III. Richard* gibi bile değil ki o da zor olmuştu, çünkü aktörlerinden

birçoğu Richard'ın yanında taraf tutmuştu.

Derin bir nefes alıyor Felix. "Sorusu olan var mı?"

"Ya, evet" diyor Leggs,[12] silahlı gasptan hüküm giymiş olan. Fletcher Cezaevi Oyuncuları'nın en kıdemlilerinden biri kendisi; *Jül Sezar*'da Mark Antonios'u, *Macbeth*'te cadılardan birini ve *III. Richard*'da Clarence'i oynayan adam. "Okuduk" diyor. "Ama neden bu oyunu oynayacağız ki? Ne bir dövüş sahnesi var, ne bir şey! Periler, melekler... Ne bu yaa?"

"Ben peri filan olmam" diyor PPod,[13] *Macbeth*'te Leydi Macbeth karakterini ve *III. Richard*'da Richmond'u oynayan aktör. Tatlı dilli biriydi ve dediğine göre hapisten çıktığı zaman bir sürü güzel kadın yolunu bekliyor olacaktı.

"Ben de kız olmam!" dedi Shiv.[14] Somalili bir uyuşturucu çetesiyle bağlantıları sonucu yakalanmış ve birkaç yıl önce içeri tıkılmış bir mahkûmdu. Destek aramak için etrafına bakınıyor; haşin bakışlar ve onaylayan mırıldanmalarla destekleniyor. Hiçbiri bu rolleri almak istemiyor; ne Ariel, ne de Miranda olmak istemiyor kimse.

Felix, bir isyan dalgasının geldiğini hissediyor. Ama bunu bekliyordu zaten. Daha önce oynadıkları oyunlarda da, cinsiyet sorunuyla hep karşılaşmıştı. Ama önceki oyunlardaki kadın karakterler, yetişkin/olgun kadınlardı veya küçük ve önemsiz rolleri vardı, ya da çok kötü karakterli insanlardı. Dolayısıyla, kabul etmesi kolaydı. *Macbeth*'teki cadıları oynamak kolaydı; Fletcher aktörlerinin *Macbeth* kocakarılarını canlandırmaya hiçbir itirazları olmadı, çünkü onlar canavardı, gerçek kadın değillerdi. Leydi Macbeth cadılardan bile daha cadı bir kadındı: PPod, onun tıpkı annesine benzediğini söylemişti ve

12. "Bacak" anlamındaki "Leg"den türetilmiş bir lakap. Leggs uzun boylu, iri yapılı bir adam. Düzenli olarak idman yapıyor. (ç.n.)

13. iPod cep bilgisayarlarından esinlenilmiş bir lakap. Müzikal yeteneklere sahip bir adam. Mahkûmiyet aldığı suçlar arasında uyuşturucu ticareti de var. Siyah bir Kanadalı. (ç.n.)

14. "Meksikalı Shiv." Amerika'nın New Mexico eyaletinden geliyor. (ç.n.)

oyunda büyük bir başarıyla canlandırmıştı. *III. Richard*'daki Leydi Anne, öfkeli bir savaşçıydı. Fletcher aktörlerinden Shiv, o rolü hemen kapmıştı.

Ancak Miranda, bir canavar veya yetişkin bir kadın değil. O bir kız; kırılgan bir yeniyetme. Onun rolünü oynayacak herhangi bir adam, felaket bir şekilde statü kaybeder. Alay konusu olur, hedef haline gelir. Genç bir kızı oynamak, adamı kız haline getirir. Bu, Ferdinand'ı oynayacak kişi için de çok sıkıntılı bir rol. Asık suratlı hapishane arkadaşlarından birine (Miranda'yı oynayana) ayılıp bayılarak ilanı aşk etmek olacak şey mi?

"Bu kız meselesini hemen halledelim şimdi!" diyor Felix. "Bir kere, bu odadaki hiç kimse Miranda olmak zorunda değil. Miranda çok tatlı, 15 yaşında bir genç kız. Aranızdan hiçbirinin onun rolünü başaracağını zannetmiyorum."

Adamlardan bir rahatlama sesi yükseliyor. "Okey, iyi" diyor Shiv. "Ama buradaki kimse yapmayacaksa, kim yapacak?"

"Ben uğraşıyorum" diyor Felix. Bir an duraksıyor, sözlerini yeniden düzenliyor. "Profesyonel bir kadın oyuncu alacağım" diyor. "Bir kadınla anlaştım" diye ekliyor, adamlar iyice anlasın diye.

"Buraya mı gelecek?" diye soruyor PPod. "Yani bizim oyunumuzda mı oynayacak?" Birbirlerine bakıyorlar inanmaz bakışlarla. *Fırtına* oyunu birden hepsine cazip gelmeye başladı...

"Bir kız getirebilir misiniz buraya yani?" diye soruyor WonderBoy, mahzun gözlü, üçkâğıtçılıktan içeri girmiş Fletcher mahkûmu. "Buraya genç bir kız getirmeniz hiç doğru olmaz bence. Onu çok zor bir duruma sokarsınız yoksa! Ben ona hiç dokunmam, o başka mesele... Yani, haberiniz olsun diye söylüyorum."

"Yaa... İyi bildin, yapmayız" diye bir ses geliyor arka sıralardan. Gülüşmeler...

"O, genç bir kızın *rolünü* oynayacak" diyor Felix. "Onun

genç bir kız olacağını söylemedim. Yaşlı olacağını da söylemedim" diye ekliyor, fazla üzülmesinler diye. "Onun oyunumuza katılmasını bir ayrıcalık olarak görün. Eğer bu kadını taciz ederseniz, ona sarkıntılık yaparsanız, dokunursanız, pis laflar atarsanız, bilin ki o da, siz de gideceksiniz. Hepinizin profesyonel aktörler gibi davranmasını istiyorum, lütfen."

Gerçi profesyonel aktörler, kadın oyunculara çimdik atmaz ve sulanmaz diye bir şey yok ama bunları paylaşmaya lüzum yok, diye içinden geçiriyor Felix.

"Aramızdan bir şanslı herif, Ferdie miydi neydi adı, onu oynayacak" diyor Leggs. "Ateşli yakın plan çekimlerine filan girecek."

"Şanslı herif, kesin!" diyor PPod.

"Herif öyle bir ateşlenecek ki, donakalacak sonunda!" Mırıldanmalar, gülüşmeler...

"Bu konuyla sırası gelince ilgileniriz" diyerek kısa kesiyor Felix.

"Hepsi iyi, tamam" diyor Bent Pencil, sahtekârlıktan içeri girmiş muhasebeci. Bent Pencil takma adı, sahne arkadaşlarının ortak kararıyla verilmiş bir isim. İlk başta hiç hoşuna gitmemişti, daha ağırbaşlı bir ismi olsun isterdi, "Numaralar" gibi mesela. Üstünlük duygusunu sürdürmek isterdi. Ama sonuçta "Bent Pencil"i kabul etmek zorunda kaldı. Başka bir seçeneği var mıydı ki?

Bent Pencil, *Jül Sezar*'da Cassius'u oynamıştı. Ayrıntılara çok dikkat eden, sıkıcı ölçüde titiz bir tipti. Felix onu denemeye tabi tutuyor. Bent Pencil, her zaman ne kadar hazırlıklı olduğunu göstermeye çalışıyor. "Gonzalo" diye düşünüyor Felix, Bent Pencil, mükemmel bir Gonzalo olur!

"Hepsi iyi de" diye devam ediyor Bent Pencil, "Ariel meselesini halletmediniz henüz."

"Evet, periler-cinler meselesi ne olacak?" diyor Leggs.

"Bunu cuma günü tartışırız" diye kestirip atıyor Felix.

"Şimdi, ilk yazılı ödevinize gelelim. Oyun metnini baştan sona dikkatlice okumanızı istiyorum ve karşılaştığınız küfürlü kelimelerin bir listesini çıkarmanızı rica ediyorum. O kelimeler, bu sınıfta kullanabileceğimiz tek küfürlü sözcükler olacak bundan böyle. Başka küfürler kullananlar, puan kaybedecek, notları düşecek. Not değerlendirmesi, şeref sistemine uygun olarak yapılacak; her birimiz diğerinin söylediği sözlerin tanığı olacak. Anlaşıldı mı?"

Mahkûmlar sırıtıyor. Felix sınıfını daima böyle zorlayıcı durumlarla karşı karşıya getirmekten hoşlanıyor.

"Sigara için oynuyoruz, değil mi?" diye soruyor PPod. "Her zamanki gibi..."

"Tabii ki" diyor Felix. "Listenizi yaptığınız zaman, 10 adet küfür kelimesi seçin ve bunları ezberleyin, sonra nasıl telaffuz edildiklerini öğrenin. Bunlar sizin özel küfür kelimeleriniz olacak. Onları sınıfınızda, istediğiniz kimseye karşı kullanabilirsiniz. Eğer ne anlama geldiklerini bilmiyorsanız, ben size söylerim memnuniyetle. Haydi! Bir-iki-üç, başlıyoruz!"

Başlar eğiliyor, not defterleri açılıyor, oyun kitaplarına başvuruluyor, kalemler hızla yazmaya başlıyor...

Senin kutsal olan şeylere saygısızlığın, o iğrenç ve cadı soyundan gelen kültüründen kaynaklanıyor, diye içinden geçiriyor Felix. İğrenç sigaralarının yanı sıra kara vebanın bunu da yok etmesini dilerim.

14. İlk ödev: Küfürlü kelimeler

Çarşamba, 9 Ocak 2013

Çarşamba günü Felix kendini daha rahatlamış hissediyor. İlk engeli atlattı. En babacan ifadesini takınıyor yüzüne: Hoşgörülü, ama kusursuzluk peşinde. "Bakalım küfürlü kelime çalışmalarınız nasıl gitti" diyor, "hanginiz tüm listeyi tamamladı?"

"Bent Pencil" diyor Shiv.

"Peki, hanginiz okuyacak? Hepimiz duyalım."

"O" diyor Leggs.

"Çünkü en iyi o telaffuz ediyor o kelimeleri" diye tamamlıyor PPod.

Bent Pencil tahtanın başına geliyor; en ciddi ve etkileyici sesiyle, yönetim kurulu toplantısında konuşur gibi okumaya başlıyor: "Darağacını boylamak üzere doğmuş herif. Frengili. Ağlak suratlı kâfir. Merhametsiz köpek. Orospu çocuğu. Küstah yaygaracı. Alçak rezil. Uğursuz habis. Mavi gözlü cadı. Cadı tohumu. Çilli encik. Toprağın pisliği. Tosbağa. Zehirli köle. Şeytan götürsün seni. Anamın karga tüyüyle bataklıktan temizlediği günahkâr. Güneybatı rüzgârları üstüne essin ki her tarafın sivilcelerle kabarsın. Kurbağalar, böcekler, yarasalar üşüşsün başına. Murdar. İğrenç köle. Kara veba gebertsin seni. Cadı tohumu. Keneften bataklıklara, yerle yeksan olmuş düzlüklere kadar güneşin emdiği bütün bulaşıcı hastalıklar üzerine olsun. İğrenç ucube. Sarhoş. Dönek hilkat garibesi. Geri zekâlı. Benekli budala. Aşağılık soytarı. Bela yağsın üstüne. Şeytan kopartsın parmaklarını. Bu ap-

talın bütün bedenini ödem kaplasın ki içinde boğulsun. İblisin çocuğu. Karanlığın dölü."

"Aferin" diyor Felix. "Oldukça tamam bir liste bu. Eksik bir şey kaldığını zannetmiyorum. Herhangi bir sorusu veya yorumu olan var mı?"

"Bana daha ağır küfürler ettiler" diyor PPod.

"*Toprağın pisliği* niye küfür olsun ki?" diyor Leggs.

"Evet yaa," diyor Red Coyote,[15] "hepimiz toprakta yaşıyoruz. Topraktan besleniyoruz, değil mi?" Ve *tosbağa*. Tosbağa, kaplumbağa demektir, değil mi? Bu hayvan bazı halklar için kutsaldır. Niye kötü bir kelime oluyor ki kaplumbağa?"

"Kolonyalizm" diyor 8Handz, "yani sömürgecilik." Bir internet "hacker"ı olarak geçirdiği zamanlardan pek çok şey öğrenmiş. "Prospero kendini öyle üstün ve matah bir şey zannediyor ki, başka hiç kimsenin düşüncelerine önem verdiği yok."

Mükemmel bir çokkültürlülük örneği, diye düşünüyor Felix. "Toprağın pisliği" deyimine itirazlar geleceğini tahmin ediyordu, ama "kaplumbağa" lafına tepki geleceğini düşünememişti.

"Bu oyunda 'kaplumbağa' yavaş hareket eden insan anlamına geliyor sadece."

"Yani ayağını sürüyen biri gibi" diye yardımcı oluyor HotWire.[16]

"Tamam. Dolayısıyla bu lafı kullanmayalım diye kullanıyorum oyumu" diyor Red Coyote.

"Siz bilirsiniz" diyor Felix. "Toprağın pisliği deyimine gelirsek; toprak havanın karşıtı anlamında kullanılmıştır burada. Yani 'işin aslı, özü' anlamında..."

"Benim oyum, bu deyimi de kullanmayalım yönünde olacak" diyor Red Coyote.

15. "Kızıl Coyote." Coyote, Kuzey Amerika'ya mahsus bir kurt cinsi. Red Coyote, Kanada Kızılderilisi kökenli. Doğal yaşam ve halk inançları konusunda duyarlı. (ç.n.)

16. "Kızgın Kablo." Çok çabuk öfkeye kapılan bir mahkûm. (ç.n.)

"Tabii, sizin seçiminiz, nasıl isterseniz. Başka yorum var mı?" diye soruyor Felix.

"Bunu kaydediyorum" diyor Red Coyote, "Bana kaplumbağa ve toprak pisliği diyen olursa, haberi olsun."

"Tamam, duyduk seni" diyor Leggs.

"Bir sorum var, tek bir soru" diyor Shiv. "Bok, bir küfür müdür? Kullanabilir miyiz, yoksa kullanamaz mıyız bu sözü?"

İlginç bir nokta, diye düşünüyor Felix. Teknik olarak "bok", bir küfür ifadesi değil, "dışkı" ile ilgili ve duymaktan hoşlanmadığı bir kelime. *Şu bok*, *bu bok*, *Sen bok*. Bırakayım istedikleri gibi oy kullansınlar, diye düşünüyor. Ama bu çokkültürlü topluluğu kendi haline bırakırsa, ne faydası olacak ki onlara? "Bok lafı meclis dışı" diyor Felix. "Küfürlü kelimelerinizi yeniden düzenleyin."

"Bok lafı geçen yıl okeydi" diyor Leggs. "Ne oldu şimdi?"

"Fikrimi değiştirdim" diyor Felix. "Sıkıldım. Fazla bok, monoton geliyor insana. Ve monotonluk Shakespeare'in felsefesine aykırıdır. Şimdi, eğer başka sorunuz yoksa, kelime testini yapalım. Kopya çekmek yok. Hepinizi buradan görüyorum. Hazır mısınız?"

15. Ey harikulade varlık

Perşembe, 10 Ocak 2013

Felix aradığı Miranda'yı bulmuştu bile. 12 yıl önce hazırladığı ama işten atılınca iptal edilen *Fırtına* oyununda Miranda rolünü verdiği kızdı: Anne-Marie Greenland, o zamanların çocuk jimnastikçisi.

Artık daha yaşlıdır tabii, ama çok da yaşlı olamaz, çünkü 12 yıl önce çok genç, çocuk yaştaydı. Sırım gibi ince ve adaleli vücut yapısıyla hâlâ uygun bir Miranda olabilir, şişmanlamamışsa tabii.

Kızın izini bulabilmek biraz ustalık gerektirdi. Oyuncu ajanslarını kullanmak istemedi Felix, çünkü hiçbir oyuncu ajansı, müşterisini bir cezaevinde çalışmaya göndermek istemez; bunun bazı yükümlülükleri ve sorumlulukları olabilir. Anne-Marie'yi kendisi bulmalı ve ikna etmeliydi. Ücretini de ödeyecekti, küçük bütçesinin bir kısmını Miranda için kullanabilirdi.

İnternet yine işe yaradı: Kızın kimlik bilgilerini ve özgeçmişini kolayca buldu. ActorHub ve CastingGame ajanslarının oyuncu listesindeydi. Felix'in *Fırtına*'sı iptal edilince, Makeshiweg Festivali'nin başka bazı oyunlarında küçük roller almıştı: *Perikles* oyununda bir genelev fahişesini, *Antonius ve Kleopatra*'da bir köleyi, *Batı Yakasının Hikâyesi*'nde ise bir dansçıyı oynamıştı. Küçük roller. Oysa Miranda'yı oynayabilseydi harikalar yaratabilirdi. Felix ondaki yeteneği ortaya çıkartabilir, ona çok şeyler öğretebilirdi. Onun için bir

kariyer yaratabilirdi. Tony ve Sal yüzünden hayatı ciddi bir şekilde zarar gören tek insan Felix değildi.

Batı Yakasının Hikâyesi'nden sonra Anne-Marie tamamen dans kariyerine geçmişti. Birkaç sezon acemi dansçı kategorisinde çalışmış, sonra Kidd Pivot'ta misafir dansçı olmuştu. Felix, Youtube'da çok başarılı bir videosunu buldu Anne-Marie'nin. İki erkek dansçıyla birlikte güçlü bir performans sergiliyordu. Ancak, *Fırtına'nın Benzeri* isimli görkemli prodüksiyonda rol almadan hemen önce ciddi bir sakatlık geçirmiş ve sekiz ay boyunca ortadan kaybolmuştu. Derken *Senin İçin Deli Oluyorum* isimli dans gösterisinin Toronto'daki yarı amatör prodüksiyonunda koreograf olarak ortaya çıkmıştı. Bu, geçen yıldı.

Zor yıllar geçirmiş olmalı Anne-Marie, diye düşündü Felix. Kocası veya bir partneri var mıydı acaba? Böyle bir bilgi yoktu internette.

Facebook'ta bir hesabı vardı ama son zamanlarda yeni bir mesaj yayınlamamıştı. Birkaç fotoğrafı vardı sayfasında: zayıf, adaleli, bal renkli bir sarışın. Kocaman gözlü. Evet, hâlâ iyi bir Miranda olabilirdi. Ama ister miydi acaba?

Felix gerçek ismini kullanarak Facebook'ta arkadaşlık teklifi gönderdi ona ve teklifi mucizevi bir şekilde kabul edildi.

Şimdi sıra etkili bir vuruş yapmaya gelmişti. Felix'i hatırlıyor muydu? "Evet" diye kısa bir cevap geldi. Sevinç belirten herhangi bir ünlem yoktu. Bir tiyatro çalışması için müsait miydi? Bu, duruma bağlı, diye yanıt geldi. Onu bir kere hayal kırıklığına uğrattı, diye düşünüyor olmalıydı. Dolayısıyla, hiçbir şey olmamış gibi, güle oynaya tekrar hayatına girebileceğini nasıl düşünebilirdi Felix?

Anne-Marie hemen oracıkta, Makeshiweg'deki bir kahve dükkânında, Horatio'nun Kafesi'nde yarı zamanlı bir işte çalışıyordu. Makeshiweg Festivali'nde bir iş kapabilmek için yakınlarda olmayı tercih etmiştir, diye düşündü Felix.

Horatio'da buluşmak için bir randevu ayarladılar. Eski hayatından herhangi birinin orada kendisini tanıyabileceğinden endişe etmedi Felix; beyaz sakalı ve kaşları ile artık o kadar farklı görünüyordu ki. Zaten eski tanıdıklarının çoğu gitmişti Makeshiweg'den. Kafenin adresini web sitesinden buldu.

Hâlâ genç görünüyor, diye rahat bir nefes aldı Felix. Hatta daha bile inceydi şimdi. Saçını bir balerin topuzu ile toplamıştı; kulaklarına küçük birer altın küpe takmıştı. Horatio çalışanlarının üniforması olduğu anlaşılan dar bir jean pantolon ve beyaz gömlek giymişti.

Horatio Kafe'den çıktılar. Köşeyi dönüp "Imp and Pig-Nut"[17] isimli, daha gürültülü bir bara girdiler. Barın tabelasında kırmızı gözlü, sırıtan bir trol resmedilmişti. Koyu ahşap renkli bir loca masaya oturdular; Felix kendisi ve Anne-Marie için birer fıçı birası sipariş verdi. "Bir şeyler yemek ister misin?" diye sordu, öğleye yaklaşıyordu vakit.

"Burger ve patates kızartması" dedi Anne-Marie, kocaman, edepsiz gözleriyle Felix'i süzerek. "Az pişmiş olsun."

Felix, sürekli açlık çeken aktörlerin ilk kuralını hatırladı hemen: Bedava sunulan yemeği asla geri çevirme! Bir zamanlar kulis köşelerinde kendi tükettiği peynir ve üzüm tabaklarını hatırladı.

"Eee?" dedi Anne-Marie. "Görüşmeyeli çok oldu. Birden ortadan kayboldun. Kimse nerelere gittiğini öğrenemedi."

"Tony sepetledi beni" dedi Felix.

"Evet, öyle duyduk" dedi Anne-Marie. "Bazılarımız gerçekten Tony'nin kafanı uçurduğunu zannettik! Kafatasını parçalayıp bir çukura gömdü herhalde dedik."

"Hemen hemen. Ben öyle hissettim en azından."

"Hoşça kal demedin bize" dedi Anne-Marie sitemkâr bir tonla. "Hiçbirimize..."

17. Küçük Şeytan ve Amerikan Cevizi. (ç.n.)

"Biliyorum. Özür dilerim. Yapamadım" dedi Felix. "Nedenleri vardı."

Anne-Marie biraz yumuşadı, küçük bir gülücük verdi. "Senin için zor olmuş olmalı."

"Seni *Fırtına*'da yönetme olanağı bulamadığım için özellikle üzgünüm. Oysa muhteşem bir oyun çıkartacaktın."

"Eh evet" dedi Anne-Marie, "ben de üzgünüm bu yüzden." Gömleğinin kollarını sıvadı. Burası, bira fıçılarının arasında, hayli sıcak olmuştu. Felix, kızın kolundaki dövmeyi gördü.

"Nedir haber?" diye sordu Anne-Marie.

"Haber geç olsun ama güç olmasın" diye yanıtladı Felix. "Miranda'yı oynamanı istiyorum. *Fırtına*'da."

"Dalga geçme! Ciddi misin?"

"Kesinlikle" dedi Felix, "ama biraz tuhaf bir durum var."

"Her zaman öyle olur zaten" dedi Anne-Marie. "Ama Miranda'nın repliklerini hâlâ hatırlıyorum. Öyle çok çalışmıştım ki o role! Rüyamda bile tekrarlayabilirdim cümlelerimi. Nerede sahneye koyacaksın *Fırtına*'yı?"

Felix derin bir nefes almak için duraksadı. "Fletcher Cezaevi'nde" dedi. "Orada bir kurs veriyorum, yani, aa... mahkûmlara. Bazıları gerçekten iyi aktörler, adamları görsen şaşırırsın."

Anne-Marie birasından ağır ağır yudum aldı. "Bir dakika. Şunu iyice anlayayım. Yani benim, onlarca suçlu ile dolu bir hapishaneye girip Miranda'yı oynamamı mı istiyorsun?"

"Adamların hiçbiri bir kız rolünü oynamak istemiyor. Nedenini tahmin edebilirsin."

"Edebilirim tabii, öyle değil mi? Ve hiçbirini de suçlamam" dedi Anne-Marie, sesinde sert bir vurguyla. "Kız olmak berbat bir şeydir, inan bana."

"Seni aramızda görmekten mutlu olacağız", dedi Felix, "tiyatro grubumuzda. Öğrencilerim seni aralarında görmekten büyük coşku duyacaklar."

"Eminim!"

"Yoo hayır, gerçekten öyle. Sana büyük saygı duyacaklar."

"Tertemiz, saf adamlar, değil mi? Ferdinand gibi dokunmaya kıyamayan saf oğlanlar?" dedi Anne-Marie gülerek.

"Sıkı güvenlik önlemleri var" dedi Felix. "Gardiyanlar var, geçici felç yaratan silahlar ve buna benzer birçok güvenlik tedbiri var." Bir an duraksadı, "gerçi hiçbirine gerek kalmıyor, gerçekten. Gerçekten her şey güvenli." Biraz daha bekledi ve Anne-Marie'yi ikna etmek için son sözünü söyledi: "Ücretini alacaksın. Ve bunun gibi bir tiyatro deneyimi yaşayamayacağını sana garanti ediyorum!"

"Benden başkasına bunu yaptıramazdın, değil mi?" dedi Anne-Marie. Ve Felix o anda işi hemen hemen bağladığını anladı.

"İlk sorduğum sensin" dedi, açık yüreklilikle.

"Ama ben fazla yaşlıyım bu rol için" dedi Anne-Marie. "12 yıl önceydi Miranda."

"Sen hâlâ mükemmelsin bu rol için" dedi Felix. "Senin bir tazeliğin var."

"Yeni sıçılmış bok gibi!" dedi Anne-Marie. Felix gözlerini kırpıştırdı. Kızın bu küfürlü, bozuk ağzı onu her zaman şaşırtmıştı. Hiçbir zaman, bu çocuk gibi masum görünen kızın ağzından çıkacak pislik dolu kelimelere hazırlıklı olamamıştı.

"Küçük bir çocuğa benzediğim için öyle düşünüyorsun" dedi Anne-Marie. "Dolgun memelerim yok diye."

Bunu inkâr etmenin de bir faydası yok. "Dolgun memeler lüzumsuzdur, abartmaya gerek yok" dedi Felix, küçük memeli kadınların kulağına hoş bir müzik gibi gelen sözler. Nitekim Anne-Marie hafifçe gülümsedi.

"Sen kendin mi oynayacaksın Prospero'yu?" diye sordu Anne-Marie. "Banka soyguncuğundan içeri girmiş bir herif değil yani? Çünkü çok severim Prospero'nun repliklerini.

Sersem birinin çıkıp onun sözlerinin içine sıçmasına tahammül edemem."

"Doğru bildin" dedi Felix, "hapishanede büyücülük yapacağım! Bu benim için bir düello olacak. Normal bir tiyatro sahnesinde oyun sergilemek, parkta yürümek kadar kolaydır. Ama bu yapacağım, benim son şansım olabilir."

Anne-Marie aniden kocaman bir gülücük verdi. "Her zamanki gibi delisin Felix" dedi. "Uçmuşsun, ilham dolusun! Başka kim böyle bir şeye cesaret edebilir? Tamam, anlaştık" diye elini uzattı Anne-Marie. Ama Felix el sıkışmaya henüz hazır değildi.

"İki şey var!" dedi. "Birincisi, bu işte benim adım Bay Duke. Kimse Makeshiweg Festivali'ni, yani benim orada çalıştığımı bilmemeli. Bu uzun bir hikâye, bir gün anlatırım sana. Ama Felix Phillips ismini artık kullanmıyorum. Çünkü birçok soruna yol açabilir."

"Birdenbire sorunlardan kaçar mı oldun?" dedi Anne-Marie. "Sen mi?"

"Bu önemli bir sıkıntı, büyük bir problem yaratabilir" dedi Felix. "İkinci olarak, geleneksel küfürlü kelimeleri kullanmıyoruz benim derslerimde. Kurallarım kesin: Bu sözlere izin yok. Aktörlerimin, yani öğrencilerimin ancak oyunda kullanılan küfürleri kullanmalarına izin var."

Anne-Marie bir an için düşündü. "Tamam, idare ederim" dedi. "Nasıl yani şimdi, geri zekâlı! Kitabını öpeyim! Anlaştık!"

Nihayet el sıkıştılar. Anne-Marie'nin eli, konserve açacağı kadar sertti.

Prospero, kızını sadece iffetini korumak için Ferdinand'dan uzak tutmuyordu. Ferdinand, eğer zifaf gecesinden önce Miranda'nın yanına yaklaşırsa, Anne-Marie onu paramparça edebilirdi.

"Arı dövmeni beğendim" dedi Felix. "Özel bir anlamı var mı?"

118

Anne-Marie başını eğdi, masaya baktı. "Ariel ile bir ilişkim vardı" dedi. "*Fırtına*'daki oyuncuyla yani. Beraberken keyifliydik ama sonra kalbimi kırdı. 'Arı' aramızda bir espriydi."

"Espri mi? Nasıl yani?" Bunu söyler söylemez, pişman oldu Felix. Cevabını hiç duymak istemediğini fark etti. Neyse ki bu arada hamburgerler masaya gelmişti. Ve Anne-Marie küçük beyaz dişlerini zevkle hamburgere batırdı. Felix onu seyrederken, bu kadar açlık çekmenin nasıl bir şey olduğunu yeniden hatırlamaya çalıştı.

16. Başka kimselerin gözüne görünmez

Cuma, 11 Ocak 2013

Felix, cuma günü derse bir kanca atarak başlıyor. "Miranda'yı oynayacak aktris hakkında haberlerim var" diyor. Sesine renk vermemeye çalışıyor. Bir an bekliyor. Bu iyi bir haber mi, yoksa kötü bir haber mi diye biraz düşünecekler şimdi.

Adamlar tetikte, kimseden ses çıkmıyor. "Oldukça zor oldu" diyor Felix. "Ancak müstesna bir kadın bu rolü kabul edebilirdi." Belli belirsiz kafa sallıyor öğrencileri. "Bazı çekinceleri ve tereddütleri oldu. Onu zorlukla ikna edebildim" diye lafı uzatıyor. "Başaramadığımı düşünüyordum ki nihayet kabul etti."

"Yaşasın" diye bağırıyor 8Handz. "Başardınız, anasını... Yani vay anasına be!"

"Evet, sonunda başardım!" diyor Felix.

"Al başına belayı!" diyor PPod.

"Teşekkür ederim" diyor Felix. Hafif gülümseyip eğilerek selam veriyor. Öğrencileri Felix'in oldukça resmi davranmasını normal kabul ediyor. Yani kibar ve zarif bir eski kuşak beyefendisi gibi. "Rol arkadaşınızın ismi Anne-Marie Greenland" diye devam ediyor, "ve o sadece bir aktris değil, aynı zamanda dansçı. Çok atletik bir dansçı. Kısa bir video filmini getirdim sizlere göstermek için."

YouTube'dan yüklediği video kaydını sınıf bilgisayarına aktarıyor. "Işıkları kapatalım lütfen."

Siyah renkli dar bir tişört ve yeşil, saten şort giymiş Anne-

Marie ekranda beliriyor. Kıvrak erkek partnerini çevik bir hareketle yere fırlatıyor, sonra onu kolları ve bacaklarıyla bir ahtapot gibi kavrayarak boynundan tutup kafasını geriye atıyor, boğacakmış gibi. Erkek dansçı direniyor, kızı havaya fırlatıyor, etrafında bir daire çiziyor, kızın kafası yere değecek gibi oluyor. Adamın bacakları arasında sürünüyor ve birden ayağa fırlayarak havalanıyor. Ayaklarını açarak dikiliyor. Adamı bir mengene gibi sıkıştırarak, dirseğinden büküyor. Erkek dansçının kaslı kolundaki damarlar fırlıyor.

"Vay be!" diye bağırıyor biri sınıfta. "Bu ne ya?"

"Resmen yere serdi orospu çocuğunu!"

"Kolları da dövmeli üstelik!"

"Suçiçeği çıkarmış gibi!"

"Derdi ne?" diyor bir başkası.

"Romantik aşk, sanırım" diye yanıtlıyor Felix. Ve hemen pişman oluyor bunu söylediğine. Çünkü böylesi bir alaycılığın, öğrencilerinden inanmalarını istediği o büyülü dünyada hiçbir yeri olamaz.

Anne-Marie parmak ucunda bir dönüş yaparak, yerde yuvarlanmakta olan partnerinin çevresini sarıyor. Bir ters takla atarak ayaklarının üstüne düşüyor. İkinci bir erkek dansçı ortaya fırlıyor, Anne-Marie'yi kaldırıyor ve omzunun üstünden çevirerek yere atıyor. Kız ayaklarıyla çırpınıyor. Yine yere serilmiş vaziyette. Derken kalkıp bir boksör gibi pozisyon alıyor, sonra kaçmaya başlıyor. Bir kovalamaca oluyor, iki erkek dansçı peşinde. Anne-Marie duruyor, bir bacağını kaldırıyor, esnetiyor ve topuğuyla tekme atıyor. İki adam ardı ardına, zarif bir hareketle yere seriliyor. Anne-Marie havaya fırlatıyor kendini, tahmin edemeyeceğiniz kadar yükseğe!

Video orada kararak sona eriyor.

Sınıftaki bütün adamlar rahat bir nefes alıyor.

"Işıkları yakalım lütfen" diyor Felix. Aydınlanıyorlar. Felix gözleri kocaman açılmış adamların yüzleriyle karşılaşı-

yor. "Yeni arkadaşımız Miranda'nın yeteneklerinden küçük bir örnek izlediniz" diyor. "Anne-Marie önümüzdeki haftadan itibaren burada, bizlerle olacak ve *Fırtına*'yı birlikte yeniden okuyacağız. Oyuncu dağılımı işini hallettikten sonra yani."

"Kızın 'kara kuşağı' mı var, karatede?" diye soruyor Leggs, bilmesi lazım!

"Vay be!" diyor PPod, "canavar gibi karı be!"

"Taşaklarına vuruyor, ağzından çıkartıyor herifin!" diyor SnakeEye. "Karı sevicidir garanti. Bunu anlamanın tek yolu var." Kimse gülmüyor bu sözlere.

"Hastalıklı gibi, bir deri bir kemik kız" diyor Phil the Pill.[18] "Yeme bozukluğu var herhalde."

"Kolundaki dövme bende olsaydı, daha kıvrımlı olmasını tercih ederdim" diyor PPod.

"Dilencinin seçme şansı yoktur" diyor kederli bir tavırla, Menonite mezhebine mensup mahkûm Krampus.[19]

"Evet ya, kurbağa suratlı!" diyor Leggs. "Ama bana göre çok ateşli görünüyor."

"Anne-Marie çok yetenekli bir oyuncudur" diyor Felix. Öğrencilerinin şimdiden onaydan geçmiş küfürleri kullanıyor olmalarından memnun. "Bizimle çalışmayı kabul ettiği için şanslıyız. Ama sizin yerinizde olsaydım, onunla asla takışmazdım. Nedenini gördünüz zaten."

"Lanet olası parmaklarıyla istediğini gebertir" diyor WonderBoy üzgün bir sesle.

* * *

18. "Hapçı Phil." Tıp okumuş. Doktor kimliğiyle üniversite öğrencilerine alışkanlık yapan ağrı kesici ilaç reçeteleri yazarken, üç gencin aşırı dozdan ölmesine sebebiyet verdiği için hapis cezası almış. (ç.n.)

19. Halk edebiyatında geçen boynuzlu, yarı keçi-yarı şeytan gibi bir yaratık. Krampus, Menonite dinine mensup bir aileden geliyor. Din adamı kılığında Meksika'dan ABD'ye uyuşturucu kaçakçılığı yaparken tutuklanıp mahkûmiyet almış. (ç.n.)

"Şimdi, Ariel'i konuşalım artık" diyor Felix. "Kim onu oynamak ister?"

"Hiç işim olmaz!" diyor arkalardan bir ses. "Ben bir periyi asla oynamam; son sözüm" diyor SnakeEye, kesin fikirlere sahip bir adam pozuyla.

Ortak bir duygu; kimse elini kaldırmıyor, bütün yüzler kapanmış. Felix öğrencilerinin ne düşündüğünü adeta duyuyor: Miranda'yı oynamayı nasıl kimse istemediyse, Ariel'i oynamayı da hiçbiri istemiyor. Bunlar çok zayıf, fazla neşeli karakterler. Söz konusu bile değil, hiç işimiz olmaz...

"Miranda için dışarıdan bir oyuncu getiriyorsunuz, öyle değil mi? İyi o zaman, bir peri için peri gibi bir kız getirin!" diyor Shiv. Gülüşmeler. "He he he..."

Felix, öğrencilerine Ariel'i neden bir peri olarak düşündüklerini sorabilirdi ama cevabını biliyor zaten. Çünkü Ariel havalarda uçuyor, çiçek yataklarında uyuyor ve narin bir varlık. Periye benziyor, bir peri gibi hareket ediyor ve sonuçta gerçekten bir peri. Ariel'in kendini bir arıya benzettiği şarkıya gelince, onu unutun; çünkü kendi varlığının devamını isteyen hangi yaratık böyle bir şarkı söyleyebilir? Ariel sadece bir peri değil, aynı zamanda balı fazlasıyla emen bir peri. Emmekle bitmez, sonunda bir deri bir kemik kalırsın...

Ariel'in bir peri olmadığını anlatmaya çalışmak Felix'e hiçbir fayda sağlamayacaktı, çünkü Ariel uçucu bir doğa unsuruydu, havadan gelen bir ruhtu. Aynı şekilde, Shakespeare zamanında "emmek" kelimesinin, şimdiki zamanda kullanılan aşağılayıcı anlamı taşımadığını anlatmaya çalışmanın da bir faydası yoktu. Çünkü günümüzde bu kelimeler, bu anlamda kullanılıyordu ve *Fırtına*'yı da şimdiki zamanda oynayacaklardı.

"Biraz Ariel'i konuşalım" diyor Felix. Yani sadece kendisi konuşacak, çünkü sınıftaki başka kimse bu riskli konuda ağzını açmaya istekli görünmüyor. "Belki bu karakteri yeterin-

ce *geniş* düşünmediğimiz için bir peri olarak düşünüyoruz." Söylediklerinin öğrencilerinin kafasına girmesi için biraz bekliyor. "Geniş düşünmek ne demek? Ne anlıyoruz bundan?"

Sorusuna kendisi cevap veriyor:

"Birini etiketlemeden önce, onun niteliklerini göz önünde bulundurmalıyız. Bu nasıl bir yaratıktır? Birincisi, gözle görülmez olabiliyor. İkincisi, uçabiliyor. Üçüncüsü, doğaüstü güçleri var; fırtınalar, rüzgârlar ve ateşler yaratabiliyor. Dördüncüsü, müzikal bir tip. Beşincisi ve en önemlisi, o bir *insan değil*." Felix bakışlarını sınıftakilerin üzerinde gezdiriyor.

"Belki gerçek bile değil" diyor Red Coyote. "Yani, belki Prospero kendi kendine konuşuyor... Belki, Mr. Peyote Button ile el sıkışmıştır... Belki kafayı üşütmüştür..."

"Olabilir" diyor Shiv, "belki rüya görüyordur."

"Belki içinde olduğu tekne battı. Ve tüm oyun, onun boğulduğu sırada meydana geldi" diyor yeni gelen öğrencilerden VaMoose.

"Öyle bir film görmüştüm" diyor TimEEz.[20]

"Belki hayali bir arkadaşı var" diyor PPod, "benim çocuğun öyle bir arkadaşı vardı."

"Prospero'dan başka kimseye görünmeyen bir tip" diyor Leggs.

"Kuş bedenli olarak ortaya çıktığında herkes görüyor onu" diyor Bent Pencil.

"Ve sesini duyabiliyorlar" diyor HotWire.

"Tamam, okey. Ama Prospero bir çeşit vantrilok olabilir" diyor Red Coyote.

"Farz edelim ki Ariel şu veya bu şekilde gerçek" diyor Felix, adamları konuşturmaya başladığı için memnun. "Diyelim ki bu oyunu daha önce hiç duymamıştınız ve Ariel de-

20. Çinli bir aileden geliyor. Timmy's adlı simitçi dükkânları zincirine atfen aldığı isim; zira kafasının bir simidin ortası kadar boş olduğu yolunda espri yapmayı seviyor. "EEz", Çinli anlamındaki "Chinese"den türemiş. Göründüğünden daha akıllı. Gelişmiş bir yankesicillk yeteneği var. (ç.n.)

nen bu 'şey' hakkında tek bildiğiniz, benim size anlattıklarım. Nasıl bir yaratığı tarif ediyorum sizce?"

Mırıldanmalar oluyor. "Bir süper kahraman" diyor Leggs. "Fantastik Dörtlü. Süpermen gibi bir şey. Ama sihirli güç Prospero'da, yani kontrol onun elinde."

"*Star Trek* gibi bir şey" diyor PPod. "Uzaydan gelen bir yabancı. Sanki bir uzay gemisi kazası olmuş, bu da dünyaya düşmüş ve burada kapana kısılmış. Kaçıp kurtulmak ve kendi gezegenine dönmek istiyor. *E.T.*'deki gibi, hatırladınız mı? Böyle açıklayabiliriz, değil mi?"

"Prospero'nun, onun kendi gezegenine dönmesine yardım etmesi için her dediğini yapmak zorunda" diyor 8Handz. "Özgürlüğünü kazanmak için."

"O zaman kendi insanlarının arasına dönebilir" diyor Red Coyote.

Onaylama sesleri geliyor. Gayet mantıklı! Bir uzay yaratığı! Peri olmaktan çok daha iyi.

"Kostümünü nasıl canlandırıyorsunuz hayalinizde?" diye soruyor Felix. "Neye benziyor?" Ariel'i giydirmenin geleneksel biçimlerinden bahsetmeyecek. Yani kuş tüylerinden, dört kanatlı yusufçuktan, melek kılığından, kelebek kanatlarından söz etmeyecek. İki yüzyıldan beri Ariel'in daima bir kadın tarafından canlandırıldığını da söylemeyecek.

"Yeşil renkli olurdu" diyor PPod. "Kocaman, patlak gözlü. Gözbebekleri olmayan uzay yaratıklarının gözleri gibi."

"Yeşil ağaçlara mahsustur. Mavi olursa daha iyi" diyor Leggs. "Hava yüzünden. Ariel bir hava yaratığı. Hava mavi olur."

"İnsanların yedikleri yiyecekleri yiyemiyor. Sadece çiçek ve onun gibi şeylerle besleniyor" diyor Red Coyote. "Doğal besinler yani. Vegan bir tip bu."

Herkes kafa sallıyor: Bu teoriden yola çıkınca, bal emme faaliyeti de onurlu bir şekilde halledilmiş olacak, zira uzay

yaratıklarının tuhaf yemek alışkanlıkları var, onlardan beklenir bu.

"İyi, peki" diyor Felix. "Şimdi: Ariel'in oyundaki işlevi nedir?"

Yine mırıldanmalar. "İşlev derken?" diye soruyor Bent Pencil. "Notlarınızda belirttiğiniz gibi, Ariel iyi bir hizmetkâr. Kendisine söyleneni yapıyor. Caliban ise kötü bir uşak."

"Evet, evet" diyor Felix. "Ama Ariel'in Prospero için yerine getirdiği görevler olmasa ne olur? Mesela gök gürlemesi, şimşek, yıldırım filan olmasa? Fırtına olmasa? Ariel öyküdeki en önemli işlevi yerine getiriyor, fırtına olmasa oyun da olmazdı. O yüzden hayati bir rol oynuyor. Ama sahne arkasından yapıyor tüm bunları. Prospero'dan başka hiç kimse fırtınayı başlatanın, şarkıları söyleyenin ve illüzyonlar yaratanın Ariel olduğunu bilmiyor. Burada bizimle olsaydı şimdi, ona özel efektler uzmanı diyecektik." Felix sınıfa soldan sağa panoramik bir bakış atıyor, biriyle göz göze gelmeyi umarak. "Yani Ariel bir dijital efekt uzmanı. Üçboyutlu sanal gerçeklikler yaratıyor."

Çekimser sırıtmalar oluyor. "Vay anasına, iyiymiş!" diyor 8Handz.

"O zaman, bizim oyunda Ariel yine Ariel olacak ama aynı zamanda özel efektler adamı da olacak" diyor Felix. "Işıklandırma, ses, bilgisayar simülasyonları. Hepsini yapacak. Ama Ariel'in takım arkadaşlarına da ihtiyacı var. *Fırtına*'da ruhlardan, cinlerden oluşan takım arkadaşları gibi."

Nihayet içeriye ışık girmeye başlıyor. Adamlar bilgisayarla oynamaya bayılıyorlar, her ne kadar buna nadir fırsat bulabilseler de.

"Canavar gibi!" diyor Shiv.

"Pekâlâ, kim Ariel Takımı'nda olmak istiyor? Gönüllü var mı?" diyor Felix.

Bütün eller havaya kalkıyor. Sunacağı imkânları anlayınca artık hepsi Ariel'in Takımı'nda olmak istiyor.

17. Küçük ada seslerle dolu

Aynı gün

Güneş alçalıyor, ışığı soluk sarı, soğuk. İç tel örgülerin üzerine iki karga tünemiş, etrafı gözetliyor. Sizin için ümit yok arkadaşlar, diyor Felix kendi kendine. Bugün dışarı çıkabilen sadece benim ve henüz ölmedim. Buz gibi soğuk arabasına giriyor. İki denemeden sonra motor çalışıyor.

Dış kapı, görünmeyen eller tarafından dışarı doğru açılıyor. Teşekkürler kuklalar, diyor Felix içinden. Teşekkürler dikenli tellerin, elektroşok aletlerinin, sağlam duvarların cüceleri. Zayıf efendilersiniz sizler. Araba yokuş aşağı inerken, kapı arkasından metalik bir ses çıkartarak kapanıyor. Hava şimdiden kararmaya başlamış. Arkasında hapishanenin projektörleri etrafı aydınlatıyor.

Önce otoyolda ilerliyor, sonra dar ve karla kaplı bir ara yola sapıyor, mağarasına doğru. Sanki otomobili kendi kullanmıyor da düşünce gücüyle yönetiyor. Rahat bir nefes alma izni veriyor kendine; ilk ve en büyük engelleri atladı, ilk hedeflerine kavuştu. Miranda'sını buldu, Ariel'i dönüştürdü ve kabul edilebilir bir rol haline getirdi. Oyundaki diğer karakterlerin de sisin içinden yavaş yavaş çıkacaklarını hissediyor, yüzleri henüz belirsiz ama orada olduklarını biliyor Felix. Şimdiye kadar üzerlerindeki etkisi sağlam.

Kulübesinin önüne gelince arabası birden stop ediyor. Allahtan ki kürekle temizlemesini gerektiren sertleşmiş kar yığını ve donmuş çamur yok bugün. Otomobili park edip ki-

litliyor. Kulübenin kapısına doğru yorgun argın yürüyor, ayaklarının altında sert karlar çatırdıyor. Soldaki çayırdan, birbirine çarpan cam parçacıklarının çıkarttığı sese benzeyen fısıltılar geliyor. Donmuş ölü bitki saplarının ve otların rüzgârda titreşmesiyle oluşan bir ses bu, küçük çanlar gibi...

Kulübe kapkaranlık, pencerede ışık yok. Kapıyı çalacak gibi oluyor, ama kim cevap verecek ki? Birden soğuk bir ürperti hissediyor, tükenmez bir kaybetmişlik duygusu. Kapıyı açıp giriyor.

Boşluk. Bomboş. Tek bir varlık yok. İçerisi soğuk. O sabah Fletcher'a gitmeden önce odun sobasını temizleyip hazır etmişti ama elektrikli ısıtıcıyı evde olmadığı zamanlar açık bırakmaktan hoşlanmıyor. Çok riskli olur. Ama Miranda ona göz kulak olurdu. Değil mi?

Aptal adam diyor. O burada değil ki. Hiçbir zaman burada olmadı. Sadece senin hayal gücün ve hüsnükuruntundu. Başka hiçbir şey. Vazgeç artık bundan.

Ama vazgeçemiyor.

* * *

Sobayı yakıyor, ısıtıcıyı çalıştırıyor. Odanın ısınması uzun sürmez. Akşam yemeği niyetine bir yumurta ve birkaç tuzlu kraker yiyecek. Bir fincan çay içecek. Pek aç değil. Bu ilk haftanın adrenalin pompalamasından sonra biraz güçten düşmüş vaziyette. Hepsi bu; ama içten içe bir zayıflık hissediyor, bir keder ve can sıkıntısı, iradesinde bir sendeleme, bir tökezleme.

Son günlerde intikam duygusunu çok yakından hisseder olmuştu. Tek yapması gereken Tony ve Sal'in VIP ziyareti için Fletcher'a gelmelerini beklemekti. Sonra oyunun video gösterimini yukarıda, cezaevi müdürü ile beraber değil, kapısı kilitlenen salonda izlemelerini sağlamaktı. Tabii onlar

kendisini başlangıçta göremeyeceklerdi. Video gösterilmeye başladığı sırada ikiye ayrılacaktı. Videonun bir versiyonu, tüm cezaevi nüfusuna monitörlerden gösterilen prodüksiyon olacaktı. Diğer versiyonda ise, birdenbire gerçek kişiler oynayacaktı, Felix tarafından yönetilen ve kontrol altında olan. Canlı aktörler videoda gösterilenin değişik bir uyarlamasını gerçekleştirerek bir illüzyon yaratacaklardı. Bu numara tiyatro tarihinin en eski hilelerinden, göz boyama yöntemlerinden biriydi.

Ancak şimdi Felix'in vizyonu bulanıklaşmaya başlamıştı. Bu işi başaracağından nasıl emin olabilirdi? Oyunun kendisi sorun değildi, o zaten bir video filmi olarak tamamlanıp hazır olacaktı. Öteki oyun, yani seçkin düşmanları için düşündüğü ve doğaçlama olarak sahneye konacak oyun nasıl oynanacaktı? Nasıl bir düzen kurabilirdi? Bir ölçüde teknik uzmanlığa ihtiyacı olacaktı ki böyle bir imkân elinde yoktu. Haydi teknik sorunları çözdü diyelim, böylesine cüretkâr, delice bir hamlenin altından nasıl kalkacaktı? Ne kadar riskliydi! Pek çok şey yanlış gidebilirdi. Aktörleri coşup fazla ileri gidebilirlerdi, özellikle sertlik yanlısı bir Adalet Bakanı'nın önünde, onun ölçülerine göre çizmeyi aşabilirlerdi. Bu durum oyuncular, yani mahkûmlar için kışkırtıcı olabilirdi. Birilerinin canı yanabilirdi.

Zarar yok, zarar yok, diyor Felix kendi kendine. Ama bal gibi de birçok zarar olabilirdi. Onun dediklerine harfiyen uyacak, söz dinleyen doğa unsurlarına sahip değildi. Sihirbazlık hünerleri yoktu. Silahları yoktu.

En iyisi vazgeçmek. Hainleri cezalandırma ve itibarını iade ettirme planlarından ümidini kessin. Eski kimliğini yeniden kazanmayı aklından çıkartsın. Karanlığa doğru sessiz ve sakin ilerlesin. Hayatında ne iş başardı ki zaten, birkaç görkemli an yaşamaktan, dünyadaki insanların büyük çoğunluğu için hiçbir önem taşımayan kısacık süreli zaferler

kazanmaktan başka? Evrenden kendisi için özel bir ilgi beklemeye ne hakkı oldu ki hayatında?

Miranda, babasının depresif bir ruh haline girmesinden hiç hoşlanmıyor. Bu durum onu kaygılandırıyor. Belki bu yüzden kendini görünmez kılıyor Miranda. Gerçi genellikle zaten hiç görünmez bir varlık. Yan odadaki o mu? Miranda bir şeyler mi mırıldanıyor? Yoksa buzdolabının belli belirsiz uğultusu mu Felix'in duyduğu?

* * *

Yatak odasında hafif bir ilaç kokusu var, sanki biri orada hasta yatıyor. Uzun zamandır yatalak olan biri. Hayır, Miranda orada değil. Sadece gümüş bir çerçeve içindeki fotoğrafı var: salıncaktaki küçük kız. Zamanın akışkanlığı veya peltekliği içinde donup kalmış. Göze görünen, ama yaşamayan...

Felix yatağın başucundaki lambayı yakıyor, büyük elbise dolabının kapısını açıyor. Karşısındaki büyücü kostümü, 12 yıldır onu bekliyor. Çöpe mi atsaydı yani? Büyücü giysisinin gözleri parıltılar saçıyor, capcanlı, uyanık bakışlarla.

"Henüz değil" diyor Felix, sihirli hayvanlarına. "Tam değil, vakit henüz gelmedi."

Onların vakti geldiğinde, Felix'in vakti de gelmiş olacak. İntikam alma saati. Bunu başarmanın bir yolu olmalı. Felix'in marifetleri, hileleri henüz bitmedi elbette.

* * *

Oturma odasına dönüyor. "Sevgili yavrum benim" diyor yüksek sesle ve Miranda hemen oracıkta, köşede beliriyor. Beyazlar giymiş sureti parlıyor. Nedir bu Felix'in hissettiği sinirli enerji? Miranda da onun endişelerini kapmış, kaygılanıyor kızcağız.

"Korkacak hiçbir şey yok" diyor Felix, "ve olmayacak da, söz veriyorum sana. Seni korumaktan başka hiçbir işim olmaz."

Ama korumasının ne faydası oldu ki? Evet, korudu kızını ama aşırıya kaçmadı mı? Miranda'ya sunması gereken o kadar çok şey var ki! Onun yaşında olan kızların, hiçbir çaba göstermeden kendiliğinden elde ettikleri şeylere sahip olması gerekir mesela. Gerçi Felix bu şeylerin neler olduğunu pek bilmiyor. Güzel giysiler örneğin, şimdi sahip olduğu giysilerden daha fazlası, daha güzelleri. Uydurmasyon basma giysilerle, eski yatak çarşafından bozma elbiselerle dolaşıyor Miranda. Oysa ipekli ve kadife giysiler, mini etekler ve bugünlerde özellikle revaçta olan uzun çizmelerle gezmeli. iPhone bir telefonu olmalı, pastel renkli. Tırnaklarını mavi, gümüş rengi ve yeşile boyamalı. Arkadaşları ile gevezelik etmeli, pembe kulaklıklarıyla müzik dinlemeli. Partilere gitmeli.

Felix bir eş olarak, feci bir kocaydı. Bu başarısızlığını kızına nasıl affettirebilir? Miranda'nın daha fazla küskün durmadığına şaşmak gerek aslında. Bu kümes gibi yerde, yaşlı-pırtık babasından başka kimsenin olmadığı bu kulübede, Miranda neleri kaybettiğini nasıl bilebilir? Ama Felix, kızının yaşında birçok genç kızın asla öğrenemeyeceği pek çok şeyi ona öğrettiğini biliyor.

"Neler yaptın bugün?" diye soruyor Felix, Miranda'ya. "Satranç oynayalım mı?"

Miranda, her zamanki gibi kırmızı formika masada kurulmuş olan satranç tahtasına doğru isteksizce eğiliyor, isteksiz mi gerçekten?

"Siyahları mı alacaksın, beyazları mı?" diye soruyor babasına.

18. Bu ada benim

Pazartesi, 14 Ocak 2013

Pazartesi sabahına kadar Felix kendine güvenini yeniden topluyor. Fletcher Cezaevi Oyuncuları'nın prodüksiyonunu olağan akışı içinde sürdürmesi gerek. Bu hafta oyuncularına rollerini dağıtmadan önce, ana karakterleri keşfetmelerine yardımcı olacak. Hayli sıkıntı veren Ariel ve Miranda meselesini hallettikten sonra, diğer rollerin dağıtımı fazla zor olmayacak, Caliban hariç. Caliban'ın rahatsızlık yaratması kaçınılmaz.

Diğer girişimine, yani gizli olana gelince, emin adımlarla ilerlemesi gerek. Karanlığa doğru yol almak zorunda. Bu işte her şey kesin zamanlamaya bağlı. Bu onun son şansı, tek şansı! İntikamını almak, adını temize çıkarmak ve düşmanlarının burnunu sürtmek için... Bu şansı kaçırırsa, bir daha talihini asla geri döndüremez. Zaten yeterince talihsizliğe uğramış.

Kararından geri adım atmayacak, tereddüt etmeyecek. Gücünü ve hızını kararlılıkla sürdürmesi lazım. Her şey iradesine bağlı.

* * *

"Nasıl gidiyor Bay Duke?" diye soruyor Dylan, Felix güvenlik kontrolünden geçerken.

"Her şey yolunda şimdilik" diye yanıtlıyor Felix neşeli bir havayla.

"Peri kızını kim oynayacak?" diyor Madison.

"Peri kızı yok."

"Gerçekten mi?"

"İnan bana, yok" diyor Felix. "Haa, bu arada, gelecek hafta buraya bir misafir oyuncu getireceğim, çok seçkin bir aktris. Adı Anne-Marie Greenland. Oyundaki kadın karakteri canlandıracak, Miranda'yı."

"Evet, duyduk" diyor Madison. Fısıltı gazetesi Fletcher Cezaevi'nde çok yaygın, en azından bazı konularda. Kontrol sisteminin bir parçası belki de bu. Dedikodu salgın hastalık gibi yayılıyor. "Dört gözle bekliyoruz" diye sırıtıyor Madison.

"Giriş izni var mı" diye soruyor Dylan.

"Elbette" diyor Felix, aslında hissetmediği kadar otoriter bir tavırla. Estelle bunu ayarlamıştı. Gerçi biraz zor olmuştu –Anne-Marie'nin cezaevine girmesine itirazlar olmuştu– ama Estelle hangi torpili kullanacağını, hangi egoları okşayacağını bilirdi. "Umarım hepiniz, buradaki tüm personel, onu nazik karşılarsınız."

"Güvenlik için bir çağrı cihazı kullanması lazım" diyor Dylan. "Yani aktrisin, artık kimse o. Ona nasıl kullanılacağını göstereceğiz, bir problem filan çıkarsa." Adamların meraklı yüzlerinden okunuyor. Kız hakkında daha fazla bilgi almak istiyorlar ama çok meraklı görünmek de istemiyorlar. Felix önlerine bir kemik atsa mıydı acaba, Anne-Marie'nin erkek dansçıları nasıl haşat ettiğini gösteren YouTube videosundan bahsederek? Neme lazım, deyip vazgeçiyor.

"Bir sorun olacağını sanmıyorum, ama düşündüğünüz için teşekkür ederim."

"Sıkıntı yok, Bay Duke" diyor Dylan.

"Amacımız sizi memnun etmek" diyor Madison.

"Bize güvenebilirsiniz Bay Duke. İyi günler, iyi çalışmalar" diyor Dylan. "*Merde!*" diye ekliyor.

"*Merde*, ok?" diyor Madison, başparmaklarını kaldırarak Felix'i selamlıyor.

* * *

"Oyun baştan sona bir adada geçiyor" diyor Felix, yazı tahtasının başına geçtiğinde. "Ama nasıl bir ada bu? Büyülü bir ada mı? Tam olarak bilemiyoruz. O adaya ayak basan her insan için farklı bir özelliği var. Kimi oradan korkuyor, kimi onu kontrolü altına almak istiyor. Bazıları ise oradan kaçıp kurtulmak istiyor.

"Adaya ilk ayak basan, Caliban'ın annesi Sycorax, iğrenç bir cadı. Sycorax daha oyun başlamadan ölmüş, ama Caliban'ı adada doğurduktan sonra. Caliban adada büyüyor ve adayı gerçekten seven tek insan da o. Caliban küçük bir oğlanken, Prospero ona iyi davranıyor, yakınlık gösteriyor. Ancak büyüyüp delikanlı olduğunda, işin içine seks karışıyor ve Caliban, Miranda'yı taciz etmeye başlayınca, Prospero tarafından hapsediliyor. Ondan sonra Caliban, Prospero'dan ve onun küçük şeytanlarından ve cinlerinden korkmaya başlıyor, çünkü Caliban'a işkence ediyor bu yaratıklar. Ama ada onu hiçbir zaman korkutmuyor. Aksine, orada tatlı müzikler duyuyor zaman zaman."

Felix tahtaya CALIBAN yazıyor.

"Adada Sycorax kadar eski olan bir varlık daha var ama o bir insan değil. O Ariel. Onun ada ile arası nasıl, bunu bilemiyoruz. Ariel'in işi, illüzyonlar ve yanılsamalar yaratmak, ama sadece kendine görev verildiği zaman."

CALIBAN'ın altına ARIEL yazıyor Felix.

"Adaya sonradan gelenler, Milano Dükü Prospero ve bebek yaşındaki kızı Miranda. Prospero'nun hain kardeşi Antonio tarafından ihanete uğrayarak, su alan köhne bir tekneye bindirilerek açık denize salınmışlar. Prospero ve kızı, bu adaya kavuştukları için şanslılar. Yoksa ya açlıktan, ya da boğularak öleceklerdi. Adada bir mağarada yaşamaya başlıyorlar. Issız adada Caliban'dan başka kimse yok. Dolayısıyla, Prospero'nun tek düşüncesi bir an önce oradan kurtulup Milano'ya geri dönmek. Milano dükalığını yeniden ele geçir-

mek ve kızını iyi biriyle evlendirmek istiyor. Ama adada kaldıkları sürece bunları yapamaz. Miranda'nın bu konuda bir fikri yok, çünkü olup bitenlerden haberi yok. Adadaki yaşamından başka bir hayat bilmiyor, dolayısıyla başka bir olasılık belirmediği sürece hayatından memnun."

PROSPERO & MIRANDA yazıyor tahtaya Felix.

"Derken, aradan 12 yıl geçtikten sonra, Prospero'nun Ariel'in yardımıyla gerçekleştirdiği büyük bir fırtına sonucunda, bir gün başkaları da bu adanın kıyısına vuruyor. Fırtına aslında tamamen hayal ürünü, ama kayalara sürüklenip parçalanan geminin içindekiler bunu gerçek bir olay gibi yaşıyorlar. Napoli Kralı Alonso için ada, kaybetmenin ve acının bir sembolü oluyor, çünkü sevgili oğlu Ferdinand'ın adaya çıkamadan boğularak öldüğünü zannediyor.

Kral Alonso'nun kardeşi Sebastian ve Prospero'nun kötü kalpli kardeşi Antonio için, ıssız ada bir fırsatlar mekânı; zira Alonso'yu ve onun danışmanı, meclis üyesi Gonzalo'yu oracıkta öldürme şansını veriyor. Böylece Sebastian, Napoli krallığını ele geçireceğini umuyor, oraya nasıl ulaşacağı hakkında hiçbir fikri olmasa bile. Bu iki tip, yani Sebastian ve Antonio için ada, çöl gibi çorak ve hiçbir cazibesi olmayan bir yer.

İyi niyetli meclis üyesi yaşlı Gonzalo, adanın zengin ve verimli bir yer olduğunu düşünüyor. Orada ideal bir krallık kurabileceğini düşünerek avutuyor kendini. Tüm vatandaşların eşit haklara ve erdemliliğe kavuşacakları bir cennet gibi tanımlıyor adayı. Hiç kimsenin çalışmak zorunda kalmayacağı bir ülke gibi. Diğerleri Gonzalo'nun bu düşüncesiyle alay ediyor.

Bu adamların hepsi saltanat sürmeyi ve yönetici olmayı takmış kafaya. Kim yönetmeli ve nasıl yönetmeli? Kim iktidarı ele geçirmeli, nasıl geçirmeli ve nasıl kullanmalı?"

Felix, tahtaya ALON, GON, ANT, SEB yazıyor ve hepsinin altına bir çizgi çekiyor.

"Şimdi anlatacağım karakter hepsinden farklı. Ferdinand, yani Kral Alonso'nun oğlu yüzerek adanın başka bir köşesinde karaya çıktığı için, babasının öldüğünü zannediyor. Babasının yasını tutarken, Ariel onu müzikleri ile başka taraflara çekiyor. Ferdinand adanın büyülü bir yer olduğunu düşünmeye başlıyor. Derken Miranda'yı görüyor ve ilk bakışta onun bir tanrıça olduğunu zannediyor. Ama insan olduğunu ve bekâr olduğunu anlayınca Miranda'ya âşık oluyor ve evlenme teklif ediyor. Dolayısıyla bu ada Ferdinand için harikalarla dolu, romantik aşk vaat eden bir yer."

Felix, FERD yazıyor ve altını çiziyor.

"Karakterler grubunun en altında Stephano ve Trinculo var" diye devam ediyor. "Bunlar iki budala, sarhoş. Antonio ve Sebastian gibi, bu iki avanak da adayı bir fırsatlar mekânı olarak görüyor. Ahmak Caliban'ı uşak gibi kullanıp ondan faydalanmak istiyorlar; hatta medeniyete geri döndükleri zaman onu bir hilkat garibesi gibi teşhir etmeyi veya köle olarak satmayı düşünüyorlar. Bu arada hırsızlık yapmaya, cinayet işlemeye ve tecavüz etmeye de hazırlar. Prospero'dan kurtulalım, diyor Caliban, böylece adada kendi krallığımızı kuralım, Miranda da üstüne ödül olsun, diye akıl veriyor.

Stephano ve Trincula da adayı kimin, nasıl yöneteceğiyle ilgili; Antonio ile Sebastian'ın komik birer versiyonu gibiler. Antonio ve Sebastian'ın tek farkı daha iyi giyimli budalalar olmaları!"

STEPH & TRINC yazıyor tahtaya Felix.

Duraksıyor, sınıftakilere göz gezdiriyor; bir husumet yok, ama pek heves de yok. Adamlar Felix'i izliyorlar. "Belki ada gerçekten büyülü" diyor Felix. "Belki bir çeşit ayna gibi; herkes kendi içinin yansımasını görüyor orada. Belki gerçekte kim olduklarını ortaya çıkartıyor. Belki bir şeyler öğrenmeleri gereken bir yer. Ama öğrenmeleri gereken şeyler neler ve öğrenebilecekler mi acaba?"

Felix, tahtaya yazdığı isimlerin altına bir çizgi daha çekiyor. "İşte, ana karakterler bunlar. Bu sırayla yazın isimlerini, ama Prospero ve Miranda hariç. Prospero'yu ben oynayacağım, Miranda'yı da biliyorsunuz zaten. Her karakterin yanına, 0'dan 10'a kadar, bir numara yazın. '10' numara, o karakteri gerçekten oynamak istiyorsunuz anlamına geliyor; '0' ise, sıfır ilgi duyduğunuz anlamına... Canlandırmak istediğiniz karaktere uygun olup olmadığınızı, hakkını verip veremeyeceğinizi tartın. Örneğin, Ferdinand oldukça genç olmalı, Gonzalo ise yaşlıca.

Şimdi, ben rolleri dağıtıncaya kadar, oyundan diyaloglar okuyacağız. Bunu yaptıktan sonra, belki seçtiğiniz karakterleri değiştirmek isteyebilirsiniz. Eğer öyle ise, yazdığınız numaraları değiştirmekte serbestsiniz."

Adamların hepsi birden işe koyuluyorlar, hararetli bir yazım-çizim başlıyor.

Ada büyülü bir yer mi, diye soruyor Felix kendine. Ada pek çok şey, diye düşünüyor, ama bu pek çok şey arasında, bahsetmediği bir şey var: Ada bir tiyatro sahnesi aynı zamanda. Ve Prospero onun yönetmeni. Felix oyun içinde başka bir oyun sergileyecek. Eğer büyüsü tutar da oyun başarıyla sonlanırsa, emeline kavuşacak. Ama ya başarısız olursa?

"Başarısız olmayacağım" diyor Felix. O sırada birkaç kafa kalkıyor, Felix'e bakıyor. Yüksek sesle mi söyledim bunu, diye düşünüyor Felix, kendi kendime mi konuşuyorum?

Dikkatli ol, diye uyarıyor kendisini. Uyuşturucu madde kullandığını zannetmesinler.

19. İğrenç bir canavar

Salı, 15 Ocak 2013

Salı sabahı, Felix oylama sonuçlarını sayıyor. 20 kişilik oyuncu kadrosundan sadece bir kişi Gonzalo'yu oynamak istiyor. Şükürler olsun ki Bent Pencil bu, yani sahtekâr muhasebeci. Felix, Gonzalo olarak kaydediyor onu.

Kral Alonso ve kardeşi Sebastian'ı kimse yazmamış. Aldıkları puanlar listenin en altında, ama "0" almamış ikisi de.

Antonio, yani Prospero'nun kötü kalpli kardeşi, daha popüler; adamlardan beşi ona "9" vermiş.

Stephano ve Trinculo, ikisi de "2"şer puan almış. Yani kendini saray soytarısı veya kâhya olarak gören toplam dört kişi var.

Sekiz adam Ferdinand olmak istemiş. Bunlardan altısı hayal dünyasında geziyor, çünkü romantik jön olmaları imkânsız. Ama ikisi olasılık dahilinde.

Ariel karakteri için 12 adet istekli çıkmış. Bunların çoğu uzay yaratıkları ve özel efektlerle ciddi olarak ilgili adamlar.

Caliban'a gelince; şaşırtıcı bir şekilde 15 talibi çıkmış!

Yarın zor bir seçim bekliyor beni, diye düşünüyor Felix. Önce Caliban ile başlayacak. Caliban gizliden gizliye şairane bir tip. Onun bu yönünü enine boyuna tartıştıkları zaman, Caliban için istekli olanların bir bölümü ondan vazgeçecektir, diye düşünüyor Felix. Caliban'ın çirkin bir yaratık olmaktan çok öte bir karakter olduğunu anlattığı zaman...

Ertesi günün zorlu görevine hazırlanmak için, haftalık

banyosunu yapıyor Felix. Bu tantanalı bir iş. Önce, ocağın üstünde ve elektrikli ısıtıcıda su kaynatması, sonra o sıcak suyu pompadan çektiği soğuk suyla karıştırıp ılıtması lazım. Sonra soyunacak ve küvete girecek. Bu mevsimde hayli zahmetli, üşütücü ve kaygan bir iş bu. Banyo kapısının altından rüzgâr esiyor ve cama kurşun gibi buz tanecikleri vuruyor. Yıpranmış, incelmiş olan banyo havlusu da pek işe yaramıyor artık. Yenisini almalı, onu tutan ne ki? Estetik duygusu. Yeni bir havlu, banyosunun çıplak, münzevi dekoruna hiç uymayacak.

Terbiyesi gereği Miranda, babası banyodayken asla orada olmuyor. Nereye gidiyor böyle zamanlarda? Başka bir yere... Akıllı kız. Yeniyetme bir kız çocuğu için, hiçbir şey babasının buruşmuş, pörsük, çıplak baldırlarını görmek kadar itici, saygı kaybettirici olamaz.

Peki, Prospero ve Miranda adada nasıl yıkanıyorlardı acaba? Felix koltuk altlarını uzun uzun sabunlarken bunu düşünüyor. İçine girip yıkanacakları bir küvet var mıydı? Pek olası değil. Belki bir şelale vardır adada. Öyleyse eğer, Miranda ne zaman bu şelaleyi kullansa, Caliban'ın açgözlü şehvetine maruz kalmaz mıydı? Elbette; ama Prospero böyle zamanlarda Caliban'ı mağara hücresinde hapis tutuyor olmalıydı.

Bunlar iyi güzel de, Prospero ne yapıyordu? Cazibesini ve büyüsünü korumak için tılsımlı kostümünü daima kuşanmak zorunda değil miydi? Kitaplarına ve asasına ihtiyacı yok muydu? Bir şelalenin altında duş alırken, tılsımlı kostümünden sıyrılmak zorunda değil miydi? Dolayısıyla, belki hiç yıkanmıyordu. Yaşlı delikanlı temizlenmeden geçen 12 sene sonunda herhalde leş gibi kokar olmuştu.

Ama Felix bir şeyi unutuyordu: Ariel daima Prospero'yu koruyup kolluyordu. Ariel'in hünerli kanatları, cinlerinin itaatkâr himayesi altında daima korunuyordu Prospero. "Banyo refakatçisi" diye bir sıfat kullanılmamıştı oyunda, ama öyle olduğu anlaşılmalıydı.

Tiyatro edebiyatında "banyo yapmak" daima göz ardı edilen bir iştir, diye düşünüyor Felix. Tiyatroda kimse yıkanmaz, bu kimsenin aklına bile gelmez, ne de kimse yemek yer veya helaya girer. Beckett'in oyunları hariç tabii. Beckett'e her zaman güvenebilirsiniz. Turp, havuç yemek, çiş etmek, leş kokan ayaklar; hepsi vardır Beckett'te. Cesetler, kadavralar en olağan ve sefil halleriyle gösterilir.

Felix küvetten çıkıyor, döşeme tahtasını gıcırdatarak birkaç adım atıyor, çabucak kurulanıyor. Pazen pijamasını giyiyor. Sıcak su termosunu dolduruyor. Takma dişlerini bir bardağa koyuyor, içine bir suda eriyen tablet atıyor. Vitamin hapı ve kakao. Dışardaki tuvalet kulübesine gitmeyi bu kar fırtınasında göze alamıyor, dolayısıyla bu gibi zamanlar için bulundurduğu kavanoza işiyor ve küvetin deliğinden gönderiyor. Prospero'nun kar fırtınasıyla uğraşması hiçbir zaman gerekmemişti, ne de işemek için kavanoza ihtiyacı olmuştu.

Böylece, yatağına uzanıyor. Yorganın altına girip ışığı söndürdüğü zaman, Miranda ile karanlıkta buluşuyor. "İyi geceler" diliyor ona. Alnının üzerindeki havayı eliyle yavaşça okşadı mı Miranda? Evet, kesinlikle okşadı.

* * *

Çarşamba sabahı açık ve güneşli bir güne uyanıyor. Kahvaltı niyetine haşlanmış bir yumurta yedikten sonra, karla kaplı çayırların ve ışıldayan ağaçlıkların arasından geçerek Fletcher Cezaevi'ne çıkan yolu tırmanıyor Felix. Sessiz bir melodi mırıldanıyor: *Ban, ban, Ca-caliban.* O sahne mükemmel bir müzikal numaraya uygun olabilir. Caliban şarkısının Rap müziğinin ilk örneklerinden biri olduğunu söyleyecek adamlarına, ki bir bakıma öyle.

"Bir sorunumuz var" diyor Felix, beyaz yazı tahtasının önüne geldiği zaman. "Aranızdan 15 kişi Caliban'ı oynamak

istiyor. Bunu konuşmamız lazım." İspirtolu kalemini eline alıyor. "Caliban nasıl bir varlık?" Boş boş bakıyorlar.

"Tamam, Ariel'in insan olmadığı konusunda anlaşmıştık" diyor, "bir çeşit uzay yaratığı o. Ama ya Caliban? Onun annesi bir insan, bunu biliyoruz. Dolayısıyla, Caliban da bir insan, değil mi?"

"Evet, insan" diyor HotWire.

"Fazlasıyla insan" diyor WonderBoy, onay istercesine etrafına bakınarak. "Miranda'ya nasıl atlamak istediğini düşünsenize." Birkaç sıkıntılı gülüşme ve mırıldanma yükseliyor sıralar arasından, "Yaa, evet."

Bir yerlere varacağız galiba, diye düşünüyor Felix. "Kafadan atıp söyleyin ilk aklınıza geleni, Caliban'ı tanımlayacak en iyi sözcük hangisi?"

"Canavar" diyor PPod. "Birçokları onu canavar diye tanımlıyor."

Şeytani, Aptal, Çirkin, Balık suratlı, Leş gibi balık kokuyor diyorlar."

"Yamyam gibi bir yaratık. Yani vahşi bir tip."

"Pislik" diyor Phil the Pill.

"Köle" diyor Red Coyote. "Zehirli bir köle" diye ekliyor.

"Cadı tohumu" diyor 8Handz, "Karanlık işlerin 'hacker'ı. En doğrusu bu, bence."

Felix tüm söylenenleri alt alta yazıyor. "Pek hoş bir tip değil yani. Peki neden onu canlandırmak istiyorsunuz?

Sırıtmalar, gülüşmeler. "Acayip kıyak bir tip!"

"Bize uyar!"

"Herkes onu itip kakıyor ama o kimseye pabuç bırakmıyor, ne düşünüyorsa dobra dobra söylüyor" diyor Leggs.

"Herif acımasız" diyor Shiv. "Şeytan gibi acımasız! Onunla takışan belasını bulur."

Felix söylenen bütün sözlerin altını çiziyor. "Caliban hakkında, başkalarının söylediği pek çok kötü söz duyduk" di-

yor. "Ama hiç kimse, başkalarının onun hakkında söylediği sözlerin toplamı değildir. Herkesin kendine özgü, başka bir derinliği vardır."

Kafalar sallanıyor, onaylıyorlar.

"Nedir bu derinlikler?" diye soruyor Felix ve çoğu zaman olduğu gibi yine kendisi cevaplıyor:

Öncelikle, Caliban müzik seviyor. Şarkı söylemesini ve dans etmesini biliyor.

MÜZİKLİ, diye yazıyor tahtaya Felix. "Dolayısıyla, Ariel gibi bir tip Caliban da."

"Peri veya cin gibi bir yaratık değil ama" diyor Shiv. "Çiçek balı emmekle işi yok."

Felix bu lafı duymazdan geliyor. "Caliban adayı çok iyi tanıyor –mesela neyi nerede bulacağını, nelerin yenebileceğini biliyor" diyor. YEREL BİLGİ SAHİBİ diye yazıyor tahtaya.

"Caliban, *Fırtına* oyununda, 'Ada' hakkında en şiirsel sözleri sarf ediyor, güzel rüyalarından bahsediyor." ROMANTİK diye yazıyor tahtaya Felix.

"Ve Caliban, doğuştan hakkı olduğuna inandığı bu adanın, Prospero tarafından elinden alındığını, çalındığını düşünüyor. Ve onu geri almak istiyor." İNTİKAM DUYGULARI diye yazıyor tahtaya Felix.

"Bir bakıma haklı" diye görüş bildiriyor SnakeEye.

"Yani, bir bakıma o da Prospero gibi" diyor 8Handz. "O da intikam duyguları ile dolu. Yani, o da bir Bok Kralı."

"*Bok* demek yok, bir puanın kırıldı" diyor WonderBoy.

"Küfür değildi. Sadece bir isim olarak kullandım" diyor 8Handz.

"Size söylemek istediğim," diyor Felix, "Caliban'ın zor bir oyun karakteri olduğu. İyice düşünmek zorundasınız. Onu oynamak gerçekten zor bir iş." Felix biraz duruyor ve söylediklerinin adamların kafasına girmesini bekliyor. Belli belirsiz mırıldanmalar oluyor. Caliban'ı oynamaya talip olan 15

hevesliden bazıları, kararlarını yeniden düşünmeye başladılar mı? Öyle görünüyor.

"Ve evet" diye devam ediyor Felix, "Caliban bir bakıma Prospero gibi. Ama Prospero, adada hiçbir zaman bir koloni kurup onun kralı olmaya heveslenmedi. Aksine, bir an önce oradan kurtulmayı istiyor. Ama Caliban, orada kalıp kral olmayı ve adayı kendi tohumlarından yani Miranda'dan sahip olacağı çocuklarla doldurmayı arzuluyor. Ama bu amacına erişemeyeceğini anladığı zaman, Stephano ve Trincula ile birlik olup onları Prospero'yu katletmeye teşvik ediyor."

"Fena bir plan değil" diyor Leggs. *Aynı fikirdeyiz* anlamında mırıldanmalar oluyor sınıfta.

"Tamam, Prospero'dan hoşlanmıyorsunuz" diyor Felix. "Ve böyle düşünmeniz için haklı nedenleriniz var. Bunu sonra tekrar konuşuruz. Bu arada, size yeni ödevinizi veriyorum. Bu kursa başladığımız ilk gün, oynayacağımız bu oyunun ana unsurlarından birinin hapishaneler olduğunu söylemiştim." HAPİSHANELER diye yazıyor tahtaya Felix. "Şimdi hepinizin, oyunu baştan sona tarayıp oradaki tüm hapishane kavramlarını bulmanızı istiyorum, oyun başlamadan önceki olayları da düşünerek.

"Ne tür hapishaneler bunlar? Bu hapishanelere kimleri hapsettiler? Ve onların gardiyanları kimler? Kimler onları tutukladı ve halen orada tutuyor?" TUTUKLU, HAPİSHANE, GARDİYAN, diye yazıyor Felix tahtaya. "Ben, en az yedi hapishane buldum bu oyunda. Belki siz daha fazlasını bulursunuz." Aklında dokuz hapishane var aslında, ama bırak onlar bulsunlar, diyor Felix içinden.

"Eğer hepsi aynı yerde, yani adada ama farklı köşelerdeyse, bu birden fazla hapishane yaratır mı, yoksa sadece bir tane mi olur?" diye soruyor Bent Pencil.

"Hepsi ayrı ayrı hapsedilme olayı diye düşünelim" diyor Felix.

"Ayrı ayrı hapsedilme olayı mı?" diyor Leggs. "Yaa, evet! Ben buradan çıktığım zaman, dört ayrı hapislik yaşadım, her bir *hapislik olayı* kendine özgüydü diye anlatacağım!" Gülüşmeler...

"Hiç değilse, ayrı ayrı *ölüm* olayları yaşamamışsın sen!" diyor PPod.

"Yüzüne özel yumruk yeme olayları olmuş."

"Boşa giden özel yumruklar!"

"Tamam" diyor Felix, "siz anladınız ne demek istediğimi." Sosyal yardım görevlisi gibi konuşmaya başlayınca, Felix'i hemen uyarıp rahatsızlıklarını dile getiriyorlar.

"Nedir hapishaneden anlamamız gereken?" diye soruyor 8Handz. "Ariel'in içine hapsedildiği çam ağacı mesela, öyle bir şey mi?"

"Şöyle diyelim; hapishane, sizin iradenize ve isteğinize aykırı olarak zorla kapatıldığınız ve dışına çıkamadığınız herhangi bir mekân veya durum olabilir. Dolayısıyla evet, Ariel'in içine tıkıldığı çam ağacı kovuğu da bir hapishanedir."

"Orospu çocuğu!" diyor HotWire. "Çam ağacı kovuğunda hücre hapsi yaşıyor zavallı."

"Orospu çocuğunun en zavallısı!" diyor 8Handz.

"Meşe ağacında hapsolsaydı daha korkunç olurdu" diye açıklıyor Red Coyote. "Meşenin gövdesi daha serttir."

"En fazla hapishane örneğini bulana ekstra puan verecek misiniz? Puanları toplayan sigara kazanacak mı?" diye soruyor Leggs.

III. Oyuncularımız

20. İkinci ödev: Tutuklular ve gardiyanları

Kesinleşmiş sınıf sonuçları:

Sycorex	Ada	Cezayir hükümeti
Ariel	Çam ağacı	Sycorax
Prospero ve Miranda	Su alan tekne	Antonio ve Alonso
Prospero ve Miranda	Ada	Antonio ve Alonso
Caliban	Bir mağara	Prospero
Ferdinand	Büyülenme, zincire vurulma	Prospero
Antonio, Alonso ve Sebastian	Ada, Büyülenme, Delirme	Prospero
Stephano ve Trincula	Çamurlu gölcük	Ariel ve köpek suretindeki cinler, (Prospero'nun buyruğu ile)

21. Prospero'nun cinleri

Çarşamba, 16 Ocak 2013

Felix kırmızı kalemle, büyük harflerle yazıyor sonuçları tahtaya. "Hepiniz iyiydiniz" diyor. "Sekiz olayı saptadınız." Duraksıyor. "Hepsi birbirinden farklı sekiz tutukluluk olayı."

Bırakayım, biraz düşünsünler söylediklerimi, diye geçiriyor içinden. Ve öğrencileri düşünüyor, herhangi bir alay, tepki veya dalga geçme olmuyor. "Bununla birlikte, dokuzuncu bir hapishane daha var" diyor Felix. Birçoğu şaşırarak bakıyor. Şüphecilik 8Handz'den çıkıyor: "Başımıza bela almayalım!"

Felix bekliyor. Öğrencilerinin ölçüp biçmesini ve düşüncelere dalmasını izliyor.

"Söyleyecek misiz?" diye soruyor PPod sonunda.

"Oyunumuzu bitirdikten sonra" diye yanıtlıyor Felix. "Şenliğimiz sona erdiği zaman. Tabii, daha önce bilen biri çıkmazsa." Tahmin edemezler, diye geçiriyor içinden, ama geçmişte epey yanıldığı olmuştur.

"Tamam, şimdi gardiyanlara bakalım. Hapsedilen üç karakter var: Cezayir yetkilileri tarafından adaya hapsedilen Sycorax; Sycorax tarafından bir çam ağacının kovuğuna hapsedilen Ariel ve Prospero'nun kendisi. Kral Alonso'nun yardımıyla, kardeşi Antonio tarafından, önce su alan bir tekneye bindirilip sonra adada hapsedilen Prospero. Miranda'yı da sayarsanız toplam dört karakter. Ama Miranda ıssız adaya çıktığında sadece üç yaşındaydı. Dolayısıyla, orada büyüdüğü için kendini hapsolmuş hissetmiyor. Derken, olaylar ge-

lişince, yedi kişi daha tutsak alınıyor adada ve bunları hapseden Prospero'nun kendisi. Yani bir bakıma, Prospero bu oyundaki başgardiyan."

"Dahası" diyor Red Coyote, "Prospero bir köle efendisi."

"Ve sadece Caliban'ın değil, Ariel'in de efendisi" diyor 8Handz. "Ariel'i ağaç kovuğu ile tehdit ediyor. Orada sonsuza dek hapis kalabileceğini ima ederek korkutuyor. Bu zalimlik!"

"Üstelik Prospero bir toprak hırsızı" diye ekliyor Red Coyote, "Kan emici beyaz adam! Prospero Şirketi olmalıydı adı. Fırsatını bulsaydı, adada petrol yatağı bulur, onu şirketleştirir ve herkesi makineli tüfeklerle tarardı, uzak dursunlar diye."

"Sen de amma komünist herifmişsin be!" diyor SnakeEye.

"Geri bas, çilli köpek yavrusu!" diyor Red Coyote.

"Hop! Küfür yok burada, hepimiz aynı takımdayız" diye uyarıyor Leggs.

Ortalığı sakinleştirmek lazım. "Biliyorum, Prospero'ya kızgınsınız. Özellikle Caliban'a karşı davranışları yüzünden" diyor Felix. Sınıftakilere göz gezdiriyor; kaşlar çatılmış, çeneler sıkılmış. Prospero'ya karşı kesin bir düşmanlık var. "Ama ne yapabilirdi, seçenekleri neydi?" diye soruyor Felix.

"Seçenekleriymiş!" diyor Shiv. "Si... umurumuzda değil boktan seçenekleri!"

"Sözlerine dikkat et" diyor Red Coyote. "Uyarıyorum."

"Her şeyi üstüne alınma!" diyor Shiv.

"Prospero'ya bir şans verin. Seçenekleri duyalım bakalım" diyor Bent Pencil yumuşak bir tavırla. Mantık adamı rolünü oynamayı seviyor.

"Söyleyeceğim" diyor Felix. "Farz edin ki Kral Alonso, Antonio, Ferdinand ve Gonzalo'yu getiren gemi hiç ortaya çıkmadı. Alonso'nun kızının düğününden dönenleri taşıyan geminin adanın yakınlarından geçmesi tamamen tesadüftü. Veya Prospero'nun deyimiyle uğurlu bir yıldızın veya Kader'in

oyunuydu. Farz edin ki o gemi hiç gelmedi. Prospero, genç kızıyla ve kızına tecavüz etmeye heveslenen genç ve güçlü bir erkekle adada kapana kısılmış vaziyetteydi. Prospero, Caliban küçük bir çocukken ona iyi davranmıştı, ama o delikanlı olduğunda Prospero'ya düşman kesilmişti. Kimsede tüfek yok. Kimsede kılıç yok. Fiziksel güçleri kıyaslandığında, Caliban Prospero'yu kolaylıkla öldürebilirdi. Zaten eline fırsat geçse, yapmak istediği ilk iş bu. Dolayısıyla, Prospero'nun nefsi müdafaa hakkı var mı?"

Homurdanmalar. Kaş çatmalar.

"Oylama yapalım" diyor Felix. "Evet diyenler?"

Çoğu ellerini kaldırıyor, isteksizce. Red Coyote kaldırmıyor.

"Red Coyote?" diyor Felix, "Prospero, Caliban'ın serbestçe gezmesine izin verip, onun tarafından öldürülme riskini göze almalı mı?"

"En baştan orada olmamalıydı" diyor Red Coyote, "orası onun adası değil."

"Orada olmayı kendi mi seçti?" diyor Felix. "O bir istilacı değil ki, bir kazazede."

"Yine de bir köle efendisi" diyor Red Coyote.

"Caliban'ı sürekli hapis tutabilirdi. Hatta öldürebilirdi" diyor Felix.

"Kendisi söylüyor, Caliban'ı çalıştırmak için kullanıyor. Odun toplatıyor, bulaşıkları yıkatıyor. Bir sürü şey yaptırıyor. Ariel'i de aynı şekilde kullanıyor, isteği dışında çalıştırıyor. Özgürlüğünü vermiyor Ariel'e" diyor Red Coyote.

"Öyle" diyor Felix. "Ama yine de kendini savunma hakkı olmalı, değil mi? Bunu yapabileceği tek yol da sihirbazlığını kullanmak ve Ariel'i çalıştırmak. Sihirli bir zincirle, geçici bir süre Ariel'i bağlı tutmak elinizdeki tek silah olsaydı, siz de öyle yapardınız, değil mi?"

Bu sözlere çoğunlukla katılıyor adamlar. "Tamam" diyor WonderBoy, "ama niye başka şeyleri de karıştırıyor işin içi-

ne? Cinler, periler, tüm o saçmalıklar? Basitçe düşmanlarını öldürüp gemiyi ele geçirse ya? Caliban'ı adada bırakıp Miranda'yı alıp Milano'ya geri dönse ya?"

O zaman tiyatro olmazdı, diye düşünüyor Felix. Veya çok farklı bir oyun olurdu. Ama karakterleri, öğrencileri için canlı tutmak istiyorsa eğer, bu düşüncesini onlarla paylaşmamalı.

"Eminim bunu aklından geçirmiştir. Adamların beyinlerini dağıtmayı istemiştir. Bütün olup bitenlerden sonra, bunu yapmayı kim istemez?" Herkes kafa sallıyor. "Ancak" diye devam ediyor Felix, "Prospero intikamını o şekilde alıp Milano Dükalığı'nı tekrar ele geçirse bile, kardeşi Antonio, Milano'yu Napoli Krallığı'na bağlamak üzere bir anlaşma yaptığı için, krallığı ileride kim devralırsa, Prospero'ya diş bileyecektir. Alonso ve oğlu Ferdinand'ın gizemli bir şekilde ortadan kaybolmasını kolaylıkla kabullenmeyecektir. Geminin tayfaları geri döndüklerinde olup bitenleri anlatacaklardır. Napoli'nin yeni kralı, Prospero'yu yine sürgüne gönderecek veya öldürecek ve yerine başka birini Milano Dükü yapacaktır. Eğer bunu yapamaz ise, Milano ile savaşa girecektir. Napoli daha geniş, daha güçlü bir ülke olduğu için Milano'nun kaybetme riski büyük olur. Bu durumda Prospero'nun en iyi planı ne olmalı sizce?"

"Ferdinand ile Miranda'nın evlenmesi" diyor Bent Pencil. "Böylece Miranda, Napoli'nin kraliçesi olur ve Milano Dükalığı ile Napoli'yi birleştirir. Şerefli bir barış sağlanmış olur. Buna hanedan evliliği deniyor" diye açıklıyor hapishane arkadaşlarına.

"İyi düşündün" diyor Felix. "Ama Prospero zorba bir hükümdar değil; politik nedenlerle kızına evlilik dayatmak istemiyor. Kral Alonso'nun kendi kızına yaptığını yapmak istemiyor. Miranda'yı, ticari bir anlaşmanın bir parçası olarak kullanarak evlendirmek istemiyor. Aksine, gençlerin, ya-

ni Ferdinand ile Miranda'nın gerçekten birbirlerine âşık olmasını istiyor. Bunu ayarlamak için de büyüsünü kullanıyor. En azından yardımcı olabilmek istiyor." Herkes kafa sallıyor, onaylıyorlar.

"Ben de kızıma bunu yapmazdım asla" diyor Leggs, "yani zorla evlendirmezdim. Bu iğrenç bir şey olurdu."

Felix gülümsüyor. "Prospero da, Kral Alonso'nun bu evliliği kabul etmesi için uygun bir durum yaratmak zorunda. Normal olarak kral bu evliliği kabul etmez, çünkü Napoli bir krallık, Milano ise sadece bir dükalık. Oğlu Ferdinand'ı ancak büyük ve zengin bir krallığın varisiyle evlendirmek ister. Böylece daha da güçlenmiş olur. Ve Ferdinand babasının kendisi için seçtiği kimse, onunla evlenmek zorunda kalır."

"O zamanlar kurallar böyleydi" diye açıklıyor Bent Pencil. "Mecburen uymak zorundaydın."

"Boktan kurallar!" diyor VaMoose.

"İşte bu yüzden Prospero, Alonso'yu oğlu Ferdinand'ın boğularak öldüğüne inandırıyor önce, ve sonra mucize!" diyor 8Handz. "*Aaa... Bakın yaşıyor. Ölmemiş, yaşasın!* Harika."

"Ve kral o kadar mutlu oluyor ki, oğlunun bir kurbağa ile evlenmesine bile razı olacak kıvama geliyor, eğer istediği oysa" diyor SnakeEye.

"Aynen" diyor Felix. "Bir yandan, Ferdinand'ın uydurmasyon ölümü Alonso'yu büyük bir acıya sevk eden bir ceza, yani intikam olurken, diğer yandan Prospero'nun kurduğu kurnaz bir tuzak işlevi görüyor."

"Bir taşla iki kuş vurmak diye buna denir" diyor Menonite Krampus.

"Hiç aptalca değil" diyor SnakeEye, "iyi numara."

"Peki öyleyse, elindeki seçeneklerin sınırlı olduğunu dikkate aldığınızda Prospero'nun yaptığını haklı buluyor musunuz? Yeniden oylayalım" diyor Felix. "Kimler evet diyor?"

Bu kez bütün eller havaya kalkıyor. Felix'in omuzları gev-

şiyor, oh rahatladı... Prospero beraat etti, en azından şimdilik. "Anlaştık o zaman" diyor, "şimdi infazcıları konuşalım."

"İnfazcılar mı?" diyor Bent Pencil.

"Otorite veya hâkimiyet daima güce dayanır" diyor Felix. "Ada, bir hapishanedir. Ve hapishanelerin olduğu her yerde, cezayı uygulayanlar, yani infazcılar olmak zorundadır. Aksi takdirde, herkes oradan kaçar ve kurtulur." Başlar, aynı fikirdeyiz anlamında sallanıyor...

"Ama bu oyundaki karakterler arasında hiç infazcı yok ki" diyor Bent Pencil. *Fırtına*'nın metnini açıp notlarına bakıyor.

"Var aslında" diyor Felix. "Caliban ileri geri konuştuğu zaman, onun ağzını büzen, dürten, kelepçeleyen birileri var. Veya Stephano ile Trinculo'yu avlamak üzere peşine düşen, tazı kılığına girmiş ruhlar."

"O Ariel değil miydi? Ben öyle zannetmiştim" diyor 8Handz.

"Bir daha oku" diyor Felix, "Ariel onları yönetiyor. Burada işte. *Cinlerim ve cücelerim* bölümünde. Onlar Prospero'nun cinleri. Bunlar, oyunun karakterleri arasında sıralanmamış, çünkü oyunun o bölümünde sahnede kimin rolü yoksa, o tipler tarafından canlandırılıyor bu yaratıklar. Bir maske takıyorsun suratına ve hop, işte bir cin oluyorsun! Demek ki, bizim oyunumuzda da herkesin iki rolü olacak: Kendi esas rolü ve Prospero'nun cinlerinden biri. Bunlar durumu kontrol eden unsurlar, ama aynı zamanda intikam almayı ve ceza vermeyi sağlayan yardımcı ajanlar. Ellerini bizzat pis işlere sokan tipler."

Ahh, evet. Her şeyin nasıl gelişebileceğini gözlerinin önünde canlandırabiliyor: Tony ve Sal'in cinler tarafından kuşatılacağını hayal edebiliyor. Cinler tarafından dürtüle iteklene götürüleceklerini, korkutulacaklarını, jöle gibi titreyeceklerini gözünde canlandırabiliyor. *Dinleyin, uluyorlar efendim*, diye tekrarlıyor hafızasında Felix, *Fırtına* oyununun repliklerini düşünerek. *Yakalayıncaya kadar peşlerini bırakma-*

sınlar. Şu an tüm düşmanlarım benim merhametime kaldı. Sınıftaki adamlara göz gezdiriyor, iyi kalpli duygularla gülümseyerek.

"Kıyakmış yaa..." diyor 8Handz. "Sonunda anladım. Cinler bizmişiz meğerse."

22. Oyundaki kişiler

Perşembe, 17 Ocak 2013

Anne-Marie henüz sınıf arkadaşlarıyla tanışmadı. Replikleri kendi kendine ezberliyor, daha doğrusu kendine hatırlatma yapıyor. Fletcher Cezaevi'ndeki ilk provası cuma günü olacak. Felix o gün rol dağıtımını yapacak ama daha önce Anne-Marie ile öğle yemeğinde buluşacak. Kızı, karşılaşacağı durumlar hakkında biraz hazırlamak, bilgilendirmek istiyor. Mesela sevgilisi Ferdinand kim olacak? Önceden bilmeye hakkı var.

Felix, tek başına sabah yumurtasını yerken –tek başına yiyor, çünkü kızı Miranda bu saatlerde kendi âleminde takılıyor ve ergenlik çağındaki tüm genç kızlar gibi yerini babasından saklıyor– Miranda'nın saklanma ihtimali olan yerleri düşünüyor.

Oyunlardaki karakterlerin de kullandıkları gizlenme yerleri olur, ama uzun yılların tecrübesiyle, Felix bu yerleri önemsememeyi öğrenmiş. Mesela Romeo, Iago yerinde olmak istemez miydi, veya tam tersi?

Felix oyuncularını, karakterlere tıpı tıpına uyan tiplere göre mi seçmeliydi, yoksa karakterlerin tam tersi tipler mi seçmeliydi? Mesela, yakışıklı jön bir karakter için çirkin bir adam mı seçmeliydi? Veya Caliban gibi çirkin bir yaratık için yakışıklı, çıtır bir delikanlı mı seçmeliydi? Onlara, kişiliklerinin derinliklerini keşfedebilecekleri bir rol mü vermeliydi, yoksa o derinlikleri hiç kurcalamamalı mıydı? Seyircileri,

iyi bilinen rollerde aykırı karakterlerle, hatta rahatsız edici kimliklerle şaşırtmalı mıydı?

Geçmişte, festival yönetmeni olarak çalıştığı yıllarda, fazlasıyla ince eleyip sık dokuyan, işleri zora sokan, işgüzar bir adam olarak bilinirdi. Hatta geriye dönüp baktığında, bazen fazla ileri gittiğini düşünüyor Felix. Bazen değil, çoğunlukla öyleydi aslında. Kılı kırk yarmak Felix'in alametifarikasıydı. Ama bu kez zorlamasa iyi olacak. Adamlarına başarılı olabilecekleri roller vermeli. Her şeyden önce ve en önemlisi, o bir yönetmen. Önemli olan oyundur. Onun görevi oyunun başarıyla icra edilmesi konusunda oyuncularına yardım etmek.

Bir dizi not almıştı kendisine. Bunları Anne-Marie ile de paylaşacak. Ama ikisinden başka kimsenin eline geçmemeli, diye tembih edecek. Sınıfta yaptığı güzel konuşmadan ("geçmişte neler yapmış olduğunuz beni hiç ilgilendirmez" vs.) sonra, aktörlerinin kriminal geçmişlerinden ayrıntılı olarak söz edilmesi hayal kırıklığı yaratırdı onlarda.

Rol dağılımı taslağını gözden geçiriyor:

Oyundaki kişiler

PROSPERO, AZLEDİLMİŞ MİLANO DÜKÜ: Bay Duke, Yönetmen ve Yapımcı.

MIRANDA, PROSPERO'NUN KIZI: Anne-Marie Greenland, Aktris, Dansçı, Koreograf.

ARIEL: 8Handz. Ufak tefek yapılı. Doğu Hindistan Adaları kökenli bir aileden geliyor. 23 yaşında. Çok zeki. Elektronik klavye kullanımında becerikli. Teknik konularda hayli bilgili. *Mahkumiyeti*: Hacker'lık, kimlik hırsızlığı, başkasının adını kullanma. Evrakta sahtecilik. Suçlarından ötürü pişmanlık duymuyor, zira Kral John gibi günahkâr kapitalistlerin dünyasında hayırsever bir Robin Hood gibi davrandığını düşünüyor. Sığınmacılara yardım kuruluşlarının siteleri-

ni hack'lemeyi reddettiği için kendisinden daha kıdemli bir suç ortağı tarafından ihbar edilmiş. *III. Richard* oyununda Rivers karakterini oynamıştı.

CALIBAN: Leggs. 30 yaşlarında. İrlandalı ve zenci karışımı bir kökenden geliyor. Kızıl saçlı, çilli, iri yapılı, düzenli idman yapıyor. Bir savaş gazisi, Afganistan'da yaralanmış. Gaziler Bakanlığı, PTSD (Travma Sonrası Stres Bozukluğu) tedavisi için ödeme yapmayı reddetmiş. *Mahkûmiyeti:* Silahlı gasp, saldırı. Uyuşturucu ve alkol ile ilişkili suçlar. Bağımlılık tedavisi görürken tedavisi iptal edilmiş. Daha önce Brutus, İkinci Cadı ve Clarence rollerini canlandırdı. Mükemmel bir aktör, ama fazla alıngan.

FERDINAND, ALONSO'NUN OĞLU: WonderBoy. 25 gibi gösteriyor ama muhtemelen daha yaşlı. İskandinavyalı ismi taşıyor. Çekici, temiz görünümlü, yakışıklı, ağzı laf yapan, ikna kabiliyeti güçlü, çok içten izlenimi veren biri. *Mahkûmiyeti:* Dolandırıcılık; yaşlı kişilere sahte hayat sigortası poliçesi satmış. Özellikle göçmenleri dolandırmış. *Macbeth*'te Macduff'ı ve *III. Richard*'da Hastings'i oynadı.

ALONSO, NAPOLİ KRALI: Krampus. 45 yaşlarında görünüyor. Menonit kökenden geliyor. Uzun, at suratlı. Dindarlık kisvesi altında, Meksika'dan ABD'ye, tarım makineleri içinde uyuşturucu kaçakçılığı yapan Menonit bir çetenin üyesi. Depresif bir tip. *Macbeth*'te Banquo'yu ve *Jül Sezar*'da Brutus'u canlandırdı.

SEBASTIAN, ALONSO'NUN KARDEŞİ: Phil the Pill. Vietnam'dan iltica etmiş bir aileden geliyor. Akrabaları fedakârlıklar yaparak onun tıp okumasını sağlamış. 40 yaşlarında. Haksız yere mahkûm edildiğini düşünüyor. *Mahkûmiyeti:* Alışkanlık yapan ağrı kesiciler için defalarca reçete yazarak, üç genç üniversite öğrencisinin aşırı dozdan ölümüne sebep olmaktan hüküm giymiş. "Bana yardım et diye yalvarıyorlardı" diye ifade vermiş. Kolaylıkla manipüle edilebilen bir tip. *III. Richard*'da Buckingham'ı oynadı.

ADRIAN ve FRANCISCO, LORDLAR. Not: Birçok *Fırtına* prodüksiyonunda bu karakterlerin rolleri kısaltılır ve bazı konuşmaları Gonzalo veya Sebastian'a aktarılır. Doğru bir yöntem, ben de bunu uyguluyorum.

GONZALO, ALONSO'NUN YAŞLI MECLİS ÜYESİ: Bent Pencil. Aşırı kilolu, kel kafalı. 50 yaşlarında. WASP (Beyaz, Anglosakson, Protestan) kökenli. Muhasebeci. *Mahkûmiyeti:* Zimmetine para geçirme. Zeki. Feylesof eğilimli. Mahkûmiyetini hak etmediğini düşünüyor. Hapishane arkadaşları ona saygı duyuyor, zira cezaevinden kurtuldukları zaman, dışarıda kendilerine yardımcı olacağına inanıyorlar. *Jül Sezar*'da Cassius'u ve *Macbeth*'te Duncan'ı oynadı.

ANTONIO, PROSPERO'NUN, DÜKALIĞI GASPEDEN KARDEŞİ: SnakeEye. İtalyan kökenli. İnce uzun yapılı, düzenli idman yapıyor. Kısık gözlerle bakan bir tip. 35 yaşında gösteriyor. Sonradan sahte olduğu anlaşılan hukuk diploması var. *Mahkûmiyeti:* Emlak dolandırıcılığı, sahte tapu düzenlemek ve bunları satmak. Ponzi emlak skandalında küçük bir rol oynamış. İkna edici bir tip, ama sadece ikna olmaya hazır, saf insanlar için. Kendini haklı görüyor; çünkü insanların çok saftirik olduğunu, dolayısıyla aldatılmayı hak ettiklerini düşünüyor. Yakalanmasını hukuki bir hataya bağlıyor. Macbeth ve III. Richard rollerinde yer aldı. İyi bir "kötü adam."

STEPHANO, AYYAŞ BİR KÂHYA: Red Coyote. 20'li yaşlarında. Kızılderili kökenli Kanadalı. *Mahkûmiyeti:* İçki kaçakçılığı, uyuşturucu ticareti. Yaptığının yanlış olduğunu düşünmüyor, çünkü yasal sistemin zaten "gayrikanuni" olduğuna inanıyor. *Jül Sezar* oyununda Mark Anthony rolünü canlandırdı. *Macbeth*'te Birinci Cadı'yı oynadı.

TRINCULO, BİR SOYTARI: TimEEz. Ailesinin bir tarafı Çinli. Yuvarlak yüzlü, soluk benizli. Sahne ismi, Timmy'nin "donut" simit dükkânları zincirine ve Çin kökenine gönderme yapıyor, zira kafasının ortasının bir simit gibi boş olduğunu söy-

lüyor kendisi. Gerçekte olduğundan daha aptalca davranıyor. Gelişmiş bir yankesicilik yeteneği var. *Mahkûmiyeti:* Dükkân hırsızlığı yapan bir çetenin elebaşı olmak. Bu işe zorlandığını iddia ediyor. *Jül Sezar*'da kâhin, *Macbeth*'te kapıcı rollerini oynadı. Anadan doğma bir soytarı.

SUNUCU: Daima bir sunucu kullanıyoruz. Bu kişi, her sahnenin bir özetini sunarak seyircilerin konuyu daha iyi takip etmesini sağlıyor. Bu rol için Meksikalı Shiv'i kullanmayı düşünüyorum. Ailesi New Mexico eyaletinden. *Mahkûmiyeti:* Irza tecavüz. Yerel bir gangster çetesinin üyesi. Dışadönük bir kişiliği ve güzel bir sesi var. *III. Richard*'da Lord Grey'i oynadı.

LOSTROMO: PPod. Afrikalı-Kanadalı. Müzik yeteneği var. Zannettiği kadar iyi olmasa da iyi bir dansçı. *Mahkûmiyeti:* Uyuşturucular, silahlı gasp, tecavüz, çete üyesi. İyi bir Caliban olabilirdi ama başka işlerde kullanılması lazım.

IRIS, CERES, JUNO: Problemli. Çünkü adamlardan hiçbiri bu perileri oynamaya yanaşmıyor. Ama Prospero onlara "kuklalar" diyor. O zaman insan yerine kuklaları kullanabiliriz belki. Veya dijital sesli oyuncak bebekleri tuhaf yaratıklar gibi gösterebiliriz. Videoda yapılabilir bu.

Felix'in seçmesi gereken başka roller ve görevler de var: Özel teknik efektler, suflörler, dublörler. Kostüm ve aksesuarlar. Oyunun tanıtım fotoğrafları için bir fotoğrafçı; gerçek bir tanıtım çalışması olmayacak bu tabii, ama adamlar kostümlü fotoğraflarını görmekten hoşlanıyorlar. Sınıf, bazı müzikli bölümleri değiştirmeye ve yenilerini eklemeye karar verdi, dolayısıyla şarkıcılara ve dansçılara da ihtiyaç var. Rap şarkıcılarını ve break dansçılarını düşünüyor Felix. Anne-Marie koreografide yardımcı olur.

Rol dağılımını kabataslak yaptı Felix, ama provalar ilerledikçe, her birinin yeteneklerini ve sınırlarını keşfettikçe rollerde değişiklikler yapabilir.

Taslak görev dağılımı:

ÖZEL EFEKTLER: 8Handz, başteknisyen; WonderBoy, Shiv, PPod, HotWire.

AKSESUAR VE KOSTÜMLER: Takım arkadaşlarının tavsiyesini alarak, birer başkan seçip onun proje üretmesi sağlanacak.

TANITIM FOTOĞRAFLARI: WonderBoy. Gösterişli mizansenler yaratmasını biliyor.

MÜZİK DJ'LERİ: Leggs, Red Coyote, Paleface Lee, Riceball. Ses kurgusunu 8Handz yapacak.

ENSTRÜMANTAL BÖLÜMLER: Leggs, Shiv, PPod, Red Coyote, Albay Deth.

KORO ve DANSÇILAR: PPod, Leggs, TimEEz, VaMoose, Riceball ve ihtiyaç olursa grubun diğer üyeleri.

KOREOGRAFİ: Anne-Marie Greenland, Leggs, PPod.

BAŞLICA CİNLER: Riceball, Albay Deth, VaMoose. *Mahkûmiyetleri:* Sigortadan tazminat almak için kundakçılık; silahlı soygun, uyuşturucu ticareti. Bu tipler ilk defa bir oyunda yer alacak. Diğerlerinden öğrenecekleri çok şey var. İkisi hapse girmeden önce gece kulübü fedaisiydi.

YEDEK CİNLER: İhtiyaç halinde, grubun tüm üyeleri.

Cinler, diye düşünüyor Felix, neticede en büyük silahı onlar! Gizli projesinin özünde onlar var. İntikamının en değerli unsurları. Sonuçta her şey cinlere bağlı... Nasıl giyinmeleri gerekir? Siyah kayak maskeleri taksalar, banka soyguncularına veya teröristlere mi benzerler? Öyleyse daha iyi: Korku çok teşvik edici bir unsur olabilir. Değişiklik, şaşırtmak daima iyidir.

23. Hayran olunası Miranda

Aynı gün

Felix, Anne-Marie ile Makeshiweg'de Imp & Pig-Nut barında buluşuyor. Önceki görüşmelerinde olduğu kadar sıska görünmüyor Anne-Marie, ama yine gergin. Yerinde duramıyor gibi. Enerji dolu. Gözleri daha büyük, ifadesi daha açık görünüyor; adeta 10 yıl gençleşmiş. Uzun kollu, beyaz, sade bir gömlek giymiş. *Fırtına*'da Miranda da beyazlar giyinir daima. Veya en azından bej renkli bir şeyler.

Mükemmel, diye düşünüyor Felix. Rolüne adapte olmuş bile. Yakında yalınayak gezmeye başlayabilir, kış ortasında olduğumuz halde. "Bira?" diye soruyor Felix, "hamburger ve kızarmış patates?"

"Sanırım sadece cevizli ve böğürtlenli salata ile yeşil çay alacağım" diyor Anne-Marie. "Et yememeye çalışıyorum artık." Genç kadınlar böyle yapıyorlar son zamanlarda, diye içinden geçiriyor Felix, benim kızım Miranda da aynı. Kinoa, ketentohumu, cevizli-sütlü içecek, kuruyemişler, küçük kırmızı meyveler, kabaklı makarna.

"Aşırıya kaçma" diyor Felix.

"Aşırıya kaçmak mı?"

"Masumiyet ve saflık konusunda" diyor Felix. "Yani salatayı kastediyorum." Anne-Marie gülüyor. "Tamam, bir bira alayım o zaman. Ve salatanın yanında kızarmış patates de gelsin."

Felix kendisi için bir hamburger ısmarlıyor. Epeydir yeme-

mişti. Adadakiler protein ihtiyaçlarını nasıl karşılıyorlardı, diye düşünüyor. Ah tamam, balıkla tabii. O yüzden Caliban balık gibi kokuyor ya! Uzun tırnaklarıyla topraktan yerfıstığı çıkarmıyor sadece, balıkları da o avlıyor. *Su bendi kurmak yok bundan böyle, balık avlamak için. Ateş için odun toplamak yok.* Neden bu satırları daha önce düşünmedi Felix?

"Nasıl gidiyor rol çalışmaların?" diye soruyor Felix.

"Hepsi aklımda" diyor Anne-Marie. "Daha öncesinden. Hepsini hatırlıyorum. Burada, kafamın içinde bekliyormuş meğerse, karanlık bir geçmişte, uçurumun kenarında. Oda arkadaşlarımdan biri bana repliklerimi çalıştırıyor. Hemen hemen hepsini harfiyen ezberlemiş durumdayım."

"Seninle o sahneyi yapmayı dört gözle bekliyorum" diyor Felix. "*Karanlık geçmiş* sahnesi. Bütün oyunu aslında. Acayip başarılı olacaksın!"

Acıklı bir gülümseme yerleşiyor Anne-Marie'nin yüzüne. "Ya... Evet, öyle değil mi?" diyor, "Bir grup mahkûmla birlikte Miranda'yı oynamak benim kariyerime çok yarayacak, değil mi? Sanki gerçek bir tiyatro yapacakmışız gibi konuşuyorsun."

"Evet, gerçek!" diyor Felix. "Gerçekten öte, süper-gerçek" diyor Felix, "göreceksin, bak..."

Siparişler fazla gecikmeden geliyor. Bir süre yemeklerini çiğnemekle meşgul oluyorlar. Sonra, zamanının geldiğini düşünerek konuşmaya başlıyor Felix. "Rol dağıtımını yaptım. Taslak olarak, kesinleşmiş değil. Değişiklikler yapabiliriz. Sana oyuncu listesini getirdim, tanışmadan önce kimlerle oynayacağını bilesin diye. Bazı notlar da aldım oyun arkadaşlarınla ilgili."

Klipsle tutturulmuş sayfaları masada ileri itiyor; Anne-Marie onları gözden geçiriyor. "Mahkûmiyet aldıkları suçları belirtmişsin notlarında" diyor azarlayarak. "Bunu yapmaya hakkın var mı? Başka aktörler için böyle bir şey yapmaz-

dın. Derdin ki, 'Biz daima çıplak halimizle çıkmalıyız ortaya. Birbirimiz hakkında önceden fikir veya önyargı sahibi olmaksızın.'"

"Wikipedia'daki normal aktörler içindi o" diyor Felix. "Onların suçları, alacakları kötü eleştiriler olur ancak. Herkes bilir. Ama bunların suçları öyle sıradan kusurlar değil, bu adamlar mahkûm olmuş, hapiste yaşıyor. Bu farklı bir şey. Herhangi bir şey *yapıp yapmadıklarını* da bilmiyoruz aslında."

Anne-Marie göz kırpıyor, hafif bir dirsek atıyor, "Tamam" diyor, "haklısın." Parmağını gezdirerek listeyi inceliyor. "Tecavüz, zimmetine para geçirmek, dolandırıcılık. Hoş. Hiç değilse seri katil veya bebek tecavüzcüsü yok aralarında."

"O dediklerin maksimum güvenlik bölümünde, özel denetim altında" diyor Felix, "kendi güvenlikleri için. Benim adamlarım o tür suçları onaylamazlar."

"İyi" diyor Anne-Marie, "o zaman Caliban bana tecavüz etmeye kalkmayacak demek ki."

"En ufak bir umudu olamaz" diyor Felix. "Diğer adamlar müsaade etmez. Aralarından biri muhasebeci." Gonzalo'yu kastediyor. "İşte bu da senin Ferdinand."

"Tatlı çocuk" diyor Miranda. "WonderBoy. Bu ismi kendi mi seçti?"

"Emin değilim" diyor Felix. "Ama tipi uyuyor doğrusu. '50'lerin tıraş losyonu reklamı suratı. Temiz ve içten." '50'lerden örnek vererek kendi yaşını ortaya çıkartıyor aslında Felix ama Anne-Marie'nin takılmaya niyeti yok.

"Yani bir sahtekâr, yaşlı kadınları dolandırmış. Hiç hoş değil."

"Kimseye zarar vermemiş, yani fiziksel olarak" diyor Felix, korumacı bir tavırla. "Yaşlı insanlara sahte hayat sigortası poliçesi satıyormuş. Ve gayet başarılıymış bu işte. İnsanlar dolandırıldıklarını hiç anlamamışlar, yani ölmedikleri sürece!"

"Ne demek?" diyor Anne-Marie sırıtarak.

"Şöyle: Sahte poliçe sattığını ancak mirasçıları keşfedebilirdi, ama yaşlılardan hiçbiri henüz ölmediği için, öyle bir şey olmadı. Terk ettiği bir kız arkadaşı ihbar etmiş bunu, benim anladığıma göre."

"Kaç tane varmış bu terk edilen kız arkadaşlardan?" diye soruyor Anne-Marie. Şimdiden rol arkadaşı sevgilisini sahiplenmeye başlıyor: Gerçek olmayan Ferdinand diye birini canlandıran aktörü, var-olmayan âşığını savunur gibi.

"Pek çok" diyor Felix, "ama hiçbiri senin eline su dökemez. Unutma, sen mükemmel ve rakipsizsin."

"Biliyorum, ne demezsin!" diye gülüyor Anne-Marie. Provalarda o gülüşü tekrarlamasını isteyecek Felix, ama kendiyle dalga geçer gibi değil, çok hoşlanmış gibi yapmasını söyleyecek.

"WonderBoy kesinlikle tatlı dilli bir yakışıklı. Dolandırdığı yaşlılardan bazıları duruşmasına gelmişler. Cezasının hafifletilmesini, bir şans daha verilmesini istemişler. Onu çok sevmişler, kendi evlatları gibi görüyorlarmış!" diyor Felix. "Eğer o şekerli ilanı aşkları inandırıcı kılabilecek biri varsa, o da WonderBoy'dur."

"Bana bir şey mi ima ediyorsun?" diyor Anne-Marie.

"Erkenden haber alan, önceden silahlanmış demektir" diyor Felix, bir atasözünü hatırlatarak. "Bu oğlan tatlı diliyle Kraliçe Victoria'nın heykelini bile soyabilir. Seni kız arkadaşı yapıp, içeriye kaçak madde sokmanı isteyebilir, kim bilir? Demek istediğim, hiç muhatap olma kendisiyle. Büyük ihtimalle zaten evlidir. Hatta birden fazla kadınla" diye ekliyor, daha etkileyici olsun diye.

"Ona âşık olacağımı zannediyorsun, öyle mi?" diyor Anne-Marie. "O kadar kolay olduğumu düşünüyorsun demek ki?" Dişlerini sıkıyor Anne-Marie.

"Hayır, hayır! Allah korusun, öyle bir şey demek isteme-

dim! Ama çok uyanık davranmalısın oynayacağın karakterin havasına girdiğin zaman. Senin gibi kabuğu sert, çetin bir ceviz bile dikkatli olmak zorunda."

"Sen girmişsin bile karakterinin havasına" diyor Anne-Marie sırıtarak, "benim aşırı koruyucu babam rolünde. Ama ergenlik çağındaki kız çocuklarını bilirsin, karşılarına baldırı çıplak, yakışıklı bir damızlık delikanlı çıktığı anda sevgili babalarını unutuverirler. Beni suçlama, seks hormonlarımı suçla!"

"Tamam, ateşkes bayrağını açıyorum" diyor Felix. "Çok iyi gidiyorsun, yalnız küfürlü kelimelere dikkat. Bu sözcüklere kısıtlama getiriyoruz, özellikle Miranda için."

"Anlaştık" diyor Anne-Marie, "gayret edeceğim." Oyuncu listesini incelemeye devam ediyor. "Dans ve şarkı bölümleri de koymuşsun bakıyorum."

"Eh, tabii. *Fırtına* 18. yüzyıl boyunca daima bir opera olarak sahnelenmiştir. Dolayısıyla, ben de onu bir müzikal olarak sundum öğrencilerime. Bu tarz onlara daha iyi uyar. Cinler ve perilerle, bal emen arılarla falan hiç araları yok zaten."

"Tamam, anlıyorum" diyor Anne-Marie, yine sırıtarak.

"Koreografide yardımcı olur muydun diye düşünüyordum" diyor Felix. "Onlara bazı hareketler göstersen?"

"Olabilir" diyor Miranda. "Bale olmaz tabii. Bedenlerinin ne gibi hareketlere müsait olduğunu görmemiz lazım önce." Felix gülümsüyor, "biz" demesi hoşuna gidiyor.

"Bal emme konusunda ne yapacaksın? Bu sorun yaratabilir" diyor Anne-Marie.

"Bakalım, göreceğiz" diyor Felix. "Replikleri değiştirebilirler. Daha önce sahnelediğimiz oyunlarda, güncellenmesi gereken bölümler için konuşmalar yazmışlardı. Günümüzün konuşma dilini kullanarak."

"Günümüzün konuşma dili mi? Yani ayaktakımının konuştuğu argo dil mi?" diye soruyor Anne-Marie. "Nasıl yani saygıdeğer efendim?"

"Bu, kursun okuryazarlık içeriğiyle ilgili bir konu" diyor Felix, özür diler gibi. "Yazı yazma becerisi edinmek. Zaten, Shakespeare'e atfedilen metinlerden anladığımıza göre, onun tiyatro grupları da daima doğaçlama yapıyorlardı."

"Sen daima sınırlarını zorlamışsındır Felix" diyor Anne-Marie. "Peki, Iris, Ceres ve Juno'yu ne yapacağız? Nişan partisi şenlikleri ne olacak? Çok garip bir sahnedir o. Çok fazla konuşma vardır, takip etmesi can sıkıcı olabilir. Bu bölümde oyuncak bebekleri kullanmayı düşünüyorsun, anladığım kadarıyla."

"Adamlardan peri gibi giyinip çıkmalarını isteyemem. Montaj yapmamız lazım..."

"Nasıl oyuncak bebekler kullanmayı düşünüyorsun?"

"Bana fikir vermeni, yardımcı olmanı diliyorum" diyor Felix. "Bu alanda çok yetkin değilim. Büyümüş oyuncak bebekler, belki..."

"Yani memeleri olan bebekler mi?"

"Yok, oyuncak hayvanlar belki... Ne tavsiye edersin?" Küçük Miranda'sı oyuncak ayısı ile yaşama dönemini geçmiş, kız bebekleri ile oynama çağına gelmişti. Bunu hatırlamak Felix'e acı veriyor şimdi.

"Disney prenseslerini kullanabiliriz" diyor Anne-Marie, kararını vermiş bir sesle, "Mükemmel olur" diye vurguluyor.

"Disney prensesleri mi? Hangileri yani?"

"Yahu bilirsin: Pamuk Prenses, Sindirella, Uyuyan Güzel, *Alaaddin*'in Yasemin'i, *Küçük Denizkızları*'ndaki Ariel, Pocahontas vs... Bütün sahneyi gözlerimin önünde canlandırabiliyorum. *Cesur*'daki Merida yok yalnız, o benim zamanımdan sonra çıktı ortaya."

Bu fikir Felix'e tamamen yabancı geliyor. *Cesur*'daki Merida da kimmiş? "Ariel olmaz ama" diyor. "Bizim Ariel'imiz var zaten."

"Tamam, biraz düşüneyim üstünde" diyor Anne-Marie.

"Çok başarılı olabilir. Nişan törenine üç Disney prensesinin gelip nişanlıları hayır dualarıyla kutsamasını kim istemez? Başlarının üstünden yaldızlı konfetiler de atarız belki" diye ekliyor kurnazca, Felix'in parıltılı şeylere ne kadar meraklı olduğunu biliyor.

"Tavsiyelerinizi dikkate alacağım, Eşsiz Bayan" diyor Felix kibarca.

"İltifatlarını meraklılarına sakla" diyor Anne-Marie, gülerek. Felix artık biliyor, müttefik oldular.

Oldular mı gerçekten? Belki saflığından ötürü gözleri açılmamış Miranda'nın. Belki korkuyor. Bir an için Prospero'ya Miranda'nın gözleriyle bakıyor Felix; taparcasına sevdiği babasının tam bir manyak ve paranoyak olduğunu anlayınca korkudan donakalmıştır kızcağız. Orada olmayan biriyle yüksek sesle konuşurken kızının uykuda olduğunu zannediyordu, ama Miranda duymuştu ve bu durum korkutmuştu onu. Felix ruhlara hükmedebileceğini, fırtınalar yaratabileceğini, ağaçları köklerinden sökebileceğini, mezarları açabileceğini ve ölüleri uyandırabileceğini söylüyordu, ama gerçek hayatta bunlar ne işe yarar ki? Tam bir delilik. Zavallı kız okyanusun ortasındaki bir adada, kendisiyle seks yapmak isteyen testosteronu azmış bir vahşi adam ve kafadan çatlak bir ihtiyar babayla baş başa kalmıştı. Tevekkeli değil, karşısına çıkan ilk aklı başında, insan görüntüsüne sahip delikanlının kollarına atmıştı kendini. *Beni buradan kurtar* demek istiyordu Ferdinand'a, öyle değil mi?

"Hayır, değil" diyor Felix kendi kendine. Prospero deli değil. Ariel gerçekten var. Prospero'dan başka insanlar da onu görüyor ve duyuyor. Yarattığı büyüler gerçek. Buna inan. Oyununa güven.

Ama oyunu güvenilir miydi gerçekten?

24. Gelelim şimdiki işimize

Cuma, 18 Ocak 2013

Felix, Wilmot'taki fotokopi dükkânında revize edilmiş rol dağılımı listesinin kopyalarını çıkartıyor, oyuncularına dağıtmak için. Sadece karakterler ve aktörlerin isimleri var, diğer açıklamalar silinmiş. Oradan çıkınca Makeshiweg'e gidiyor. Anne-Marie'nin üç ev arkadaşıyla paylaştığı apartmanın önünde buluşuyorlar. Anne-Marie'ye, Estelle'in hazırlatmış olduğu, Fletcher Cezaevi'ne giriş pasosunu veriyor. Anne-Marie kendi arabasıyla (bir tarafı ezik, metalik renkli bir Ford) Felix'i takip ediyor, tepeyi tırmanıyorlar ve dış kapıdan geçip park yerine geliyorlar.

Anne-Marie arabasından iniyor. İkircikli adımlarla buzlu zemine basıyor. Yardım eli uzatsam mı, diye düşünüyor Felix. Hayır, uzatmayacak; terslenebilir. Tepesi dikenli tel örgüleri ve projektörleri gözden geçiriyor Anne-Marie. "Çok iç karartıcı" diyor.

"Evet, burası bir hapishane" diyor Felix, "Hapishaneyi hapishane yapan taş duvarlar değildir, ne de kafesi kafes yapan demir parmaklıklar ama kafes gibi bir hava yaratırlar elbette."

"Hangi oyundan alıntıydı bu söylediğin?" diyor Anne-Marie.

"Oyun değil, bir şiir. Bunu yazan, siyaseten yanlış bir tarafı tuttuğu için hapse atılmış bir şair... Ama *Fırtına*'da da şöyle bir cümle vardır: 'Düşünce özgürdür.' Ama ne yazık ki üç budalanın söylediği bir şarkıda geçiyor bu."

"Ay, ne moral bozucu" diyor Anne-Marie. "Karanlık taraflarda mı geziniyorsun son günlerde? Kış mevsimi içini mi kararttı? Çok mu soğuk senin için?"

"Giriş kapısı bu tarafta" diyor Felix, "dikkat et kaymayasın, yerler çok buzlu."

* * *

"Bu hanım Anne-Marie Greenland" diye takdim ediyor güvenlikteki Madison ve Dylan'a. "Çok tanınmış bir aktristir" diye uyduruyor. "Tiyatro topluluğumuza katılmayı lütfedip kabul etti. Oyunumuzda rol alacak. Giriş izni var."

"Tanıştığımıza memnun oldum hanımefendi" diyor Dylan. "Ne zaman isterseniz, bir sıkıntınız olursa yardıma hazırız."

"Teşekkürler" diyor Anne-Marie, tersler gibi, ben başımın çaresine bakarım edasıyla.

"Bu bir çeşit çağrı cihazı" diyor Madison. "Şu düğmeye basıyorsunuz. Takayım mı?"

"Ben hallederim" diyor Anne-Marie.

"Çantanızı buraya koyacaksınız ve şuradan geçeceksiniz lütfen. Nedir o çantanızdakiler, şu sivri şeyler?"

"Örgü şişleri" diyor Anne-Marie. "Örgü örüyorum."

Felix şaşırıyor. Örgü örmeyi Anne-Marie ile bağdaştıramıyor. Ama Dylan ve Madison hoşgörüyle gülümsüyorlar; kadınlara mahsus bir meşguliyet. "Üzgünüm hanımefendi ama bunların bizde kalması gerekiyor" diyor Dylan.

"Allah aşkınıza, ne yani, örgü şişleriyle birini öldüreceğimi mi zannettiniz?"

"O şişler size karşı kullanılabilir efendim" diyor Madison, sabırlı bir sesle. "Belki inanmayacaksınız ama sivri olan her şey bir silah gibi kullanılabilir. İçeride tehlikeli adamlar var. Çıkışta çantanızı yine buradan alacaksınız."

"Tamam, peki" diyor Anne-Marie, "ama yün yumakları-

ma dokunmayın." Adamlar sırıtıyor, belli ki Anne-Marie onları neşelendiriyor. Niye olmasın, diye düşünüyor Felix. Bütün keskin tavırlarına rağmen, bu kasvetli yerde bir ışık gibi parlıyor kız. Monotonluğu kırıyor.

Felix, sağlı-sollu boş odaları işaret ederek Anne-Marie'yi koridorlardan geçiriyor. "Bu odaları kullanabiliyoruz, ayrıca dinlenme odası ve kulis olarak kullandığımız iki hücremiz var. Bir de prova salonu."

"İyi" diyor Anne-Marie. "Bunlardan birine ihtiyacım olacak, dans çalışmalarını yapmak için."

Adamlar şimdiden sınıfta toplanmışlar. Felix, Anne-Marie'yi tanıştırıyor. Kız paltosunu çıkartıyor. Ağırbaşlı bir kıyafet var üstünde: beyaz gömlek, siyah hırka, siyah pantolon. Bal rengi saçlarını derli toplu bir topuz yapmış, kulaklarında birer küçük küpe var. Arkaya doğru kaçamak bir bakış atarak gülümsüyor, sonra sınıfın en önündeki, Felix'in gösterdiği sıraya oturuyor. Omurgası dik, başı omuzlarının ortasında dengelenmiş olarak, bir balerin duruşuyla oturuyor. Hiç davetkâr değil.

"Bayan Greenland şimdilik sadece oturacak ve sizi tanımaya çalışacak" diyor Felix. "Provalara başladığımız zaman o da bize katılacak."

Çıt çıkmıyor sınıfta. Anne-Marie'nin iki tarafında oturan adamlar ona bakmamaya çalışıyorlar, yan gözlerle öteki tarafa bakıyorlar. Arkada oturanlar, büyülenmiş gibi gözlerini dikmişler ama Anne-Marie'nin sırtından başka bir yerini göremiyorlar tabii. Uyanık ol, diye uyarıyor Felix kendi kendini. Gözlerini ondan ayırma. Adamları iyi tanıdığını zannetme. Kendin gençken nasıl olduğunu hatırla. Şimdi sönmeye yüz tutmuş bir kor olabilirsin, ama her zaman öyle değildin.

"Şimdi gelelim rol dağılımına" diye devam ediyor Felix, olağan bir tavırla. "Ben yönetmenim ve rol seçimi bana aittir. Belki istediğiniz rolü alamayabilirsiniz, ama ne yapalım ki hayat böyle bir şey. Israr etmek, pazarlık yapmak, şikâyet

etmek yok. Tiyatro bir demokrasi değil, bir krallıktır."

"Her zaman bir takım olduğumuzu söylerdiniz" diyor VaMoose, küskün bir tonla.

"Öylesiniz. Siz bir takımsınız" diyor Felix. Ama ben takımın kralıyım. Son kararları ben veririm. Tecrübeli aktörler bunu bilir, değil mi?" Kıdemli oyunculardan bazıları kafalarını sallıyor.

Oyuncu listesini dağıtıyor Felix. Alçak sesli mırıldanmalar geliyor sınıftan.

"Sarhoş bir Kızılderili'yi mi oynamamı istiyorsunuz?" diye soruyor Stephano rolüne seçilmiş olan Red Coyote.

"Hayır" diyor Felix, "sarhoş bir beyaz adamı oynamanı istiyorum."

"Ya, budala olan benim. Ben yaparım bunu!" diyor TimEEz.

"Ferdinand için ben hazırım" diyor WonderBoy. Anne-Marie'nin sırtına doğru bakarak gülümsüyor, inci gibi dişlerini göstererek.

"Ben buna hazır değilim" diyor Mennonit Krampus. "Kral Alonso rolünü oynamak istemiyorum. Herifin tek yaptığı sızlanıp durmak. Ben Caliban olmalıyım."

"Birçoğunuzun Caliban olmak istediğini biliyorum" diyor Felix. "Ama maalesef sadece bir kişilik rol var onun için."

"Caliban bir yerli, yani oranın yerli halkından biri olmalı" diyor Red Coyote. "Bu çok açık, çünkü onların toprakları çalındı, ellerinden alındı."

"Olmaz, mümkün değil" diyor PPod. "Caliban bir Afrikalı. Cezayir nerede zannediyorsunuz? Kuzey Afrika'da, değil mi? Caliban'ın annesi oradan geliyor. Haritaya bak akıllım!"

"Yani Caliban Müslüman mı demek istiyorsun? Hadi ordan!" diyor VaMoose, Caliban'a talip olan bir başka hevesli.

"Balık kokan pislik bir beyaz olamaz Caliban!" diyor Shiv, düşmanca bakışlarını Leggs'e dikerek, "sen yarı beyaz olsan bile."

"Rolü aldım bile" diyor Leggs. "Patronu duydun, son sözü o söyler. Şimdi sok bir tarafına lafını ve kapa çeneni."

"Küfrettin, notun kırılacak" diyor PPod.

"*Sokmak* küfür değildir" diyor Leggs.

Anne-Marie gülüyor.

Oyuncuların yeni ödevi sahneleri çalışmak: neler olup bitiyor, nasıl oynanmalı, problemler neler? Felix, her takıma bir veya iki tecrübeli, kıdemli oyuncu yerleştirmeye dikkat etmişti, diğerlerine yol gösterici olsunlar diye. En azından fikir buydu.

Öğrenciler prova salonuna doğru gidiyorlar. Anne-Marie de ayağa kalkıyor, vücudunu bir balerin gibi geriyor, bir bacağını arkaya doğru yaylandırıyor ve dik açıya getiriyor. "Hiç fena değiller" diyor.

"Fena olduklarını söyledim mi?" diyor Felix.

"Hayır, söylemedin. Ama..." Adamların mahkûm oldukları suçları düşünüyor olmalı.

"Hâlâ bu işe razı mısın?" diye soruyor Felix.

"Evet! Razıyım elbette" diyor Anne-Marie, sesi biraz çekingen çıksa da. "Şimdi ne yapacağım öyleyse? Benim tatlı Ferdinand'ım nerede? Aramızdaki yılışık aşk sahnelerini prova etmeye gidelim mi?"

"Dudaklarını yalıyor adam, bugün başlamayın" diyor Felix. "Oyuncuların rollerine alışmaları lazım, neyi nasıl yapacaklarını önce kendi kendilerine tecrübe etmeleri gerek. Ondan sonra her biriyle, her sahnede ayrı ayrı meşgul olacağım. Çünkü oyunun son hali, bir video prodüksiyonu olacak. Adamlarım hazır olduklarında, kostümler vs. hazır olduğunda, sahneleri peş peşe çekeceğiz, sonra da bir mozaik gibi montaj yapacağız. İstersen şimdi, sen ve ben Birinci Perde, İkinci Sahne'deki rolümüzü prova edelim" diyor Anne-Marie'ye.

Ve Miranda ağlayıp sızlamaya başlıyor. Prospero onu sakinleştirip teselli etmeye çalışıyor ve başlarından geçen hikâyeyi

anlatmaya hazırlanıyor. Tam kötü kalpli kardeşi Antonio'nun yaptıklarını ve baba-kızı bu ıssız adaya süren hainliği anlatmaya başlayacağı sırada, 8Handz kapının eşiğinde beliriyor.

"Eee? Ben kiminle prova yapacağım şimdi?" diyor Ariel, yani 8Handz. "Ferdinand kederli bir suratla, bir kayanın üstünde oturup poz keserken, ben gelip onu müzik sesleriyle oradan uzaklaştıracağım, öyle mi? Ama daha bir müziğimiz bile yok. Her neyse, benim ilk konuşmam sizinle, Bay Duke."

"Ah, sevgili Ariel'im" diyor Felix. "Seninle konuşmam gereken birkaç teknik konu var."

Anne-Marie'ye dönüp "Bir ara verelim" diyor. "Git bak bakalım, oğlanlar ne yapıyor?"

"Düzeni kuruyorsun, öyle mi?" diyor Anne-Marie, 8Handz'e gülerek. "İllüzyonları hazırlıyor musun? İhtiyar sihirbaza dikkat etmen lazım, anında büyüleyebilir seni."

"Biliyorum" diyor 8Handz, sırıtarak. "Yaptı bile."

Felix, Anne-Marie çıkıncaya kadar bekliyor. Sonra sesini alçaltıyor. "Gözetleme sistemleri hakkında ne biliyorsun?" diye soruyor.

8Handz gülümsüyor. "Benim için hava hoş" diyor. "İhtiyacım olan araç gereçleri aldığım sürece. Aklınızda bir şey mi var?"

"Kimseye görünmeden, görmek istiyorum" diyor Felix. "Tüm odaları ve koridoru."

"Tamam, siz ve dünyadaki tüm gizli servis ajanları için" diyor 8Handz, "hepiniz için bir alışveriş listesi yapacağım. Getirin bana istediklerimi, anlaşmayı hemen bağlayalım."

"Eğer aklımdakileri gerçekleştirebilmemi sağlayabilirsen, sana 'erken şartlı tahliye'yi garanti edebilirim."

"Gerçekten mi?" diyor 8Handz. "Zaten başvurmuştum, ama işlemler çok zaman alıyor. Nasıl ayarlayacaksınız?"

"Nüfuzumu kullanacağım" diyor Felix, gizemli bir havayla.

Yüksek mevkilerdeki düşmanlarım sayesinde, diyor içinden...

25. Hain kardeş Antonio

Çarşamba, 6 Şubat 2013

Zaman hızla akıp gidiyor, az bir vakti kaldı. Sıfır saatine sadece beş hafta var, nefret ettiği büyük adamların kendi bölgesine girip, kurduğu tuzağa düşmesine. Henüz olgunlaşmamış olan planı, o gün geldiğinde adamları gafil avlayacak. Beklenti Felix'in zekâsını keskinleştiriyor, gözlerini açıyor, kaslarını geriyor. Felix hazır...

Tony ve Sal gitgide yaklaşıyorlar. Ziyafetlere katıldıkları, galalarda boy gösterdikleri, basına mülakatlar verdikleri, gittikleri her yerde poz poz resimler çektirdikleri haberlerini alıyor Felix. Avını bekleyen bir örümcek gibi internetten takip ediyor onları, köşe bucak görüntülerini tarıyor. Bu "saygıdeğer" mevki sahibi adamlar her şeyden habersiz, gamsız tasasız yollarına devam ediyorlar. Entrikacı kafalarında, sürgüne gönderdikleri Felix Phillips'in onlar için hazırladığı tuzak hakkında en ufak bir bilgi yok. Uzun zaman geçti aradan, ama en iyi intikam soğuk yenen yemek gibidir, diye hatırlatıyor kendine Felix.

Günleri, saatleri sayıyor. Fletcher Cezaevi'ne martın ortasında gelecekler, kendileri için hazırlanan gösteriyi seyretmek için.

* * *

Ama gösteri henüz hazır değil. Oyun tamamlanmaktan çok uzak hâlâ. Felix sabırsızlıkla kıvranıyor; işleri hızlan-

dırmak için ne yapabilir, videoyu kurgulayıp, montajını yapıp bir an önce nasıl bitirebilir, kusursuz bir prodüksiyonu tam vaktinde nasıl hazırlayabilir, diye kafa yoruyor sürekli. Sık sık aksamalar, arızalar çıkıyor karşısına. Cinleri oynayanlardan ikisi oyunu terk etmişti ama birini geri döndürmeyi başardı. Bir başka cin, bilinmeyen bir sakatlanma olayıyla revire kaldırılmıştı; tırnak törpüsüyle yapılan bir yaralama olmuş, Leggs "aramızdan birinin karıştığı bir olay değil" diye açıklamıştı. Provalar sırasında Felix arkasını döndüğü bir ara, birtakım sözlü sataşmalar, itiş kakışlar olmuştu. Bu iş kolaylıkla darmadağın olup güme gidebilir, diye endişeleniyor Felix. Ama bu durum şimdiye kadar yönettiği bütün oyunlar için geçerliydi, yeni bir şey değildi ki.

Halihazırda videoya kaydedebildiği, sadece birkaç başlangıç sahnesiydi; kabataslak, ön çalışmalar... Bir kiralama ajansından elektronik bir klavye sipariş etmişti, ama henüz gelmemişti. O olmazsa, oyunun müziklerini nasıl yapabiliriz, diyordu adamları. İnternete giriş sağlamasını istiyorlardı Felix'ten, ki MP3'leri bilgisayara yükleyebilsinler. Ama bu çok zor bir işti; Estelle bile bunu ayarlayamazdı, çünkü cezaevi idaresi her zamanki gibi zorluk çıkarıyordu. Mahkûmlar bunu istismar eder, porno film seyretmek veya kaçış planları yapmak için kullanırlar, diyordu. Adamların oyuna fazlasıyla kendilerini kaptırmış olduğunu, kaçmayı akıllarından bile geçirmediklerini söylememin bir faydası olmaz, diye düşünüyordu Felix, ona inanmazlardı. Ama belki de yanılıyordu. Elinden geleni yapıyor, müzik videoklipleri getiriyor ve onları sınıfın bilgisayarında gösteriyor; fakat öğrencileri bir türlü beğenmiyorlardı. "Hayır, hayır, bizim istediğimiz bu değil" diye gözlerini deviriyorlardı. Monkees müziklerinin berbat olduğunu bilmiyor mu sanki Felix?

Her köşede bir sıkıntı bekliyor Felix'i. WonderBoy, Anne-Marie ile baltayı taşa vurmuştu. İlk provaları mükemmel git-

mişti, ama ikinci prova çok cansızdı. WonderBoy iş çıkartmıyordu. Ruhsuz bir tavırla hareketlerini tekrarlıyordu sadece.

"Ne oldu?" diye sordu Felix, perşembe günü Anne-Marie ile kahve içerlerken.

"WonderBoy bana evlenme teklif etti" dedi Anne-Marie.

"Öyle yapması gerekiyor zaten" dedi Felix nötr bir tavırla, "oyunda var bu."

"Hayır, gerçekten evlenme teklif etti. İlk bakışta âşık olduğunu söyledi. Bunun sadece tiyatro olduğunu, gerçek olmadığını söyledim."

"Sonra ne oldu?" Anne-Marie kaşığıyla oynuyordu. Felix işin orada bitmediğini anlamıştı.

"Beni tutup öpmeye çalıştı" dedi Anne-Marie.

"Ve?"

"Onu sakatlamak istemedim" dedi Anne-Marie.

"Ama sakatladın?"

"Geçici olarak. En kötüsü, duyguları incindi. Bir süre yerde kıvrandıktan sonra, kalktı. Ben özür diledim" dedi Anne-Marie.

"Neden o kadar ruhsuz oynadığı anlaşılıyor şimdi" dedi Felix. "Konuşacağım onunla."

"Yapma" dedi Anne-Marie, "daha beter utandırırsın."

* * *

Ariel, yani 8Handz bile çuvallamaya başlamıştı. I. Perde, 1. Sahne'nin ikinci provasında, Ariel sözlerine Nazi selamıyla "*Sieg Heil,*[21] yüce zalim!" diyerek başlamıştı. Sonra utanarak gülmüştü, çünkü aklında var olan bir şey, ağzından istemeden çıkmıştı.

Adamlar arkasından dalga geçiyorlar. Felix ve Prospero'ya

21. "Yaşasın zafer" anlamında kullanılan Nazi selamı. (ed.n.)

kendi uydurdukları isimler takıyorlar. Oyunla alay ediyorlar. Bu normal, ama 8Handz'in kim olduğunu hiç unutmaması lazım. Ariel'in üstesinden gelmesi gereken birçok görevi var; o, Prospero'nun sırdaşı. 8Handz'in kendine çekidüzen vermesi şart.

Bu aşama bu kadar zor mu olur her zaman, diye soruyor Felix kendine. Evet, öyle. Hayır, değil. Bu kez daha zor, çünkü bu oyunla büyük bir kumar oynuyor Felix.

14 prova daha ve sonra büyük gün gelecek. Ama hâlâ kostüm seçimlerini tamamlayamadılar. Hâlâ sözlerini şaşırıyorlar, geveleyerek konuşuyorlar. "Dilinizin ucunda, dişinizin üstünde!" diye hatırlatıyor Felix, sık sık. "Açık seçik konuşun. Her hecenin hakkını vererek telaffuz edin. Eğer anlayamıyorsak, ne dediğinizin hiçbir önemi yok. 'Dal tartar, kartal kalkar', diliniz ağzınıza dolaşmadan söyleyeceksiniz."

Eğer eski günlerde olduğu gibi normal bir tiyatro grubu ile çalışıyor olsaydı, şimdiye kadar çoktan bağırmaya başlamıştı oyuncularına. Onlara "beyinsizler" deyip daha derine inmelerini, karakterin özünü keşfetmelerini emredecekti. Oyuncularının duygularını sonuna kadar zorlayıp kırılma noktasına getirmelerini ve sonuçta ortaya çıkan kan ve acıyı kullanmalarını isteyecekti. *Kullanın!* Ama bu adamlar, hapishanedeki öğrencileri, kırılgan insanlardı. Bazıları öfke kontrolü terapisi görmüştü, dolayısıyla bağırmak kötü bir örnek oluştururdu onlar için. Diğerleri için, depresyon daima kapıda bekleyen bir hastalıktı. Biraz fazla zorlandıklarında psikolojik çöküntü geri gelebilirdi. Her şeyden vazgeçebilirlerdi, ana karakter oyuncuları bile. Sınıfı terk edip giderlerdi. Daha önce olmuştu bu.

"Yeteneklisiniz" diyor Felix, ama adamlar omuz silkiyor, pasif bir direnişle. "Daha iyisini yapabilirsiniz!" Daha başka ne diyebilir ki, hapse atmakla mı tehdit edecek? Zaten hapisteler. Felix'in motive edecek hiçbir gücü yok bu noktada.

O zaman, enerji nereden gelecek? Bu odunları ateşleyecek kıvılcımı nereden bulacak? Neyi yanlış yapıyorum, diye soruyor ve kendi kendini yiyor Felix.

* * *

Hep birlikte kaliteli kahve içmeye niyetli bugün Felix. Her zaman mahkûmlara verilen o iğrenç hazır kahve yerine, kendi kahvesini getirmiş. Dükkândan kaliteli çekirdek kahve satın almış, orada çektirmiş, Cezaevine getirmiş, önce Dylan ve Madison ile paylaşmış. Bu sabahki kahve molasında, önce SnakeEye geliyor yanına. Anne-Marie de hemen arkasında duruyor, onu desteklemek için. Dans provası kostümlerinden birini giymiş Anne-Marie; yün tayt, parlak mavi bir süveter, içinde uzun kollu bluz. "Tap" dansı pabuçları var ayaklarında, çünkü vuruşlu çalgılarla ritmik danslar yapacaklar bugün.

"Bir numara hazırladık" diyor SnakeEye. "Takımım, yani Antonio Takımı olarak."

"Buyrun" diyor Felix.

"Sizin, yani Prospero'nun, geçmişte olup biten olayları Miranda'ya anlattığınız bölüm var ya; hani, kardeşiniz Antonio'nun yaptıkları filan..."

"Evet. I. Perde, 2. Sahne."

"Tamam, orası."

"Ne olmuş orada?" diyor Felix.

"Çok uzun hikâye. Ayrıca çok sıkıcı. Miranda bile sıkıcı buluyor, hatta uykusu geliyor" diyor SnakeEye.

Haklı, diye düşünüyor Felix. O sahne, şimdiye kadar Prospero'yu oynayan her aktör için zorlu bir problem olmuştur. Prospero'nun acıklı geçmişini anlatırken, izleyicileri nasıl etkileyip sarsabiliriz, diye kafa yoruyor Felix. Olduğu haliyle bu bölüm çok durağan, statik. "Ama seyircilerin daha

önce neler olup bittiğini öğrenmesi lazım" diyor, "yoksa konuyu takip edemezler. Uğradığı haksızlıkları, çektiği acıları bilmeleri lazım ki Prospero'nun neden intikam almak istediğini anlayabilsinler."

"Evet, biliyoruz" diyor SnakeEye. "Dolayısıyla, düşündük ki bu sahneyi bir *flashback* olarak canlandırabiliriz."

"Ama zaten geçmişe dönük bir sahne" diyor Felix.

"Evet, ama siz her zaman dersiniz ki, konuşmakla yetinmeyin, gösterin! Harekete geçirin, enerji katın!"

"Evet. O zaman?"

"O zaman, bir *flashback numarası* olarak yapabiliriz bu sahneyi, sadece Antonio'nun konuştuğu. Bunu çalıştık, provasını yaptık" diyor SnakeEye.

Bak sen, diye düşünüyor Felix. Dirsek atıp yana itiyor beni. Rolünü daha öne çıkarmaya çalışıyor. Antonio'ya ne kadar uygun bir davranış! Ama oyuncularından daima istediği de bu değil mi zaten? Yeniden yorumlamak, yeniden tasarlamak. "Harika" diyor Felix, "duyalım bakalım."

"Çocuklar arkamda destek verecekler" diyor SnakeEye, "Antonio Takımı. 'Hain Kardeş Antonio'nun sahnesi' diyoruz buna."

"Tamam" diyor Felix, "gösteri vakti!"

"Saymayı unutmayın" diyor Anne-Marie; önde SnakeEye, arkada takımı Phil the Pill, VaMoose ve Menonite Krampus sıraya dizilirken. Krampus'tan bir dans numarası çıkartırsa bu kız, bir mucize olur, diye düşünüyor Felix.

"Gözlerim ve kulaklarım hazır."

"Üç deyince başlıyorsunuz" diyor Anne-Marie. *Bir-iki-üç*, ellerini çırpıyor ve adamlar başlıyor.

SnakeEye, Antonio'nun ruhunu vermeye hazır: Acımasız, kendiyle dopdolu. Göğsünü şişiriyor, ellerini ovuşturuyor, yana eğik sol gözünü kısıyor, çarpık ağzıyla pis pis sırıtıyor. Eğer bıyığı olsaydı, buruyor olurdu. Tüm azametiyle şahla-

nıyor. Takımı ise onun arkasında ayaklarını vurarak, el çırparak, parmaklarını şaklatarak, nefes alıp vererek enstrümansız bir ritim tutturuyorlar.

Gayet iyiler diye düşünüyor Felix, tahmin ettiğimden çok daha iyi. Bunu Anne-Marie'ye mi borçluyuz, yoksa müzik videolarını seyrederek mi öğrendiler bu numaraları? Belki her ikisi de. *Pat pat şak, pat pat şak, şak şak pat pat şrak* diye tempo tutuyor takım. SnakeEye öne çıkıyor:

Benim Dük, Milano Dükü,
Ücretinizi almak istiyorsanız, dediğimi yapacaksınız.
Her zaman böyle değildi ama, hayır.
Bir zamanlar Antonio diye bir adamdım sadece,
Bir halt değildim ve buna çok canım sıkılır, deli olurdum,
İçime işlerdi, bir türlü kazanamazdım.
Saygı görmezdim, hep ikinci sıradaydım,
Ama hep gülümsemeyi ve yalan söylemeyi sürdürdüm,
Her şey yolunda dedim.

Ağabeyim Prospero,
Esas adam oydu.

Dük oydu, oydu Dük, Milano Dükü Prospero'ydu.
Ah ah-ooo-ah hahl Pat şak, şak pat, şrak şrak pat.

Ama o bir aptaldı, önemsemezdi, etrafına bakmazdı,
Bakmazdı çevresine, elindekilere sahip çıkmazdı,
Sırtını kollamazdı, kafasını kitaplarından kaldırmazdı.
Ağabey bilirsin, derdim, nasıl yürür bu işler,
Dolayısıyla yap bir güzellik benim için:
"Patron sensin" de, "Milano'nun patronu sensin" de!
Sen ne emredersen, onu yerine getirirler,
Gönder onları buraya, oraya; gönder onları uzağa veya yakına,

Ganimetten bana da bir pay ayır, yeni bir elbise veya başka bir şeyler edineyim.

Prospero kitabına gömülmüş, büyülerini yapıyordu,
Sihirli değneğini sallayarak, saçma sapan işleriyle uğraşıyordu.
Ben hoşuma gideni aldım, gayet güzeldi.
Ne istediysem elde ettim.
Çok alıştım bunlara.

Ama o bakmadı, fark etmedi. Çünkü dikkatsizdi, arkasını kollamadı.
Ne aptaldı, ne umursamazdı! Kandırıldığının farkında değildi.
Oysa ben, tüm Milano halkına hükmetmeye başlamıştım.
O, neler yaptığımı fark etmedi, oysa ben sahtekârlık peşindeydim,
Bir hain kardeşe dönüşmüştüm ve günah yoluna girmiştim,
Çünkü kazanabileceğim tek yol buydu.

Ooo-ah hah! Pat şak, şak pat, şrak pat.

Sonuçta, krala gittim, Napoli Kralı'na.
Milano'yu filan egemenliği altına almak istiyordu adam.
Neticede bir anlaşma yaptık;
O, benim Milano'yu çalmama yardım edecek, ben de ona bedelini ödeyecektim.
Ve sonuçta Prospero'yu, yani ağabeyimi
Kıskıvrak yakaladık, gecenin köründe,
Muhafızlarını rüşvetle satın aldık, ki en ufak bir direniş göstermesinler.

Su sızdıran köhne bir tekneye bindirdik onları,
Su üstünde yol alması milyonda bir ihtimaldi.
Prospero'dan da, çocuğundan da kurtulmuş olduk böylece.
Okyanusun ortasına sürdük ikisini de.
Memleketteki herkese, ülkeden ayrıldıklarını söyledik, tatile çıktıklarını,
Tropikal bir adada, mutlu olacakları bir "din-len-ce-ye" gittiklerini söyledik.

Ama bir süre sonra, dönmediklerini, herhalde boğulmuş olduklarını bildirdik.

Ooo-ah hah! Pat şak, şak pat, şrak pat.

Yo hayır, hayır, artık Prospero yok!
Çok kötü, çok acıklı, dediler:
Ölmüş olmaları lazım.
İşte şimdi ben varım artık, güçlü olan, büyük adam benim artık.
Dük benim. Benim! Milano Dükü benim artık!

Eveet!
Şimdi Dük o! Dük o! Milano Dükü o.
Vuralım, vuralım ayaklarımızı, tepinelim, tepinelim!
Alkış, alkış, alkışlayalım. Hah!

Son kez "Hah!" dediklerinde, hepsi Felix'e bakıyor. Felix o bakışı iyi bilir. *Sevin beni, reddetmeyin beni, aranıza katın beni!*

"Ne düşünüyorsunuz?" diye soruyor SnakeEye. Şahlanır gibi ayaklarının üstünde sıçramaktan yorulmuş, nefes nefese kalmış.

"Burada bayağı malzeme var" diyor Felix. Oysa içinden SnakeEye'ı boğazlamak geçiyor. Benim rolümü çaldı herif, diye düşünüyor. Ama kızgınlığını gemliyor; bu onların gösterisi, diye kendini azarlıyor içinden.

"Hiç yoktan iyidir! Hadi canım, şaka yapıyorum, harikaydınız!" diyor, salonun en arkasından gösteriyi izleyen Anne-Marie. "Olup biteni çok güzel özetlediniz! Bunu kullanmalıyız."

"Ayak vurmalar gösterişliydi" diyor Felix.

"Bunun için buradayım ya" diyor Anne-Marie, gülümseyerek. "Bayan Yardımcı olarak; yük taşıyan, dans numaraları yaratan, her neyse..."

"Teşekkür ederim" diyor Felix.

"Kıskandınız mı, Bay Duke?" diye fısıldıyor Anne-Marie, afacan bir ifadeyle. Felix'in içini okuyor adeta. "Siz de bu dansı oynayan takımda olmak isterdiniz, öyle değil mi?"

"Haylazlığı bırak!" diye fısıldıyor Felix, Anne-Marie'ye.

"Bu numaradan sonra" diye devam ediyor SnakeEye, "tekrar Prospero'nun su almakta olan teknesine odaklanıyoruz. Bunu videoda gösterebiliriz. Prospero'nun, yani sizin, Miranda'ya verdiği cevaba geçebiliriz. Miranda, yani üç yaşındaki bir çocuk, babasına ne kadar yük olduğunu ve dert verdiğini söylüyor üzüntüyle. Prospero ise, kızına bir melek olduğunu ve babasını koruduğunu söyleyerek karşılık veriyor, masum ve saf bir melek gibi... O bölüm işte."

"O bölümü biliyorum" diye cevaplıyor Felix. Yüreği derinden burkularak...

"Bazılarımızın evlatları var" diye sürdürüyor sözlerini SnakeEye. "Çocuklarının resimlerini taşıyorlar yanlarında. Buna izin var hapishanede, aile fotoğraflarınıza, yani varsa bir aileniz... Prospero'nun teknesini videoya çekebiliriz; oyuncak bir motormuş gibi, sağa sola çarpıp parçalanır, batmış bir tekne gibi görünür. Hava kapkaranlık, fırtına etrafı uçuruyor, gece! Ve sonra gökyüzünde bu çocukların resimlerini gösteririz. Arkadaşlar böyle hissederler çocukları hakkında; melekler gibi tertemiz ve masumdur o çocuklar. Babalarının hapisteki zor zamanları geçirmelerine yardımcı olurlar."

Nasıl hayır diyebilir ki Felix? "Hadi, bir deneyelim" diyor.

"8Handz fotoğrafları kolayca montajlayabileceğini söylüyor" diyor SnakeEye. "Videoya geçirebilirmiş. Her bir fotoya, bir an için flaş verebileceğini söylüyor, yanıp sönen yıldızlar gibi yani."

"İyi bir fikir" diyor Felix. Oysa boğazı düğümleniyor adeta. Böylesine parlak bir fikir neden onu perişan ediyor? Vıcık vıcık bir duygusallık! Felix ağlamak üzere mi yoksa?

Dikkat et, diye uyarıyor kendini. Toparlan. Prospero kontrolünü hiçbir zaman kaybetmez. Yani, şöyle ya da böyle, hemen hemen.

SnakeEye'ın söyleyeceği başka şeyler de var. Ağırlığını bir bacağından diğerine geçiriyor. Uzatma be, söyle, demek geçiyor Felix'in içinden. İkinci fıçıyı da açalım. Bitsin artık...

"Düşündük ki, Bay Duke, belki siz de bir şeyler eklemek istersiniz" diyor SnakeEye, sesi çok utangaç... "Belki sizin de buna benzer bir fotoğrafınız vardır? Onu gökyüzüne göndermek istersiniz belki, uçurtmasını uçuran misafir bir oyuncu gibi... Ben ve takım arkadaşlarım sizi aramıza katmaya hazırız."

Üç yaşındaki Miranda'sını kaybetmişti, salıncağında göğe doğru salınan, gümüş çerçevesinin içinde kahkahalar atan Miranda'sını. *Sen beni koruyan minik melektin!*

"Hayır" diyor Felix, adeta bağırarak. "Hayır, bende benzer hiçbir şey yok. Ama hepinize teşekkür ederim. Şimdi, müsaadenizle..." Bunu, Felix'i dize getirmek için yapmıyorlar. Onun hakkında herhangi bir şey bilmelerine, acısını ve kendi kendini cezalandırmasını, sonsuz ıstırabını bilmelerine imkân yok.

Yarı kör olmuş ve boğulur bir halde, sendeleye sendeleye, 1950'li yılların hapishane hücresini sergileme amacıyla kullanılan odaya atıyor kendini ve alt ranzadaki yatağa çöküyor. Cildini kaşındıran gri battaniye. Kollarını dizlerine kavuşturuyor, başını gömüyor. Denizde kaybolmuş... Bir oraya, bir buraya savruluyor. Çürümüş teknenin enkazını sıçanlar bile terk etmiş artık.

26. Garip düzenler

Cumartesi, 9 Şubat 2013

Ruh halleri değişir. Moraller yeniden düzelir. Sağda solda koşuşturmak daima iyi gelir.

Felix hafta sonu Toronto'ya gidiyor, kostüm ve sahne aksesuarları araştırmak ve satın almak için. Arabasını Makeshiweg istasyonunda bırakıp trene biniyor, çünkü Toronto'nun trafiğine otomobiliyle girmeyi göze alamıyor. Şehir kalabalıklarına yabancılaşmış artık.

Adamları, ona ihtiyaç duydukları şeylerin bir listesini vermişlerdi. Hepsini tedarik edeceğine söz vermemişti elbette Felix, ama elinden geleni yapacağını söylemişti. Anne-Marie, üç Disney prensesi bebeği sipariş etmişti. İnternetten de alabilirdim ama kredi kartımın limiti doldu, demişti.

Felix, Union İstasyonu'nda trenden iniyor ve araştırmasına başlıyor. Anne-Marie, akıllı telefondan bir harita çıkartıp alışveriş yapabileceği semtleri üzerinde işaretlemişti Felix için.

İlk uğradığı yer, tren istasyonundan birkaç metro durağı uzaklıktaki bir oyuncak mağazası oluyor. Bu tür dükkânlara bakmak Felix'i üzmüyor artık, çünkü Miranda'sı oyuncaklarla oynama çağını çoktan geride bıraktı. Dükkânın vitrininin önünden geçiyor, geri dönüp bir daha geçiyor. Sadece plastik ve karton oyuncaklar var burada. Rahatlıkla içeri girmeyi göze alabilir.

Derin bir nefes alıyor ve yok edilmiş arzuların, terk edilmiş ümitlerin dünyasının eşiğinden içeri adımını atıyor. O

kadar parlak, o kadar ışıltılı ve erişilmesi o kadar imkânsız bir dünya. Göğsünde bir çarpıntı! Ama tutuyor kendini.

İçeri girince, önce plaj oyuncakları bölümüne yöneliyor: Suda yüzen oyuncakları bulabileceği reyon orası. Parlak renkli ürünler arasında dolaşıp, tartıp biçerken, satış elemanı bir genç hanım yanına yaklaşıyor. "Yardımcı olabilir miyim?"

"Teşekkür ederim" diyor Felix. "İki tekne veya motor almak istiyorum. Biri sandal gibi bir şey, diğeri daha büyük, yelkenli gibi bir şey. Hayır, maket oyuncak değil, suda gerçekten yüzebilen şeyler. Mesela banyo küvetinde yüzdürebileceğimiz türden..."

"Aa?" diyor satıcı kız, "Torunlarınız için mi?"

"Tam öyle sayılmaz" diyor Felix. "Ben amcayım daha ziyade."

Birlikte oyuncakları seçiyorlar. Küçük tekneye yamalı yelkenler takılabilir, daha büyük olanı *Fırtına*'da gösterişli olur.

"Başka bir arzunuz?" diye soruyor tezgâhtar kız. "Küçükleriniz için yüzen oyuncaklarımızı gösterebilirim. Bunlarda su kanatları var –kelebek resimleriyle süslenmiş, kız çocukları için çok tatlı– ve yüzme makarnaları da çok popüler. Yüzme spagettileri diyorlar bunlara" diye ekliyor, Felix'in boş bakışlarını görünce.

"Aslında, Disney prensesleri arıyordum. Aa... var mı onlardan?" diye soruyor Felix.

"Tabii ki! Bol bol var, ifrata varıncaya kadar!" diyor kız, gülerek. Tarih eğitimi almış olmalı, yoksa kim "ifrat" diye konuşur bu devirde? "Bu tarafta" diyor. Felix'i tuhaf buluyor belli ki. Bu iyi diye düşünüyor Felix, "tuhaflık" bana uyar.

"Seçmeme yardım eder misiniz?" diyor, çaresiz bir yüz ifadesiyle. "Üç tane almak istiyorum."

"Yeğenleriniz ne kadar şanslı" diyor tezgâhtar kız, alaycı bir gülümseme ve kaş kaldırmayla. "Aklınızda herhangi bir prenses var mı?"

Felix, hapishanedeki öğrencilerinden aldığı sipariş listesine bakıyor. "Pamuk Prenses, Yasemin ve Pocahontas" diyor.

"Vay, ne kadar bilgilisiniz" diyor tezgâhtar. "Genç kızların ne istediklerini çok iyi biliyorsunuz. Eminim yeğenleriniz olduğu gibi, kendi kız çocuklarınız da vardır."

Felix irkiliyor. Bu iş kâbus gibi bir şey, diye geçiriyor içinden. Anne-Marie'ye lanet okuyor, benimle birlikte gelip bunları kendi seçmeliydi... Biraz pazarlık yapıyor fiyat düşürmek için, sonra tanrıça olarak kullanılacak Disney prenseslerini kutularından çıkartıp kâğıtlara sarmasını ve hepsini tek bir pakete koymasını istiyor tezgâhtar kızdan. Prensesler için oldukça küçültücü bir durum, ama yakında yeniden tanrıçalaşacakları an gelecek.

İki elinde iki paketle mağazadan çıkıp yoluna devam ediyor ve Anne-Marie'nin haritada işaretlemiş olduğu, Yonge Caddesi'ndeki kostüm ve şaka oyuncaklarının satıldığı büyük dükkânı buluyor. Mağazanın vitrininde, ayaklarında yüksek topuklu ayakkabılar, yüzünde payetlerle süslü bir maske ve elinde bir kırbaç olan, bedeni deri bandajlarla sıkıştırılmış, hemen hemen çırılçıplak bir manken sergileniyor. İçeri girdiğinde, vampir dişleri, Batman pelerinleri ve zombi maskeleri arasında dolaşıyor Felix, fetişist gibi görünmemeye çalışarak. Tezgâhın arkasında şişkin adaleli, kulaklarına bir sürü krom küpe takmış, kollarına kurukafa dövmeleri yaptırmış genç bir adam duruyor.

"Aradığınız özel bir şey var mı?" diye yan gözle bakarak soruyor. "Yeni deri ürünlerimiz geldi, çok güzel parçalar. İsterseniz bedeninize uygun siparişler de alıyoruz. Ağız gemleri, prangalar vs." Felix'i bir mazoşist olarak mimlemiş belli ki; çok da yanlış sayılmaz, diye içinden geçiriyor Felix.

"Siyah kanatlarınız var mı?" diye soruyor. "Veya, herhangi bir renk de olabilir, beyaz hariç."

"Günahkâr melek numarası, öyle mi?" diyor tezgâhtar adam.

"Tabii var. Mavi kanatlarımız var, bunlar olur mu?"

"Fazlasıyla olur" diyor Felix. Mavi kanatları ve yanında bir kavanoz mavi yüz boyasını; bir kavanoz çamurlu yeşil yüz boyasını; bir palyaço makyaj takımını; pullarla bezeli, alnında dişlerinin üstünü ve altını kertenkele gözleri kaplamış bir Godzilla olan şapkayı; (Caliban için seçtiği) yılan derisi taklidi, sıkı bir vücut taytını ve köpek ruhlarını canlandıracak kurt adam maskelerini de almaya karar veriyor.

Dükkânda istediği türden kabarık tüylü yakalıklar yok, ama dört tane kısa, kadife pelerin buluyor. Bunları aristokrat karakterleri için kullanacağı kostümlerin arasına katıyor Felix. Yanına, zincirle bağlanmış, aslan ve ejderha başlı bir avuç sahte altın madalyonu, iki adet ucuz görünümlü altın payetli ve bir adet gümüş payetli kaftanı da ekliyor; aptalların gözünü boyayacak parlak giysiler yani. Birkaç paket mavi yaldızlı konfeti, birkaç tabaka geçici dövme de alıyor; örümcek, akrep, yılan vs. dövmeleri.

Kanatları taşımak zor oluyor. Valiz satan bir dükkâna giriyor; tekerlekli, büyük bir bavul alıyor ve içine kanatları, tekneleri, Disney prenseslerini, kurt adam maskelerini ve tüm ışıltılı ıvır zıvırları dolduruyor. Hâlâ da yer kalıyor. İyi, çünkü içine girecek daha başka şeyler de var.

Felix'in bir sonraki durağı bir spor malzemeleri mağazası. Kayak gözlükleri aradığını söylüyor sağlıklı görünümlü genç satış elemanına; yanardöner renkli, pırıltılı olanlardan, diye ekliyor. "Bunlar en çok sattıklarımızdan" diyor genç, "Dayanıklı malzemeden yapılmış." Gözlüğün kocaman, parlak mor-mavi ışıltılı, yekpare camları "böcek gözü" efekti yaratıyor. "Kendiniz için mi?" diye soruyor satıcı genç, kaşlarını kaldırarak. Felix'i bu gözlüklerle kayak yaparken düşünmek şaşırtmış onu belli ki.

"Hayır, genç bir akrabam için" diyor Felix.

"İyi bir kayakçı mı?"

"Ümit edelim ki öyle olsun" diyor Felix. "Ve 15 tane siyah kayak maskesi de istiyorum."

"15 tane mi?"

"Varsa elinizde eğer. Bir partide kullanacağız da..."

Hayır, stoklarında sadece sekiz tane kalmış. Artık Wilmot kasabasındaki AVM'de, Mark's Work Wearhouse mağazasında gerisini tamamlarım, diye düşünüyor Felix; 15 adet kayak eldivenini de oradan alırım. Toplam kaç tane "cin" karakterine ihtiyacı olacağından şimdilik emin değil, ama tedarikli olmakta fayda var.

Şemsiye ve çanta da satan köşedeki tuhafiye dükkânında, camgöbeği renkli, yarısaydam, üzerinde uğurböcekleri, arılar ve kelebekler olan neşeli bir kadın yağmurluğu seçiyor. "Elinizdeki en büyük bedenini istiyorum" diyor satış elemanına. "Büyük" beden bulunuyor, ama 8Handz için yine de küçük gelebilir. Bu durumda, yağmurluğu arkasından kesip ön kısmını 8Handz'in gömleğine iliştirebilirler, nasıl olsa önemli olan önden görüntü.

Canadian Tire isimli indirimli satış mağazasına girip, mavi bir duş perdesi, bir tel zımbası, bir çamaşır ipi, bir düzine plastik çamaşır mandalı (bunlar, Stephano ve Trincula'nun giysileri çaldığı sahnede kullanılacak) ve ziyafet sahnesinde kullanılıp sonra kaçırılacak olan yeşil renkli plastik bir kâse alıyor Felix sonra.

Oradan çıkıp bir kırtasiyeye giriyor; büyük bir paket çeşitli renklerde duvar kâğıdı, bir top kahverengi ambalaj kağıdı ve ispirtolu kalemler satın alıyor. Adayı kaktüs, palmiye ağaçları vs. ile dekore edecekler. İhtiyacımız birkaç parça aksesuar, gerisi hayal gücümüze kalmış...

Felix'in son durağı, bir mayo butiği. "Deniz bonesi almak istiyordum" diyor, orta yaşlı, zarif satış görevlisi hanıma. "Varsa, mavi olmasını tercih ediyorum."

"Eşiniz için mi?" diye soruyor kadın, gülümseyerek. "Gemi

yolculuğuna mı çıkıyorsunuz?" Felix, bunun bir hapishane tiyatrosunda, bir tutuklunun oynayacağı sihirbaz uzay-yaratığı rolü için gereken bir kostüm olduğunu söylemek istiyor, ama tutuyor kendini!

"Evet" diyor, "Martta Karayipler'e gideceğiz inşallah." "Ne harika" diyor satıcı kadın, gıpta dolu bir sesle. Herkese gemi turlarında ihtiyaçları olan giysileri satmış, ama kendisi hiç gemi turuna çıkamamış bir insan olarak...

Felix, deniz bonelerini gözden geçiriyor, bazılarını ayıklıyor; papatyalı, camgöbeği üstüne pembe güllü ve fiyonklu olanları bir kenara ayırıyor. "Benim eşim, çok sade olanları tercih ediyor" diyor. En beğendiği, üstü balık pullarıyla kaplı, yaramaz şeytan kafalı, plastik bir bone. "Daha büyük bir bedeni var mı bu başlığın?" diye soruyor. "En büyüğünü istiyorum. Çünkü büyük bir kafası ve çok saçları vardır eşimin" diye açıklama gereği duyuyor.

"Bayağı uzun boylu bir hanım olmalı" diyor tezgâhtar.

"Heykel gibi kadındır" diyor Felix.

Belki boneyi biraz daha genişletmenin bir yolunu bulabiliriz, diye ümit ediyor. 8Handz'in, kafasında mantar gibi küçücük, mavi bir başlıkla maskara olmasını hiç istemiyor.

27. Ne olduğundan habersiz

Aynı gün

Felix yine trenle Makeshiweg'e dönüyor. Tekerlekli büyük bavulunu çekerek otoparktaki arabasına gidiyor. Kar yağışı artmış. Kulübesine vardığında, kapının önünde birikmiş taze karların üstünden bavulunu geçirmekte zorlanıyor. Kar serpintilerinin arasından, taa uzakta, güneybatıda, kayısı renkli bulutların ötesinde güneş batmakta. Rüzgârla dalgalanan tarlanın ucundaki ağaçlar mavi gölgeler düşürüyor karların üzerine. Bir zamanlar, çok öncelerde değil ama, Miranda bu vakitlerde hâlâ dışarıda oynuyor olurdu. Güneş son ışıklarıyla ufukta kaybolurken, kartopları yaparak havaya fırlatır veya kardan bir melek yapardı. Felix, kızının ayak izlerini arıyor ama yok, yakınlarda çıkmamış dışarı. Zaten onun ayak izleri olmaz, diye hatırlatıyor Felix kendine, tüy gibi uçarak yürürdü o...

Toprak ve kül kokan bir hava sinmiş kulübenin içine, sobanın ateşi söndüğü zamanlarda hep olduğu gibi. Isıtıcıyı çalıştırıyor. Isınan metalin cızırtısı duyuluyor. "Miranda?" diyor Felix. Bir an için orada olmadığını zannediyor ve yüreği hopluyor! Derken görüyor Miranda'yı: Orada, masanın başında, gölgelerin gerisinde. Satranç tahtasının önünde, oyunu başlatmak üzere babasını bekliyor. Bir süreden beri ona oyun ortası taktiklerini öğretiyor Felix. Ama babası bavulunu açtığı anda Miranda masadan kalkıyor ve neler getirmiş diye merakla bakmaya geliyor.

Aman ne bolluk, ne zenginlik! Altın kumaşlar, plastikten mavi bir yüzücü bonesi, minik tekneler. Cafcaflı giysiler içindeki Disney prensesleri Miranda'yı adeta büyülüyor.

Nedir bunlar, diye soruyor hayretler içinde. Nerden çıktı bunlar, ne işe yarayacak? Yüzücü bonesi? Kayak gözlükleri? Yüzmek ne demek, kayak yapmak ne demek? Bu eşyalar Miranda'ya çok yabancı tabii. Dış dünya hakkında o kadar az şey biliyor ki...

"Oyun için" diye yanıtlıyor Felix. Anlatması lazım elbette, tiyatro ve oyunculuk nedir, neden insanlar olmadıkları başka bir insan gibi rol yaparlar... Felix daha önce Miranda'ya tiyatrodan hiç bahsetmemişti. Aslında şimdiye kadar babası derme çatma, iki odalı kulübelerinde olmadığı zamanlar, onun nereye gittiğini pek merak etmemişti Miranda, ama şimdi kulak kesilmiş, dinlemeye hazır.

* * *

Felix, pazartesi günü, altı saat boyunca II. Perde'yi, sahne sahne tekrarladıktan sonra, Fletcher Cezaevi'nden yorgun argın eve döndüğünde, Miranda'yı *Fırtına* oyununu okurken buluyor. Kitabı öyle dikkatsizce ortada bırakmamalıydı Felix. Ama iş işten geçmiş, Miranda artık okumuş ve kendini fena halde kaptırmış oyuna. Tahmin etmesi gerekirdi Felix'in.

Miranda'nın tiyatro dünyasına girmesini hiç istememişti. Çok zordu tiyatro hayatı, insanın egosunu çok zorlayan bir yaşam tarzıydı. İnsan o dünyada o kadar çok reddedilme, o kadar çok düş kırıklığı, o kadar çok başarısızlıkla karşılaşırdı ki... Demirden bir kalbiniz, çelikten bir deriniz, kaplan gibi bir irade gücünüz olması gerekirdi; hele kadınsanız, bunların hepsinden daha fazlasına sahip olmanız şarttı. Miranda gibi, son derece yufka yürekli ve duyarlı bir kız iseniz, ti-

yatro özellikle zor bir meslek olurdu. O, insan doğasındaki kötülüklerden hep korunmuştu babası tarafından; en büyük kötülüklerle yüz yüze geldiği zaman, bu şeytanlıklarla nasıl baş edebilirdi ki? Miranda'nın daha güvenli bir meslek seçmesini istiyordu Felix, mesela doktorluk veya diş hekimliği gibi. Ve sonunda dengeli, güvenilir ve sevecen bir adamla evlenmesini tabii. Babasının yaptığının aksine, kendini hayaller dünyasına kaptırmamalıydı; –kaybolan gökkuşaklarının, patlayan baloncukların, tepesi bulutlarla kaplı kulelerin peşinden gitmemeliydi.

Ama tiyatro Miranda'nın kanına girmişti anlaşılan, çünkü çok kararlı görünüyor. Prodüksiyonda, yani oyunun içinde olmakta ısrar ediyor. Daha beteri, Miranda olmak istiyor! Bu rol tam bana göre, diyor babasına. Bunu düşünmek beni çok mutlu ediyor, diyor. Ferdinand'ı oynayacak kişiyle tanışmayı dört gözle bekliyorum. Birlikte harika bir çift oluşturacağımıza eminim!

"Miranda'yı oynayamazsın" diyor Felix, elinden geldiğince kararlı bir tonla. "Bu mümkün değil." Kızına karşı doğrudan, kararlılıkla karşı çıktığı ilk durum bu. Nasıl söyleyebilir ki Miranda'ya, onu kendisinden başka hiç kimsenin göremeyecek olduğunu? Asla inanmaz. İnansa bile, inanmaya zorlansa bile, "*Ne olduğundan habersiz*" ne hale gelir Mirandacık?

Ama neden, diye ısrar ediyor kız, neden Miranda olmayayım ki? "Çok kötüsün baba!" diyor. Hiç anlamıyorsun beni! "Ben... şey miyim ki?"

"Ne misin? Huysuz?" diyor Felix.

Miranda suratını mı asıyor? Meydan okur gibi kollarını mı kavuşturuyor? "Ama neden?" diye bilmek istiyor. "Neden bu rolü oynayamam ki?"

"Çünkü Miranda rolü için başka bir oyuncu seçtim" diyor Felix. "Üzgünüm."

Miranda'nın mutsuzluğu, Felix'i de mutsuz ediyor. Kızını kırmak, Felix'in kalbini paramparça ediyor.

Miranda birden kayboluyor ortadan. Dışarıya mı çıktı, karanlıkta mı, karların ortasında mı yürüyor şimdi? Yoksa odasında, yatağının üstünde surat asarak oturuyor mu, tüm ergenlik çağındaki kızların yaptığı gibi?

Ama Miranda'nın odası yok ki, diye hatırlıyor Felix. Onun yatağı yok ki. O hiçbir zaman uyumaz ki...

28. Cadı Tohumu

Pazartesi, 25 Şubat 2013

Artık kostümlerine kavuştukları için, oyuncular daha enerjik hale geldiler. Oyun gitgide bir gerçek oluyor artık. Dinlenme odası olarak tahsis edilen İki Numaralı Oda'daki aynaların önünde daha fazla zaman geçiriyorlar; kendilerine değişik açılardan bakıyor, çeşitli suratlar yapıyor, replikleri-ni ezberlemeye çalışıyor, Felix'in onlara öğrettiği ısınma alış-tırmalarını yapıyorlar.

Dilinin ucunda, dişinin üstünde, diye tekrarladıkları-nı duyuyor. *Tö, tö, tö: Tövbe et! Ka, ka, ka: Kaybet! Hü, hü, hü: Hürriyet! Ta, ta, ta: Tatlı hayaletler! Mü, mü, mü: Mü-kemmellik!* Şarkı söyleyecek olan oyuncular, seslerini akort ediyorlar, Anne-Marie'nin onlara öğrettiği gibi, *Om Om Om, Bom, Gom, Ding Dong,* diye prova yapıyorlar.

Güvenlik idaresiyle bir süre didiştikten sonra, elektro-nik klavyeyi içeri sokmayı başarmıştı Felix. Dört Numaralı Oda'yı, Müzik Odası olarak tahsis ediyor. Anne-Marie, dans-çılarla çalışıyor şimdi orada. Her provadan önce ısınma ha-reketleri yapıyorlar. Anne-Marie onlara "yat-kalk" harekel-leri ve yer egzersizleri yaptırıyor. Koridoru bir uçtan diğeri-ne devriye gezip, içeriden gelen seslere kulak kabartan Fe-lix, Anne-Marie'nin şu sözlerini duyuyor:

"Tempoyu kaçırma! Bir-iki! İkide ayağını vur! Salla, salla! Ya salla, ya parçala! En dipten gelsin! Say, bir-ki! Hareket! Evet, işte öyle!"

Bir gün 8Handz dirseklerine kadar kabloların içine dalı-

yor, ertesi gün mini kameralarla uğraşıyor. Derken, ertesi gün küçük mikrofonlar ve kablosuz hoparlörler yerleştiriyor sahneye: ama duvarlarda delik açmasına izin yok tabii.

Felix, ana salonun bir köşesine, video gösterimi için kullanacakları, açılır-kapanır bir ekran yerleştirmiş. Ekranın hemen arkasında, üstünde bilgisayar bulunan bir masa ve iki sandalye var; biri 8Handz, diğeri kendisi için. Felix artık istediği her an müdahale edebiliyor.

"Yeşil Oda" diyor 8Handz, ekranda göstererek. "Müzik Odası. Sergileme Hücresi, eskisi yani. Şimdi diğerine gelelim. Hepsini buraya kaydettim, görüyorsunuz, değil mi? Hepsinin sesli ve görüntülü kayıtları burada" diyor.

"İşte bunlar tam benim istediğim şeyler!" diyor Felix. "Benim marifetli, cesur cinim!"

"Bunlar için izin aldığınıza emin misiniz?" diye soruyor 8Handz, endişeyle. Şartlı tahliye şansının tehlikeye girmesinden korkuyor.

"Tamamen güvencedesin" diyor Felix. "Bunların hepsi oyunun bir parçası. Tüm sorumluluğu ben üstleniyorum. Yetkililere anlattım, neler yaptığımızı biliyorlar." Kısmen doğru, kısmen yalan; ama doğru kısmı işi görür. "Eğer bir problemin olursa, gelip benle konuşmalarını söyle" diyor Felix.

"Güzel, tamamdır" diyor 8Handz.

* * *

Anne-Marie ve WonderBoy sahnelerini prova ediyorlar, ikisi de gayet inandırıcı. Anne-Marie gencecik bir kız gibi, içten ve kendiliğinden; WonderBoy sevgi dolu yavru köpek gözleriyle bakıyor ona ve üstüne titriyor. Sahne dışında da öyle, ama Anne-Marie görmezden geliyor. Yavrukurtlara liderlik yapan izcibaşı rolünü benimsemiş, oyun arkadaşlarında şehvet duyguları uyandırmak yerine, anaç bir tavırla

sevgi ve saygı yaratmaya çalışıyor. Onlar için pasta pişirmeye başladı. Prova aralarında, teneffüste kahve eşliğinde yesinler diye karamelli kekler, çikolatalı bisküviler, tarçınlı çörekler getiriyor. Dylan ve Madison'a da sunuyor tatlılardan. *Bunların içinde esrar mı var*, diye espri yapıyorlar. *Siz tiyatrocular, seversiniz böyle sefahat âlemleri yapmayı, değil mi,* diyorlar. Anne-Marie sevecenlikle gülümsüyor onlara, dokuz yaşında fırlama çocuklarmış gibi.

Hayret diye düşünüyor Felix, bu kadar narin, çıtı pıtı bir kız, nasıl bu kadar anaç olabilir? Yıllar önceden biliyordum zaten, bu kız mükemmel bir aktris.

Anne-Marie tanrıçalara rol dağıtımı işini de üstlenmişti. Pamuk Prenses, Iris olacak, yani Haberci; Pocahontas, Ceres olacak, yani Bereket Tanrıçası; Yasemin ise Juno'yu, yani Evlilik Tanrıçası'nı oynayacak. "Ama bu boktan kıyafetleri giyemezler!" demişti Felix'e, oyuncak bebekleri verdiğinde. Süslü püslü giysilerini yırtıp atmıştı.

"Anlıyorum, ama nerden bulacağız şimdi?" dedi Felix.

"Bizim 'Örgü Ören Hanımlar' grubumuza yaptırırım" dedi Anne-Marie.

"Senin bir örgü grubunda olmana hâlâ inanamıyorum" dedi Felix. "Örgü örme grupları, misyoner teyzelere ve Birinci Dünya Savaşı'nda siperlerde yaşayan askercikler için çorap ören yaşlı hanımlara özgü bir şeydir, zamane kızı genç aktrislere göre değil."

"Örgü örmek sinirleri yatıştırır" dedi Anne-Marie. "Sen de denemelisin. Artık erkekler de örüyor."

"Ben almayayım" dedi Felix. "Senin grup bunu yapmak isteyecek mi? Yani bebek giydirmek?"

"Oldukça radikaldir bizimkiler. Bayılırlar böyle işlere. Iris için gökkuşağı renkleri; Ceres için meyveler, domatesler, buğday demetleri ve benzeri şeyler; Juno için tavus kuşu tüyü renkleri."

"Yünden kıyafetler giymek onları şişman göstermez mi? dedi Felix. Bu işte bir zevksizlik vardı, ama Felix'in istediği türden bir zevksizlik değil!

"Hiç zannettiğin gibi olmayacak" dedi Anne-Marie. "Ve şişman görünmeyeceklerini sana garanti edebilirim."

"Mesele şu" dedi Felix: "Benim oyundaki en önemli, en iyi konuşmam, bu tanrıçaların sahnesinden hemen sonra geliyor." *İşte, şenliğimiz burada sona erdi*[22] diyerek rolündeki repliği tekrar etti.

> Bu oyuncuların hepsi cin taifesindendi
> Ve sırra kadem bastılar,
> İncecik havaya karıştılar;
> Tıpkı bu hayallerin temelsiz dokusu gibi,
> Bir gün gelecek, bulutlarla kucaklaşan kuleler,
> Şatafatlı saraylar, o heybetli tapınaklar
> Ve hatta yerkürenin tamamı da
> Üstündekilerle yok olup gidecek,
> Demin uçup giden hayali gösteri gibi,
> Geriye zerresi bile kalmayacak.
> Biz, düşlerin mayasından yaratılmışız
> Ve uykuyla çevrelenmiştir kısacık hayatımız.[23]

"Pes doğrusu, formundan hiçbir şey kaybetmemişsin!" dedi Anne-Marie. "Zaten bu yüzden daima seninle çalışmak istemişimdir. Sen bir maestrosun! Ağlatacaktın beni az kalsın."

"Teşekkür ederim" dedi Felix, küçük bir reverans yaparak. "Fena sayılmazdım, değil mi?"

"Fena sayılmaz mı? Şaka mı ediyorsun" dedi Anne-Marie, gözyaşlarını silerek.

22. William Shakespeare, a.g.e., s. 82.

23. William Shakespeare, a.g.e., s. 82.

"Tamam, geçelim" dedi Felix. "Ama bu yün örgü kıyafetler giyen Disney prensesleri biraz, yani... şey olmaz mı?" Ne olmaz mı, ne söylemek istiyordu? "Yani yaratılmak istenen etkiyi zayıflatmaz mı? Sözlerimin gücünü? Komik kaçma riski taşımaz mı?"

"İnternette araştırma yaptım" dedi Anne-Marie. "Ayrıca üç değişik *Fırtına* prodüksiyonu izledim. 'Tanrıçalar' sahnesi daima gülünç olma riski taşır, insan karakterleri tarafından oynandığı zaman bile" diye açıkladı. "Bir oyunda sahne arkası projeksiyonlar kullanmışlardı; bir diğerinde şişme oyuncaklar vardı; birkaç yıl önce seyrettiğim bir oyunda uzun cambaz sırıkları üzerinde yürüyen tipler vardı. Ama bizim oyunumuz, Disney prensesleri gösterisi gibi olmayacak. Onların yüzlerini boyayacağım. Karanlıkta fosfor gibi parlayacaklar, ışıl ışıl. Bu, onlara maske takmış görüntüsü verecek. Ve bu prensesler Ariel'in kuklaları olduğuna göre, Japonların 'Bunraku' tekniğini veya 'siyah ışık' yöntemini kullanabiliriz belki. Oyunculardan bazıları kayak maskeleri ve eldivenleri giymiş olarak, bu kuklaları etrafta dolaştırabilirler, ne dersin? Bunlar var zaten elimizde. Seslerini, sesdeğiştirme aleti ile bozarak, esrarengiz ve tekinsiz bir efekt yaratabiliriz."

"Denemeye değer!" dedi Felix.

Çarşamba, 27 Şubat 2013

Gezegenlerin birbirleriyle buluşacağı ve fırtınanın patlayacağı ana kadar, daha iki hafta var önlerinde. Felix ve adamları, *Fırtına*'nın ilk sahnesini videoya şimdiden kaydettiler bile. 8Handz'in, Ariel olarak, yüzücü bonesi ve kayakçı gözlükleriyle asilzadelerin gemisini batırdığı sahneyi filme almak, şaşırtıcı şekilde kolay oldu. Felix, hafta başında Ariel

ile ilk sahnesini canlandırıp kayda geçirecekti. Ama 8Handz teknik detaylarla o kadar çok uğraşıyor ve zaman harcıyordu ki, repliklerini ezberlemek için biraz daha süre istemişti.

Bugün, Caliban sahnelerini çekiyorlar. Önce Caliban'ın yakından konuşma sahnelerini çekecekler, sonra uzaktan görüntülerini. Bu, Leggs'in baştan aşağı Caliban kostümünü giyerek sahneye çıkacağı ilk gün. Balık pullarıyla kaplı Godzilla maskesinin gözleri ve dişleri yok edilmiş, yüzü yamuk yumuk olmuş, çamur ve balçık içinde; bacakları kertenkele derisine benziyor; kollarında örümcek ve akrep dövmeleri var. Caliban'ın bu kılığı, Felix'in daha önce gördüklerinden daha kötü değil, hatta bazılarından çok daha iyi.

"Hazır mısın?" diye soruyor Felix.

"Evet" diyor Leggs. "Aa... bir şey daha eklemiştik. Anne-Marie de bize yardım etti."

Felix, Anne-Marie'ye dönüyor. "Bu şart mıydı? Dalga geçecek halimiz yok, az zamanımız kaldı, acele etmemiz lazım." Öğrencilerini kendi metinlerini yazmaları için hep teşvik etmişti, şimdi huysuzluk etmeye hakkı yoktu aslında.

"Sadece üç buçuk dakika, hesapladım" diyor Anne-Marie. "Ve evet, harika bir şey oldu. Sana yalan söyler miyim hiç?"

"Buna cevap vermeyeceğim" diyor Felix.

"Çekim Bir" diyor TimEEz. "Cadı Tohumu: Oyuncular Caliban ve Cadı Tohumları. İlk başta Sunucu giriyor, ama onu sonra çekeriz. 'İşte Caliban geliyor. Bir köle gibi hapsedildiği mağaradan çıkıyor. İnleyip figan ediyor, ama onun da sözünü söylemesi lazım' gibilerinden bir giriş yapıyor Sunucu."

Felix başını sallıyor, "İyi."

"Nefes almayı unutma" diyor Anne-Marie, Leggs'e. "Diyaframdan. Öfke hakkında sana söylediklerimi hatırla. Öfke bir yakıt gibidir, bul onu ve kullan! Şimdi senin kükreme zamanın. Bir roket gibi fırlat öfkeni! Bir, iki, başla!"

Leggs şahlanıyor, sonra yere çöküyor, yumruğunu sallıyor.

TimEEz, PPod, VaMoose ve Red Coyote kenarda durup tempolu bir şekilde el çırpıyorlar, hafifçe *ah-oh-ah-oh* diye ritmik sesler çıkartıyorlar. Leggs şarkısına başlıyor:

Caliban derler adıma, bedenim balık pullarıyla kaplı, tırnaklarım upuzun,
Balık gibi kokarım, insan gibi değil.
Cadı Tohumu'dur diğer adım, yani o öyle der bana;
Başka isimlerle de çağırır, aşağılar beni:
Mikropsun der bana, pisliksin, kölesin,
Terbiye etmek için hapseder beni,
Ama ben Cadı Tohumu'yum!

Anamın adı Sycorax'tı, cadı derlerdi ona,
Mavi gözlü bir cadı, kahpe bir kancık;
Babam bir şeytandı, yani öyle derlerdi,
Yani ben iki kez şeytanım, hiç de üzgün değilim,
Çünkü ben Cadı Tohumu'yum!

Atmışlar anamı ıssız bir adaya, çünkü lanetle yüklüymüş,
Bırakmışlar geberip gitsin orada, hiç şakası yok,
Ama anam beni doğurmuş, sonra ölmüş ve bu ada benim yurdum olmuş,
Burası benim krallığımdı! Ben bu adanın kralıydım!
Her şeyin kralıydım:
Cadı Tohumu Kralı!

Derken Prospero geldi, küçük kancık yavrusuyla,
Zengin diye kendini bir halt zannediyordu;
Başlarda iyiydi,
Nerde yemek bulunur, hepsini gösterdim ona,
Bana ev hayvanı gibi davranırdı önceleri, sonra böyle oldum işte,
Kızına atlamak istemiştim, bunu yapacak başka kimse yoktu ki,
Bu iyilik olurdu aslına bakarsan, adanın nüfusu artardı,
Bir ada ulusu haline gelirdik, Cadı Tohumları milleti olurduk!

Böylece beni itip kakmaya, bana acı çektirmeye başladı,
Kendisi horlayarak uyurken, bütün işleri bana yaptırırdı,
Veya büyücülük işleriyle uğraşırdı, saçma sapan,
Ona lanet ederdim, o da bana daha fazla eziyet ederdi,
Ağrıdan, sancıdan inlerdim,
Ama ben Cadı Tohumu'ydum!

Şimdi bir fırsatını bulsam, onun büyücülük kitabını yırtıp parçalayacağım,
Sihirli değneğini kırıp atacağım, ne hoş olurdu ama!
Beynini dağıtacağım, bana çektirdiği tüm acıları ödeteceğim,
Kızını da Cadı Tohumu kraliçesi yapacağım,
İstediği kadar bağırıp çırpınsın,
Ne kadar çığlık atarsa, o kadar istiyor demektir,
Dizlerinin üstüne çöktüğünde, zevkten bayılacak,
Ne kadar inlerse inlesin, kendinden geçene kadar becereceğim,
Çünkü ben Cadı Tohumu'yum.

Unutmayın:
Ben Cadı Tohumu'yum.

Leggs bölümünü tamamlıyor. Nefes nefese kalmış.

"Vay, yıktın bizi!" diyor Anne-Marie alkışlayarak. Arkadaki takım arkadaşları ve Felix de alkışlıyorlar.

"Hepsini hatırladım be!" diyor Leggs, mütevazı bir gülümsemeyle.

"Hatırlamaktan öte, en iyi performansını verdin" diyor Anne-Marie. "Gösterini perdeye yansıtacağız, kendin de izleyebilirsin sonra. Bir sonraki çekim gününde finali yapalım artık. Arka takım oyuncuları için kostümler hazır olmalı, hepiniz aynı kertenkele başlıklarını giyerek çıkacaksınız." Sonra Felix'e dönerek taşı gediğine koyuyor: "Böylesine iyi bir Caliban sahnesi izlememişsindir şimdiye dek, eminim" diyor.

"Doğrudur" diye yanıtlıyor Felix, "izlememiştim." İçi daralıyor azıcık, Leggs onun yüzünü kara çıkarmamak için çok uğraşmış. Hayır, Felix'in değil, Anne-Marie'nin yüzünü kara çıkarmamak için uğraşmış ve tabii oyunun başarısı için. "Ah, cesur yeni dünya, ne güzel insanların var!" diyor Felix.

"Sizin için yeni" diye gülüyor Anne-Marie. "Zavallı Felix! Oyununu bozuyor muyuz yoksa?"

"Bu benim oyunum değil ki" diyor Felix. "Bizim oyunumuz, hepimizin." Bu dediğine inanıyor mu? Evet. Hayır. Tam değil. Evet inanıyor!

29. Hedefe yaklaşırken

Cumartesi, 2 Mart 2013

Felix, cumartesi günü öğleye doğru kötü bir baş ağrısıyla uyanıyor, akşamdan kalmaymış gibi sanki. Tuhaf, çünkü hiç içki içmedi. Beynim tükeniyor, enerjim eridi diye düşünüyor. Fazla düşünmek, fazla yönetmenlik yapmak, fazla seyretmek. Aşırı üretme çabası, aşırı açıklama gayreti, aşırı paylaşma. 14 saat uyudu, ama uyku zindelik kazanmasına yetmemiş.

Yıllar içinde iyice eskimiş olan pejmürde pijamasıyla, ön odaya doğru sendeleyerek yürüyor. Pencereden gün ışığı giriyor, dışarıdaki karların yarattığı beyazlıkta kendi suretini görüyor. İrkiliyor Felix, sanki bir vampir görmüş gibi. Neden pencerelere perde takmamış? Hiç düşünmemiş perde asmayı, çünkü kim bakacak ki onun evinden içeri?

Dışarıda oynarken, babam içeride iyi mi diye bakan Miranda'dan başka kimse olmadı şimdiye kadar. Peki, o şimdi nerede? Sabah saatleri Miranda'ya göre değildir, özellikle güneşin tepede olduğu öğle saatinde dışarı çıkmaz. Işığın parlaklığı onu soldurur; Miranda'nın parlaması için alacakaranlığa ihtiyacı vardır.

"Geri zekâlısın" diyor Felix kendi kendine. Bu damardan soktuğun ıstırapları daha ne kadar yaşatacaksın kendine? Hayaller ve illüzyonlarla yaşıyorsun. Çek fişini ve terk et hayatı, tamam mı? Yaldızlı etiketlerini, kâğıttan süslemelerini, tebeşirle yazdığın afişleri at bir kenara. Gerçek hayatın cascavlak, yalın ve pislik dolu gerçekleriyle yüzleş.

Ama gerçek hayat müthiş parlak ve renklidir, diyor beyninin öteki yarısı. Her türlü renk tonunu barındırır, gözümüzle göremediğimiz renkleri bile. Tabiat bir yangındır: her şey oluşur, her şey tomurcuk verir ve her şey solar. Bizler yavaş hareket eden bulutlarız...

Silkeleniyor Felix, başını kaşıyor. Kan hücum etsin kafasına, biraz kan gelsin ve kafatasının içindeki ceviz beynini biraz canlandırsın! Kahveye ihtiyacı var. Isıtıcıda su kaynatıyor, çekilmiş kahve tozunu içine boşaltıyor, sonra filtreden geçiriyor ve alkole susamış bir içkici gibi hepsini bir seferde içiyor. Nöronları çalışmaya başlamış, zihni yerine gelmiş artık.

Jean pantolonunu ve kazağını giyiyor. Mutfak rafındaki paketlerin dibinde kalmış, bayatlamış mısır gevreğinden bulamaç gibi bir kahvaltı hazırlıyor kendine. Artık markete alışverişe gidip dolabını yiyecekle doldurmasının zamanı gelmiş. Münzevi hayatı yaşayan ve yemek yemeyi unuttukları için açlıktan ölüp aylar sonra keşfedilen yaşlılar gibi davranamaz ki...

Tamam. Artık kendine geldi. Şimdi hazır.

* * *

Bilgisayarını açıyor; Tony ve Sal'in haberlerini araştırıyor. İşte ikisi de oradalar. Verdikleri demeçleri okuyor, sesli röportajlarını dinliyor, 300 mil öteden geliyor sesleri. Birini daha takmışlar peşlerine şimdi: Sebert Stanley, Savaş Gazileri Bakanı. Omurgasız bir "evet efendimci" ama seçmenleri ona güveniyor, çünkü amcasını tanıyorlar ve daima bir Stanley seçmeye alışmışlar.

Göz açıp kapayıncaya kadar burada olacaklar, diye zevkle düşünüyor Felix. Acaba kendisini tanıyacaklar mı? Hemen değil, çünkü bir süre ortaya çıkmayacak Felix; cinler ve periler işlerini bitirinceye kadar. Hayatlarının ipliğe bağlı oldu-

ğunu anladıkları anda nasıl tepki verecekler? Acıyla kıvranmaya başlayacaklar mı? Evet, büyük ıstırap çekecekler. Acıdan iki büklüm olacaklar. Hiç şüphe yok!

Takvime bakıyor: Gelecek hafta başında kendisinin oynayacağı sahneleri videoya çekmeleri gerekiyor. Her sahne için bir, en fazla iki deneme yapmak için zaman var sadece. Dolayısıyla ilk çekimde elinden geldiğince iyi bir performans çıkartması lazım. Repliklerine güveni tam, rolünü adeta iliklerine kadar sindirmiş bunca zamandır. Ama kendine bu kadar güvenmesi doğru mu acaba? Ya sahne üstündeki duruşları, el-kol hareketleri, yüzündeki ifadeler? Gücü, enerjisi? Dakikliği? Prova yapması şart. *Dilinin ucunda, dişinin üstünde. Dal tartar, kartal kalkar.*

Yatak odasındaki büyük dolabı açıyor. Sihirli kostümü orada duruyor, üstüne işlenmiş parlak göz boncukları ışığı yansıtıyor. Giysiyi çıkartıyor, üstüne yapışmış küçük örümcek ağlarını ve tozları silkeliyor. 12 yıl sonra ilk kez giyiyor onu. Yaşlı, pörsük bir deri gibi oturuyor üstüne; sanki kostüm pelerini giyen o değil de, pelerin onu giyiyor gibi. Küçük aynada kendine bakıyor, sağına soluna çekidüzen veriyor. Omuzlarını geriye at, diyaframını kaldır, göbeğini aşağı çek, akciğerlerini genişlet. *Mi-mi-mi, mo-mo-mo, mu-mu-mu. Dirayetlisin. Saçmasın. Karmakarışıksın.*

Kötü niyetli, kindar bir hayaletsin. Sus, söyleme.

Sonra sihirli değneğini çıkartıyor dolaptan. Gümüş topuzu tilki başlı olan büyülü sopasını alıyor eline, yukarıya kaldırıyor, bileği elektrikleniyor.

"Yaklaş, Ariel'im" diyor Felix. "Gel bana."

Sesi hilekâr bir tınlamayla çıkıyor. Samimi bir tonlamayı, doğru frekansı nasıl yakalayacak? Bu imkânsız derecedeki zor rolü üstlenmeye nasıl cesaret etti? Prospero karakterinde öylesine çok çelişki var ki! Doğuştan aristokrat mı, sonradan olma alçakgönüllü bir münzevi mi? Yaşlı, bilge bir büyü-

cü mü, yoksa intikam hisleriyle dolu bir bunak mı? Huysuz ve mantıksız mı, iyi kalpli ve şefkatli mi? Sadist mi, yoksa bağışlayıcı mı? Çok şüpheci mi, yoksa fazlasıyla saf mı? Bütün bu incelikli duyguları ve niyetleri nasıl yansıtacak seyircilerine Felix? Olacak gibi değil.

Tiyatrocular yüzyıllardır bu oyunu sahnelerken hep kandırdılar izleyicileri. Konuşmaları kesip kısalttılar, replikleri değiştirdiler, Prospero'nun sözlerini kendi hesaplarına göre belirli bir çerçevenin içine soktular. Onu şu veya bu karakter haline getirdiler. Kendi kafalarına göre uydurdular.

Vazgeçme, diyor Felix içinden. Risk altında, kaybedecek çok şey var şimdi önünde.

Repliklerini yeniden prova edecek. Sözleri bir emir gibi mi çıkmalı ağzından, yoksa bir davet veya rica gibi mi? Bunları söylerken Ariel ne kadar uzağında olmalı? Konuşur gibi mi, yoksa bağırır gibi mi söylemeli? Tıslar gibi mi, yoksa haykırarak mı? Felix kendini bu sahnede o kadar çok hayal etmişti ki, artık nasıl oynayacağını bilemiyor. Hayalinde yücelttiği Prospero kavramına kendini uyduramıyor artık.

"Yaklaş, Ariel'im" diyor, öne doğru eğilerek, sesine kulak kabartarak. "Gel!" diyor.

Kulağının dibinde Miranda'nın sesini işitiyor. Sadece bir fısıltı, ama Felix duyuyor onu:

> Selam sana yüce efendim! Saygıdeğer efendim selam sana!
> Dile benden ne dilersen; uç de uçayım,
> Yüz de yüzeyim, ateşe atlayayım dilersen,
> Kıvrımlı, bukleli bulutlara bineyim;
> Tüm hünerleriyle, vereceğin göreve hazırdır Ariel.[24]

Felix bastonunu atıyor birden, sanki elini yakmış gibi. Oldu mu bu gerçekten? Evet oldu! Her şeyi duydu!

24. William Shakespeare, a.g.e., s.13.

Miranda kararını vermiş, Ariel'in dublörlüğünü yapacak; herhalde Felix'in buna da itirazı olmaz!

Ne zeki bir kız bu, diyor Felix içinden, bir insan bu kadar mı mükemmel olur? Provalara fark ettirmeden katılabileceği tek rolü seçti. Sadece kendisi, yani Felix görebilir onu, ara sıra. Sadece o duyabilir kızını. Başka hiç kimseye görünmez o.

"Benim cesur perim! diye bağırıyor Felix. Onu kucaklamak istiyor, ama bu imkânsız. Prospero ve Ariel asla birbirlerine dokunamazlar; bir hayalete nasıl dokunabilirsiniz ki? Felix de kızına dokunamıyor, hatta göremiyor bile. Sesiyle yetinmek zorunda...

IV. Zor büyü

30. Sanatımdan bir örnek[25]

Pazartesi, 4 Mart 2013

Pazartesi sabahı Felix erkenden uyanıyor. Gördüğü sıkıntılı rüya hâlâ aklında. Neydi, nasıldı? Bir müzik vardı ve biri ağaçların arasından uzaklaşıyordu. Felix onu çağırmak istiyordu, bekleyin demek istiyordu ama sesi çıkmıyordu ve kıpırdayamıyordu.

RÜYALAR diye yazmalıydı sınıftaki beyaz tahtaya. Kesinlikle önemli bir anafikir bu. *Düşte gibiyim, Duygularım kıskıvrak bağlandı sanki.* Oyundaki kaç kişi aniden uykuya dalar veya rüya görmekten bahseder? "*Biz, düşlerin mayasından yaratılmışız.*" Ama rüyalar neyle yapılır ki? "*Ve uykuyla çevrelenmiştir kısacık hayatımız.*" Çevrelenmiş. "*Ve hatta yerkürenin tamamı da*" dizesiyle ne kadar uyumlu. Shakespeare ne yaptığını her zaman bilir miydi, yoksa bazen uyurgezer gibi mi dolaşırdı? Trans halinde mi yazardı? Kendisi de bir büyünün etkisi altına girmiş gibi mi yazardı? Ariel bir "İlham Perisi" miydi aslında? Felix bambaşka bir *Fırtına* canlandırıyor gözünde...

Kes sesini diyor sonra, kendi kendine. Yeni icatlar çıkarma şimdi. Adamların zaten işleri başlarından aşkın, bu haliyle bile.

* * *

25. William Shakespeare, a.g.e., s. 77.

İlk kahvesini içerken pencereden dışarı bakıyor. Hava bulutlu ve dondurucu soğuk; cam, nefesiyle buğulanıyor. Kar fırtınası yaklaşıyor. Gece sulu kar yağmış, yakında bir elektrik kesintisi olabilir. Ve yolda cam gibi buzlanma. Çok tehlikeli, çünkü buzlanma göze görünmez. Ama tuz dökme kamyonu çalışmaya başlamış olmalı, arabayı yavaş kullanırsam sorun olmaz diye ümit ediyor Felix.

Bugün Ariel'le Birinci Sahne'yi çekecekler, kostümlü olarak. Hayvan süsleriyle bezeli pelerinini ve tilki başlı sihirbaz bastonunu bir çöp torbasına koyuyor. Paltosunu, yün müflonlu botlarını ve kalın eldivenlerini giyiyor. Anne-Marie'nin Makeshiweg'deki bir dükkândan iki dolara aldığı ve başı üşümesin diye Felix'e hediye ettiği, kırmızı-beyaz yapay yünden, tepesi ponponlu bereyi de kafasına geçiriyor. *Kellenin içindeki ıvır zıvırlara ihtiyacımız var*, sulu duygusallıktan hoşlanmayan huysuz Anne-Marie'nin konuşma tarzı böyle.

"WonderBoy'la barıştınız mı?" diye sormuştu Felix, nötr bir tonla. "Yoksa hâlâ rahatsız ediyor mu seni?"

"Mektup arkadaşı olmak istiyormuş benimle. Birbirimize mektup yazmalıymışız, oyun bittiği zaman."

"Bu berbat bir fikir!" demişti Felix, hararetle. "Adresini öğrenecek ve hapisten çıktığı zaman... Hayır demişsindir umarım."

"Şu iş bitsin de..."

"Ama onu teşvik ediyorsun. Bu adil mi?"

"Henüz büyük aşk sahnesini çekmedik bile" demişti Anne-Marie. "Sen yönetmensin. Bir *Ooo* sahnesi mi istersin, yoksa *Pöh* sahnesi mi? Çünkü kesin bir hayır dersem, *Pöh* olacak."

"Acımasızsın" demişti Felix. "Bu etik değil."

"Vaaz verme bana. Ben senden öğrendim. Oyunun iyiliği için her şey mubahtır, değil mi? 12 yıl önce böyle söylerdin, yanlış hatırlamıyorsam."

O, o zamandı, diye düşünmüştü Felix. Bugün olsa böyle söyler miydim? "Konuşacağım WonderBoy'la. Onu yola getirmem lazım."

"Benim gerçek babam değilsin" demişti Anne-Marie. "Ben başımın çaresine bakarım. Sorun olmayacak. Güven bana."

Çekim için hazırlanırken topuzunu açmış ve saçlarını havalı bir şekilde dağıtmıştı Anne-Marie, aralarına birkaç kâğıt çiçek iliştirerek. Elbisesini kendi dikmişti: Eteklerini yırtık pırtık yapmış, beline de örgü bir kuşak sarmıştı. Elbisenin bir kolunu omuzdan aşağı düşürmüştü. Çıplak ayaklıydı tabii. Biraz bronzlaştırıcı boya, biraz pudra sürünmüştü, ama fazla değil. Baştan aşağı ışıldıyordu.

Felix bundan iyisini umamazdı: Anne-Marie kocaman gözleriyle tam bir masumiyet simgesiydi, büyüleyiciydi. WonderBoy da kusursuzdu; gayet saygılı, ama aynı zamanda yalvarır gibi, tutkuyla yanıp tutuşuyordu sanki. "Ey harikulade varlık" diyerek Miranda'ya dokunacakmış gibi uzanıp birden eli havada kaldığında, en katı yürekleri bile eritecek kadar inandırıcıydı.

Umarım adamı mahvetmez kız, diye içinden geçirmişti Felix. Ama o bir üçkâğıtçı, unutma. Rol yapan bir sahtekâr o. Gerçeğin iki kez tersine döndürülmüş hali...

* * *

Aynada son bir kez bakıyor kendine Felix. Son haftalarda epey kilo kaybetti, sıskası çıkmış. Gözlerinde kafese hapsedilmiş bir atmacanın keskin bakışları var. Ama bu bakış oyunda işe yarayabilir; kararlı, sert bakışlar ve öfke dolu parıltı. Avına odaklanmış, ama aynı zamanda tahrik olmuş, zihni dağılmış. Kafasını yana çeviriyor, profilden bakıyor yüzüne. Biraz dehşet unsuru, bir miktar Drakula efekti eklesem mi acaba? Yok, iyi olmaz.

Atkısını boynuna doluyor ve ağzından beyaz dumanlar çıkartarak arabasına doğru yürüyor. Mucizevi bir şekilde otomobili hemen çalışıyor. Bu iyiye alamet. İyi alametleri seviyor bu sıralar Felix.

* * *

Miranda kararından vazgeçmiş değil, oyunda yer almakta ısrarlı. Babasıyla beraber arabaya yürüyor; Felix hissediyor onu, sol omzunun arkasından geliyor. Ama hemen girmiyor arabaya Miranda. Korkuyor mu? Son defa arabaya bindirildiği zamanı mı hatırlıyor; üç yaşındayken, ateşler içinde yanarken, battaniyeye sarılmış vaziyette hastaneye götürüldüğü yolculuğu mu hatırlıyor? Umarım hatırlamıyordur, diye içini çekiyor Felix.

Çok geç, çok geç kalındı. Neden daha önce fark etmedi kızarmış yanaklarını, hızlı hızlı soluk alıp vermelerini, sürekli uykulu halini? Çünkü yanında değildi! Veya orada, yanındaydı ama birtakım, sadece kendi bildiği oyun planları yapmakla meşguldü. *Cymbeline*[26] projesine mi (Shakespeare'in az bilinen bir oyunu) kafa yoruyordu, dalıp gitmiş halde? Kızından, biricik sevgilisinden daha önemli bulduğu, o muydu? Her şey kendi suçuydu, en acıklı, en korkunç suçu.

* * *

Otomobilin ne olduğunu anlatıyor Miranda'ya, yavaş yavaş, dikkatle. Bu bir sihirli uçan alettir, diyor; gemiye benzer ama tekerler üzerinde gider. Tekerlekleri gösteriyor. Alttan duman çıkıyor ama bu onun yandığını göstermez, diyor, motordan geliyor bu duman. Otomobili yürüten motordur. Ku-

26. Shakespeare'in az bilinen bir oyunu. (ç.n.)

mandada ben varım, dolayısıyla korkacak bir şey yok. Arka koltukta oturabilirsin, hemen arkamda. Eğer oyunda yer almak istiyorsan, bu arabayla gitmek zorundayız oraya. Adeta havada uçar gibi gideceğiz.

Allahtan ki Felix'in kendi kendine konuştuğunu duyabilecek veya olmayan bir insana arka kapıyı açtığını görebilecek kimse yok etrafta.

Yola koyulduktan sonra, Miranda keyiflenmeye başlıyor. Ağaçları, çiftlik evlerini, ambarları peş peşe geçip gidiyorlar; Miranda her şeyi merak ediyor. Bu evlerde insanlar mı yaşıyor? Evet, insanlar. Ne kadar çok insan varmış ve ne kadar çok ağaç! "Hoşuna gitti mi minik kuşum?" diyor Felix kızına. "Evet, çok" diyor Miranda, "Ama oyun nerede?"

"Yaklaşıyoruz" diyor Felix.

Bir benzinciyi geçiyorlar, sonra Fletcher Cezaevi'nin yakınındaki alışveriş merkezini; her şey o kadar renkli ki! Vitrinler bayram süsleriyle dolu hâlâ. Bir sürü uçan alet, yani otomobiller gelip geçiyor. Derken tepeyi tırmanmaya başlıyorlar, sonra ana kapıdan geçiyorlar. Yüksek duvarların, bazı insanları içeride, diğer insanları da dışarıda tutmak için olduğunu açıklıyor Felix. Kapıda güvenlik görevlileri var, diyor. Neden diye sormuyor Miranda, ama güvenlikçiler onun içeri girmesini engelleyecek mi diye merak ediyor. "Seni görmez onlar" diyor Felix. "Sen görünmezsin" diye ekliyor. Miranda bunun harika bir espri olduğunu düşünüp kahkahalarla gülüyor.

Güvenlik noktasında, Miranda babasıyla birlikte X-ray cihazından geçiyor. En küçük bir "bip" bile duyulmuyor. Felix, *Şakacı Perim benim* diyor Miranda'ya, içinden gülerek. Miranda da gülüyor sessizce. Onun keyifli olması Felix'i öyle mutlu ediyor ki!

"Nasıl gidiyor Bay Duke?" diye soruyor Dylan.

"Pürüzleri halletmeye çalışıyoruz" diye yanıtlıyor Felix. "Aa... Bu arada, yarın da geleceğim, prova günü değil ama öy-

le gerekiyor. Bazı malzemeler getireceğim. Bir dolaba kilitlersin onları, değil mi? İleride ihtiyacımız olduğunda alacağım."

"Elbette Bay Duke" diyor Madison. Felix cezaevine getirdiği her bir maddenin ne olduğunu ve ne amaçla kullanılacağını uzun uzun anlatmak zorunda. Gizli amaçlarla kullanacağı şeyleri kendine saklıyor elbette. Mesela, tüm o siyah kostümleri, yünlü kazakları, pantolonları, kar maskelerini, eldivenleri sorgulamışlardı. Kukla efektleri yaratmak için, diye açıklamıştı Felix. Japon teknikleridir bunlar. Siyah ışık efekti. Nasıl yapıldığını göstermişti güvenlikçilere. "Bunraku numarası" diye.

"Vay be!" diyor Madison, hayretler içinde, Felix'in bildiği acayip tiyatro numaralarına hayran.

"Torbada ne var?" diye soruyor Dylan. "Bir numara var mı bunun içinde?"

"Oyun kostümüm sadece" diyor Felix. "Büyülü pelerinim ve sihirbaz bastonum."

"*Harry Potter*'daki gibi mi?" diyor Dylan. "Ne hoş be."

Güvenlikçilerin bastonu yasaklayacaklarını zannetmişti Felix. Ama yasaklamıyorlar. Felix'in şansı bugün süper gidiyor.

* * *

Herkes salonda toplanmış, Felix'in talimatlarını bekliyor. Anne-Marie, kocaman, mor renkli örgü çantasının içinde, yeni yünlü giysileriyle Disney prenseslerini getirmiş, "Bunlar işine yarar mı?" diye soruyor Felix'e.

"Sizin kararınız ne?" diye soruyor Felix, toplanmış oyuncularına. Iris'i kaldırıp gösteriyor. Iris, gökkuşağı renklerinde, aralarına boncuklar serpiştirilmiş uzun yün örgülerden oluşan bir giysi içinde. Yüzü turuncuya boyanmış ve kafasında pamuk yumaklarından oluşmuş bir bulut başlığı var.

"Vay be! Gökkuşağı çocukları" diyor Leggs. Herkes gülüşüyor.

"Hoşlandınız diye kabul ediyorum bunu" diyor Felix. Sırada Ceres var, asma yapraklarından oluşan bir elbise giymiş ve başına, Felix'in elma ve şeftali olduğunu tahmin ettiği, yamuk yumuk, yünden örülmüş bir bere takmış. Yüzü yeşile boyanmış ve alnında bir arı çıkartması var.

"Böyle giyinmiş bir striptizci görmüştüm bir zamanlar" diyor Leggs. Kahkahalar artıyor, "Çıkart şunu üstünden!" diye mırıldanıyor adamlar.

"Bu da Juno, Evlilik Tanrıçası" diye sunuyor bir sonraki karakteri. Juno, yünden örülmüş bir hastabakıcı üniforması giymiş ve elinde küçük bir kan şişesi var. Yüzüne bir çatık kaş ve ağzına küçük vampir dişleri çizilmiş. Boynuna kurukafalardan oluşmuş bir kolye takmış.

Oyuncular Juno'dan pek hoşlanmıyorlar. "Kara veba gibi, karıma benziyor" diyor Shiv. Arkadaşları kafa sallıyorlar.

"Orospu çocuğu gibi, çok çirkin" diyor Leggs.

"Yeniden yapılsın" diyor SnakeEye.

"Lafını ağzına sok, bok kafalı" diyor Anne-Marie. "Ya da tanrıçalarını kendin yarat ve bir daha da benden pasta ve kurabiye isteme!"

Gülüşmeler... "Küfretti, puanı düşecek" diyor Leggs.

"Benim puan toplamak gibi bir derdim yok, salak" diyor Anne-Marie. "Sen o puanlarını toplayıp sok bir yerine." Herkes yine gülüşüyor.

"Ne tür kara vebalı bu kurabiyeler?" diyor PPod. Onları *emmeye* izin var mı?

"Yeter, kendinize gelin!" diye bağırıyor Felix. "Kukla oynatıcıları, prova odanıza gidin ve çalışmaya başlayın! Caliban ve diğer Cadı Tohumları, size söylüyorum; bugün sizin sahnenizi tekrar çekeceğiz, bakalım daha iyi açılar yakalayabilir miyiz? Birinci Perde, İkinci Sahne'yi alacağız şimdi. Be-

nim, Prospero'nun yani, Ariel ile olan sahnesini. Başlıyoruz çekime."

8Handz, Ariel kostümünü giymiş, yüzü masmaviye boyanmış vaziyette. Yağmurluğunu çekiştiriyor, balık pullarıyla bezeli yüzücü bonesini başına iyice oturtuyor, kayak gözlüğünü aşağı çekiyor ve mavi plastik kayakçı eldivenlerini giyiyor. Oyunu başından prova ediyorlar, "Her şey yolunda efendim" repliğinden başlayarak. 8Handz konuşmalarını mükemmel söylüyor, ama biraz tedirgin.

"Bir daha yapabilir miyiz?" diyor. "Kulağımın arkasında tuhaf bir ses işittim sanki. Benimle birlikte konuşuyor gibiydi. Yani, araya girdi. Belki mikrofonda bir arıza olmuştur."

Felix'in yüreği hopluyor; bunu yapan Miranda, sufle veriyor. "Erkek sesi miydi, kadın sesi mi?" diye soruyor.

"Sadece bir sesti. Herhalde benim kendi sesimdi" diyor 8Handz. "Mikrofonları kontrol etmem gerek."

"Olabilir. Aktörler kendi seslerini duyarlar zaten, fazla coştukları zaman" diyor Felix. "Rahatlayın, derin derin nefes alın. Biraz dinlenelim, sonra çekime devam ederiz."

Miranda'ya dönüp, *Sotto voce* diyor, *alçak sesle. O kadar bağırma ve sadece sözlerini unuttukları zaman hatırlat.*

"Ne?" diye soruyor 8Handz, "Geri almamı mı istediniz?"

"Yok, pardon" diyor Felix. "Kendi kendime konuşuyordum."

31. Cömert Kader, artık koruyucum olan aziz leydim[27]

Perşembe, 7 Mart 2013

Zaman acımasızca geçiyor. Gezegenler gittikçe birbirlerine yaklaşıyor.

Kâğıttan palmiye ağaçları ve kaktüsler yapılmış, çocukların kullandığı türden güvenli makaslarla kesilerek. Plastik kayık ve yelkenli tekne eğilip bükülerek bozulmuş, suya batırılmış ve deniz vazifesi gören duş perdesinin üstünde yüzdürülmüş. Şarkılar söylenmiş, beğenilmemiş, yeniden yazılmış, yeniden söylenmiş. Birbirlerinin çirkin sesleri için karşılıklı hakaretler edilmiş.

Koro halinde ritim tutulmuş, ayaklar vurulmuş. Uzun zamandır kullanılmayan kaslar fazla zorlandığı için dansçılar arasında ufak tefek sakatlanmalar olmuş, güvensizlik sorunu tatlıya bağlanmış, hasetler yaşanmış, incinen duygular iyileştirilmiş. Böylesine ümitsiz bir işe girişecek kadar delirmiş olduğu için Felix kendine kızmış, sonra doğru bir iş yaptığına karar verip kendini tebrik etmiş. Duyguları bir dibe vurmuş, bir havalara uçmuş, sonra tekrar dibe vurmuş.

Hayat devam etmiş.

* * *

Oyunun hemen hemen tamamı filme çekilmiş durumda. Birkaç sahne daha çekilecek, sonra montajı yapılacak, görsel

27. William Shakespeare, a.g.e., s. 12.

efektler eklenecek, birkaç tekrar alınacak, ses kalitesinin iyi olmadığı dublajlar yeniden kaydedilecek. Üç tanrıça videoda harika görünüyor, siyahlar giyinmiş kukla oynatıcıları da etkileyici bir boyut katıyor oyuna. Tanrıçaların birer hayalet olduğu, başkasının rolünü canlandırdıkları kolaylıkla anlaşılıyor. PPod onlar için müzikal bir kompozisyon besteledi; ürpertici ıslık sesleri, çınlamalar ve flütle çalınan bir melodi. Tanrıçaların şaşkınlık içinde kaçıştıkları sahne için 8Handz bir çoğaltma efekti kullandı; görüntü ikiye katlanıyor, sonra bir daha katlanıyor ve iyice yavaşlatılıyor, böylece tanrıçalar parçalanıp havada dağılıyormuş gibi bir izlenim oluşuyor. Felix "tümüyle başarılı bir efekt" diyerek tebrik ediyor 8Handz'i.

Sıfır saatine bir haftadan az kaldı. Bu olağan bir gösteri olsaydı, Felix artık rahatlamaya başlamış olurdu. Son rötuşları yapmak için yeterli zamanları olurdu ama şimdi, daha yapacak çok şey var.

* * *

Felix yine trenle Toronto'ya gitti. Ayyaş kâhya Stephano'nun ve saray soytarısı Trinculo'nun kostümlerini almak için. Birine eski püskü bir smokin, diğerine uzun paçalı kırmızı don, melon şapka ve her ikisi için beyaz yüz boyası. Trinculo'nun kırmızı donunu, erkek iç çamaşırı satan Winners mağazasında, Stephano'nun smokinini Oxfam'da buldu. Cadı Tohumları için Godzilla başlıkları da aldı.

Bu alışverişler bitince, Union Tren İstasyonu'nun tenha bir köşesinde, muhtemelen Koreli olan, nazik tavırlı, kırk yaşlarında, gözlüklü bir adamla buluştu. Riskli bir işti yaptığı –ya bu adamı takip ediyorlarsa– ama yolcu kalabalığının arasında göze batmazlardı. Bağlantıyı 8Handz vermişti: "Birbirinize kardeş gibi güvenebilirsiniz" diye bir mesaj kay-

dedip Felix'in kaçak olarak hapishaneden çıkardığı hafıza çipinin içine koymuştu, adama versin diye.

Felix parayı ödedi ve karşılığında bir kutu jelatin-kaplı hap, bir paket toz, bir adet şırınga ile çok net ve dikkatli talimatlar aldı.

"Doz aşımı yapmayın" dedi adam. "Kimseyi öldürmek veya ömür boyu sakatlamak istemezsiniz herhalde. Bu jelatinli haplara 'Uyku Perisi' deriz. Kırıp bir bardağa boşaltın, zencefilli gazozda hemen erir. Sadece yarısını içseler bile hemen etkisini gösterir, ama etkisi uzun sürmez. 10 dakika kadar süre size yeter mi?"

"Bakalım, anlayacağız" dedi Felix.

"Diğeri büyülü cin tozudur. Bir çeyrek tatlı kaşığı kadar miktarı bir kaşık suda eritin. Üzüm tanelerinin içine enjekte edin ama fazla koymayın."

"Dikkat edeceğim. Etkisi tam olarak nasıldır?" diye sordu Felix.

"Göreceksiniz" dedi adam. "Ama iyi bir uçuş olacağını garanti edebilirim."

"Zararlı değildir inşallah" dedi Felix, "yani kalıcı olarak..." Gergindi. Ya bu maddelerle yakalanırsa? Neydi bunlar? Çok mu pervasızca davranıyordu? Evet, ama bütün operasyon pervasızdı zaten.

"Eğer bir şey olursa, hiç karşılaşmadık" dedi adam, yumuşak ama inandırıcı bir tonla.

* * *

Bugün Felix evden çalışıyor. Kahvaltı niyetine, haşlanmış yumurtasını yiyor ve bilgisayarını açıyor. Tony ve Sal'in görkemli havadislerini takip ediyor: bir ziyafetten diğerine giderken, politik kampanya yemeklerinde tıkınırken, lütuf sözleri verirken, rüşvetleri cebe indirirken, muhalifleri ve

kışkırtıcıları, daha sonra cezalandırmak üzere mimlerken. Felix'in duvarında bir harita var. Adamların dolaştıkları yerleri kırmızı uçlu raptiyelerle işaretliyor haritanın üzerinde. Düşmanlarının gitgide yaklaştıklarını gördükçe keyifleniyor, sanki kendi yarattığı bir girdabın içine çekiliyorlarmış gibi.

Ama bugün Google'a girmeden önce e-postalarına bakıyor. Hâlâ iki ayrı e-posta adresi var; vergiler ve başka benzer işlemler için kullandığı Felix Phillips adresi; diğeri, yani F. Duke, acil durumlar için Fletcher Cezaevi idaresine verdiği adres. Gerçi şimdiye kadar onu kullanmasını gerektiren bir durum olmadı. Estelle ile yazışmalarında da F. Duke adresini kullanıyor, her ne kadar Estelle onun gerçek adını biliyor olsa da.

Estelle ona düzenli olarak yazıyor. *Sen gerçek bir yıldızsın*, diyor Felix ona, "b*enim Uğurlu Leydim*. Böyle iltifatlardan pek hoşlanıyor Estelle. Hem Felix'in, hem cezaevi eğitim programının kendisine gerçekten ihtiyacı olduğu düşüncesi onu mutlu ediyor. Tiyatro çalışmalarının görünmez, ama aynı zamanda vazgeçilmez bir parçası olmak ona büyük haz veriyor.

Yeni bir mesaj göndermiş bugün: *En kısa zamanda seni görmem lazım. Yeni bir gelişme var. Öğle yemeğinde buluşalım mı?*

Zevkle, diye cevaplıyor Felix.

* * *

Her zamanki yerde buluşuyorlar: Wilmot'taki Zenith Restoran'da. Estelle her zamankinden de şık bugün. Ama onun için süslendiğini de nereden çıkartıyor Felix? Belki her gün böyle bakımlı ve süslü. Saçlarına yeni renk attırmış, tırnaklarını da yeni boyatmış. Kulaklarında diskoteklerdeki ışıltılı toplara benzeyen küpeler var, cart pembe ve elmas

renkli. Elbisesi de pembe. Boynuna, üstünde yarış atları ve iskambil kâğıtları olan bir Hermés eşarbı sarmış, altın çelenk tasarımlı bir broşla iliştirmiş. Bolca rimel sürmüş kirpiklerine. Felix sandalyesini tutuyor, Estelle masaya otururken.

"Ee... Ne içersin, martini?" diye soruyor Felix. Son zamanlarda yemek randevularına martiniyle başlar oldular. Estelle bunun ima ettiği çekicilikten hoşlanıyor.

"Ah, kışkırtma beni" diyor, çapkınca. "Yaramaz adam!"

"Seni kışkırtmaya bayılıyorum" diye bir risk alıyor Felix. "Sen de kışkırtılmaktan hoşlanırsın. Ee? Ne haberler?"

Bir sır verirmiş gibi öne doğru eğiliyor Estelle. Çiçek ve meyve karışımı kokan bir parfüm sürmüş. Sağ eliyle Felix'in bileğini tutuyor. "Üzülmeni istemiyorum" diyor.

"Aa? Kötü haber mi?"

"İçerideki kaynaklarımdan, Kültürel Miras Bakanı Price'ın ve Adalet Bakanı O'Nally'nin Fletcher'daki eğitim programını sonlandırmaya karar verdiklerini öğrendim" diyor Estelle. "Kafa kafaya verip karar almışlar. Bunun bir bütçe israfı olduğunu, vergi mükelleflerine yük getirdiğini, liberal elitlere çıkar sağladığını ve suçlulara adeta ödül verildiğini söyleyeceklermiş demeçlerinde."

"Anlıyorum" diyor Felix. "Oldukça sert iddialar. Ama Fletcher'a yine de gelecekler, değil mi? Bu yılki tiyatro gösterimizi seyretmeye? Daha önce teyit ettikleri gibi?"

"Kesinlikle gelecekler" diyor Estelle. "Ve sonra diyecekler ki, gidip programı yerinde gördük, her türlü şansı verdik bunlara, ama gördük ki bunca masrafa değer bir şey yok. Adamların Fletcher Cezaevi'ni ziyaret etmeleri, adalet sistemi üzerindeki düşüncelerini de destekliyor olacak. Cezaevi görevlilerini ne kadar yakından takip ettiklerini göstermiş olacaklar. Toplu resim çektirmek de istiyorlar tabii" diye ekliyor Estelle.

"Harika" diyor Felix, "yeter ki gelsinler."

"Hayal kırıklığına uğramadın mı? Eğitim programın iptal edileceği için..."

Aksine! Felix memnun oluyor bu haberden. Askeri birliklerini etrafında toplamasına yarayacak cephane tam da bu işte! Cinlerine ve perilerine, tiyatro çalışmalarının sona erdirileceğini söylesin de, bak neler oluyor o zaman! Müthiş kışkırtıcı olur, tümü birden ayaklanırlar.

"Ben öfkeden kusmak üzereyim!" diyor Estelle. "Bütün bu çalışmalarımızın boşa gitmesi..."

"Sanırım işi kurtarmanın bir yolunu bulabiliriz" diyor Felix, temkinli bir tavırla. "Ama sana ihtiyacım olacak."

"Ne istersen yapmaya hazırım" diyor Estelle, "eğer elimden gelebilecek bir şey varsa, yaparım."

"Bu heyette tam olarak kimler olacak, bu ikisinin dışında, biliyor musun?"

"Bunu sormanı bekliyordum" diyor Estelle. Çantasını açıyor, zarif lame renkli kaliteli bir çanta. "Burada isimleri yazılı" diyor, "bilmemem lazımdı, içerideki bir arkadaştan aldım isimlerini. Aramızda kalsın." Kurnazca göz kırpıyor, ağır rimelli kirpikleriyle olabildiğince...

Felix kimlerden yardım aldığını sormaya yeltenmiyor. Estelle ona yardım ettiği sürece, gerisi ilgilendirmiyor onu. Merakla isim listesini gözden geçiriyor: Sal O'Nally, tamam; Tony Price, tamam. Ve bir de kim dersiniz, Makeshiweg Festivali'nin Yönetim Kurulu Başkanı moruk Lonnie Gordon, o da tamam. Bu arada, Lonnie bir danışmanlık şirketinin başkanı olmuş ve yerel partiye maddi kaynak sağlama işleriyle uğraşıyor. "Sebert Stanley bu listede yok" diyor Felix. "Eh, niye uğraşsın ki?"

"Dedikodulara göre –aslında dedikodudan daha öte– parti liderliğine oynuyormuş Stanley. Hazirandaki kongrede adaylığını ilan edecekmiş. Güvenilir bir aile geçmişi ve çok parası var."

"Sal de adaylığını koymuş" diyor Felix. "Her zaman hırslı bir adam olmuştur. Onu okul yıllarından tanırım. Daha o zamanlardan pislik bir adam olduğunu göstermişti. Dolayısıyla, ikisinin arasında sıkı bir rekabet olmalı."

"Konuşulanlara göre, aynen öyle" diyor Estelle. Gerçi, içeriden bir arkadaşımın söylediğine göre, Sebert Stanley hakkında 'topal ördek' diyorlarmış. Onda parti başkanı olacak taşak yokmuş, anlarsın." Müstehcen esprisine kendi gülüyor. "Öte yandan, Sal birçok düşman edinmiş. İnsanları kullanıp sonra paçavra gibi atmasıyla ünlüymüş."

"Bunu fark etmiştim" diyor Felix.

"Ama harcadığı insanlar arasında parti içinden birçok arkadaşı var. Onlar diş biliyor Sal'e. Yani ikisinde de sakatlık var. Başa baş gidiyorlar diyebilirim."

"Peki Tony? Sahtekâr Tony, o kimi destekliyor?" Tony'nin bir fırsat kollayacağını biliyor. Ağırlığını suda yüzecek olandan yana kullanıp diğerini batırır o. Sonra da kazanandan parsayı toplar.

"İkisinin de tabanlarını yalamakla meşgulmüş, bilgi aldığım kaynaklara göre."

"Onun dili çok ıslaktır."

İsim listesini okumaya devam ediyor Felix. "Frederick O'Nally kim? diye soruyor, "Bakanın bir akrabası mı?"

"Sal'in oğlu" diyor Estelle. "Babasını hayal kırıklığına uğratan bir evlat. Ulusal Tiyatro Okulu'nda lisansüstü çalışma yapmış, halen Makeshiweg'de staj görüyor. Sal, Lonnie'ye torpil yaptırdı, festivale alsınlar diye. Genç adam tiyatro kariyeri yapmak istiyormuş. Kültürel Miras Bakanlığı'nda çalışan arkadaşlarıma göre bu çok komik bir durum, babasının sanata ne kadar antipati duyduğunu düşünürsen. Sal'in canı sıkkın anlayacağın."

"Yani aktör olduğunu mu zannediyor bu oğlan?" diyor Felix. Olacak şey değil! Sümüklü, zengin fırlama piç, babasının

siyasi nüfuzunu kullanarak tiyatroya girecek demek! Yıldızlardan dilek dileyince gerçek bir aktör olurum zannediyor herhalde. Bir böcek kadar bile yeteneği olduğunu sanmam, diye düşünüyor Felix.

"Tutkusu yönetmen olmakmış" diyor Estelle. Sizin gösteriye gelmek için çok ısrar etti. Bu arada, senin yaptığın eski videoları gösterdim –biliyorum, gösterime açık değil o çalışmaların, ama el altından gösterdim. Hepsini dâhiyane buldu, kendi sözüyle aktarıyorum. Cezaevindeki programın da son derece geliştirici ve yenilikçi olduğunu düşünüyor, *öncü ve ilerici bir girişim, tiyatronun halka ulaşmasının mükemmel bir örneği* diyor."

Felix'in oğlan hakkındaki düşüncesi iyileşmeye başlıyor. "Ama benim ben olduğumu bilmiyor, değil mi? Yani Felix Phillips olduğumu?" *Meşhur* Felix Phillips demek istiyor aslında, ama artık meşhur değil ki...

Estelle gülümsüyor, "Dudaklarım mühürlü" diyor. "Bunca yıldır sırrımızı korudum, seni kamufle ettim. Seçkin ziyaretçilerimiz senin Bay Duke adında, başarısızlığa uğramış eski bir öğretmen olduğunu zannediyorlar. Bu hikâyeyi iyice yaydım etrafa ve herkes inandı; zira Fletcher gibi ümitsiz bir yerde, bir öğretmen eskisinden başka kim tiyatro yapar diye düşünüyorlar. Bir martini daha içer miyiz?"

"Kesinlikle" diyor Felix. "Bir de kalamar tava alalım. Yarasın!" Kaç martini içtiler? Felix kendini harika hissediyor. Sal'in oğlunun varlığı, işleri daha kolaylaştıracak, en azından öyle ümit ediyor Felix. "Sen bir tanesin" diyor Estelle'e. El ele tutuşuyorlar. Sarhoş mu oldu yoksa? "Sen benim şans meleğimsin."

"Senin yanındayım" diyor Estelle, *senin için geldim,* bu sözleri hatırlar mısın? *Guys and Dolls* müzikalinden bir replik. 15 yıl önce Makeshiweg Festivali'nde harika bir prodüksiyonunu seyretmiştim."

"Benim zamanımdan önceydi" diyor Felix. "Ama bir zamanlar, gençken, ben de rol almıştım o oyunda."

"Hâlâ gençsin" diye fısıldıyor Estelle, "ruhen gençsin."

"Ama sen çok daha gençsin" diye yanıtlıyor Felix. "Bahar mevsimi gibi taze." Evet, kesinlikle sarhoş oldu. "Şans Meleği hoş bir hanımefendidir." Kadehlerini tokuşturuyorlar.

"İyi tarafıma rast gelirsen hoş olabilirim" diyor Estelle. Martinisinden büyük bir yudum alıyor. "Neyin peşindesin bilmiyorum ama hınzır bir bakış var gözlerinde. Eğer oyuncularının iyiliği içinse, sonuna kadar arkandayım."

32. Felix cinlerine sesleniyor

Çarşamba, 13 Mart 2013

Ve o gün geldi. Felix uçurumun kenarında duruyor. Pek yakında fırtına kopacak. Ama ilkin savaş öncesi konuşmasını hazırlaması gerek.

Giyinme odasında sihirli pelerinini kuşanıyor. Hayvanlı kostümü tam istediği gibi değil ama altın yaldızlı spreyden sıkınca oldukça canlanıyor. Tilki başlı bastonunu sol eline alıyor, sonra sağ eline geçiriyor. Aynada kendini inceliyor: fena değil. Hatta *tumturaklı* denebilir. Sakalını düzeltiyor, saçlarını dağıtıyor, üstüne çekidüzen veriyor, dişlerini kontrol ediyor; iyice yapıştırılmış. "Dilimin ucunda" diyor aynadaki görüntüsüne.

Koridora çıkıyor. Üzümlerin yerli yerinde durduğuna bakmak için Yeşil Oda'ya uğruyor. Fletcher'a gelmeden önce, bütün sabahı evde üzümlere peri tozundan şırınga etmekle geçirmişti. Üzümleri Güvenlik'ten geçirip içeri sokmak hiç zor olmamıştı, nasılsa metalik bir şey yok diye bakmamışlardı bile. Gizemli hapları geçirmek de sorun olmamıştı, ağrı kesici bir ilaç kutusunun içine doldurmuştu onları. Cebini yokluyor, ilaç kutusu orada. Her şey yolunda.

Oyuncu kadrosu ana salonda toplanmış. Anne-Marie, Miranda kıyafetinin içinde hazır: Omzu düşük, sade, beyaz elbisesini giymiş; ayakları çıplak, saçlarına kâğıttan papatyalar ve güller iliştirmiş. PPod, Shiv, TimEEz, Leggs ve Red Coyote denizci üniformalarını giymişler, siyah kayak maskelerini gemici kasketi gibi yukarı kıvırmışlar. Miranda hariç, herkes baştan aşağı siyahlar içinde.

8Handz bilgisayar ekranını, kontrol masasını, merkezi mikrofonu ve biri kendisi, diğeri Felix için olan kulaklıkları gizleyen açılır-kapanır panelin arkasında duruyor.

Havada bir gerginlik var, her açılış gecesinde olduğu gibi. Kanatlarını takmış dansçılar, ilk ayak pozisyonunu şimdiden almış, hazırda bekliyorlar. Dalgıçlar atlama tahtasının üstüne çıkmış; dizler bükük, kollar havada. Başlama düdüğünü bekleyen futbolcular, tabanca atışını bekleyen yarış atları gibi... Felix cesaret veren bir gülümsemeyle bakıyor onlara.

"İşte bu" diyor, "bundan daha fazla hazır olamazdık." Oyuncular hafifçe alkışlıyorlar. "Unutmayın" diye devam ediyor Felix, "bu politikacılar bizim Fletcher Oyuncularımızın hayatlarını karartmak isteyen herifler." Yuhalama sesleri...

"Yazıklar olsun" diyor Bent Pencil.

"Evet" diyor Felix, "yaptığımız çalışmaların zaman kaybı olduğunu düşünüyorlar. Yani *sizlerin* zaman kaybı olduğunuzu düşünüyorlar. Sizin eğitiminiz onların umurunda değil, cahil kalmanızı istiyorlar. Yaratıcılığın gücünü anlamıyorlar, sanatın iyileştirici etkisine inanmıyorlar. En kötüsü, *Shakespeare*'in bir vakit kaybı olduğunu, bize öğretecek hiçbir şeyi olmadığını düşünüyorlar."

"Katmerli ayıp" diyor Phil the Pill. Felix'in son haftalarda onlarla prova ettiği gizli sahneler Phil'i tedirgin etmiş, itirazlarına yol açmıştı. "Yasadışı değil mi bu yaptığımız, amaçlanan ne?" Ama sınıfın büyük çoğunluğu durumdan memnun olduğu için, Phil de sonunda onlara uyuyor. Ama Felix, Phil'i cinler arasına koymadı, soğukkanlılığını kaybedip büyüyü bozabilir.

"Ama hep birlikte olup onların planlarını boşa çıkartabiliriz" diyor Felix. "Durumu tersine çevirebiliriz. Bugün sergileyeceğimiz oyunla onlara yeniden düşünmeleri için mükemmel bir fırsat vermiş olacağız. Tiyatronun güçlü bir eğitim aracı olduğunu göstereceğiz. Değil mi?"

Onaylama sesleri, kafa sallamalar. "Aynen öyle ahbap" diyor Leggs. "Böcekler üşüşsün başlarına, her tarafları şişsin, kabarsın."

"İşimizi bitirdiğimiz zaman, akılları başlarına gelecek" diyor PPod.

"Hazırız" diyor Red Coyote, "sersemler suratlarına ne çarptığını anlamayacaklar bile."

"Teşekkürler" diyor Felix. "Haydi, oyun başlasın. İlk bölümde denizciler adamları salona alacaklar. Adamlar oturunca meşrubat servisi başlayacak. Mavi bardaklar ayrı, yeşil bardaklar ayrı. Sakın renkleri karıştırmayın! Bakan O'Nally'e ve Lonnie Gordon'a yeşil bardaklardan verilecek, Tony Price ve Sebert Stanley'e mavi bardaklardan. Patlamış mısır hepsine servis edilecek. Unutmayın!"

"Saraydaki kadehler zehirli iksirle dolar" diye bir laf ediyor Bent Pencil. Kimse bir şey anlamıyor.

"Renksiz bardaklar bizim için ve Freddie için" diyor Felix. "Siyah eldivenleriniz yanınızda mı? Harika. Kulaklıklarınız? Onları göstermeyin. Sahne kararır kararmaz onları kulaklarınıza takın, kayak maskelerinizi indirin, eldivenlerinizi giyin. O zaman tamamen görünmez olacaksınız. Yerdeki işaretleri takip edin, 8Handz siyah ışığı açtığı anda, o işaretler parlamaya başlayacak. TimEEz, adamların üstündeki güvenlik alarmlarını çıkartmak için sana güveniyoruz."

"Korkmayın efendimiz, küçük adamız parmaklarla doludur" diye espri yapıyor TimEEz.

"Aynen provalarda yaptığımız gibi olacak her şey" diyor Felix. "Ben 8Handz ile birlikte ekranın arkasında olacağım. Vereceğimiz işaretlere kulak kabartın. Biz sizi duyuyor olacağız, dolayısıyla eğer bir problem yaşarsanız, buradan takviye göndereceğiz size. Problem için parolamız 'alçak yaratık' olacak. Anlaştık mı?"

Herkes kafasını sallıyor. "Umarım kimseye bir zarar gel-

mez" diyor vesveseli Bent Pencil. Tedbirsiz iş yapmak Bent Pencil'ın çalışma tarzına uymuyor.

"Kimsenin kılına bir zarar gelmeyecek" diyor Felix, "dövüşmeye kalkınadıkları sürece, ki kalkmayacaklar. Ama gerekirse, PPod ve Leggs onları kontrol altına alacaklar. Bar fedailerinin yaptığı gibi kıskaca alacaklar, vurmak yok. Ne kadar cazip görünse de aşırı güç kullanmak yok. Söz mü?"

"Söz" diyor PPod.

"Her şeyin bir kolayı vardır" diyor Red Coyote.

"Şimdi mekânlara gelelim" diye devam ediyor Felix. "Yarım saat sonra, 'Giyinme Odası' Prospero'nun mağarası haline gelecek. '50'lerin sergi hücresi Ferdinand'ın odun taşıdığı mağaranın önü olacak, yani genç Freddie O'Nally o hücreye kapatılacak, eski bir tuvaleti olan oda yani. Anne-Marie de onun başında bekleyecek, hazırlıklı olarak."

"Bu etik mi sence?" diye itiraz ediyor Anne-Marie. "Biliyorum, hesaplaşmak istediğin adamlar var, bunun farkındayım. Ama O'Nally'nin oğlu sana hiçbir kötülük yapmadı ki."

"Bunu daha önce konuşmuştuk seninle" diyor Felix. "O'Nally'nin oğluna hiçbir zarar gelmeyecek. Ama unutma, 12 yıl önce kariyerini elinden alan, o çocuğun babasıydı."

Sonra, "Palmiye ağaçları yerleştirildi, değil mi?" diye bağırıyor Felix.

"Evet" diyor WonderBoy, "denizkızını da koyduk."

WonderBoy'un suratı asık: Anne-Marie'nin başka bir adamla hücreye kapanması hoşuna gitmiyor.

"Öteki sergi hücresi, '90'lı yıllara ait olanı, Alonso ile Gonzalo'nun, –yani Bakan O'Nally ve Lonnie Gordon'un– uykuya daldıkları mekân olacak. Kaktüslerin olduğu oda. Her birini doğru odalara yerleştirmek önemli. Adamların hepsi birden ana salonda olduğu zaman ve biz 'Başla' düğmesine basmadan hemen önce, Shiv koridorda olacak, kapıların üstüne isimlerini iliştirecek: Palmiyeli Oda, Kaktüslü Oda, vs."

"Tamam" diyor PPod.

"Mükemmel. Zamanlama çok önemli. Cinler, size güveniyoruz. Siz olmasanız bu oyunda hiçbir şey yolunda gitmez."

"Başımız belaya girmeden halledebilecek miyiz bu işi?" diyor TimEEz. "Güvenlik personelini ne yapacağız?"

"Hiçbir şey. Onların haberi olmayacak" diyor Felix. "Önemli olan, ziyaretçi heyetini yanlarında kimse olmadan gösteri salonuna getirmek için Güvenlik'ten iznin çıkmış olması. Önemli yerlerde bağlantıları olan yakın bir arkadaşım bunu halletti bizim için. Biz burada muhterem politikacılarla kendi interaktif tiyatromuzu oynarken, cezaevindeki herkes kendi yerinden, daha önce hazırladığımız videoyu seyrediyor olacak. Eğer bağrışmalar filan duyarlarsa –ki duymayacaklar– oyunun bir parçası zannedecekler."

"Bok gibi dâhiyane bir buluş yahu!" diyor Leggs. Kimse küfürlü konuştuğu için onu azarlamıyor.

"Ariel olmadan yapamazdım" diyor Felix, "yani 8Handz olmadan. Harika bir iş çıkardı. Hepiniz gibi!" Saatine bakıyor. "Haydi başlayalım" diyor. "Perde kalkıyor. Hepinize *merde*!"

"*Merde, merde, merde*" diye birbirlerini selamlıyor oyuncular. "*Merde* kardeşim. *Merde* birader." Yumruklar tokuşturuluyor.

Fırtına, Birinci Perde, Birinci Sahne" diyor Felix. "En baştan."

33. Vakit tamam

Aynı gün

Ziyaretçi grubu, arkada "Fletcher Cezaevi" isminin net olarak okunduğu ana kapının önünde topluca poz veriyor. Federal liderliğe aday olan iki politikacı, fotoğrafta en öndeki yeri kapmak için itişiyorlar; göğüsler kabartılmış, dişler meydanda. Diğerleri yanlarında dikiliyor.

Sayın Adalet Bakanımız Sal O'Nally; *Sayın Kültürel Miras Bakanımız Anthony Price*; *Sayın Savaş Gazileri Bakanımız Sebert Stanley*; *Gordon Strategy Başkanı ve Makeshiweg Festivali Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Lonnie Gordon. Ve beraberlerinde Bakan O'Nally'nin oğlu Frederick O'Nally.*

Sal daha da şiş göbek olmuş. Tony parlak takım elbisesi içinde gayet şık, hâlâ bolca saçı var. Sebert Stanley her zamanki gibi foka benziyor; küçük kafalı, küçük kulaklı, küçük gözlü, armut vücutlu. Genç Freddie O'Nally oldukça yakışıklı –koyu renk saçlı, beyaz dişli– ama fotoğrafta biraz geriye çekilmiş. Sanki beraber olduğu insanlardan, bir tanesi babası olmakla birlikte, pek hoşlanmıyor gibi.

Ortadaki heyetin arkasında, birtakım hükümet yetkilileri, memurlar ve Fletcher'ın ileri gelenleri yer almışlar. Herhalde elleri ayaklarına dolanıyordur şimdi, bakan ziyaretlerine alışık değiller, hem de hiç.

Estelle de arkada, kısmen görünüyor. Böyle vesilelerle öne çıkmayı sevmediğini söylemişti ama Felix'e güven vermek ve eğer cezaevi yetkilileri tedirgin olursa onların dikkatini baş-

ka yöne çekmek için yardımcı olmak gerekirse geleceğine söz vermişti. Her iki videonun da aynı sırada gösterilmesini sağlamak için saatini ayarladı Estelle. "Her şeyin yolunda gitmesini sağlayacağım, sana söz veriyorum." "Sana nasıl teşekkür edebilirim?" diye sormuştu Felix, "Konuşuruz" diyerek gülümsemişti Estelle.

* * *

Ana kapılar açılıyor. Grup içeri giriyor. Ana kapılar tekrar kapanıyor.

Felix, video odasında ekranın arkasına geçiyor. "PPod'un mikrofonunu aç" diyor, kulaklıklarını takıyor.

Uzaktan sesler geliyor. Heyettekiler birer birer güvenlik noktasından geçiyor. "Herkes gibi efendim" diye açıklıyor Dylan ve Madison, saygılı bir şekilde. "Tabii ki" diyor Sal O'Nally, "işinizi doğru düzgün yaptığınıza memnun oldum çocuklar, ha ha."

Herkes neşeli. Estelle'den öğrendiğine göre, iyi karşılandıkları bir siyaset toplantısından geliyorlarmış. Bir-iki kadeh yuvarladıklarını tahmin ediyor Felix. Sosyal-uyumsuz ayaktakımının tıkıldığı bu hapishaneye kısa bir ziyaret yapıp, yollarına devam edecekler. Bir an önce olup bitsin istiyorlar, çünkü kar bastırmak üzere yine. Şiddetli fırtınaya dönüşebilir hatta. Gruptaki alt düzey görevliler şimdiden gerilmiş, saatlerine bakıyorlar.

* * *

Sal hafif çakırkeyif hissediyor. Bu oyun mudur, tiyatro mudur, her neyse onu seyretmek zorunda, çünkü oğlu Freddie çok ısrarcı olmuştu; her ne kadar oğlunun bir aktör değil, hukukçu olmasını istese bile. Ama şimdilik gönlünü al-

mak istiyor Freddie'nin. Ottawa'ya döndüklerinde nasıl olsa bu hapishane tiyatrosu işini, sözde okuryazarlık programını iptal edecekler. Hapishaneler hapsetmek ve cezalandırmak içindir, tabiatları gereği eğitilmesi imkânsız olan insanları eğitmeye çalışmak için değil. Neydi o özlü deyiş? "İnsanı yapan doğası mıdır, yoksa çevresi mi?" Onun gibi bir şey işte. Bir oyunda mı geçiyordu? Tony'ye sormalıyım bunu, o tiyatrodan geliyor, bilir.

Daha iyisi, Freddie'ye sormalıyım, diye not ediyor aklına. Ya hukuk fakültesine devam edersin, ya da artık benden sana para yok, oyunlarla oyalanma vaktin geçti, diyecek ona ve oğlan fena halde hayal kırıklığına uğrayacak. Acımasız gibi gelebilir ama evladı için en iyisini istiyor. Sanat dünyası bir çıkmaz sokaktır, harcanıp gider o çevrelerde, hele bu işlerin başına Tony geçtiği zaman.

"Cep telefonunuzu alıkoymak zorundayım efendim" diyor Dylan. "Özür dilerim efendim, ama burada güvende olacaktır."

"Ama olur mu? Ben bakanım..." diye başlıyor Sal, ama Freddie'nin kötü kötü baktığını görünce vazgeçiyor. Oğlu babasının nüfuzunu kullanmasından hoşlanmıyor, ama kullanmadıktan sonra nüfuz sahibi olmanın ne manası var, diye düşünüyor Sal. Yine de bırakıyor telefonunu güvenliğe.

Tony'nin aklında başka şeyler var. Burada iki potansiyel lider adayıyla, Sal ve Sebert ile birlikte. İkisi de onun desteğini istiyorlar. Sal, Tony'nin kendisine borçlu olduğunu düşünüyor, çünkü Tony'nin kariyerinde yükselmesine yardım etmişti. Felix Phillips'in ayağını kaydırmak ilk adımdı. Tony o günden sonra gazlı bir balon gibi yükseldi. Tiyatro hayatından hayat tiyatrosuna giden yolda Sal onun için bir merdiven vazifesi gördü. Ama merdivenin tepesine tırmandığınızda, merdivene ne ihtiyaç kalır artık? Eğer tekrar aşağı inmek istemiyorsanız, tekmelersiniz merdiveni, gider. Tony'nin kendini borçlu hissetmediği bir adayı desteklemesi kuşku-

suz daha akıllıca olur; Tony'ye borçlu hisseden bir adayı yani. Sal'den nasıl kurtulmalı ve terazinin ağırlığını Sebert'ten yana koymalı? Bu kurnaz oyunu nasıl oynamalı?

Telefonu bıraktıktan sonra ceplerini boşaltıyor Sal. Leatherman marka çakısını ve tırnak törpüsünü de bırakıyor güvenliğe. "Bir bebek kadar temizim artık" diyor iki güvenlik görevlisine. Karşılıklı gülümsüyorlar. Kemerine bir güvenlik cihazı takılıyor: Eminiz ki gerek kalmayacaktır efendim, diyor Dylan, ama hiç istisna yapamıyoruz, herkesin bunu takması lazım efendim.

Tony, X-ray cihazından elleri havada geçiyor, dostça şaka yapar gibi. Sebert, ciddi bir suratla geçip, küçük kafasındaki saçları düzeltiyor sonra. Lonnie mahzun bir yüz takınıyor, sanki hapishane gibi bir yerde güvenlik kontrolünden geçmek zorunda kalınmasına üzülüyormuş gibi. Freddie sakar adımlar atıyor, gözleri kocaman açılmış; burası bambaşka, üstünde daha önce pek düşünmediği bir dünya.

Şimdi hepsi içerde. Sanki bir işaret verilmiş gibi, köşeden bir grup adam çıkıyor. Nasıl giyinmiş bunlar? Korsanlar mıdır, nedir?

"Hoş geldiniz beyefendiler" diyor önden yürüyen adam. "Şimdi ayak basmak üzere olduğunuz güzel gemimiz *Fırtına*'ya hoş geldiniz! Ben Lostromonuz, bunlar da benim denizcilerim. Denizleri aşıp ıssız bir adaya götüreceğiz sizleri. Bazı tuhaf sesler duyarsanız, endişe etmeyin, bunlar oyunun bir parçası. Bu interaktif bir tiyatro, deneysel bir çalışma; şimdiden sizi uyarmak isteriz." Sevimli bir ifadeyle yan yan bakıyor Lostromo. "Burdan buyrun lütfen."

"Sen önden git" diyor Sal; iyi bir adama benziyor, diye düşünüyor. Bu adamların mahkûm olmuş tutuklular olduğunun farkında, ama cezaevi müdürünün ve gardiyanların gülümseyerek arkalarından baktıklarını bilmek güven veriyor. "Gösteriden sonra görüşürüz efendim, iyi seyirler" diyor

müdür, "biz de yukarıda, odamızdan izleyeceğiz." Estelle de "iyi seyirler" diliyor: bu kadını tanıyor Sal, partilerde, şurda-burda görüyor sık sık. Büyükbabası bir senatördü. Estelle de birtakım komitelerde filan yer alıyor. Kadın gemiye binen yolcuları uğurlar gibi el sallıyor arkalarından. Her şey yolunda diye düşünüyor Sal ve Lostromo'nun peşi sıra koridorda ilerliyor.

Hemen arkasında Tony ve Sebert var, onların arkasında da Lonnie ve Freddie. Grubun arkasından üç tane denizci geliyor ve –o da ne? – avuç avuç mavi, parlak konfetiler serpiyorlar adamların üzerlerine. "Yağmur başladı" diyor Lostromo, "fırtına geliyor."

"Öyle mi?" diyor Sal. Bu maskaralar ne yapıyor hapishanede? Fazla eğleniyorlar, diye düşünüyor.

Grubun arkasından büyük kapı kapanıyor ve "klak" diye kilitleniyor. Bu normal, diye geçiriyor içinden Sal. Tabii. Güvenlik için. Kendini daha fazla emniyette hissediyor.

Uzaktan bir gök gürültüsü patlaması duyuluyor.

"Bu taraftan beyler" diyor Lostromo. Bir kapıdan geçirerek gösteri salonuna sokuyor onları.

"Aferin PPod" diye fısıldıyor Felix, Lostromo'nun mikrofonuna. Tekrar saatine bakıyor.

Salonun önünde büyük bir düz ekran var. Karalar giyinmiş denizciler misafirleri sandalyelerine yerleştiriyor. Gösterişli reveranslar yaparak oturacakları yerleri gösteriyorlar. Denizcilerden dördü ikram servisine başlıyor: mavi ve yeşil renkli bardaklarda meşrubat ve herkese küçük birer paket patlamış mısır dağıtılıyor. Sempatik bir düşünce. Üç bakan ve Lonnie Gordon en ön sırada oturuyor. Hemen arkalarında bir dizi denizci sıralanıyor.

Felix, ekrandan TimEEz'in ikinci sırada yer aldığını görüyor. Dolunay gibi yusyuvarlak yüzünde dalgın bir gülümseme var, çevik parmaklarını gömleğinin yenlerine saklamış,

ışıklar söner sönmez seyircilerin güvenlik cihazlarını kemerlerinden söküp alacak.

Diğerleri nerede, diye merak ediyor Sal. Ah, tamam, cezaevi müdürü vs. ile beraber yukarıdaki ofisten seyredecekler gösteriyi. Estelle denen hoş kadın, biraz fazla frapan ama yüksek yerlerde iyi bağlantıları var. Bir gün yemeğe çıkarmalı onu. Sandalyesine iyice yaslanıyor. Partide içtiği birkaç kadehten dolayı üzerine bir ağırlık çökmüş.

"Başlasa artık gösteri" diyor yanında oturan Tony'ye. Saatine bakıyor. "Hiç değilse saatime el koymadılar" diye sırıtıyor. Patlamış mısır paketini açıp yemeye başlıyor; bol tuzlu, hoşuna gidiyor. Zencefilli gazozundan büyük bir yudum daha alıyor, yeşil bardaktan. Zencefilli gazoz iyi fikir, içinde biraz da alkol olsaydı keşke.

* * *

Freddie, Anne-Marie ile yan yana, üçüncü sırada oturuyor. Dönüp kendini tanıtıyor, "Merhaba, benim adım Fred O'Nally. Siz de Miranda olmalısınız, oyundaki..."

"Evet, Anne-Marie Greenland."

"Sahi mi? O *meşhur* Anne-Marie mi? Ama siz... siz Kidd Pivot Prodüksiyon'da dans ediyordunuz, değil mi?"

"Doğrudur" diyor Anne-Marie.

"Bu müthiş!" diyor Freddie, "videonuzu belki yüzlerce kere seyrettim. Bir yönetmen olarak, oyunlara daima daha fazla hareket ve danslı geçişler katmaktan yanayım."

"Yönetmenlik mi yapıyorsunuz? Ne hoş" diyor Anne-Marie.

"Aa... Tam olarak değil. Yani henüz kendi prodüksiyonumu yapmadım. Daha çırak sayılırım. Ama yavaş yavaş ilerliyorum."

"İlerlemenin şerefine" diyor Anne-Marie, şeffaf bardaktaki içeceğini yudumluyor. Freddie de bardağını kaldırıyor, Anne-

Marie'nin kocaman, mavi gözlerine derin derin bakıyor.

"Elbiseniz çok güzel. Rolünüze tam uymuş" diyerek Anne-Marie'nin çıplak omzuna bakıyor.

"Teşekkürler" diyor Anne-Marie, askısını yukarı çekerek, ama dekoltesini tam da kapatmadan. "Kendim diktim."

Açılır-kapanır ekranın arkasından, üç kez "pat-pat" sesi duyuluyor: Felix tilki başlı bastonunu vuruyor. 8Handz'in işaretparmağı "Başla" butonu üzerinde geziniyor. Bilgisayardan yansıyan ışıkta yüzü şeytana benziyor.

Felix karanlıkta endişeyle gözlerini gezdiriyor; kendi Miranda'sı nerede? Ah, evet, orada işte, 8Handz'in sol omzundan ışıl ışıl bakıyor.

"Vakit tamamdır" diye fısıldıyor babasına.

34. Fırtına

Salonun ışıkları kararır. Seyirciler susar.

BÜYÜK DÜZ EKRANDA: *Siyah üzerine sarı, biçimsiz harflerle*:

FIRTINA
William Shakespeare
Fletcher Cezaevi Oyuncuları'nın katılımıyla

PERDEDE: *Kısa, eflatun bir pelerin giymiş Sunucu tarafından kameraya doğru tutulan, elle yazılmış bir afiş. Sunucu'nun diğer elinde bir tüylü kalem vardır.*

AFİŞ: ANİ BİR FIRTINA

SUNUCU: Şimdi göreceğiniz sahne, denizde bir fırtına:
Rüzgâr uluyor, denizciler haykırıyor,
Yolcular onlara sövüyor, çünkü durum gitgide kötüleşiyor:
Çığlıkları duyacaksınız, kötü bir rüya gibi,
Ama burada her şey göründüğü gibi değil,
Benden söylemesi...
Sırıtır.
Şimdi oyuna başlıyoruz.

Tüylü kalemiyle işaret eder. Sahne değişir: Kasırga TV Kanalı'ndan araklanmış, kara bulutlar ve gök gürültüleri arasında

çakan şimşek görüntüleri, okyanus dalgaları, yağmur, uluyan rüzgâr...

Kamera, mavi plastikten, üzerinde balık resimleri olan bir duşakabin perdesinin üzerinde bata çıka sürüklenen bir oyuncak yelkenliye zum yapar. Duş perdesinin altından el hareketleriyle dalga efekti yaratılır.

Kamera, siyah örgü bir kukuleta giymiş olan Lostromo'ya odaklanır. Adamın üstüne dışarıdan su boşaltılır, sırılsıklam olur.

LOSTROMO: Herkes derhal işinin başına, yoksa her an karaya oturabiliriz!
Çabuk, çabuk![28]
Hadi, ha gayret! Dikkat! Gözünüzü dört açın!
Haydi asılın,
Yapalım şunu! Yelkenleri indirin,
Balinalarla yüzmek istemiyorsanız, azgın rüzgârla savaşın!
DIŞ SESLER: Hepimiz boğulacağız!
LOSTROMO: Ayakaltından çekilin! Oyalanacak zaman yok!
Kafasına bir kova dolusu su boca edilir.

DIŞ SESLER: Beni dinle! Beni dinle!
Bilmiyor musun ki biz kraliyet mensuplarıyız?
LOSTROMO: Hadi, hadi! Bu, dalgaların umurunda değil!
Rüzgâr kükrüyor, yağmur boşalıyor,
Senin tek yaptığın orada dikilip bakmak!
DIŞ SESLER: Sarhoşsun!
LOSTROMO: Geri zekâlısın!
DIŞ SESLER: Sonumuz geldi!
DIŞ SESLER: Batıyoruz!

Kamera, mavi bir yüzücü bonesi ve yanardöner renkli bir kayak gözlüğü takmış, yüzünün alt kısmı maviye boyanmış olan

28. William Shakespeare, a.g.e., s. 1.

Ariel'in yakın plan çekimine odaklanır. Üzerinde, uğurböcekleri, arılar ve kelebekler olan, yarısaydam, muşamba bir yağmurluk vardır. Sol omzunun arkasında tuhaf bir gölge belirir. Ariel sessizce güler. Mavi lastik bir eldiven giydiği sağ eliyle yukarıyı işaret eder. Şimşek çakar, gök gürler.

DIŞ SESLER: Dua edelim!
LOSTROMO: Ne diyorsunuz be?
DIŞ SESLER: Batıyoruz! Boğulacağız!
Kralımızı göremeyeceğiz artık!
Atlayın gemiden, yüzün sahile!

Ariel başını arkaya atar ve keyifle güler. Mavi lastik eldivenler giymiş olduğu iki elinde de yanıp sönen ve parlak ışık saçan fenerler vardır.
Ekran kararır.

SEYİRCİLER ARASINDAN BİR SES: Ne oluyor?
BAŞKA BİR SES: Elektrik kesildi.
BİR BAŞKA SES: Kar fırtınası yüzünden olmalı. Elektrik hatlarından biri arızalanmıştır bir yerlerde.

Tam bir karanlık. Salonun dışından şaşkın sesler gelir. Bağrışmalar. Silah sesleri.

SEYİRCİLER ARASINDAN BİR SES: Neler oluyor?
SALONUN DIŞINDAN SESLER: Kapıları kapatın! Kapatın kapıları!
SEYİRCİLER ARASINDAN BİR SES: Burada yetkili kim?

Üç el silah sesi duyulur.

SALONUN İÇİNDEN BİR SES: Kıpırdamayın! Kesin sesinizi! Başınızı eğin! Olduğunuz yerde kalın!

35. Zengin ve harika bir şey

Birden siyah, yünlü bir bantla Freddie'nin gözleri bağlanıyor, kafasına siyah bir kukuleta geçiriliyor ve koltuk altlarından tutularak oturduğu yerden kaldırılıyor. "Ne oluyor, Allahın cezası?" diye bağırıyor Freddie, "bırak beni!"

"Gemiden atıyoruz seni" diyor bir ses. "Cehennem boşalmış, bütün şeytanlar burada!"

"Ayaklanma çıktı" diye bağırıyor Tony. "Sakin olun. Onları kışkırtmayın. Kemerlerinizdeki güvenlik cihazına basın."

"Ne güvenlik cihazı?" diyor Sebert'in sesi. "Yok, gitmiş!"

"Dur, dur!" diye bağırıyor Freddie, "Bırak beni! Niye çimdikliyorsun ulan? Aah!" Sesi salonun arkasına doğru gitgide uzaklaşıyor.

"Freddie!" diye haykırıyor Sal. "Ne yapıyorsunuz be? O benim oğlum! Gebertirim sizi! Geri getirin onu!"

"Kes sesini" diyor karanlıkta bir ses. "Lanet olsun bu feryada! Başlarınızı eğin, ellerinizi ensenizde kavuşturun! Hemen!"

Bir kapı açılıyor, tekrar kapanıyor.

"Rehine aldılar onu!" diye bağırıyor Sal. "Freddie!"

Bir el silah sesi duyuluyor. "Öldürdüler!" diye haykırıyor Sal.

"Sen de bizimle geliyorsun" diyor bir ses. "Ayağa kalk, hemen! Sen de."

İtişip kakışma sesleri. "Göremiyorum!" diyor Sal, panik içinde.

"Ödeteceğim bunu size" diyor Tony, sesi sakin ve soğuk.

Kükreyen rüzgârın ve dalgaların sesi kreşendoya ulaşıyor. İnsan seslerini bastırıyor. Muazzam bir gök gürlemesi patlıyor. Şaşkın haykırışlar:

"Parçalanıyoruz! Tanrı yardımcımız olsun! Parçalanıyoruz, parçalanıyoruz, batıyoruz!"

* * *

Freddie karanlıkta sendeleyerek yürüyor, kolları arkasından bağlanmış; iki yanında iki adam var, onu itip kakarak götürüyorlar. "Bir hata yapıyorsunuz" diyor Freddie. "Konuşabilir miyiz bunu? Benim babam bakan..." Bir el mengene gibi ağzını sıkıyor, kukuletasının üstünden.

"Evet, biliyoruz babanın kim olduğunu. Adalet Bakanı. Lanet olsun ona! Kara vebalar götürsün! Çoktan mahvoldu o."

"Geberdi."

"Tabii, toprağa karıştı."

Freddie konuşmaya çalışıyor, ama ağzını bir bez parçasıyla bağlıyorlar.

Bir kapı açılıyor, Freddie içeri itiliyor. Omuzlarından bastırıp yere oturtuyorlar.

Kapı kapanıyor. Kukuletasını çıkartabilir mi? Evet, elleri serbest şimdi. Çıkartıyor başındakini.

Bir hapishane hücresinde. Tavanda çıplak bir ampul yanıyor. Ranzalardan birine oturuyor, üstüne gri, kirli bir yünlü battaniye serilmiş. Duvarlar amatör işi kartondan palmiye ağaçları, deniz kabukları ve büyük bir mürekkepbalığıyla süslenmiş. Bir köşede bir kutu plastik lego küpleri var. Berbat çizilmiş bir deniz kıyısı manzarasının önünde, çirkin bir denizkızı oturuyor. Kapak kızı gibi poz vermiş, kocaman memeleri ve yosundan, yeşil saçları var. Altında SU PERİSİ yazıyor.

Nedir bu olanlar? Bir ayaklanma; babasını öldürmüşler, kendisini de pazarlık için tutuyorlar, öyle mi? Kâğıttan pal-

miye ağaçları ve lego oyuncaklarıyla dekore edilmiş bir odada... Daha neler!

En fecisi, altına mı etti? Yok, zar zor tutmuştu kendini, buna seviniyor. Hücrede bir hela da var. Tam mesanesini boşaltıyor ki, minik bir hoparlörden müzik sesleri geliyor, tepedeki su püskürtücünün yanından. İki şarkıcı, yoksa üç mü?

> Baban yatıyor tam beş kulaç dipte;
> Kemikleri mercandan şimdi;
> Bir çift incidir artık gözleri;
> Yok olmuyor hiçbir parçası
> Ama deniz onu dönüştürecek,
> Zengin ve harika bir şeye,
> Su Perileri saat başı çalıyor zillerini.[29]

Davul ve flüt sesleri. Ürpertici, diye düşünüyor Freddie. *Fırtına* oyunundan bir şarkı bu. Garip bir şaka mı? 7/24 durmaksızın çalacaklar mı bunu teypten, onu çıldırtmak için? Böyle işkenceler yapıldığını duymuştu, aklını oynatırmış insan. Sinirlerini mahvetmek mi istiyorlar? Ama neden?

Müzik gitgide azalıyor, kapı açılıyor, Anne-Marie Greenland süzülerek giriyor. Bir omzu açık, enfes Miranda giysisiyle. Başıyla işaret ederek köşeye çağırıyor Freddie'yi, kulağına fısıldamak için eğilmesini istiyor.

"Üzgünüm olup bitenlerden dolayı" diyor, "iyi misin?"

"Evet, ama..."

"Şişt" diye fısıldıyor Anne-Marie, "odada gizli mikrofon var. Ampulün yanında. Dediklerimi yaparsan sana hiçbir zarar gelmeyecek."

"Ne oluyor?" diye soruyor Freddie, "Bu bir ayaklanma mı? Babam nerede? Öldürdüler mi onu?"

29. William Shakespeare, a.g.e., s. 23.

"Bilmiyorum" diyor Anne-Marie. "Burada deli biri var. Dolunayda kudurmuş bir köpek kadar deli. Kendini Prospero zannediyor. Gerçekten söylüyorum. *Fırtına*'yı oynuyor. Sen de Ferdinand'sın."

"Hadi yaa... Ne boktan iş be!"

"Şişt, bağırma! Yapman gereken tek şey, senaryoyu uygulamak. Metinleri getirdim, bunları oynayacaksın. Al, sadece altı çizili satırları oku. Mikrofonun altında dur ki sözlerini duysunlar. Yoksa Prospero çıldırır yine. Sinir krizleri geçirmeye yatkındır."

"Sen de bu işin içinde misin?" diye soruyor Freddie, "Niye sen..."

"Ben sadece sana yardım etmeye çalışıyorum" diyor Anne-Marie.

"Kim bu adam?" diyor Freddie. "Bu arada, sana çok teşekkür ederim. Umarım başın derde girmez."

"Her zamankinden fazla bir şey olmaz" diyor Anne-Marie. "O bir akıl hastasıdır. Önemli olan bunu bilmek. Şimdilik huyuna suyuna gitmemiz lazım. Haydi, şunu oku."

Freddie okuyor:

> Düşte gibiyim,
> Duygularım kıskıvrak bağlandı sanki.
> Babamı kaybetmişim, gücüm kalmamış,
> Dostlarım helak olmuş,
> Hiçbiri umurumda değil artık.
> Yeter ki hapsedildiğim yerde,
> Günde bir kez görebileyim şu kızı.
> Dünyanın geri kalanı özgür insanların olsun,

Yeter bana zindandaki yerim.[30]

30. William Shakespeare, a.g.e., s. 28.

"Fena değil" diyor Anne-Marie. Biraz daha duygu katsan daha iyi olur. Farz et ki bana âşık oluyorsun."

"Ama" diyor Freddie, "*oluyorum* galiba. Ey, harikulade varlık!"[31]

"Aferin, böyle devam et" diyor Anne-Marie.

"Ama ciddiyim" diyor Freddie, "bir erkek arkadaşın filan var mı?"

Anne-Marie kıkırdıyor, "Bakire olup olmadığımı mı soruyorsun? Çünkü oyunda bunu kasteder Ferdinand."

"Hayır, oyun oynamıyorum şimdi. Var mı, yok mu sevgilin?"

Dümdüz bakıyor Anne-Marie, "Yok" diyor. "Var sayılmaz."

"Sana âşık olursam kusuruma bakar mısın?"

"Sanmıyorum" diyor Anne-Marie.

"Çünkü sana âşık oldum" diyor Freddie, kızın kollarına sarılıyor.

"Dikkat et" diye fısıldıyor Anne-Marie, kendini geri çekiyor. "Şimdi oyuna dönmek zorundayız." Birlikte ampulün altına gidiyorlar. Anne-Marie ellerini kavuşturuyor, hayranlıkla genç adama bakıyor, sesini ayarlıyor: "*Şimdiye dek dünya üzerinde böylesine soylu birini görmedim.*"[32]

"Budala kız!" diye bir ses kükrüyor birden hoparlörden, "bu da bir Caliban aslında!"

"Demedim mi sana?" diye fısıldıyor Anne-Marie, "Deli moruğun tekidir o! Bu arada, satranç oynar mısın sen?"

31. William Shakespeare, a.g.e., s. 25.

32. William Shakespeare, a.g.e., s. 24.

36. Dolambaçlı patikalar

Adalet Bakanı O'Nally, Kültürel Miras Bakanı Price, Savaş Gazileri Bakanı Stanley ve Lonnie Gordon elleri arkadan bağlı, iki büklüm, gülünç bir şekilde koridor gibi bir yerden yürütülüyorlar. Nereye gittiklerini göremiyorlar, çünkü etraf zifiri karanlık, sadece zeminde bazı beyaz çizgiler parlıyor.

Kim onları yürütüyor böyle? Bilmiyorlar, çünkü yanlarındaki adamlar simsiyah giyinmişler. Islık çalan rüzgârlar, kükreyen dalgalar, gök gürlemeleri kendi seslerini bile duymalarını engelliyor. Duysalardı ne söyleyeceklerdi ki? Küfür mü edeceklerdi, yalvaracaklar mıydı, ağlayıp inleyecekler miydi? Hepsini de yapacaklardı, diye düşünüyor Felix, kulaklığıyla koridordan gelen gürültüleri dinlerken.

Muhterem konvoy bir köşeyi dönüyor, sonra bir köşeyi daha, sonra bir daha. Geldikleri yönden geri mi gidiyorlar?

Fırtına sesi artıyor. Derken ani bir sessizlik...

Bir kapı açılıyor, adamlar içeri itekleniyor. İçerisi de karanlık, neresiyse artık. Derken tepedeki ışık yanıyor. Dört ranzalı bir hücredeler, iki altta, iki üstte. Duvarlar kaktüs siluetleriyle süslenmiş, kahverengi kesekâğıdından kesilip yapıştırılmış.

Birbirlerine bakıyorlar, suratlar bembeyaz, fena sarsılmışlar. "Hiç değilse yaşıyoruz" diyor Lonnie. "Bundan ötürü müteşekkir olmalıyız." "Doğru" diyor Tony, gözlerini devirerek. Sebert Stanley kapı kolunu kurcalıyor; kilitli. Küçük kafa-

sındaki saçları düzeltiyor, sonra koridora açılan demir parmaklıklı küçük pencereden bakıyor.

"Kapkaranlık dışarısı" diyor.

"Ateş ettiklerini duydum. Freddie'yi vurdular" diyor Sal. Alt ranzalardan birine çöküyor, mutsuz ve ümitsiz. "Duydum, silah sesini duydum. Hayatım sona erdi!" Kollarıyla bedenini sarıyor, bir sağa, bir sola sallanıyor.

"Ah, eminim vurmamışlardır" diyor Lonnie, "Niye böyle bir şey yapsınlar ki?"

"Çünkü hayvan onlar!" diye bağırıyor Sal. "Hepsini kafese tıkmak lazım. Hepsini gebertmek lazım!"

"Okuma yazma kursları vermek yerine, mesela" diyor Tony, hep aynı soğukkanlı sesiyle.

"Belki başka birini vurmuşlardır" diyor Lonnie. "Veya belki havaya ateş ediyorlardı. İyimser tarafından bakmalıyız bence. Emin oluncaya kadar."

"Neden? Bunun iyimser tarafı mı olur? Freddie'mi, oğlumu kaybettim!" diye inliyor Sal. Başını ellerinin arasına alıyor, hıçkırıklar arasında boğuk sesler çıkartıyor.

"Şimdi ne olacak?" diye soruyor Sebert, Tony'ye, alçak sesle.

"Bekleyeceğiz" diyor Tony, "fazla bir şansımız yok."

"Toparlasın kendini. Bu utanç verici oluyor" diyor Sebert, Sal'i kastederek. "Umalım ki yetkililer bir an önce gelirler." Duvara yaslanıyor, parmaklarını inceliyor.

"Her kimse onlar" diyor Tony, hücreyi on ayak ileri, on ayak geri arşınlarken, "eğer gerçekten vurdularsa oğlunu, kelleleri uçacak."

"Haydi ama Bakan O'Nally" diyor Lonnie, Sal'e. "Daha kötüsü de olabilirdi. Bakın, zarar görmedik, sağ salim haldeyiz. Sıcak, rahat bir odadayız..."

"Artık saatlerce böyle konuşur" diye fısıldıyor Tony, Sebert'e. "Her zamanki gibi, sıkıntıdan bayıltır bizi."

"Eğer cezaevi sistemini yeniden tasarlıyor olsaydım" di-

ye devam ediyor Lonnie, "mahkûmlara daha fazla özgürlük sağlardım, daha az değil. Mesela, seçim yapabilmeliler, kendi kararlarını verebilmeliler. Örneğin, yemek menülerini kendileri hazırlayabilmeliler, böylece faydalı bir beceri geliştirmiş olurlar."

"Sen rüya görmeye devam et" diyor Tony. "İlk yapacakları iş, çorbalara zehir katmak olurdu."

"Lütfen" diyor Sal, "böyle bir zamanda, böyle konuşmalar yapmayın!"

"Sadece aklını kötü düşüncelerden uzaklaştırmaya çalışıyordum" diyor Lonnie, incinmiş bir sesle.

"Çok yorgun hissediyorum" diyor Sal. Sesi zoraki ve bitkin çıkıyor. Ranzaya uzanıyor.

"Ne tuhaf" diyor Lonnie, "ben de sersem gibiyim. Vakit varken, biraz uzanıp dinleneyim ben de." Diğer alt ranzaya da o uzanıyor. İkisi birden derin bir uykuya dalıyorlar.

"Bu işte bir tuhaflık var. Ben kendimi hiç yorgun hissetmiyorum" diyor Sebert.

"Ben de" diyor Tony. Uyuyan iki adamı yokluyor. "İkisi de kendinden geçmiş, derin uykudalar" diyor. "Madem öyle, biraz konuşalım seninle. Liderliği kazanma ihtimalini nasıl görüyorsun? Bundan sonra?"

"Kamuoyu yoklamalarında Sal ileride görünüyor" diyor Sebert. "Arayı nasıl kapatacağıma emin değilim."

"Seni desteklediğimi biliyorsun" diyor Tony.

"Biliyorum. Sağ ol" diyor Sebert. "Bu iyiliğini takdir ediyorum."

"Eğer Sal yarıştan çekilseydi, sen seçilirdin, değil mi?" diye yokluyor Tony.

"Doğru. Ama ne demek istiyorsun tam olarak?"

"Eğer biri benim önüme çıkarsa, onu ortadan kaldırırım" diyor Tony. "Ben böyle ilerlerim daima. Mesela, Felix Phillips önümü kesiyordu, eskiden Makeshiweg Festivali'nde ça-

lışırken. Yukarıya tırmanan merdivendeki ilk basamakta onu aşağı attım."

"Tamam, onu biliyorum, ama Sal'i ortadan kaldıramam ben" diyor Sebert. "Aleyhinde kullanabileceğim hiçbir şey, ne bir skandal, ne bir zaaf yok. İnan bana, her taraftan araştırdım, her taşı kaldırdım, her şeyin altına baktım. Ama iddia ve ispat edebileceğim hiçbir şey bulamadım. Ve eğer bu cezaevi ayaklanmasında oğlu öldürülmüşse, alacağı sempati oylarının haddi hesabı olmaz!"

"Anahtar kelime bu; ayaklanma!" diyor Tony.

"Ne demek istiyorsun?"

"Ayaklanmalarda ne olur? İnsanlar ölür. Ve nasıl öldüklerini kim bilebilir?"

"Anlayamıyorum. Ne demek istiyorsun?" Sebert küçücük kulaklarının memeleriyle oynuyor, parmak uçlarında sağa sola çeviriyor.

"Söyleyeyim o zaman" diyor Tony. "Birkaç yüzyıl önce olsaydı, meydana gelen kargaşadan yararlanıp Sal'den kurtulurduk ve suçu ayaklanan mahkûmların üzerine atardık, değil mi? Ah... Lonnie'den de kolaylıkla kurtulurduk; ortada ne şahit var, ne kimse. Ama günümüzde kirli politik savaşlara girmek işleri zorlaştırıyor."

"Ne gibi?" diyor Sebert.

"Bir liderden ne beklenir?" diyor Tony. "Liderlik, değil mi? Sal'in, yaşadığımız bu kriz sırasında nasıl jöle gibi eridiğini gördük, değil mi? Farz edelim yani, onu helada boğdular. Suçla acımasızca mücadele eden bir Adalet Bakanı'nı tuvalette katlettiler. Suçluların, mahkûmların her zaman yapacağı işlerden..."

"Ama öyle olmadı ki. O kadar da erimedi. Ve onu tuvalette boğmadılar" diyor Sebert.

"Farz et ki, bu ayaklanmadan tek kurtulan biz, ikimiz olduk. Kim bilecek ki?"

"Ciddi değilsin, değil mi?" diyor Sebert, fena halde ürkmüş.

"Bir teori olarak düşün bunu" diyor Tony, Sebert'e dümdüz bakarak. "Bir fikir denemesi."

"Tamam, anladım" diyor Sebert, "bir fikir denemesi. Bu denemede Lonnie'yi ne yapacağız peki?" diye soruyor, ikirciklenerek.

"Bu fikir denemesinde, Lonnie kalp krizi geçirecek" diyor Tony. "Vakti çoktan gelmişti zaten. Mesela, bu fikir denemesinde onun yastığını kullanabiliriz. Nasıl boğuldu, diye soran olursa, ayaklanan mahkûmlar yaptı, deriz. Menfur bir cinayet, ama başka ne beklersin bu adamlardan? Fevri adamlar bunlar, öfke kontrolü diye bir şey yok hiçbirinde. Suç işlemek onların fıtratında var."

"İyi bir fikir denemesi oluyor" diyor Sebert.

* * *

"Tüm konuşmaları kaydettik mi?" diyor Felix, salondaki ekranın arkasından. "Ümit ettiğimden çok daha iyi oldu!" Tony tam beklendiği gibi davranıyor. Bu hainliği epeydir düşünüyor olmalı ve şimdi bir fırsat geçti eline işte. Bu öldürücü bir fırsata dönüşebilir Tony için.

"Kayıtlar çok net; hem görüntü, hem ses" diyor 8Handz.

"Mükemmel" diyor Felix. "Haydi, harekete geçelim, ihtiyar Lonnie yastıkla boğulmadan önce. Düğmeye bas, uyandıralım uyuyanları. Hangi müziği seçtin?" Büyülü ada müziklerinin seçimini 8Handz'e bırakmıştı, oyunda Prospero'nun müzikleri Ariel'e bıraktığı gibi. (MP3 kayıtlarını Felix sağlamıştı elbette.)

"Metallica" diyor 8Handz, "'Ride the Lightning' parçası. Acayip gürültülü."

"Aferin benim becerikli cinim!" diyor Felix.

* * *

"Aman tanrım!" diye fırlıyor Sal yattığı yerden. Gözleri fal taşı gibi açılmış! "Bu cehennem gürültüsü de nedir?"

"Ne oluyor?" diyor Lonnie, gözlerini ovuşturarak.

"Gürleyen sesler duydum" diyor Tony. "Ayaklanan mahkûmlar olmalı. Gazaba gelmişlerdir yine! Hazır olun! Bir yastık kapın, ateş etme ihtimaline karşı göğsünüzde tutun!"

"Başım dönüyor" diyor Sal, "akşamdan kalma gibiyim sanki. Hiçbir şey duymamışım."

"Ben birtakım vızıltılar duydum sanki" diyor Lonnie.

37. "Büyülerim hiç patlak vermedi"[33]

Kapı ardına kadar açılıyor. Koridorun ışıkları yakılıyor.

"Şimdi ne oluyor?" diyor Tony.

"Bu bir tuzak" diyor Sal.

Lonnie temkinli adımlarla kapıya gidiyor, dışarı bakıyor. "Kimse yok" diyor.

"Şimdi ağırbaşlı müziğe geçelim" diyor Felix, 8Handz'e; "Yeşil Oda'dan geliyor olacak. Üzüm kâsesi hâlâ orada mı?"

"Olması lazım. Kontrol ediyorum" diyerek ekrana bakıyor 8Handz. "Evet orada, masanın üstünde."

"Aferin size cinlerim" diyor Felix. "Umarım masanın altındaki kapak çalışır vaziyettedir."

"İki kez kontrol ettik" diyor 8Handz. "Bu bölüm için bir Leonard Cohen parçası seçtim. 'Bird on a Wire', iyice yavaşlattım temposunu. Kendim kaydettim."

"Gayet uygun" diyor Felix.

"Arka planda viyolonsel kullandım, bir çeşit Theremin[34] efekti yarattım. 'Uuu... uuu' sesi" diyor 8Handz.

"İyi fikir" diyor Felix, "Bekliyorum. Düğmeye bas."

* * *

33. William Shakespeare, a.g.e., s. 89.

34. Çalarken temas gerektirmeyen ilk elektronik müzik aletidir. İsmini, mucidi olan Leon Theremin'den alır. Ürkütücü sesler çıkarabilir ve çeşitli koreografilerde, rock gibi popüler müziklerde kullanılır. (ed.n.)

"Koridordan geliyor müzik" diyor Sebert.

"'Bird on a Wire' değil mi bu?" diyor Tony.

"Bizimle dalga geçiyorlar" diyor Sal.

"Kendime göre özgür olmaya çalıştım" diye Cohen'in sözlerini tekrarlıyor Lonnie. "Belki bu bir mesajdır, birileri bize yardım etmeye çalışıyordur. Gidip bakalım en iyisi. Yoksa burada oturup kalacağız."

"Gidelim bari" diyor Sebert, işaretparmağının tırnağını kemirerek.

"Onlar önden gitsin" diye fısıldıyor Tony, "ateş filan ederlerse..."

* * *

"Çıktılar hücreden. Dördü birden" diyor 8Handz. "Koridordaki video görüntüsü pek net değil. Ama bakın! Geliyorlar işte. Yeşil Oda'ya doğru yürüyorlar."

"Lonnie'ye bunları yaşattığım için kendimi suçlu hissediyorum" diyor Felix, "ama yapacak bir şey yok. O da kötü adamlarla arkadaşlık etmeseydi. Küçük mikrofonu taktınız mıydı üstüne?"

"Evet, yakasında ve çalışır vaziyette. Açmak isterseniz, parmağınızla şuraya kaydırın ve 'Geri' tuşuna basın."

Ekranda dört adamın Yeşil Oda'ya doğru ilerlediklerini görüyorlar. Odanın kapısına, sağlı-sollu iki resim yapıştırılmış: bir T-Rex ve bir uzay yaratığı misafirleri içeri buyur ediyor.

"Mükemmel düzeyde budalaca konuşmalar" diye mırıldanıyor Felix.

"Nedir bu, çocuk yuvasına mı geldik?" diyor Sebert. "Önce palmiye ağaçları, şimdi bu!"

"Kim yönetiyor burasını?" diyor Sal. "İdarenin değişmesi lazım." Alnını yokluyor. "Dinozor mu bu, kapıdaki? Kendimi kötü hissediyorum. Ateşim var galiba." Hep birlikte giriyorlar içeri.

"Neresi burası? Bir tiyatro dinlenme odasına benziyor!

Meyve kâsesi bile koymuşlar! Ama sadece üzüm var. Kraker ve peynir de olmalıydı" diyor Tony.

"Ne hoş bir müzik!" diyor Lonnie. "*Sihirli Flüt*'ten[35] mi bu?"

"Neyse ne" diyor Sal, "acıkmışım." Ayakta sallanıyor, sersem gibi.

"Biraz yiyelim bari. Üzüm alın" diyor Sebert.

"Üzümlere dokunma" diye fısıldıyor küçük bir ses, Lonnie'nin kulağına. Bir erkek sesi bu, sanki tanıyor gibi.

"Ne?" diyor Lonnie. "Kim konuşuyor?" Yakasına dokunuyor ve mikrofon eline geliyor. Lonnie geri çekiliyor ve diğer üç adamın üzümleri atıştırmasını seyrediyor.

"Bu üzümlerin tadı bir tuhaf. Yemeyelim" diyor Sal.

"Yedik bile" diyor Sebert.

"Kendimi kötü hissediyorum. Oturmam lazım" diyor Tony.

* * *

"Yeterince üzüm yediler" diyor Felix. "İşe yaramış görünüyor. Bunların içinde ne var, biliyor musun?" diye soruyor 8Handz'e. "Üzümlere enjekte ettiğim maddenin içinde ne vardı yani?"

"Biraz şundan, biraz bundan" diyor 8Handz. "Semender gözü, ketamin, adaçayı, mantar. Harika bir bileşimdir, eğer doğru kombinasyon yapılırsa. Göz açıp kapayıncaya kadar adamın kafasını uçurur. Etkisini çok çabuk gösterir, ama fazla uzun sürmez. Ben de bir fırt alsam şundan, fena olmazdı hani."

"Gök gürlemesi efektine gir!" diyor Felix.

* * *

35. Mozart'ın bir eseri. (ç.n.)

Müthiş bir gök gürültüsü patlıyor. Elektrikler kesiliyor, etraf kapkaranlık oluyor. Sonra ışıklar tekrar geliyor. Üzüm kâsesi yok olmuş bu arada! Duvarda korku saçan bir gölge var: Muazzam büyük bir kuş, kanatlarını çırpıyor.

"İyi görünüyor" diyor Felix, 8Handz'e.

"Evet ya..." diyor 8Handz, "muhteşem kanatlar seçmişsiniz."

Bir ses, biraz detone olarak, şarkı söylemeye başlıyor:

Siz üç günahkâr adamsınız.
Nereden başlayayım?
O kadar kötüsünüz ki,
Beni mutsuz ediyorsunuz.
Bu yüzden delireceksiniz.
Felix sizin yüzünüzden perişan oldu,
Maviliklere sürgün edildi,
Sal oğlunu kaybetti,
Hiç eğlenceli değil.
Felaketiniz daha yeni başlıyor!
Nedamet getirin ve af dileyin,
Eğer bu hikâyeye iyi bir son istiyorsanız.
Bu dediysem, sizlersiniz yani!

"Nereye gitti o?" diye soruyor Tony. "O kanatlı yaratık? O şeytan! Bakın, işte orda!"

"Ah, ne yaptım ben?" diyor Sal. Ağlamaya başlıyor. "Ölsem daha iyi. Duydunuz, değil mi? Freddie'yi öldürdüler. Ve bütün bunlar benim suçum. Felix'e yaptıklarımız yüzünden!"

"Berbat durumdayız" diyor Sebert. "Hepimiz zehirlendik! Bedenimi hissedemiyorum. Buharlaşıyorum sanki!"

"Neler oluyor size?" diyor Lonnie.

* * *

"Şiir oldukça kötüydü, ama işimizi gördü" diyor Felix, "üzümlerin yardımıyla elbette."

"Vay be! Müthişti!" diyor 8Handz. "Hepsi kafayı yemiş durumda. Bu maddenin içinde başka neler var, bilmek isterim doğrusu."

"Şimdi bu adamları kâbusları ile baş başa bırakıp, Ferdinand ile Miranda'nın durumuna bakalım" diyor Felix. "Onların video kayıtlarını getir ekrana, bakalım neler yapıyorlar?"

"Geriye sarayım" diyor 8Handz. "Tamam, lego küpleri ile bir odun yığını yapmışlar, sizin verdiğiniz direktifler doğrultusunda. Ve birbirlerine cıvık, duygusal laflar etmişler. Şimdi satranç oynuyorlar. Miranda diyor ki..."

"İyi" diyor Felix. "Senaryoya tam tamına uyuyorlar demek. Birbirlerine de yakışıyorlar doğrusu."

"Sanki gerçekten söylediklerine inanıyorlar gibi" diyor 8Handz. "Gerçek aşk, vs. Zarif görünüyorlar doğrusu. Ama video pek net değil."

"Yeterince net bence" diyor Felix. "Şimdi, tekrar Yeşil Oda'ya dönelim."

38. "Kaş çatmaya bile gerek kalmaz"[36]

Yeşil Oda'da işler pek huzurlu gitmiyor.

Sal, bir köşede büzülmüş, dizlerine sarılıyor. Yanaklarından yaşlar akıyor, bir acı yumağı haline gelmiş. Sanki odanın zemini ile arasında interaktif bir deneyim yaşanıyor gibi. "Karanlık, kapkaranlık burası" diyor. "Neden bu kadar karanlık? Gitmem lazım, daha da karanlıklara gitmem ve onu bulmam lazım" diyor

Tony havaya yumruklar atıyor: "Çekilin, geri çekilin" diye bağırıyor. "Uzak durun benden."

Sebert, üzerine böceklerin üşüştüğünü zannediyor veya çokayaklı sürüngenlerin her tarafını kapladığı hissine kapılmış. "Kurtarın beni bunlardan" diye bağırıyor, ağzından salyalar akarak, "örümcekler sardı!"

Aklı başında Lonnie, masanın arkasına geçiyor, bu çıldırmış adamların yolunun üstünden çekilmeye çalışıyor.

* * *

"Ölçüyü kaçırmış olmadığınıza emin misiniz?" diyor 8Handz. "Üzümlere zerk ettiğiniz maddeyle ilgili? Bu halleri de aşırı yani."

"Talimatlara aynen uydum" diyor Felix. Adamların acı

36. William Shakespeare, a.g.e., s. 90.

çekmelerini istiyordu, çekiyorlar işte. Ama uyuşturucu maddenin verdiği acı gerçek sayılabilir mi? Yan etkileri neler ve ne kadar sürecek? "Resmi videomuza geçmek için kaç dakikamız kaldı?" diyor. "Hücrelerde ve müdürün odasında seyredilen video versiyonu yani?"

8Handz saatine bakıyor. "Üçte ikisi tamamlanmış" diyor.

"Bu işi hızlandırmamız lazım" diyor Felix. "Stephano ve Trinculo'ya işaret ver."

"Hazırlar, bekliyorlar" diyor 8Handz.

Yeşil Oda'nın kapısı açılıyor ve kostümleri içinde Red Coyote ve TimEEz hoplaya zıplaya giriyorlar. Yüzleri beyaza boyanmış, ortasına palyaço sırıtışı çizilmiş. Coyote'nin üstünde Oxfam'dan alınmış pasaklı smokin var; TimEEz kırmızı pazenden uzun paçalı donunu giymiş, melon şapkasını fiyakalı bir açıyla yana yatırmış.

"Ben şahsen, kafayı bulmuş olsam, böyle bir manzarayla karşılaşmak istemezdim doğrusu" diyor 8Handz. "Saygıdeğer beyler de istemiyor zaten" diyor Felix. Nitekim Sal, Tony ve Sebert duvara yapışmış, dehşet içinde bakıyorlar.

"Ahh... Şunlara bak!" diyor TimEEz, adamları göstererek, "İğrenç! İğrenç! Öğğ... Balık leşi gibi kokuyorlar!"

"Leş balık kokan canavarlar" diyor Red Coyote. "Burnuma... Ahlaksızlık ve çürüme kokusu geliyor!"

"Bunların ipliğini pazara çıkaralım. Abuk sabuk konuşan deliler bunlar. Sokak serserileri. Uyuşturucu müptelaları. Toplumun süprüntüleri. Bunları sergileyelim ki herkes gülsün."

"Bunları görmek için millet iyi para verir" diyor Red Coyote. "Uyuşturucu krizi geçiren bir Adalet Bakanı. Müthiş bir haber başlığı olur!"

"Cadı Tohumları'nın dansına geçiyoruz, işaret ver" diyor Felix.

"Haydi bakalım" diyor 8Handz.

Bir an sonra Caliban, arkasında Godzilla maskeleri takmış

olan iki yardımcısıyla giriyor. Bu sahne için özel bir numara hazırlamışlar. 8Handz eşlik müziği için düğmeye basıyor. Yüksek tempolu müzik odayı dolduruyor. Caliban şarkısına başlıyor:

Bana canavar diyorsunuz.
Ama sizden daha canavarı var mı?
Çaldınız, aldattınız, rüşvet verdiniz, yalan söylediniz,
İnsanları tekmeleyip atmaktan çekinmediniz,
Bana "pislik" diyorsunuz, süprüntü diyorsunuz,
Bana cani diyorsunuz, serseri diyorsunuz,
Ama asıl siz beyaz yakalı hilekârlarsınız, hep sahtekârlık peşindesiniz,
Vergi yükümlülerinin paralarını çalıyorsunuz.
Ee, kim daha canavar?
Kim daha canavar?
Sizden daha canavarı var mı?

Canavar, canavar, sizin ipliğinizi pazara çıkaracağız,
Tepeden tırnağa canavarsınız, canavar,
Canavar, canavar, bütün dünya öğrenecek
Ne kadar canavar olduğunuzu!

Biliyoruz çaldıklarınızı! Beyaz yakalı sahtekârlar!
Beyaz yakalı sahtekârlar! BİLİYORUZ neler çaldıklarınızı!"

"İblisler!" diye çığlık atıyor Tony.

"Ben bir canavarım" diye ağlıyor Sal. Yüzünü elleriyle kapatıyor.

"Ne biliyorlar acaba?" diyor Sebert, çıldırmış gözlerle etrafına bakıyor. "Kim söyledi bunlara? Yasal bir harcamaydı yaptığım!"

"Beyler, beyler! Lütfen kendinize gelin!" diye rica ediyor Lonnie, masanın arkasından.

* * *

"Biliyorum bu heriflerin ne kadar adi olduklarını ve tiyatromuzu elimizden almak istediklerini. Ama bu kadarı benim için bile fazla" diyor 8Handz. "Uyuşturucu karabasanı yaşıyor olabilirler, ama bunların ödleri boklarına karıştı."

"Bu, planın bir parçası. Hak ettiklerini buldular" diyor Felix.

"Onlar için üzülmüyor musunuz?" diye soruyor 8Handz.

Bütün bu süre boyunca, Felix Miranda'sını hep arkasında hissediyor, bir gölge gibi, titrek bir ışık gibi dolaşıyor. Ama hiç araya girmedi, yardımını gerektiren bir sorun olmamıştı. Şimdi fısıldıyor: "Ben olsaydım üzülürdüm efendim. İnsan olsaydım yüreğim kaldırmazdı." Ne kadar iyi kalpli bir kız, diye düşünüyor Felix.

Acaba 8Handz onu duydu mu? Hayır, ama Felix duydu. "*Sen ki havadan başka bir şey değilsin, ama sana bile böyle dokunduysa halleri, hissettikleri her şeyi aynı şiddetle hisseden, onlarla aynı türden ben, senden daha duygusuz olabilir miyim?*"[37]

"Oyunda mıyız hâlâ?" diye soruyor 8Handz, "'İnsan olsaydım yüreğim kaldırmazdı, efendim' mi demem lazım şimdi?"

"Hayır, gerek yok" diyor Felix, "kendi kendime mırıldanıyordum. Ama haklısın, bu kadar intikam yeter. Daha fazla kaş çatmaya gerek yok. Cinleri geri çekelim. İşaret ver."

"Onları alıp getiririm, efendim" diye fısıldıyor Miranda. "Beni seviyor musunuz efendim?"

37. William Shakespeare, a.g.e., s. 90.

39. Neşeyle, coşkuyla[38]

Tutsaklar, karalar giyinmiş cin takımının arasında, mavi spot lambalarıyla hafifçe aydınlatılmış ana salona götürülüyorlar. Biraz sakinleşir gibi olmuşlar; ağlayıp sızlamalar, acı haykırışlar ve inlemeler durmuş. Üzümlerde ne vardıysa, etkisini kaybetmeye başlamış.

Oyuncular tam kadro salonda yerlerini almışlar; hâlâ Freddie ile hücrede kapalı olan Anne-Marie ve ekranın arkasında, bilgisayarın başında olan 8Handz hariç. Felix de orada, sahneye giriş sırasını bekliyor.

Dört muhterem bey, ön sırada kibarca yerlerine oturtulunca, 8Handz davul ve trompetler eşliğinde bir giriş müziği çalıyor, salonu karartıyor ve sarı bir spot ışığı yansıtıyor adamların üstüne. Korkup panikler ve kaçmaya kalkışırlarsa diye, cinler adamların etrafını sarmış vaziyette. Ve ta-taa!

Felix, hayvanlarla bezeli büyülü kostümünün içinde, gösterişli bir edayla ekranın arkasından çıkıyor ortaya. Tilki başlı bastonunu havaya kaldırarak daha fazla müzik için işaret veriyor. Bu sahne için 8Handz "Somewhere Over the Rainbow"[39] şarkısını seçmiş; minör tonda, iki bas saksofon ve bir viyolonselle, ağırlaştırılmış akorlarla çalınıyor.

"Bu kutsal müzik, şifa verir dengeyi yitirmiş akıllarınıza,

38. William Shakespeare, a.g.e., s. 93.

39. *Oz Büyücüsü* müzikalinde Judy Garland'ın söylediği klasikleşmiş şarkı. (ç.n.)

bırakın kafatasınızın içinde beyhude kaynayan, gücünü yitirmiş beyinlerinizi sağaltsın!" diyor Felix/Prospero, abartılı bir edayla. Işıklar tamamen açılıyor. "İyi kalpli hizmetlerin için teşekkür ederim Lonnie. Geçmişte hiç değilse sen bana insanca davrandın, Sal'in ve özellikle Tony'nin aksine."

Dördü birden "Deli mi bu adam" der gibi bakıyorlar Felix'e, veya kendileri delirmiş gibi. "Felix Phillips?" diyor Sal. "Rüya mı görüyorum? Sen nereden çıktın?"

"Aynı yerden" diyor Felix. "Ama burada adım Duke."

"Öylesine yok oldun ki, seni öldü zannettim" diyor Lonnie.

"Ne oluyor?" diyor Sal, "Freddie'ye ne yaptın? Sen gerçek misin?"

"İyi bir soru" diyor Felix. "Belki bu büyülü adada yaratılan bir hayaletim ben. Yakında anlarsınız. Hepiniz hoş geldiniz arkadaşlar!"

Tony hiç memnun görünmüyor. "Sen yaptın bütün bunları" diyor. Sesi uyuşturucunun etkisiyle hâlâ hırıltılı çıkıyor. "Her zamanki gibi düzenbazlık peşindesin. Senin bir paranoyak olduğunu hep düşünmüşümdür. O kıymetli Okuryazarlık Programı'na elveda demenin zamanı geldi." Duraksıyor, her zamanki kibirli tavrını takınmaya çalışıyor. "Üzümlere zehirli madde koymuşsun, anladığıma göre. Bu yaptığın suçtur."

"Eğer Freddie'ye bir zarar geldiyse, çekeceğin var, ağır ödetirim sana" diyor Sal.

"Zannetmiyorum" diyor Felix. "Sal, sen Adalet Bakanı'sın. Ben de adalet istiyorum. Önce, Makeshiweg Festivali'ndeki işimi geri istiyorum. Haksız yere işime son verilerek, yerime Tony getirildi. İkiniz birlikte, el altından bir entrika çevirip bunu başardınız."

"Sen delisin" diyor Tony.

"Bunun konumuzla ilgisi yok" diyor Felix. "Her neyse, bugün burada yaşadıklarınıza 'artistik deneyim' deniyor. Şim-

di, herkese şunları söyleyeceksin Sal: Fletcher Cezaevi Oyuncuları son derece yaratıcı bir interaktif tiyatro sergilediler burada ve bu gösteriyi seyredince –üzümlerden hiç bahsetmiyoruz tabii– programımızın eğitici potansiyelini gördünüz ve bundan sonra çalışmalarımızı sonuna kadar desteklemeye karar verdiniz. Kültürel Miras Bakanı olarak Tony, önümüzdeki beş yıl boyunca, artan miktarlarda fon sağlayarak (bunu özellikle vurguluyorum), bu programların sürdürülmesini garanti ettiklerini ilan edecek. Ondan sonra da istifa edecek. Ailesi ile daha fazla zaman geçirmek istediğini söyleyen bir açıklama yapabilir. Sebert'e gelince, liderlik yarışından çekilecek."

"Aklını kaçırmış olmalısın! Sen kendini ne zannediyorsun?" diyor Tony.

"Konuşmalarınızı videoya kaydettik" diyor Felix, "Hepsini! Sal bir köşede, korkudan kafayı yemiş bir halde, kedi gibi sesler çıkartıp 'aah-üüh" diye ağlaşırken; Sebert 'eriyorum, bedenimi hissedemiyorum' diye sayıklarken; ve sen Tony, görünmeyen hayaletlerle boğuşurken, bağırıp çağırırken... Hepinizi videoya çektik. Hiçbiriniz bu görüntülerin internette yayınlanmasını istemezsiniz herhalde. Ama dediklerimi harfiyen yerine getirmezseniz, yayınlanacak!"

"Ama bu haksızlık" diyor Tony.

"Adaletin yerini bulması diyelim ona" diyor Felix. Sesini alçaltıyor ve doğrudan Tony'ye hitap ediyor: "Bu arada, Sal ve Lonnie uyurlarken, senin Sebert ile yaptığın ilginç konuşmaları da kaydettim. Sadakat hakkında iyi bir örnek verdiniz bizlere."

"Cezaevinde arama yaptıracağım, çektiğiniz filmleri bulup yok ettireceğim" diye girişiyor Tony.

"Boşuna zahmet etme. Video kayıtları çoktan bulutların arasına kaçırıldı" diyor Felix. Bu bir blöf, video sadece hafıza çipine kaydedilmiş durumda ve onu kopyalama fırsatı bu-

luncaya kadar, Felix'in cebinde kalacak. Ama ses tonu gayet inandırıcı. Tony'nin yüzü bembeyaz oluyor. "Demek seçeneğimiz yok" diyor.

"Ben öyle görüyorum" diyor Felix. "Sebert, sen ne düşünüyorsun?"

"Bu bir tuzak" diyor Sebert, "bizi kandırdın."

"Size zaman ve fırsat verdim ve siz de böyle kullandınız" diyor Felix. Tekrar Sal'e dönüyor: "Sıraladığım şartların yanı sıra, bir talebim daha var" diyor. "Özel efektler teknisyenim için erken şartlı tahliye istiyorum. Tüm koşullarım karşılandığı takdirde, sizleri affedebilirim. Geçmiş geçmişte kaldı diyerek, yeni bir sayfa açabilirim."

Bir süre kalakalıyorlar. "Tamamdır" diyor sonra Sal, bu anlaşmada kârlı çıkacak olan tek taraf o. Tony ve Sebert hiçbir şey demiyorlar; ama eğer bakışlar öldürseydi, on kez ölmüştüm şimdiye kadar, diye düşünüyor Felix.

"İyi" diyor. "Anlaştığımıza sevindim. Bu arada, şimdi yaptığımız pazarlığı da videoya kaydettik, ikinci bir tedbir olarak."

"Cezaevindeki ayaklanma, kapıların kapatılması filan... Bunlar... hepsi tiyatro muydu yani?" diyor Lonnie.

"Freddie nerede?" diye bağırıyor Sal. "Öldü mü gerçekten? Bağırdığını duydum. Ateş edildiğini duydum!"

"Duygularını anlıyorum Sal" diyor Felix. "Ben de kızımı kaybettim bu fırtınada. Acısı asla telafi edilemez."

"Ama o en az 12 yıl önceydi" diyor Lonnie.

"Gel benimle" diyor Felix, Sal'e. Sal ayağa kalkıyor, Felix onun koluna giriyor. "Sana bir şey göstermek istiyorum."

* * *

"Geliyorlar!" diye fısıldıyor Anne-Marie. "Felix ve senin baban. Şaşırmış gibi görün." Anne-Marie ve Freddie kapatıldık-

ları hücrede yere oturmuşlar ve bağdaş kurmuş, satranç oynuyorlar. "Bir dakika sonra kapının penceresinden bakacaklar. Repliklerin hazır mı?"

"Hazır" diye fısıldıyor Freddie.

"Hile yapıyorsunuz, sevgili Lordum" diye okuyor sözlerini Anne-Marie.

"Hayır canım sevgilim. Dünyaları verseler, yapmam."

Hücrenin kapısı birden açılıyor. "Freddie, yaşıyorsun!" diye bağırıyor Sal.

"Baba!" diye aynen karşılık veriyor Freddie, "Sen de yaşıyorsun!"

"Tanrı'ya şükürler olsun!" diyerek birbirlerinin kollarına atılıyorlar.

Halk şairi Bard[40] bile daha incelikle dillendirirdi bu sahneyi, diye geçiriyor içinden Felix, ama anafikirler paylaşılmış oldu, önemli olan bu.

Mutluluk nidaları, kucaklaşmalar ve sırt sıvazlamalar bittiği zaman, Freddie babasına dönüp "Baba, yeni arkadaşım Anne-Marie Greenland ile tanışmanı istiyorum" diyor. "Kid Pivot grubu ile çalışıyor ve bu oyunda Miranda'yı canlandırıyor."

Anne-Marie, aceleyle ayağa kalkıyor; elbisesinin omzu iyice aşağı düşmüş, saçlarındaki kâğıt çiçekler çarpık çurpuk olmuş. Afacan bir tavırla gülümsüyor ve Sal'e elini uzatıyor. Ama Sal karşılık vermiyor. Gözlerini kısarak bakıyor Anne-Marie'ye. "İş arkadaşı mı, yoksa romantik mi?" diye soruyor.

"İkisi de" diyor Freddie. "Yani, en azından..."

"Hop, bir dakika!" diye araya giriyor Anne-Marie. "Bunları konuşmadık ki! Benim düşünmem lazım önce!"

"Bu akşam yemeğe çıkalım mı?" diye soruyor Freddie.

"Olabilir" diyor Anne-Marie. Kollarını sıvıyor. Yanakları kızarıyor.

40. Ortaçağ İngiltere'sinde ve Galler'de gezgin halk şairlerine verilen bir isim. Bir hami (öm. kral veya bir asilzade) tarafından işe alınır, geze geze müzikli şiirler ve hikâyeler anlatırlardı. (ç.n.)

Felix, tekrar Sal'e dönüyor. "Gerçek aşk budur işte. Karşı koyamazsın. Her halükârda, en iyi son budur" diyor.

* * *

Oyuncuların yanından alınıp tekrar koridora çıkartılan muhterem beyler, kilitli kapıların ardından resepsiyon alanına getiriliyorlar. Mucizevi bir şekilde, güvenlik cihazları kemerlerine yeniden yerleştirilmiş.

Cezaevi müdürü ve hiyerarşideki diğer bazı yetkililerle birlikte, birer kadeh içip sonra birlikte resim çektirecekler. Üzerlerine kürdan batırılmış, üzümlerden daha az toksik olan minik sosisler ve krem peynirli krakerler yiyecekler; bir-iki alkollü içki de sunulacak. Estelle de orada olacak ve tüm konuşmalara kulak kabartacak. Daha sonra olup bitenleri Felix'e anlatacak.

Nasıl aptal yerine konduklarını konuşacaklar mı aralarında? Hiç sanmam, diye düşünüyor Felix. Sözde ayaklanma ve sözde hapsedilme hakkında hiçbir şey konuşmayacaklar. Ne de gördükleri acayip halüsinasyonlardan veya Bay Duke'ün gerçek kimliğinden, yaşadıkları haysiyet kırıcı olaydan bahsedecekler.

Bunlar yerine, Fletcher Oyuncuları'nın eriştiği yüksek başarı düzeyinden ötürü cezaevi müdürünü tebrik edecekler. Aktarılacak maddi kaynakların daha da artırılacağını ekleyerek, programın devamının sağlanacağını ilan edecekler. El sıkışacaklar ve şerefe kadeh tokuşturacaklar. Herkes birbirini tebrik edecek.

Sal'in yalan söylemek konusunda bir problemi yok, o kaşarlanmış bir politikacı. Tony ve Sebert'e gelince, ağızlarını sımsıkı kapalı tutacaklar; böylelikle, hiç değilse internette videoları yayınlanmadan, politikadan çekilince ileride bir şirkette yönetim kurulu üyeliği kapma ümidine de sa-

hip olarak, itibarlarını korumuş olacaklar. Hatta bir ihtimal Senato'ya bile seçilebilirler, yaptıkları hizmetlerden ötürü.

Freddie ve Anne-Marie de cezaevi müdürünün resepsiyonuna katılıyorlar. Ama daha önce Anne-Marie, Felix'in sakallı yanağına bir öpücük konduruyor. "Sen bir tanesin!" diyor ona, "Keşke gerçek babam olsaydın, hayatım daha iyi olurdu o zaman."

"Harikaydın" diyor Felix.

"Teşekkürler" diye yanıtlıyor Anne-Marie, "ama Freddie'nin büyük yardımı oldu bana. Her şeyi hemen kavradı ve rolüne çok iyi adapte oldu." Yüzü ışıl ışıl parlıyor.

Genç âşıklar, diye içinden geçiriyor Felix, özlemle. Aşk cildi nasıl da güzelleştirir...

* * *

Herkes gittikten sonra, Felix cezaevinde kalıp 8Handz'in teknik ekipmanları toparlamasına yardım ediyor. Hoparlörlerin yerlerinden indirilmesi, minik mikrofonların toplanması, özel ışıklandırma aletlerinin sökülmesi lazım. Hepsinin tekrar paketlenip kiralama ajansına geri götürülmesi gerekiyor.

Felix bu toparlama işleriyle uğraşırken, 8Handz kaydettiği son görüntü ve ses kaydının kalitesini kontrol ediyor, ana salonda yaşanan ve Sal'in tüm şartları kabul ettiğini söylediği sahnenin kaydını yeniden gözden geçiriyor. Bu, ilerideki gelişmeler için çok önemli bir belge olabilir.

"Bir radyo kanalı yayını alıyorum sanki" diyor 8Handz. "Kulaklıklarımda bir ses var. Sanki biri şarkı söylüyor."

"Nasıl bir şarkı?" diye soruyor Felix.

"Belli belirsiz duyuluyor. Ama bir dakika... şöyle diyor: Neşeyle, coşkuyla!"

"Yaşar giderim neşeyle, coşkuyla, Dalları saran çiçekler altında... Öyle mi söylüyor?" diye soruyor Felix. Miranda ol-

malı bu, yine replik veriyor. Ne akıllı kız o, 8Handz'in kulaklıklarının içine bile girmiş! Ama oyunun sözlerinin sırasını karıştırmış galiba. "O bölümü yaptık zaten, videoya kaydedildi bile" diyor Felix, Miranda duysun diye. Ariel'in özgün şarkısını kullanmışlardı bu sahnede, ama küçük bir değişiklikle, "Ben arının emdiği yere konarım" lafını çıkartarak. Onun yerine *Arılar nerede vızıldıyorsa, ben de orada vızıldarım* diye bir replik kullanmışlardı.

"Hayır, o değil" diyor 8Handz. "Şöyle diyor: Neşeyle, coşkuyla, neşeyle, coşkuyla. Hayat bir rüyadır."

Felix'in sırtından soğuk terler boşalıyor. Ensesindeki tüyler diken diken oluyor. "Bu şarkıyı söylerdim ona" diye geçiriyor içinden. "Üç yaşındayken. Hatırlıyor mudur acaba? Bir zamanlar üç yaşında olduğunu hatırlıyor mudur? Dört yaşına erişemediğini hatırlıyor mudur? Öyleyse ..."

"Ne tesadüf" diyor Felix, "bu bölümü *flashback* sahnesine koymayı düşünüyordum, ama sonra vazgeçtim." Uyduruyor aslında. "Prospero'nun su alan teknede küçük Miranda'ya söylediği şarkı gibi düşünmüştüm. Çocuklarımız korktuğu zaman böyle yaparız, yani onlara şarkı söyleriz."

Hastanede, alev alev yanan ellerini tutup, ateşler içindeki alnını okşadığımız zaman; ama her şeye rağmen onun ellerimizden sessizce kayıp gittiğini gördüğümüz, zamanın uçsuz bucaksız karanlık kuyusunda kaybolduğunu anladığımız zaman...

"Bu şarkıyı biliyorum" diyor 8Handz. "Hoş olurdu ve ben gerçekten teşekkür ederim size, bana erken tahliye çıkartacağınız için. Bu dâhiyane bir fikirdi."

"Yardımcı olduğuma seviniyorum" diyor Felix. "Sen olmasaydın, bütün bunları başaramazdım. O müzik hâlâ geliyor mu kulağına?"

"Yok, kayboldu" diyor 8Handz.

"Senin kulaklıklarını takabilir miyim?" diyor Felix.

8Handz kulaklıklarını Felix'e veriyor. Felix dinliyor. Hiçbir ses gelmiyor artık, şarkı yok. Sadece sessizlik var. Miranda nerede? Böyle yok olmakla, ne anlatmak istiyor?

* * *

Dışarıda alacakaranlık bastırmış. Felix, arabasına doğru yorgun argın yürüyor. Beklenen kar fırtınası şimdiden bastırmış ama fazla büyük bir fırtına olması beklenmiyor; yolları geçici olarak engelleyecek küçük kar yağışları olabilir.

Tepeden aşağı, arabasını sessizlik içinde sürüyor. Eğer bu, gerçek bir tiyatro gala gecesi olsaydı, tüm oyuncu kadrosu ve teknisyenler hep birlikte bir yerlere gider, yiyip içip birbirlerini kutlar ve ertesi sabah basında çıkacak eleştirileri beklerlerdi. Ama şimdi Felix, tek başına kendine akşam yemeği olarak bir yumurta kaynatıyor, eğer Miranda gelmeyecekse, tek başına kalacak yani. Hâlâ arabada oturuyor Miranda galiba.

"Ne olursa olsun, başardım sonunda!" diyor Felix, kendi kendine. "Veya en azından, çuvallamadım." Ama neden çuvallamış gibi hissediyor?

Erdemli davranmak, kinci davranmaktan iyidir, diye bir ses duyuyor kafasının içinde.

Miranda bu. Yine replik veriyor babasına.

V. Karanlığın piçi[41]

41. William Shakespeare, a.g.e., s. 102.

40. Son ödev

Cuma, 15 Mart 2013

Sınıfın son ders gününden bir önceki akşam, Felix 20 paket Miss Vickie's marka tuzlu patates cipsi alıyor. Bir jilet kullanarak her paketin arkasında, tepede minik bir yarık açıyor ve her pakete 15 adet sigara sokuyor, teker teker. Tercih edilen marka Marlboro. Bu işlemi yaptıktan sonra fazla uzun süre beklememeli, aksi takdirde sigaralar cips gibi kokacak, cipsler de sigara gibi.

Sonra paketlerdeki yarıkları küçük bir kıvırma makinesinin yardımıyla tekrar kapatıyor. Felix, Fletcher'da sahnelediği her oyunun sonunda, oyunculara verdiği parti için paket paket patates cipsi taşıdı hep.

Cipsleri Mark's Work mağazasının naylon poşetlerine doldurup şansının yaver gitmesini diliyor.

* * *

Ertesi gün, Anne-Marie ile park yerinde buluşuyorlar. Son ders gününün özel davetlisi o. Leggs'in de dediği gibi, bu oyuncu kadrosu için verilen bir parti olduğuna ve Anne-Marie de kadronun bir üyesi olduğuna göre, onu çağırmamak olmaz.

"Geldiğin için teşekkürler" diyor Felix.

"Hayatta kaçırmak istemezdim" diyor Anne-Marie. "Freddie de gelmek istedi ama bu sefer olmaz, dedim. Bu Fletcher'daki adamlar için bir parti."

Demek ki, diye düşünüyor Felix, Freddie hâlâ oltada. Daha doğrusu, ikisi de birbirlerinin oltasında. Felix gülümsüyor.

"Freddie, WonderBoy'u kıskanmıyor mu?" diye soruyor hınzırca. "Senle WonderBoy arasındaki sahneler oldukça yoğundu."

"Ateşliydi demek istiyorsun. Evet, öyleydi. Ama Freddie o sahneleri görmedi, o sırada benimle satranç oynuyordu" diyor Anne-Marie. "Zaten WonderBoy geri çekildi artık. Kabullendi."

"Neyi kabullendi?" diye soruyor Felix.

"Bunun sadece bir tiyatro olduğunu" diyor Anne-Marie.

* * *

Patates cipsleri Güvenlik'ten rahatça geçiyor; kim kuşkulanacak içlerinde kaçak madde olduğundan? Dylan ve Madison büyük ihtimalle, ama kuşkulansalar bile başlarını öte yana çeviriyorlar. Oyuncuların gösterdikleri tüm çabalar için bir ödülü hak ettiklerini düşünüyorlar belki.

"Harika bir videoydu Bay Duke! *Fırtına* oyunu" diyor Dylan, Felix'e güvenlik cihazını verirken. "Hoşlanacağımı zannetmiyordum önce, yani içinde kavga-dövüş sahneleri filan yok diye. Ama çok hoşuma gitti."

"Evet, hepimiz çok beğendik" diyor Madison. "Acayip bir şeydi."

"Haklıymışsınız Bay Duke, periler meriler yokmuş gerçekten" diyor Dylan. O mavi uzay yaratığı mıdır nedir, şeytansıydı! Cadı Tohumları'nın rap dansı da çok iyiydi. Siz de harikaydınız Bayan Greenland, efendim. Miranda çok ateşliydi."

"Teşekkürler" diyor Anne-Marie, biraz soğuk.

"Çantanızda ne var?" diye soruyor Dylan.

"Sivri bir şey yok. Adamlar için pişirdiğim bisküviler ve birkaç tane de oyuncak bebek var. Daha önce görmüştünüz."

"Bisküvilerin içinde fena bir şey yok, değil mi?" diyor Dylan, sırıtarak.

"Buyrun, tadın" diyor Anne-Marie, iki güvenlikçiye de birer bisküvi veriyor.

"Bu oyuncak bebeklerin burada ne işi var?" diyor Madison.

"Bugün oyuncuların partisi var ve bu oyuncaklar da oyunda rol alıyordu. Videoda var, gördünüz" diyor Anne-Marie.

"Ah tamam. Her neyse" diyor Madison. Bön bön Dylan'a bakıyor. "Çıkışta geri getirin, lütfen. Başlarına bir şey gelmesini istemezsiniz herhalde."

"Onlar başlarının çaresine bakarlar" diye tersliyor Anne-Marie. Neyin peşinde bu kız, diye düşünüyor Felix. Oyuncak bebekleri getirmesinin anlamı ne?

"Gelecek yıl hangi oyunu sahneleyeceksiniz Bay Duke?" diye soruyor Dylan.

"Henüz karar vermedim" diyor Felix.

"Her neyse, *merde*" diyor Madison.

* * *

"Üstün bir performans gösterdiniz" diyor Felix, tam kadro toplanmış oyunculara. "Kusursuzdu! Daha iyisi olamazdı! İnteraktif tiyatronun gücünün mükemmel bir örneğiydi, tiyatro sanatının kusursuz bir icrasıydı." Canı gönülden gülümsüyor Felix. "En iyisi de şu: Sizlerin sayesinde, Edebiyat Yoluyla Okuryazarlık Programı'nın beş yıl daha devam etmesine karar verildi. Fletcher Cezaevi Oyuncuları'nın geleceği güvende." Büyük bir alkış kopuyor, yumruklar tokuşturuluyor.

"Fevkalade bir gelişme, anasını sattığımın!" diyor Leggs.

"Hepiniz kendinize 5-yıldız verin" diyor Felix. "Artık, yeni nesil genç aktörler tiyatronun ayrıcalıklarından faydalanabilecek ve oyun becerilerini birinci elden geliştirme olanağına kavuşacak, sizin bu şansa eriştiğiniz gibi. Şunu da ekle-

yeyim: Şimdiye kadar sahnelediğim en başarılı *Fırtına* çalışmasıydı bu." Yaptığı tek *Fırtına* prodüksiyonu olduğunu bilmelerine gerek yok. "Bu başarıyı tekrar yakalamak mümkün değil gibi görünüyor bana, dolayısıyla bu oyunu bir daha sahnelemeyeceğim. Ana karakterlere ayrı ayrı teşekkür etmiştim zaten, ama şunu da söylemem lazım: Cinlerimiz, tümü birden, müthiş bir takımdı ve harika bir iş çıkardılar, daha iyisini kimse umamazdı. Haydi o zaman, hepimizden büyük bir alkış onlara!"

Sevinç nidaları, tekrar yumruk tokuşturmalar...

"Ve yürekli arkadaşımız, Miranda rolündeki sevgili Anne-Marie Greenland için büyük bir alkış istiyorum! Pek çok aktrisin, bu koşullar altında hemen reddedeceği bir rolü kabul ettiği için! O çok yürekli bir kadın, kuşkusuz!" Neşe çığlıkları ve alkışlar daha da artıyor. "Eveet! Dehşettir o!"

Leggs elini kaldırıyor; Felix, "konuş" anlamında kafasını salhyor.

"Buradaki arkadaşların hepsi adına söylüyorum, teşekkür ederiz Bay Duke! Sizden büyüğü yok. Bu..." diye başlıyor. Çilli yüzü pençe pençe kızarıyor. "...bok gibi müthişti!" diyor 8Handz. Tekrar bir alkış tufanı kopuyor.

Felix başıyla küçük bir selam veriyor. "Benim için bir zevkti" diyor. "Ve şimdi size son ödevinizi veriyorum; alacağınız yıl sonu ortalamasının yüzde 15'ini teşkil edecek bu ödev. Oynadığınız karakterin, oyun bittikten sonra yaşayacağı muhtemel hayatın bir tarifini yapmanızı istiyorum. Hayalinizde neler canlandırırsınız, onun daha sonraki hayatıyla ilgili? Bu konuda bir sunum yapmanızı istiyorum. Sonra partiyi, meşrubatlar içerek ve patates cipsi yiyerek sonlandıracağız. Her şey yolunda, merak etmeyin." Bu son cümlesini, sigaraların sağ salim içeri girdiğini anlatmak için söylüyor. "İlk önce Ariel Takımı'na söz vermek istiyorum." 8Handz'i salonun ortasına çağırıyor, sonra Anne-Marie'nin yanındaki boş iskemleye çöküyor Felix.

41. Ariel Takımı

8Handz huzursuz. Ağırlığını bir ayağından ötekine geçiriyor, boğazını temizliyor. Her zamankinden daha genç görünüyor.

"Bu, Ariel Takımı'nın raporudur" diye başlıyor sözlerine, "Ben, WonderBoy, Shiv, PPod ve HotWire'den oluşuyor takımımız. Her şeyi birlikte yaptık. Hepimiz, fikirlerimizi ortaya koyduk. Hepiniz yıkıp geçtiniz ortalığı" diye selamlıyor takımını.

"Takımımızın ana karakterinin, oyun bittikten sonra başına neler geleceği üzerine fikir yürütmemiz istendi. Takımımızın ana karakteri Ariel'dir, biliyorsunuz. Tiyatromuza başlarken, Ariel'in uzaydan gelen bir yaratık olduğunu düşündüğümüzü söylemiştik, biliyorum. Ama sonra fikir değiştirdik. Bay Duke'ün söylediği gibi, bu oyun 'insanların fikir değiştirmesi' ile ilgili. Ve Prospero'nun düşüncesini değiştirmesine yardım eden karakter Ariel oluyor, intikam düşüncesinden vazgeçip affetmesini sağlıyor. Çünkü adamların yaptığı bütün kötülüklere rağmen, Prospero onlar için üzüntü duyuyor. Başlarından geçen kötü olaylar ile yeterince cezalandırıldıklarını, acı çektiklerini anlayarak, artık yumuşaması gerektiğini düşünüyor ve bizim de öyle düşünmemizi istiyor."

Felix, salonda gözlerini gezdiriyor. Adamlardan bazıları kafalarını sallıyor, bazıları başparmaklarını havaya kaldırıp onaylıyorlar.

"Çok iyi. Tamam o zaman, Ariel'in uzaydan gelen bir yaratık olmadığına karar verdik. Uzay yaratığı olsaydı, bir uzay gemisi tarafından getirilirdi ve ışıklar içinde yeryüzüne indirilirdi, *Star Trek*'te olduğu gibi. Dolayısıyla, biz başka bir fikir benimsedik."

"Ariel'in, üçboyutlu bir yansıma olması gerektiğini düşündük. Bu kadar hızlı hareket etmesini, birden görünmez olmasını ve kendini parçalara bölmesini ancak bu şekilde açıklayabilirdik, öyle değil mi?" diye soruyor, 8Handz. Gülümsüyor. "Holografik projeksiyonun ne olduğunu bilmeniz lazım elbette. Anlatayım mı?" diye soruyor 8Handz.

"Kısaca, lütfen" diyor Felix.

"Okey. 3-D gibi bir şey bu; ama gözlüklere ihtiyacınız olmuyor. Peki, bu bir projeksiyon ise, bunu kim projekte ediyor? Prospero mu? Yoksa, Prospero'nun kafasından peydahlanan Ariel mi? Olamaz, çünkü keşfettik ki, Prospero 'Unsurlar özgür olsun' deyip Ariel'i özgür bıraktığı zaman Ariel yokluğa karışacak. Sönüp gidecek. Bu, hiç adil bir sonuç olmazdı, Prospero için verdiği tüm harika hizmetlerden sonra...

Bay Duke'ün verdiği notları okuyarak, doğa güçleri üzerinde çalıştık ve Ariel'in hava sistemleri gibi bir holografik projeksiyon olması gerektiğine karar verdik. O bir Hava Perisi, aynı zamanda ateşi ve suyu da yaratabiliyor. Elinden her iş geliyor yani. Meteoroloji kanallarında görürüz; çöllerde toz hortumları ve denizlerde deniz hortumları olur, bulutlar enerji üretir. Ariel de Prospero için yaptığı işlerde böyle bir enerji kullanıyor. Çok enerjiye ihtiyacı var, özellikle şimşekleri yaratmak için.

Dolayısıyla, oyunun sonunda Ariel bir uzay aracına binip gitmiyor, çok çok uzaklardaki bir galaksside çiçeklerin içinde yaşamaya devam etmiyor. Belki çuhaçiçekleri ile birlikte küçük bir tatil yapabilir. Bunu hak etti, değil mi? Ama o dünyada kalmayı sürdürüyor ve iklim değişikliği problemi ile uğ-

raşmaya başlıyor. X-Men'deki 'Fırtına' gibi biraz, ama gözyuvarları beyaz değil, zaten kız da değil. Dünya için iyi işler yapmaktan çok mutlu oluyor, çünkü yardım etmeyi seviyor. Her zaman yardımsever olmuştur, sadece kendisine devamlı ne yapması gerektiğinin söylenmesinden hoşlanmıyor. Kendi projesini yapmak istiyor. Prospero'nun sandığından çok daha fazla ruha ve duygulara sahip Ariel, oyunda da böyle yazıyor zaten.

İyi bir fikir bulduğumuzu düşünüyoruz ve her şey uydu.

İmza: 8 Handz, WonderBoy, PPod ve Shiv."

"Eşsiz bir fikir" diyor Felix. "Çok yaratıcı. Keşke kendim düşünebilseydim." Bu yalan değil, keşke kendi buluşum olsaydı, diye düşünüyor Felix. Shakespeare zamanında iklim değişikliği diye bir şey duyulmamış olsa da zararı yok; Felix adamlarından kendi yorumlarını yapmalarını istemişti, onlar da yaptılar. "İtirazı olan var mı?" diyor. Yok. Bugün ders yılının son günü ve herkes neşeli bir ruh hali içinde. "Tam puan" diyor Felix.

Ariel Takımı gülücükler içinde. 8Handz sırasına dönüyor, arkadaşları sırtını sıvazlıyor. "Şimdi sıra Hain Kardeş Antonio Takımı'nda" diyor Felix, "bakalım Antonio'nun akıbeti ne olacak?"

42. Hain kardeş Antonio Takımı

SnakeEye yaylana yaylana öne çıkıyor, sanki üstünde yakası kaldırılmış bir palto, başında alnına düşürülmüş bir fötr şapka ve koltuğunun altına gizlenmiş bir silah var. Çenesini ileri uzatıyor, kaşlarını düşürüyor, dudağının bir köşesini yukarı kaldırıyor. Hâlâ rolünü mü oynuyor yoksa? Söylemesi zor. Yıllar içinde oynadığı her oyunda SnakeEye kötü karakter olmuştur, alçak ve zalim hatta. Komedinin kenarlarında dolaşmıştır hep, ama hiçbir zaman komik olmamıştır. SnakeEye, sınıfta bulunan herkesin karanlık yüzlü dublörüdür adeta ve bu yönüyle korkutucu olmuştur. Sınıfa bir sessizlik çöküyor.

"Pekâlâ, Antonio Takımı benim, elbette" diye başlıyor sözlerine, "ayrıca Kral Alonso –yani Krampus– ve Sebastian'ı canlandıran Phil the Pill, benim yedeğim olan ve benim rolümü benden daha iyi ezberleyen VaMoose da var. Bu adamlar, Antonio'yu önceden yakından tanıyorlardı ve Napoli'ye giden gemiye bindiklerinde Antonio'nun ileride neler yapabileceğini biliyorlardı. Hepimiz bu bilgileri yazdık ama okuyan bir tek ben oldum sanırım. İmlama yardımcı olduğun için sana teşekkür ederim Phil, ama çok boktan bir el yazın olduğunu da söylemek zorundayım, doktor yazısı gibi. Zor okuyordum notlarını." Sınıftaki gerilim boşalıyor; herkes gülüyor.

"İşte başlıyorum. Hain Kardeş Antonio Takımı'nın raporu budur: Öncelikle, Antonio bu oyundaki en kötü adamdır. Kötü olmayan tek bir şey yapmaz, asla. Daima 'birinci adam' olmak ister. Kralı ve Gonzalo'yu öldürüp, Sebastian'ı kral yap-

ma planı bile, Sebastian için değil, kendisi içindir; çünkü böylece Milano'yu, yani kendisini, Napoli'ye haraç vermekten kurtaracaktır. Haraç dedikleri, vergi gibi bir şeydir. Yani Antonio vergi kaçırmak istiyor ve bunu cinayet işleyerek gerçekleştirmeyi planlıyor.

Ancak, Antonio'nun kurduğu düzen, kısmen Prospero'nun kabahati, çünkü Prospero büyücülük işleriyle uğraşmaktan başka bir şeyle ilgilenmiyor. Bu, arabanızı kilitlemeden bırakmak gibi bir şey, yani suça davet ediyor Antonio'yu. Eh, bu durumda ne beklersiniz? Prospero aptallık etti ve bir bakıma kendi kuyusunu kazdı. Ama Antonio zaten şeytandı, yoksa bu durumdan yararlanmaya kalkmazdı.

Ama Antonio kötülük yaptıkça, daha da kötüleşiyor ve şeytanlaşıyor; *Macbeth*'te olduğu gibi. O oyuna katılanlarınız hatırlar. 'Kan ve intikam' konuşması gibiydi, değil mi? *Kan içinde ilerlerken o kadar açılmışım ki artık dönmek, benim için öbür yana ulaşmak kadar güç. İleri yürümeliyim.* Bazılarımız bu durumu kendi hayatlarından bilirler, değil mi? Evet, bir kere başladığınız zaman, geri dönemezsiniz artık. Korkaklık olur bu. Bitirmek zorundasınızdır." Artık her neyse o, sınıftakiler bilgece kafa sallıyorlar. En azından bazıları.

"Her neyse, ilk başta yaptığı kötülükler sırasında Antonio'ya bir zarar gelmedi, çünkü Prospero bunların farkında yoktu, –pardon, değildi demek istedim, cümle bozukluklarımı affet Anne-Marie– çünkü Prospero'nun kafası, kıçına kadar büyülü tozlara filan gömülmüştü, başını kuma gömen devekuşları gibi, etrafını göremiyordu. Sihirli cinlerini etrafa salıp mezarlardaki ölü ruhları diriltmek gibi saçma sapan işlerle uğraşıyordu. Neden böyle yapıyordu ki? Kendi bedenine, varlığına sahip çıkamıyordu. Bunu kendisi de itiraf ediyordu, başlarda. Antonio gibi davranması ve hiç kimseye güvenmemesi gerekirdi. Hiç kimseye!

İşte Antonio böyle bir adam. Ya seversiniz, ya nefret edersi-

niz, çoğunuz nefret eder sanırım. Kendi planları var hepimizin olduğu gibi. Napoli'ye giden gemiye biniyor ve ne yapıyor?

Hatırlayacağınız gibi, Prospero onu bir bakıma affediyor, bir bakıma diyoruz, çünkü Antonio'nun Kral'ı öldürme planından *bu seferlik* bahsetmeyeceğini söylüyor. *Bu seferlik* hikâye anlatmayacağım, diyor; demek ki ileride büyük ihtimalle anlatacak. Ve o zaman Antonio'nun suyu kaynayacak.

Kral Alonso, Prospero'ya pişman olduğunu söylüyor ama Antonio pişman olduğunu söylemiyor. Çünkü pişman değil. Çok kızgın, yakalandığı için çok öfkeli, çünkü Dük olma şansı elinden alınmış. Ömür boyu hapse çarptırılabilir veya kafası uçurulabilir, vatan hainlerine yaptıkları gibi.

Dolayısıyla, Napoli'ye yolculuk için uygun zamanı bekliyor. Napoli'ye yaklaşmak üzereyken, Sebastian ile birlikte yeni bir suikasta girişiyorlar. Kral Alonso'nun kamarasına girerek onu boğmaya çalışıyorlar. Onları iş üstünde yakalayan Ferdinand ile aralarında kılıç dövüşü oluyor. İki kötü adam dövüşü kazanıyor ve Ferdinand'ı öldürüyorlar, çünkü bire karşı ikiler ve ayrıca hile yapıyorlar.

Sonra Prospero'yu bıçaklıyorlar, çünkü aptal Prospero Ariel'i bırakmış artık, geri zekâlı, dolayısıyla büyü yeteneğini kaybetmiş. Derken korkusundan zaten yarı yarıya ölmüş olan Gonzalo'yu öldürmeye gidiyorlar. Öldürmelerine gerek kalmadan, adam kalp krizinden ölüyor. Sonra Miranda'ya tecavüz ediyorlar; üzgünüm Anne-Marie ama öyle oluyor işte. Kızı daha fazla cezalandırmak için tecavüze Caliban'ı da katıyorlar, bir canavar tarafından ırzına geçiliyor Miranda'nın. Böylece Caliban sonunda isteğine kavuşuyor.

Milano'nun mirasçısı kalmasın diye kızı denize atmaya girişiyorlar ama Caliban bu işten hiç hoşlanmıyor. Miranda'nın yanında kalmasını istiyor ki daha fazla tecavüz edebilsin. Adamları durdurmaya çalışıyor, bunun üzerine Caliban'ı da öldürüyorlar. Stephano ve Trinculo bu işlere hiç katılmıyorlar, çünkü

onlar korkak, ayrıca saraydaki işlerini kaybetmek istemiyorlar. Bu yüzden onları suçlayamazsınız, onlar da herkes gibi.

İşte, bizim raporumuz böyle. Antonio ondan bekleneni yapıyor ve Prospero bunu önceden göremiyor, hiçbir şeyi önceden göremediği gibi. Biliyoruz, bu çoğunuz için güzel bir son olmadı, ama gerçekleri söylemek istedik. Budur, böyle oluyor gerçekte. Antonio kötü bir adam, ondan başka ne beklersiniz? Teşekkürler beyler" diyor Antonio Takımı'nın diğer üyelerine dönerek, "allayıp pullamadan hayatın gerçeklerini olduğu gibi anlatmamıza yardımcı olduğunuz için." Ve her zamanki meydan okuyan kabadayı yürüyüşüyle sırasına geri dönüyor. Sınıfta çıt çıkmıyor.

"Mükemmel" diyor Felix. "Dört dörtlük bir iş yaptınız, her ne kadar tatsız olsa da, vardığınız sonuçlara itiraz edemem." Antonio'ya kimse merhamet duymayacak mı, diye merak ediyor Felix. Duymayacak gibi. Shakespeare de merhamet duymadı; Prospero onu affettikten sonra, Antonio'ya oyunda başka hiçbir söz vermedi.

"İnsafsız olmuş" diyor Anne-Marie.

"Evet, hayat insafsızdır" diyor SnakeEye.

"Sanırım Antonio Takımı tam puanı hak ediyor" diyor Felix sınıfa, "değil mi?"

Kafa sallamalar ve mırıldanmalar oluyor ama sınıftakiler bu hikâyeden hoşlanmadılar; mutlu bir son değil ve günahların affedilmesine yer vermiyor. Ama tüm gayretler göz önüne alındığında, Felix'e hak vermek durumunda kalıyorlar.

"Prospero ve Miranda'yı ne kurtarabilirdi?" diye soruyor Felix, "Ve Caliban'ı?"

PPod elini kaldırıyor. "Denizciler" diyor, "Belki onlar ve Lostromo. O yapabilirdi."

"Belki" diyor Felix. "İhtimal dışı değil."

Sınıf rahatlıyor; bir ümit kapısı açıldı. Onlar ümit kapılarını seviyorlar. Kim sevmez ki?

43. Miranda Takımı

Felix listesine bakıyor. "Şimdi Gonzalo Takımı" diyor. "Bent Pencil?"

Ama Bent Pencil kâğıtlarını toplayıp kalkmaya hazırlanırken, Anne-Marie öne çıkıyor. "Kusura bakmazsanız" diyor, "benim de eklemek istediğim bir şey var. Biliyorum, ben not almıyorum veya sigara, ama bu prodüksiyonun bir parçasıydım. Bu arada sizlerle çalışmak bir zevkti ve bunu söylemeden geçemeyeceğim. Felix? Bay Duke?"

Anne-Marie izin istiyor, ama bu sadece bir formalite. Felix biliyor ki içindekini dökmeden rahat etmeyecek kız. "Tabii ki" diyor, hoşgörülü bir gülümsemeyle.

"Miranda'dan sanki bir bez bebekmiş gibi bahsediyorsunuz. Sanki orada öylece yatıp bacaklarını açmış, koltuğun üzerine pişmiş makarna gibi yayılıp boynuna *beni iğfal edin* diye bir tabela asmış. Ama öyle değil işte.

Her şeyden önce, Miranda güçlü kuvvetli bir kız. Sarayda, vücudunu korselerle sıkıştırıp ayağına camdan terlikler giyerek yaşamadı. O, oğlan çocuğu gibi bir kız; üç yaşından itibaren adada sürekli ağaçlara, kayalara tırmanarak dolaştı. İkinci olarak, Miranda tahminen 12 yaşlarındayken, Caliban ona tecavüze yeltendiğinden beri, babası özsavunmayı öğretti ona, kendisi etrafta olmadığı zaman Caliban tekrar denemeye kalkarsa diye. Gemiye binip Napoli'ye dönme zamanı gelinceye kadar Miranda birçok hızlı dövüş numarası

öğrenmiş bulunuyordu. Hamlaşmış asilzadelerin hiç tahmin edemeyeceği bir şekilde karşı koymasını biliyordu. Güçlü kasları vardı; Ferdinand yorulmasın diye onun yerine ağaç kütüklerini nasıl taşıdığını hatırlasanıza.

Ama dahası var. Prospero, Miranda'yı başka kızlardan oldukça farklı bir şekilde eğittiğini söylemişti, hatırlarsanız. Satranç ve ana rahmi dışında neler öğrettiğini söylememişti Prospero. Ama benim tahminim, biraz büyü de öğretmişti kızına. Miranda ruhları ve cinleri duyabiliyordu, hatta bazılarını görmüşlüğü bile vardı, çünkü Ferdinand'ı ilk gördüğü anda, onu bir ruh veya hayalet zannetmişti. Ve Prospero'nun büyücülük gücüyle neler yapabildiğini, mesela Caliban'ı nasıl hizaya getirdiğini de biliyordu. Babası öğleden sonra uykusuna yattığı zaman Miranda neler yapıyordu zannediyorsunuz? Prospero'nun kitaplarını okuyordu! Babasına bak, kızını al; yetenek zaten vardı, becerileri de öğreniyordu.

Ama dahası da var. Ariel'den de bir şey öğrenmişti Miranda. Hepinizin aptalca bulduğu o şarkı var ya hani? *Ben, arının emdiği yere konarım / Çuhaçiçeğinin göbeğinde yatarım...*[42] "İşte o. Biliyorum salakça geliyor kulağa. Ama Ariel, eline bir fırsat geçse, o çuhaçiçekleri ve arılarla neler yapmak istediğini söylemişti ve Miranda bunu duymuştu. Adadan ayrılmadan önce bulabildiği tüm çuhaçiçeklerini söküp çıkartmış ve yanında gemiye getirmişti. Gemideki kabini tepeleme çuhaçiçekleriyle dolmuştu. Ve Ariel'in arılara bir zaafı olduğunu bildiği için kolundaki sihirli arıyı kullanmıştı." Anne-Marie gömleğinin kollarını sıyırıp kolundaki arı dövmesini gösteriyor. "Miranda, babasının kitaplarından çalıştığı büyüyü kullanarak, bir arı kovanı illüzyonu yaratıyor. Bu, Ariel'i oraya çeken bir tılsım oluyor. Arılar, Ariel için bir bağımlılık, karşı konulamaz bir narkotik madde gibi. Dolayısıyla, hemen Miranda'nın

42. William Shakespeare, a.g.e., s. 93.

yanına geliyor, ona yardım etmek için. Ve esrarlı maddesini çekiyor içine, çuhaçiçekleri ve arı karışımını."

Ne zeki kız, diye düşünüyor Felix. Almış başını gidiyor, ama nereye kadar? "Ama bunlar hayali arılar" diyor Felix. "Bir yanılsama, illüzyon sadece."

"Öyle olsun, ne var yani? Ariel'in umurunda değil ki!" diyor Anne-Marie. "Onun için yanılsama, gerçeğin ta kendisi."

"Bu senin için bir anlam ifade ediyor mu, Ariel?" diye soruyor Felix, 8Handz'e. "Buna katılıyor musun, bu değişik yoruma?"

"Benim aklıma gelmemişti, ama iyi fikir. Neden olmasın? Gayet hoş" diyor 8Handz.

"Miranda'ya yaklaştığı anda, Antonio'nun başına gerçekte bunlar geliyor işte" diye devam ediyor Anne-Marie. Gömleğini, çizmelerini ve jean pantolonunu çıkartıyor; daracık, yeşil dansçı taytı ile kalıyor. Ayak parmaklarının üstünde yaylanıyor, ellerini yere değdiriyor, sonra dikleşiyor, tek ayağının üstünde duruyor, diğer ayağını elleriyle kavrayıp yay pozisyonuna giriyor. Sınıftaki herkes hipnotize olmuş gibi ona bakıyor.

Derken, iki ayağı ile tekrar yere iniyor; ileri doğru uzanıyor. Bir eliyle kulağını tutarak, dinliyormuş gibi yapıyor. "İki cani adam Kral Alonso'nun kamarasına yaklaşıyor. Ariel onları görüyor ve Miranda'yı uyarıyor. Miranda, Ariel'in onları şimşeklerle korumasını istiyor, kendisi oraya varıncaya kadar. Miranda olay yerine ulaşınca, Ferdinand'ın kötü adamlarla dövüştüğünü ama kaybetmek üzere olduğunu görüyor. Hızla atılıyor adamların üstüne. Bir tekmeyle Sebastian'ın bileğini kırıyor." Anne-Marie bu hareketi bizzat gösteriyor. Üç *pirouette*[43] çekiyor. Arkasından hızlı bir *arabesk*[44] yapıyor. Sonra, sağ topuğuyla güçlü bir tekme savuruyor.

43. Tek ayak üstünde dönüş. (ç.n.)

44. Tek ayak üstünde durarak bir kol öne, öbür kol ve bacak arkaya uzanmış duruş. (ç.n.)

Sınıftan çekingen bir alkış geliyor, kendiliğinden öne doğru eğiliyorlar. Felix, şaşıracak bir şey yok, diye düşünüyor, ben de onların yaşında olsaydım, böyle kollardım kendimi. Aslında, Felix de öne doğru eğiliyor farkında bile olmadan.

"Bu Sebastian'ın kılıç tuttuğu el" diyor Anne-Marie, "diğer elinde de bir hançer tutuyor. Antonio'da da hem kılıç, hem hançer var. Ve Caliban, pençelerini çıkartmış olarak onlara katılıyor. Şimdi iki kişiye, üç kişi olarak savaşıyorlar ve Ferdinand kan kaybediyor. Miranda ağır topçuları çağırıyor. Tanrıçanın gücü adına!"

Anne-Marie, salonu baştanbaşa bir *pirouette* ile geçip, büyük kilim çantasına ulaşıyor, kırbacıyla onu açıyor. İçinden Iris, Ceres ve Juno, yünlü giysileriyle çıkıyorlar. Gözbebekleri opak bir beyaza boyanmış. Anne-Marie bu oyuncak tanrıçaları ince deri kayışlarla bağlamış. "Önce Iris saldırıya geçecek" diye bağırıyor. Iris'i başının üstünde bir bıçak gibi çeviriyor. "Bamm! Al bakalım Antonio!" diye bağırıyor. Adamın kılıcını kapıp uçarak uzaklaşıyor. "Şimdi Ceres! Ve şimdi Juno!" Onları hızla tepesinde döndürüyor, 8 işareti çizer gibi. "Yakalayın onları, tanrıçalar, diye bağırıyor. Tanrıçalardan ikisi fırlıyor! Güç Tanrıçası hemen yakalıyor ve bamm! Büzüşmüş üzüm gibi buruşturuyor onları. Bugünlük planınız buraya kadar, beyler!"

"Sıçtıklarını yalayıp yut, Toni-oo!" diye bağırıyor PPod. Diğerleri de alkışlıyor.

"Ama hâlâ Caliban ile başa çıkması gerekiyor" diyor Anne-Marie. "Herif hâlâ saldırıyor, kem gözlerle, ağzından sular akıtarak. Dikkat et, sapık!" Anne-Marie, oyuncak bebek tanrıçalarını tekrar çantasına sokuyor; Felix'in masasının üstüne fırlıyor ve kenarında dengeli bir pozisyon alıyor. Sonra dizlerini büküyor, ellerini başının üstüne kaldırıyor ve 360 derecelik bir ters takla ile yere iniyor. Sonra yatay pozisyona geçerek, bacakları ile makas işareti yapıyor, kavuştu-

ruyor, yuvarlanıyor ve oturuyor. Bütün bu hareketler büyük bir akışkanlık içinde, hızla olup bitiyor. Bu numaralar, Kidd Pivot'taki rolünün tekrarı.

"Caliban'ın balık pullu iki kolu da yerinden çıktı" diye zaferini ilan ediyor Anne-Marie. "Feci canı yanıyor."

Tekrar ayağa fırlıyor, yumruklarını kaldırıyor ve iki avuç dolusu konfetiyi havaya saçıyor. "Maestro" diyor Felix'e. Sonra dönüp izleyicileri selamlıyor. Alkış fırtına gibi patlıyor.

"Miranda ve Tanrıçalar Takımı'ndan teşekkürler" diyor Anne-Marie. Bir reverans yapıyor. Nefes nefese bile kalmamış ama alnı biraz terli. Sırasına dönüp oturuyor, gömleğini tekrar üstüne geçiriyor.

"Eh!" diyor Felix. "Zindelik verici bir yorumdu. Bir kahve molası vermenin zamanı geldi."

44. Gonzalo Takımı

Ellerinde Felix'in ikramı birinci kalite kahve dolu plastik bardaklarıyla toplanıyorlar, Anne-Marie çikolatalı bisküvilerini sunuyor. Herkese yetecek kadar yapmış iyi ki.

"Bunlar nefismiş" diyor Leggs.

"Müthiş pasta pişiriyor, anasını..."

"İçlerinde esrar da olsaydı keşke" diyor 8Handz. Gülüşmeler...

"Tam bir virtüöz performansıydı" diyor Felix, Anne-Marie'ye. "Ama tanrıçaların gerçekten böyle bir gücü var mı? Onlar Ariel'in yarattığı bir gösteriydi sadece."

"Demek ki artık var" diyor Anne-Marie.

* * *

Felix saatine bakıyor. "Tamam, devam edelim artık" diyor, "iki rapor daha alacağız." Plastik bardaklar toplanıyor ve çöpe atılıyor; bisküvilerin hepsi bitmiş. Sırada Bent Pencil var.

"Korkarım, bu bir 'zirveden düşüş' gibi gelecek sizlere şimdi" diye başlıyor Bent Pencil, "Anne-Marie'den sonra yani. Ben onun kadar usta bir dansçı değilim." Kimse itiraz etmiyor, espriye de gülmüyorlar. Yine de cesaretle öne çıkıyor Bent Pencil.

"Bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim. Değerli Gonzalo kişiliğini canlandırmak benim için öğretici oldu; her ne

kadar değerli karakterler çoğu zaman bir teşekkür almasalar bile. Ayrıca, bu hafta bizlere katılım imkânı sağladığınız etkileyici interaktif tiyatro deneyiminde, bana verdiğiniz yenilikçi rol için size teşekkür etmek isterim, Bay Duke. İnanıyorum ki, kendilerini birdenbire olayların akışı içinde bulan saygıdeğer şahsiyetler de bunu çok öğretici bulmuşlardır." Bent Pencil bir an durup kendi esprisine kendi gülüyor.

"Çok haklısın" diyor Leggs, "onlara iyi bir ders verdik!"

Bent Pencil, Leggs'e gülümsüyor. "Bu, Gonzalo Takımı'nın raporudur" diye devam ediyor. "Gonzalo'nun oyunda hiçbir dostu veya müttefiki yok, öldürülmesini önleyen Ariel ve perde arkasından çalışan Prospero dışında. Bununla birlikte, Albay Deth, TimEEz ve Riceball bu raporu derleyip yazmamda bana yardım etme şerefini bahşettiler." Hafif bir dostluk ışıltısı gönderiyor takım arkadaşlarından yana.

"Rapor: Oyun bittikten sonra Gonzalo'nun hayatı. Gonzalo Takımı tarafından sunulmaktadır:

Fırtına oyununun karakterlerini, iyimser kişilikler ve kötümser kişilikler olarak ikiye ayırabiliriz. İyimser karakterler, insan doğasının pozitif yanlarını taşıyan paydaşlar oluyor; kötümser karakterler ise, olumsuz tarafta yer alıyorlar. Dolayısıyla Ariel, Miranda ve Ferdinand iyimser karakterler. Alonso, Antonio ve Sebastian ise kötümser karakterler. Stephano, Trinculo ve Caliban bir ileri, bir geri gidiyorlar: Kendilerine bir fırsat ve şans yaratmak istiyorlar, ama bunu yaparken, başkalarına şiddet veya ölüm/kölelik uygulamaktan geri kalmıyorlar.

Gonzalo, bu çizginin en aşırı ucunda yer olan pozitif/iyimser bir karakter. O kadar pozitif ki, benciller, fırsatçılar ve mevki peşindekiler tarafından işgal edilmiş Kral Alonso'nun sarayında, danışman olarak kendine nasıl bir yer edindiğine şaşırıyoruz. Alonso'nun *bilfiil* ölümden kurtulmuş olması, onun pişmanlığının içten olduğuna dair bir inandırıcılık

katıyor; yani söylediklerine gerçekten inanıyor. Dolayısıyla, Alonso'nun da elinden geldiğince yardım etmesiyle, Ferdinand ve Miranda'nın güvenlik ve mutluluk içinde saraya döneceklerinden emin olabiliriz. Geçmişte Prospero'nun uğradığı acımasız haksızlığı kolaylaştırmak gibi bir rolü olmakla birlikte, Alonso özünde iyi bir insan olmasaydı, Gonzalo'yu sarayda kendine danışman olarak almazdı.

Ama Gonzalo'nun fazla bir gücü yok. Prospero hariç, pozitif karakterlerin –Miranda, Ferdinand, Ariel ve Gonzalo– hiçbiri iktidar pozisyonuna sahip değil; hatta Prospero'nunki bile bildiğimiz türden bir güç değil. Caliban'ın dediği gibi, kitapları olmasaydı, Prospero bir hiç olurdu.

Aşırı iyilik daima zayıflık mı getirir? Bir insan ancak güçten yoksun olduğu zaman mı iyi olabilir? Tabii ki başka türlü bir güç daha vardır, kötülüğe karşı direnen iyiliğin gücü. Bu gücü Shakespeare'in seyircileri iyi anlar. Ancak bu tür bir gücü, *Fırtına*'da pek göremiyoruz. Gonzalo baştan çıkmıyor, hepsi bu. Leziz bir pastaya hayır demek zorunda kalmıyor, çünkü böyle bir pasta hiçbir zaman sunulmuyor kendisine.

Gonzalo Takımı olarak bizler, Gonzalo'nun gelecekteki hayatıyla ilgili şöyle bir yorumda bulunuyoruz:

Farz edelim ki, karamsar arkadaşlarımız yanılıyorlar ve Antonio sonunda kazanmıyor, Prospero denize atılmıyor ve her şey oyunun bitiminde planlandığı gibi gelişiyor. Az önce Anne-Marie'nin performansında büyük bir gayretle sergilediği Miranda ve tanrıça arkadaşlarının keyifli fantezisini de bir kenara bırakalım. Bunu şu an ben ekledim; Gonzalo Takımı olarak Anne-Marie'nin gösterisiyle araya gireceğinden haberimiz yoktu." Bent Pencil, pek de dostane olmayan bir gülümsemeyle, Anne-Marie'ye bakıyor. "Raporumuza geri dönelim. *Fırtına* oyunu, hayatta ikinci bir şans daha olabileceğini söylüyor bize, biz de öyle düşünmeliyiz.

Böylece, Ariel'in Prospero vasıtasıyla sağladığı elverişli

rüzgârlar sayesinde, herkes gemiyle salimen Napoli'ye dönüyor. Ferdinand ile Miranda'nın düğünü kutlanıyor. Prospero herkese veda ederek Milano'ya gidiyor ve dükalığını geri alıyor ve elbette Antonio'yu hapsettiriyor veya başka bir şekilde etkisiz hale getiriyor. Prospero, her üç düşüncesinden birinin kendi ölümü olduğunu söylemişti bizlere. Bu demektir ki geri kalan iki düşüncesi Milano'yu yönetmekle ilgili. Umalım ki ikinci denemesinde bu işi daha iyi yapar.

Napoli kralı Alonso'nun kardeşi Sebastian, krala karşı haince niyetleri Prospero tarafından bilindiği için, sarayında kontrol altında tutuluyor. Prospero bu bilgiyi yazılı olarak Miranda'ya veriyor ki gerektiğinde Sebastian'a karşı kullanabilsin. Gonzalo'ya gelince, yaptığı iyilikler Ferdinand, Miranda ve kuşkusuz Alonso tarafından o kadar şükranla karşılanıyor ki, istediği her şeyi ona veriyorlar.

Biz, Gonzalo Takımı olarak, Gonzalo'nun iyiliğini sınamaya karar verdik: Gonzalo, beraberinde kendisi gibi iyi kalpli bir grup insanla adaya geri dönüyor. Başına kendisinin geçtiği, vatandaşları arasında hiçbir sınıfsal farklılığın, ağır çalışmanın, gayriahlaki cinsel davranışların, savaşların, suçların ve hapishanelerin olmadığı, bir monarşik cumhuriyet kuruyor.

Raporumuz budur. İmza: Bent Pencil, Riceball, TimEEz ve Albay Deth." Işıltılı gözlerle sınıfa bakıyor Bent Pencil.

"Teşekkürler" diyor Felix. "Nasıl gitti peki?"

"Ne nasıl gitti?" diye soruyor Bent Pencil, saf saf.

"Gonzalo'nun ideal cumhuriyeti."

"Gonzalo Takımı bunu sizlerin hayal gücüne bırakıyor" diyor Bent Pencil. "Gonzalo'nun bir büyücü olmadığını söylemekle yetinelim. Ne cinlere hükmedebiliyor, ne de ölüleri diriltebiliyor. Ayrıca bir ordusu da yok. İnsanların iyi niyetine güveniyor. Ama belki Cömert Talih, diğer adıyla Uğurlu Yıldız, ona gülümseyecek. Bu karakter oyunda da var. Uğurlu

Yıldız olmasaydı, Prospero'nun şansı asla dönmezdi. O çok önemli bir karakterdir."

"Doğru söylüyorsun, öyledir" diyor Felix. "Aferin! Gonzalo Takımı'na tam puan. Amcamın bir zamanlar dediği gibi; şanslı olmak, zengin olmaktan iyidir."

"Ben ikisi de değilim" diyor Bent Pencil, mahzun bir ifadeyle. Arkadaşları gülüşüyor. Bu onu memnun ediyor.

"Şimdilik şanslı değilsin belki" diyor Felix, "ama Uğurlu Yıldız'ın neler getireceğini bilemezsin ki. Sırada kim var, sonuncu? Ah evet, Cadı Tohumu Takımı."

45. Cadı Tohumu Takımı

Leggs sınıfın ortasına doğru yürüyor; yüzü kızarmış, çilleri daha da çoğalmış. Bir bacağı önde, ayağını açı yapmış, kalçasını yana eğerek ve diğer bacağını dizden aşağı sallayarak elinden geldiğince hâkim bir pozisyon alıyor. Toplanmış oyuncu ve teknisyen kadrosunu, Caliban usulü çatık kaşlarla gözden geçiriyor. Yavaş yavaş gömleğinin kollarını kıvırıyor.

İyi bir tiyatro numarası, diye düşünüyor Felix, seyircileri bekletmek...

"Cadı Tohumu Takımı'nın raporu burada, efendim" diyor Felix'e. Havası hafif askerce, ama aynı zamanda belli belirsiz alaycı.

"Açık gerçek şu ki" diye başlıyor Leggs, "kimse Cadı Tohumu, yani Caliban'ın Takımı'nda yer almıyor. Sözde dostları ve müttefikleri bile, o iki ayyaş herif bile Caliban'a sadık değiller; onunla alay ediyor, aşağılayıcı isimler takıyorlar. Onun sırtından bir şeyler kazanma peşindeler. Dolayısıyla, oyunun içinde Caliban'ın bir takımı yok. Sahip olduğu tek takım üyesi, başkalarının 'cadı' dediği, ölmüş anası. Ama oğlunu yeterince sevmiş olmalı ki bir kedi yavrusu gibi boğmamış onu doğurduğunda. Temel görevlerini yerine getirmiş ve onun hayatta kalmasını sağlamış. Bu hakkını teslim etmek gerek. Issız adada tek başına bebeğini doğurmuş ve büyütmüş. Birçok kusuru vardı belki, ama oğlu için elinden geleni yapmıştı Sycorax. Sert ve direngen bir kadındı."

Oyunculardan bir kısmı kafa sallıyor: Kusurlu ama direngen olan anneler hatırlanıyor.

"Sonra anne ölüyor ve Caliban kendi başına büyüyor. İlk başlarda Prospero'yu memnuniyetle karşılıyor. Ama sonra Prospero her Allah'ın günü, günde 24 saat onun sırtına biniyor. Ariel de Caliban'a yardım etmiyor; oysa ikisi de bir bakıma köle gibiler. İkisi de işkence tehdidiyle hizada tutuluyorlar. Tek farkları, Ariel Prospero'ya yaranmaya çalışıyor, Caliban ise kafa tutuyor. Sonuçta itilip kakılan ve dayak yiyen hep Caliban oluyor.

Ama benim, bu raporu hazırlamama da yardımcı olan bir takımım olduğunu memnuniyetle söyleyebilirim: Cadı Tohumu destek grubu ve kostüm tasarımcıları, yani PPod, TimEEz, VaMoose ve Red Coyote. Oyundaki numaralarımızı birlikte hazırladık. Hepiniz müthiştiniz beyler, siz olmasaydınız yapamazdım. Gerçekten iyi iş çıkardık ve hayatımda daima harika bir anı olarak kalacak bu." Leggs duraksıyor. Bu önceden çalışılmış bir poz mu, yoksa nefesi mi kesildi? Rol yapmayı fazlasıyla iyi öğretmişim ona belli ki, ben bile ayırt edemiyorum farkı, diye düşünüyor Felix.

"Cadı Tohumu Takımı'nın raporu şöyledir: Oyun bittikten sonra Caliban'a ne oluyor? Oyun bittiğinde Caliban'ın durumu havada kalıyor, tam bilemiyoruz yani. Prospero'ya iyi bir hizmetkâr olacak mı, olmayacak mı?

Okey, birkaç ihtimal düşündük. Birincisi; Caliban adada kalıyor, ondan başka herkes gemiyle gidiyor. Bütün ada ona kalıyor ve Caliban oranın kralı oluyor, hep istediği gibi. Ama kendisinden başka kimse olmayınca, bunun bir anlamı kalmıyor. Başkalarının kralı değilseniz, kral olamazsınız, öyle değil mi?"

Oyuncular kafa sallıyor. Herkes dikkatle dinliyor, zira Caliban'a ne olacağı çok ilgilendiriyor onları.

"Tamam, o zaman birinci ihtimali bir kenara bırakıyo-

ruz. İkinci olasılık; diğerleriyle birlikte Napoli'ye gidiyor. Prospero öldürülmüş ve Miranda tecavüze uğramış, Antonio Takımı'nın anlattığı gibi. Üzgünüm Anne-Marie, ama gerçek hayatta yardıma hazır tanrıçalar olmayacak, bu yüzden böyle olacak. Ancak, Cadı Tohumu Miranda'ya tecavüz etmiyor, sadece Antonio ediyor, çünkü o gerçekten çok kötü. Antonio, tecavüz ettikten sonra Miranda'yı öldürüyor, çünkü Milano Dükü olmak istiyor ve kendine rakip istemiyor. Dolayısıyla Miranda'yı yok etmesi ona göre mantıklı. Caliban buna çok kızıyor ama bir şey yapamıyor, çünkü Stephano ve Trinculo onu geminin ambarında zincire vurmuş.

Napoli'ye vardıkları zaman, Stephano ve Trinculo, Caliban'ı bir maymun gibi gösteriye çıkartıyorlar, aynen söyledikleri gibi. Gelen geçene onun vahşi ormandan getirilmiş bir yabani, yarı-balık bedeninde bir canavar olduğunu ve insanları yediğini söylüyorlar. İnsanlar, kafese kapatılmış bir goril gibi Caliban'ın üstüne bir şeyler fırlatıyorlar, aşağılayıcı isimler takıyorlar, tıpkı Prospero ve Miranda'nın, Stephano ve Trinculo'nun yaptığı gibi. Sopalarla dürterek, karşılığında hırlamasını ve küfretmesini seyrediyor ve gülüyorlar. Onu çöpten çıkmış yiyeceklerle besliyorlar. Bu yüzden, bir süre sonra Caliban birtakım hastalıklar kapıyor, çünkü hiç aşılanmamış, değil mi? Ve bedeninde çıbanlar çıkıyor, ateşi yükseliyor ve bir gün yere yığılıp ölüyor."

Sınıf sessizliğe gömülüyor. Böyle bir son fazlasıyla inandırıcı.

"Ama bu akıbet bize fazla karamsar geldi" diyor Leggs. "Neden oyundaki diğer karakterlere hayatta ikinci bir şans tanınırken Caliban'a da tanınmasın? Neden öyle biri olduğu için, o kadar çok acı çeksin? Yani mesela, siyah veya Kızılderililer gibi, daha doğduğu ilk günden neden feleğin sillesini yesin? Doğmak isteyip istemediğini kimse sormamış ki ona."

Yine kafalar sallanıyor. Leggs izleyicileri tamamen ele ge-

çirmiş durumda. Bakalım nereye varacak, diye düşünüyor Felix. Garip bir yerlere varacak gibi, gözlerinden okunuyor. Bir sürprizle gelmek üzere. "Dolayısıyla şöyle düşündük" diye devam ediyor Leggs. "Prospero'nun söylediği şu cümleyi düşündük: 'Karanlığın piçi şu yaratık, bana ait.'[45] Ne demek istiyordu Prospero? Caliban'ın onun hizmetkârı veya kölesi olduğunu mu? Daha fazla bir şey söylemek istiyor olmalı." Leggs ileri doğru eğiliyor, dinleyicilerle birer birer göz teması kuruyor. "Biz şöyle düşünüyoruz" diyor, "umarız doğrudur. *Prospero'nun, Caliban'ın babası olduğunu* düşünüyoruz."

Mırıldanmalar, hayır anlamında küçük kafa sallamalar. İkna olmadılar. "Dinleyin beni, birlikte ilerleyelim" diyor Leggs. "Caliban'ın annesi Sycorax bir büyücü, değil mi? Kötü bir cadı. Prospero da bir büyücü. Aynı şeyleri yapıyorlar, tılsımlar, büyüler, havayı değiştirmeler vs. Ayrıca Ariel'i de yönetiyorlar, ama bütün bunları Prospero daha iyi yapıyor. Şimdi Prospero bunları yapınca iyi de, Sycorax yapınca kötü diye düşünmemiz isteniyor. Farz edelim, ikisi daha önceden tanışıyor; mesela bir büyücüler kongresinde bir araya geldiler. Aralarında bir şey geçti, bir gecelik bir beraberlik. Prospero, kadını hamile bıraktı, sonra Milano'ya döndü. Sycorax piçini doğurdu, yakalandı ve ıssız bir adaya götürülüp atıldı.

Derken Prospero da ada kıyılarına vurdu. O zamana kadar Sycorax çoktan ölmüş. Ama Prospero, Caliban'ı görür görmez kendi çocuğu olduğunu anlıyor. Ölmüş anneye lanet ediyor, haliyle çocuğa bir şey borçlu olduğunu düşünmüyor. Ama belki adam ederim diye düşünüyor. Çocuğun bazı iyi özellikleri var, ne de olsa yarı yarıya kendi ürünü. İlk başlarda Caliban ile gurur duyuyor, çünkü kendi kendine yeterli bir çocuk o. Adayı çok iyi tanıyor, yemek getiriyor, ceviz topluyor, balık avlıyor vs. Prospero'yu memnun etmeye hep ha-

45. William Shakespeare, a.g.e., s. 82.

zır. Prospero da çocuğu hoş tutuyor, ona konuşmayı ve başka şeyleri öğretiyor.

Ama sonra Caliban Miranda'ya meyletmeye başlıyor. Bu da belki hoş değil, ama doğal. Kızın rızası var mıydı, kim bilir? O dedi, bu dedi; ama en baştan kimin suçuydu bu gelişmeler? Miranda'yı ortalık yere salan, Caliban'ın yakınında bırakan kimdi? Prospero'nun olacakları en baştan öngörmesi, Miranda'yı kapalı tutması gerekirdi, eğer o kadar kıymetliyse. Prospero da suçta payı olduğunu kabul etmeliydi.

Ama Prospero öyle yapmıyor. Caliban'a düşman kesiliyor, hakaretler yağdırmaya, işkenceler yapmaya başlıyor. Caliban'ın iyi taraflarını, mesela müzik yeteneğini, görmezden geliyor. Ama sonlara doğru, Prospero her şeyin başka birinin suçu olmayabileceğini anlamaya başlıyor. Ayrıca, Caliban'daki kötülüğün, aşağı yukarı kendindeki kötülükle aynı olduğunu görüyor. İkisi de kızgın, ikisi de birbirine hakaret ediyor, ikisi de intikam hisleriyle dolu. Birbirlerine göbekten bağlı gibiler. Caliban, Prospero'nun kötü bir yansıması sanki. Babasına bak, oğlunu al. Bu yüzden itiraf ediyor: 'Karanlığın piçi şu yaratık ise bana ait.' Böyle derken bunu kastediyor işte.

Dolayısıyla oyundan sonra, Prospero yaptığı hataları düzeltmeye çalışıyor. Caliban'ı gemiye alıyor. Onu yıkıyor, üstündeki balık kokusunu temizliyor, güzel giysiler diktirip giydiriyor. Garson çocuk gibi bir kılığa sokuyor, tabaktan yemesini öğretiyor. Caliban'dan özür diliyor, her şeye sil baştan başlamaları gerektiğini söylüyor. Bu durum, Caliban'ın sanatçı yönüne hitap ediyor, güzel hayalleri var. Caliban tertemiz, güzel giyinmiş ve terbiye kurallarını öğrenmiş olunca, artık insanların gözüne çirkin görünmüyor. Sadece biraz kaba saba olduğunu düşünüyorlar.

Prospero ona Milano'da bir müzik işi buluyor. Eline geçen fırsatla hemen kendini göstermeye başlıyor Caliban. İnsan-

ların içindeki karanlık duyguları ortaya çıkarmasını iyi biliyor, ama bunu müzik yoluyla yapıyor. Ancak içkiden uzak durması lazım, çünkü içince sapıtıyor. O da gayret gösteriyor ve daima ayık kalıyor.

Derken bakıyoruz ki, Caliban bir yıldız olmuş. Prospero onunla gurur duyuyor. Delikanlı en parlak konserlerde gişe rekorları kırıyor. Bir grubu da var ve sahne adı, CADI TOHUMU VE KARANLIĞIN PİÇLERİ. Dünya çapında üne kavuşuyorlar.

Raporumuz budur. Umarız beğenmişsinizdir" diyor Leggs.

İstisnasız herkes çok beğeniyor. Hep bir ağızdan "Eveet! Haydi, tutamazlar seni!" diye bağrışıyorlar. Alkışlar tempolu el çırpmalara, ayak vurmalara dönüşüyor. "Cadı Tohumu'nu istiyoruz! Cadı Tohumu! Cadı Tohumu!" diye bağırıyorlar.

Felix ayağa kalkıyor. Kontrolden çıkmamaları lazım. "Mükemmeldi Cadı Tohumu Takımı" diyor. "Tam puan! Çok yaratıcı bir yorum getirdiniz. Ve derslerin bitişine çok uygun bir sunum oldu. Haydi, gelsin şimdi oyuncuların partisi! Hazır mıyız?"

46. İşte şenliğimiz

Patates cipsi paketleri ve zencefilli gazoz kutuları dağıtılıyor. Konuşmalar ve kutu tokuşturma sesleriyle birlikte bir kutlama havası doluyor sınıfa. Birazdan hepsi birer birer Felix'in yanına gelip, gırtlaklarını temizleyip, utangaç bir tavırla teşekkürlerini sunacaklar. Bu partilerde hep böyle olur, her seferinde. Bir de, acele acele cips paketlerini açıp sigaraları ceplerine atarlar.

Her pakette eşit sayıda sigara var. Tabii ki ödüllerini alacaklar. O kadar başarılı bir iş çıkardılar ki! Felix gittikten sonra, pazarlık ve değiştokuş hemen başlayacak: Sigara gayriresmi para yerine geçer hapishanede; rüşvet olarak kullanılır, karşılığında başka bir şeyler alınır veya birtakım iltimaslar sağlanır.

"Benim tercih ettiğim marka değil" diyor Bent Pencil. Gülüşüyorlar, herkes Bent Pencil'in sigara içmediğini bilir.

"Eğer bir ucunda bir delik, diğer ucunda ateş varsa, ben onu içerim" diyor Red Coyote.

"Kadınımdan bahsediyorsun" diyor Shiv. Gülüşüyorlar.

"Evet ama, hangisi hangi uçta?" diyor Red Coyote. Daha fazla gülüşüyorlar. "Kusurumuza bakma, Anne-Marie."

"Terbiyenizi takının" diyor Anne-Marie. "Unutmayın, tanrıça gücü var bende."

"Bu arada, bravo Anne-Marie" diyor Felix. "Bu kadarını beklemiyordum doğrusu."

"Büyünün daima beklenmeyen bir anda yapılması gerektiğini söylersin hep" diyor Anne-Marie. "Seni şaşırtmak istedim."

"Ve şaşırttın."

"Sana gerçekten müteşekkiriz" diyor Anne-Marie. "Ben ve Freddie. Yani..."

"Teşekküre hiç gerek yok" diyor Felix, "bir yardımım olduysa, mutlu olurum."

"Bizim de bir sürprizimiz var size" diyor, sallana sallana yanlarına gelen Leggs.

"Öyle mi? Nasıl bir sürpriz?"

"Ekstradan hazırladığımız bir numara. Ben ve Cadı Tohumları, beraberce yaptık. Müzikal gibi bir şey."

"Müzikal mi? Caliban'la ilgili mi?" diye soruyor Anne-Marie.

"Evet, oyun bittikten sonra neler olduğuyla ilgili. Raporu yazarken düşündük ki, Caliban'ın kendine ait bir oyunu neden olmasın?" diyor Leggs.

"Haydi, gösterin" diyor Felix.

"Tamam. Stephano ve Trinculo onu bir kafese koyup, para için sergilemeye başladıkları noktadan aldık. Ama bizim müzikalde Caliban kafesten kurtuluyor. Ve artık köle gibi çalışmayacağını ve kafeste yaşamayacağını söylüyor. O bölümü işledik."

Cadı Tohumları "bum bum bum" diye tempo tutmaya başlıyor. Leggs şarkısını söylüyor:

"Özgürlük, bayram! Bayram, özgürlük! Özgürlük, bayram!
Kafesten kurtuldum, şimdi öfke içindeyim.
Ne balık tutmak için kapan kuracağım artık,
Ne de emir üstüne ateş yakacağım.
Ne tahta temizleyeceğim, ne bulaşık yıkayacağım;
Ne de ayak yalayacağım.
Yolda arkanızdan yürümeyeceğim,

Otobüsün en arkasına geçmeyeceğim.
Siz toprağımızı bize geri vereceksiniz!

Ban-ban, Ca-Caliban,
Efendiye ihtiyacım yok, uşağınız değilim!
Onu al ve bir yerine sok, çaldıklarını geri ver,
Söylüyorum bak, geç oldu, içim öfke doldu,
Gazaba gelmek üzereyim!
Asgari ücretin altında çalışmam!
Kulübede yaşamam, lazımlığa sıçmam!
Beni hapse tıkıp, paraları cebe indiriyorsunuz!
Kafama tekme atıp, karların içine savuruyorsunuz,
Öldü diye terk ediyorsunuz,
Çünkü ben bir hiçim, sizin için.
Ban-ban, Ca-Caliban,
Gözünüzde adam bile değilim, sadece bir hayvan!

Cadı Tohumu siyahtır, Cadı Tohumu esmerdir,
Cadı Tohumu Kızılderili'dir, aldırmaz kaş çatmanıza,
Cadı Tohumu sarı benizlidir, Cadı Tohumu yoksul beyazdır,
Herkes başka bir şey der ona, geceleri dolaşır hep,
İtip kaktınız onu hep, korku saçıyor artık,
Cadı Tohumu o!

Ban-ban, Ca-Caliban,
Efendiye ihtiyacım yok, uşağınız değilim!
Haydi yallah, gidin artık,
Size ihtiyacı yok! Yok yok yok!

"Çok güçlü bir numara olmuş" diyor Felix. "Çok güçlü."

"Güçlüden de öte" diyor Anne-Marie. "Hatta gerçekten... Ama kafesten kurtulduktan sonra ne oluyor?"

"Ona kötü davranan herkesin peşine düşeceğini tahmin

ediyoruz" diyor Leggs. "Rambo gibi birer birer hepsinden intikam alacak. Önce Stephano ve Trinculo ile başlayacak."

"Peki, Prospero?" diye soruyor Felix.

"Ve Miranda?" diyor Anne-Marie.

"Belki onlar müzikalde yer almayacak. Belki de alacak. Herhalde Caliban onları affedecek. Belki de etmeyecek. Belki onları gizlice takip edip sezdirmeden yanlarına yaklaşacak ve birden üstlerine atlayıp, pençeleriyle işlerini bitirecek. Henüz bunun üstünde çalışıyoruz."

Felix'in kafası karışıyor: Caliban oyundan kaçtı. Prospero'dan da kaçtı, bedeninden kurtulan bir gölge gibi kendi kendine gizlice dolaşmaya başladı. Artık onu zapt edecek kimse yok. Prospero'nun canı bağışlanacak mı, yoksa intikam bir gece karanlık pencereden girip gırtlağını kesecek mi? Felix merak ediyor. Yavaşça ensesini yokluyor.

"Belki siz yönetirsiniz bu müzikali, Bay Duke" diyor Leggs. "Bitirdiğimiz zaman. İlk tercihimiz siz olursunuz." Utangaç utangaç gülümsüyor.

"Eğer hâlâ hayatta olursam" diyor Felix. Gülünç bir şekilde hoşuna gidiyor bu teklif. Ama tabii, hiçbir zaman olmayacak bu. Yoksa olur mu? "Mümkün. Bilemeyiz" diye cevap veriyor.

47. Şenliğimiz artık sona erdi

Felix zencefilli gazozunu bitirirken, 8Handz, Leggs ve SnakeEye yanına geliyor.

"Bir şey daha var" diyor SnakeEye, "kurs çalışmaları hakkında."

"Nedir o?" diye soruyor Felix. Neyi unuttu acaba?

"Dokuzuncu hapishane" diyor 8Handz. "Sadece sekiz tane hapishane saydık derste. Hatırlıyor musunuz?"

"Eğer biz bulamazsak, söyleyeceğinize söz vermiştiniz" diyor Leggs.

"Ah, evet" diyor Felix, dağılmış aklını toplamaya çalışarak. "Prospero için sonunda her şey pek de memnuniyet verici olmadı, değil mi? Milano Dükalığı'nı geri alıyor, ama dük olmak onun ilgisini çekmiyor artık. Demek ki Prospero kazanıyor ama aynı zamanda kaybediyor. En önemlisi, sevdiği iki insanı kaybediyor: Miranda'yı ve artık onunla bir çift olan Ferdinand'ı. İkisi birlikte kendisinden uzakta, Napoli'de yaşayacaklar bundan böyle. Arkasına dönüp bakmadan kaçıp giden Ariel'i de kaybediyor. Prospero onu da özleyecek, ama Ariel'de kimseyi özleyecek göz yok, özgür olduğu için çok mutlu. Prospero'nun yanında kalabilecek tek kişi Caliban, bu da büyük bir ödül sayılmaz. Ama Prospero'nun ona neden ihtiyacı olsun ki, nasılsa adayı terk ediyor... Milano'da başka hizmetkârları olacak.

'Karanlığın piçi şu yaratık' dediği Caliban'ı bir çeşit so-

rumluluk duygusuyla yanında götürecek belki: Caliban ona ait, başka kimseye değil. Ama bu sırada Prospero başka bir nedenden ötürü de suçluluk duyuyor."

"Bütün bunları nereden çıkartıyorsunuz? Yani suçluluk duyduğunu filan" diyor Leggs.

"Burda yazıyor" diyor Felix, oyun metninin sayfalarını çevirerek. "Diyor ki, 'İzin vermeyin artık bu ıssız adaya büyünüzle bağlı kalmama.'[46] Prospero büyülerini çözüp sihirli bastonunu kırıp, sihirbazlık kitabını denize atmaya hazırlanıyor, bundan böyle büyücülük yapamayacak. Artık sihir gücünün kontrolü seyircilere geçti, diyor. Eğer oyunu beğenerek alkışlamaz ve başarısını onaylamazlarsa, Prospero ada-da bir mahkûm olarak kalmaya devam edecek.

Sonra diyor ki, Prospero seyircilerin kendisi için dua etmesini istedi. 'Sonum umutsuzluk olacak, duayla avutulmazsam; o ki nerelere ulaşır da affettirir merhametin kendisini ve tüm kusurlarını.'[47] Yani başka bir ifadeyle, ilahi bir af diliyor. Oyun şu satırlarla sona eriyor: 'Kendi günahlarınızın affedilmesini istiyorsanız, öyle azat edin beni hoşgörünüzle.'[48] Çifte anlamı var bu sözlerin."

"Evet, bize dağıttığınız notlarda bunu belirtmiştiniz" diyor Bent Pencil.

"Unutmuşum o bölümü" diyor SnakeEye.

"Hoşgörü, cehennemden bedava çıkış kartıydı bir zamanlar; ama satın alabilirdiniz onu" diyor Felix.

"Hâlâ satın alınıyor" diyor SnakeEye, "para cezası deniyor ona."

"Kefalet deniyor" diyor Leggs. "Ama bedava değil ki."

"Erken şartlı tahliye var bir de. Onun için ödeme yapını-

46. William Shakespeare, a.g.e., s. 105.

47. William Shakespeare, a.g.e., s. 105.

48. William Shakespeare, a.g.e., s. 105.

yorsunuz. Bir şekilde hak etmeniz lazım ama" diyor 8Handz.

"Suçluluk meselesi neydi?" diye soruyor Anne-Marie. "Neydi Prospero'nun yaptığı korkunç şey?"

"Elbette, neydi?" diye karşı bir soru getiriyor Felix, tartışmaya kapı aralamak için, retorik kabilinden. "Cevabını söylemiyor. Oyundaki birçok bilmeceden biri de bu. Ama *Fırtına*, bir oyun yaratan bir adam hakkında bir eser; kendi kafasından, kendi 'hayallerinden' çıkan bir oyun. Dolayısıyla, affedilmek istediği kabahat veya suç, oyunun ta kendisidir."

"Zarif oldu bu açıklama" diyor Anne-Marie.

"Anlamadım bunu" diyor SnakeEye, "bir tiyatro oyunu suç olamaz."

"Günah" diyor Felix, "kanuni bir suç değildir, ahlaki bir yanlışlık veya kusurdur."

"Hâlâ anlamıyorum" diyor SnakeEye.

"Tüm o intikam alma duyguları? Tüm o öfke?" diyor Felix. "Ve başka insanlara acı çektirme isteği?"

"Eh, evet, belki" diyor SnakeEye.

"Tamam, ama dokuzuncu hapishane nerede?" diye soruyor 8Handz.

"Sonsözde" diyor Felix. "Prospero seyircilere demeye getiriyor ki, *Eğer geri dönmeme yardımcı olmazsanız, bu ada-da kalmaya mecbur olacağım*, yani, daima kötü bir büyünün etkisi altında kalacağım. İntikam duygularını tekrar tekrar yaşayacağını, hayatının daima bir cehennem olacağını söylemeye çalışıyor."

"Ben böyle bir korku filmi görmüştüm" diyor 8Handz, "*Çürümüş Domatesler* diye bir filmdi."

"Oyundaki son üç sözcük, 'Azat edin beni' oluyor" diyor Felix. "Eğer özgür değilseniz, 'Özgür kılın beni' diye haykırmazsınız. Prospero, kendi kurduğu oyunun içinde tutsak kalmış gibi. İşte, gördünüz: Dokuzuncu hapishane, oyunun kendisi."

"Okey, bu çok iyiydi" diyor 8Handz. "Şık bir yorumdu."

"Kurnazcaydı" diyor Anne-Marie.

"Tamamen ikna olduğumu söyleyemem" diye itiraz ediyor Bent Pencil.

"Gelecek yıl hangi oyunu yapıyoruz?" diye soruyor Shiv. "Geri geleceksiniz, değil mi, Bay Duke? Programı kurtardığımıza göre?"

"Gelecek sömestr yeni bir oyun olacak, size söz veriyorum" diyor Felix. "Hepimiz bunun için çalıştık."

* * *

"Ağlamaklı hissediyorum kendimi" diyor Anne-Marie, Felix'le birlikte koridordan dışarı kapıya doğru yürürlerken. "Çünkü bitti, *şenlik artık sona erdi*" diyor, *Fırtına*'dan bir alıntı yaparak. Felix'in koluna giriyor. "Ve Allahın belası kadar güzel bir şenlikti!" diyor. Güvenlik kapısı, arkalarından ağır bir "güm" sesiyle kapanıyor.

"Şenlik sona erdi" diyor Felix. "Ama sadece bu şenliğimiz. Senin başka kutlamaların da olacak. Freddie ile nasıl gidiyor?"

"Fena sayılmaz şimdilik" diyor Anne-Marie, her zamanki gibi abartısızca, önemsizmiş gibi yaparak. Felix, kızın profilini inceliyor; kesinlikle bir gülümseme var Anne-Marie'nin yüzünde.

Güvenlik'ten geçiyorlar. Dylan ve Madison'a hoşça kalın diyor Felix. "Dehşetli güzeldi" diyor Dylan, Felix'e hitaben. Sonra Anne-Marie'ye dönüp, "kurabiyeleriniz nefisti" diyor.

"Yakında görüşürüz, Bay Duke" diyor Madison. "Gelecek yıl, aynı vakitlerde?"

Üç kere *Merde* diyor Dylan.

"Görüşmek üzere" diyor Felix.

Park yerinde Felix bir kez daha teşekkür ediyor Anne-Marie'ye. Sonra, öksürüp tıksıran arabasıyla dış kapılardan geçip yokuş aşağı iniyor. Yolun kenarında çamurlu kar par-

çaları birikmiş, aralarından sular sızarak eriyor. Birdenbire ilkbahar göstermiş kendini. Ne kadar zamandır Fletcher Cezaevi'nde yaşıyordu Felix? Çok uzun yıllardır gibi...

Miranda'sı da onunla birlikte Oyuncular Partisi'nden ayrılmış mıydı? Güvenlik'ten geçip, babasıyla birlikte otomobile binmiş miydi? Evet, binmişti; arka koltukta oturuyor, köşeye büzülmüş, gölgelerin arasında bir gölge olarak. O harika insanları, cesur yeni dünyalarında son kez görme şansına ermiş biri olarak, hüzün duyuyor.

"Evet, senin için yeniydi bunlar"[49] diyor kızına.

49. William Shakespeare, a.g.e., s. 97.

Sonsöz:
Azat edin beni

Pazar, 31 Mart 2013

Felix kulübesinde eşyalarını topluyor. Toplanacak fazla bir şey yok ya, birtakım ıvır zıvır. Eskimiş giyeceklerini özenle katlıyor, tekerlekli siyah valizine yerleştiriyor. Resmi takvime göre ilkbahar gelmiş, karlar eriyor, kuşlar cıvıldıyor. Güneş ışığı kapıdan giriyor; iyi ki, çünkü Felix'in elektriği kesilmiş.

Bunu sormak için, ıslak karlara bata çıka çiftlik evine gittiğinde, terk edilmiş olduğunu görüyor. Maude ailesi gitmiş, geride muhtemelen bir tomar ödenmemiş fatura bırakarak. İz bırakmadan tüymüşler. Sanki orada hiç yaşamamış gibi. Sadece Felix'in ihtiyacı olduğu zaman ortaya çıkmış, sonra duman olup, tarlaların ve ağaçların sisleri arasında kaybolmuş gibi. *Ey derelerin, tepelerin, göllerin, koruların cinleri ve perileri* diye mırıldanıyor Felix, *neredesiniz?* Büyük ihtimalle Bert'in kamyonuna binmiş, batının daha bereketli topraklarına doğru yol alıyorlar.

Felix de intikamını almış sonunda. Düşmanlarına acı çektirmiş, bundan haz duymuş. Sonra, Tony'nin dişlerini sıkmasını daha da büyük bir hazla seyrederken, af bağışlamış hepsine. O video filmini sakladığı sürece, Tony kolay kolay karşısına çıkamaz uzunca bir müddet, sahtekâr herif bunu çok istese de. Ama görevinden istifa ettiği için, inandırıcılığını kaybetti zaten. Artık herhangi bir şantaj aracı, bir güç mevkii yok elinde; sözü geçen insanlar arasında değil artık. Olması gerektiği gibi, Tony gitti, Felix geri geldi.

Makeshiweg Festivali Sanat Yönetmenliği işini geri aldı Felix. Eğer isterse, 12 yıl öncede kalmış olan *Fırtına* oyu-

nunu şimdi sahneleyebilir. Ama tuhaf bir şekilde, artık istemiyor. Fletcher Cezaevi Oyuncuları ile yaptığı prodüksiyon, Felix'in gerçek *Fırtına*'sı oldu: ondan daha iyisini asla yapamaz artık. O kadar parlak bir başarı elde ettikten sonra, neden tekrarına girişsin ki?

Sanat yönetmenliği pozisyonuna gelince, bunu kabul etti, ama sadece bir unvan olarak. Bir *éminence grise*[50] olarak, arka planda çalışacak bundan böyle. Sihirbaz değneğini kıracak, büyücülük kitabını denize atacak, çünkü artık daha genç insanların, onun yerini alma zamanı geldi.

Freddie'yi yönetmen yardımcısı olarak işe aldı; yaparak, tecrübe ederek öğrensin diye. Felix bir süre ona yardımcı olacak, ama yakında anahtarları ona teslim etmeye hazırlanıyor bile. Genç adam çok çabuk öğrenen bir tip. Freddie ona müteşekkir ve bu hoş bir duygu, yeterince teşekkür görmemiş bir insan olarak.

Anne-Marie, Freddie'nin Makeshiweg repertuvarına katmak istediği müzikallere "baş koreograf" göreviyle atandı. *Crazy for You* sahneleyecekleri ilk prodüksiyon olacak. Anne-Marie'nin yeteneğini sergileyebileceği birçok dans numarası var içinde. Büyük bir başarı elde edeceğine, ortalığı birbirine katacağına hiç kuşkusu yok Felix'in.

Freddie ve Anne-Marie çok güzel ve uyumlu çalışıyorlar. Sanki birbirleri için yaratılmışlar, buz dansı şampiyonu bir çift gibi. Onları, kostüm çizimlerini dikkatle incelerken, büyük bir ciddiyetle estetik hareketler üzerinde tartışırken, dijital sahne tasarımları için aralarında didişirken seyretmek Felix'in boğazını düğümlüyor adeta. Sanki bir düğündeymiş gibi ve bir yandan geçmişi özlemle hatırlarken, diğer yandan onların gelecekteki mutluluğu ile karışmış duygular içinde. Felix artık kenarda duran bir seyirci, iyi dileklerini sunarak yeni evlilerin ba-

50. Tahtın arkasındaki kudret. (ç.n.)

şına pirinç taneleri atan bir dost. Anne-Marie ve Freddie'nin önündeki yol kolay olmayacak, çünkü tiyatro dünyasında hayat hiçbir zaman kolay değildir. Ama hiç değilse, Felix onlara iyi bir başlangıç sağladı. Yaşamında hiç değilse böyle hayırlı bir sonuç yarattı, bu kısacık hayatta ne kadar sürerse artık.

Hayatta her şey gelip geçici, diye hatırlatıyor kendine. Tüm o ihtişamlı saraylar, tepesi bulutlara eren kuleler. Bunu Felix'ten daha iyi kim bilebilir?

* * *

Sal O'Nally'nin, oğlu Freddie ile ilgili kıyamet kopartacağını düşünmüştü Felix; taptığı, ilk göz ağrısı oğlu elinden alındığı, onu yerleştirmek istediği hukuk ve siyaset dünyasından kopartıldığı ve Anne-Marie denen sırnaşık bir kızla beraber olduğu için, ortalığı birbirine katmasını bekliyordu. Ama hiçbir şey yapmadığı gibi, rahatlamış görünüyordu Sal. Oğlunun geleceği bir düzene girmiş gibiydi, artık mutluydu ve en önemlisi ölmemişti, yaşıyordu. Oğlunu delicesine seven bir baba için çok sevindirici gelişmelerdi bunlar. Ama evladına bu kadar düşkün bir baba bile sonunda onu bırakmak zorundadır. Artık Freddie kendi kaderini kendi belirleyecekti, hepimizin yaptığı gibi.

* * *

Felix, eşyalarını yerleştirmeye ara veriyor ve düşüncelere dalıyor. Dolabındaki giysiler için veya kendisi için *eski püskü* doğru bir sıfat olmaz. Güzel bir saç tıraşı yaptıracak ve daha iyi takma dişler edinecek. Alışverişe çıkacak, yeni giysiler edinecek, çünkü bir gemi yolculuğuna çıkıyor yakında.

Bu yolculuğu Estelle ayarladı. Tanıdığı geniş çevresi içinde tur acentesi yöneticileri de varmış. *Anı yaşa* demişti Estelle, "şansı perçeminden yakalayalım!" "Yaşadığın onca ger-

ginlikten sonra, rahatlatıcı bir ara vermek istemez misin? Bir şezlonga uzanıp güneşin altında gevşemek, tuzlu deniz havasıyla canlanmak istemez misin?"

Hiçbir ödeme yapmayacak bu seyahat için; tek yapacağı, Fletcher Cezaevi'nde gerçekleştirdiği harika tiyatro çalışmaları hakkında birkaç konferans vermek olacak. Uygun görürse, oyunların videolarını da gösterebilir, bu kadar yenilikçi deneyimleri izlemek insanları çok etkiler! Ama aktörlerin durumuyla ilgili gizlilik kuralları bunu yapmasını engelleyecekse, çalışma yöntemlerini anlatmakla yetinebilir. Ve Karayipler bu mevsimde harika olur, diye eklemişti Estelle. Kendisi de bu gemi yolculuğunda olacaktı. Birlikte grup dansları yapar, eğlenceli vakit geçirebilirlerdi!

İlk anda tereddüt etmişti Felix. Kendisinden bile yaşlı insanların şezlonglarda öğleden sonra uykusu çektiği, akşamları grup dansları yaptığı bir tur gemisinde olmak, tam olarak cehenneme düşmek değilse bile, arafta yaşamak gibi gelmişti ona. Ölüme giden yolda geçici bir erteleme gibi. Ama bir daha düşündüğünde, neden olmasın demişti, kaybedecek neyim var? Zaten ölüme doğru gidiyordu, yol üstünde güzel yemekler yemenin ne zararı olurdu?

Sonuçta evet dedi, ama bir koşulla: 8Handz'e erken şartlı tahliye izni çıkmıştı, onu yarı yolda bırakmak vicdanıma sığmıyor diye açıkladı Estelle'e. Bir mahkûmun hapishaneden çıktığı ilk gün, girdiği günden bile korkunç olur diye duymuştu. Bu yüzden 8Handz'in de gemi yolculuğuna gelmesini istiyordu. Felix gemideki sunumlarını yaparken, o da Ariel rolündeki bölümlerini canlandırabilirdi, adam doğuştan aktördü. Ve böyle bir gemi yolculuğunda mevki sahibi bir işadamıyla tanışıp dijital teknoloji konusundaki yeteneklerini gösterme ve bu alanda bir iş edinme fırsatını bile bulabilirdi. Felix için yaptığı onca zorlu işten sonra artık yeni bir başlangıcı hak ediyordu.

Estelle bileziklerini şıkırdatarak Felix'in kolunu sıktı. Ar-

tık birbirlerinin kolunu sıkma aşamasına gelmişlerdi. *Hiç problem değil*, dedi yüzü ışıldayarak, *kolaylıkla ayarlarım*. O da 8Handz'in talihinin açılmasını isterdi ve deniz havasının özgürleştirici etkisine güveniyordu.

* * *

Felix büyücü kostümünü çıkartıp katladı; yanıma alsam mı, yoksa atsam mı, diye bir an düşündü. Ani bir kararla valizine yerleştirdi. Gemideki sunumlarını yaparken renkli ve otantik bir hava katabilirdi. Kostümün bir zamanlar kendisi için taşıdığı anlam gitgide azalıyordu. Yakında sadece bir hatıra olarak kalacaktı, tilki başlı bastonu da öyle. Artık sihirli bir baston değil, sadece ahşap bir değnekti. Kırılmıştı. Denizlerin dibine mi atsaydı acaba? Pek teatral bir gösteri olurdu böyle bir şey yapmak. Ama seyircisi var mıydı artık?

"Elveda kudretli sanatım" dedi. Ve birden fark etti ki, *Fırtına* konusunda 12 yıl boyunca yanılmıştı. Oyunla ilgili takıntısı, Miranda'yı tekrar hayata döndürmek değildi. Hikâyenin sonu başka bir amaç taşıyordu.

Miranda'nın salıncakta gülerken çekilmiş gümüş çerçeveli fotoğrafını eline aldı Felix. Üç yaşında, geçmişin derinliklerinde kaybolmuş. Ama hâlâ orada, birlikte hapsoldukları hücreden babasının ayrılışını seyrediyor. Şimdiden solmaya, varlığını kaybetmeye başlamış, Felix onu zorlukla hissedebiliyor artık. Bir soru soruyor Miranda: Bundan sonraki yolculuğunda ona eşlik etmesini istiyor mu?

Bunca yıl neden zorla tuttu onu yanında? Hangi akla hizmet bağladı onu kendine? Ne kadar bencilce bir şeydi yaptığı! Evet, çok seviyordu Miranda'yı, biricik evladını. Ama artık onun gerçekte ne istediğini anlamıştı ve bunu ona vermesi gerekiyordu.

"Doğaya dön" dedi Felix. Miranda artık özgürdü...

Fırtına'nın öyküsü, Shakespeare

Fırtınalı bir denizde, bir gemi bata çıka yol alıyor. Gemide Napoli Kralı Alonso, kardeşi Sebastian, danışmanı Gonzalo, oğlu Ferdinand, Milano Dükü Antonio, Kâhya Stephano ve saray soytarısı Trinculo var. Şimşekler çakıyor. Gemicilerin ve Lostromo'nun tüm gayretlerine rağmen gemi su alıp batmaya başlıyor. Herkes can derdine düşüyor. Bu sahne genellikle Hava Perisi Ariel tarafından canlandırılır.

Yakındaki bir adanın kıyısında, 15 yaşlarındaki Miranda boğulup ölenler için üzülüyor; ama babası, yani sihirbaz Prospero, kimsenin zarar görmediğini, her şeyin kızının iyiliği ve mutluluğu için olduğunu söylüyor. Fırtına'yı neden yarattığını açıklıyor. Milano'nun gerçek dükü Antonio değil, kendisi, yani Prospero'dur. Büyücülük çalışmalarıyla uğraştığı için Milano'nun gündelik idaresini kardeşi Antonio'ya bırakmıştır. Bu fırsattan yararlanan Antonio, Prospero'nun düşmanı Napoli Kralı Alonso ile işbirliği yapar. Alonso Milano'yu işgal eder. Prospero ve üç yaşındaki kızı Miranda'nın su sızdıran küçük bir tekneye konulup denize bırakılmasını emreder. Baba-kızın yanında birkaç giysi ve saray danışmanı iyi kalpli Gonzalo'nun sağladığı büyücülük kitabından başka bir şey yoktur. Prospero ve Miranda ıssız bir adaya çıkarlar sonunda. Ve 12 yıl boyunca mağara gibi bir "hücre"de yaşarlar.

Derken, uğurlu bir yıldız, yani Kader Tanrıçası, Prospero'nun

düşmanlarını adaya getirir. Prospero bir fırtına illüzyonu yaratarak gemidekilerin adaya sürüklenmesini sağlamıştır. İki amacı vardır: intikam almak ve kızının kısmetini açmak.

Prospero kızını uykuya yatırır, sihirli kostümünü giyer ve yardımcısı Ariel isimli cini yardıma çağırır. Ariel, Sycorax isimli bir cadı tarafından bir çam ağacının kovuğuna hapsedilmiş, sonra Prospero tarafından kurtarılmıştır. Ariel, bu iyiliği karşılığında Prospero'ya hizmet etmektedir. Ama artık özgürlüğüne kavuşmak ister. Prospero onu nankörlükle suçlar, ancak eğer Prospero'nun düşmanlarına karşı yaptığı planda ona yardım ederse özgürlüğünü verecektir. Ariel denizde yarattığı "fırtına"yı anlatır. Batan gemiden kurtulup adanın değişik yerlerine çıkan üç grup adam vardır. Ferdinand tek başınadır, Stephano ile Trinculo ikili olarak, diğerleri de toplu olarak başka bir bölgeye sığınırlar.

Ariel'in ikinci görevi, Prospero'dan başka kimsenin gözüne görünmeyen bir Su Perisi kılığına girip Ferdinand'ı bulmaktır. Ferdinand babasının öldüğünü zanneder. Ariel onu büyülü bir müzikle Miranda'nın olduğu yere yönlendirir.

Prospero kızı Miranda'yı uyandırır ve birlikte Prospero'nun köle gibi kullandığı hizmetkârı, Sycorax'in oğlu, vahşi ve çirkin Caliban'ı aramaya giderler. Caliban, Prospero ve hatta Miranda birbirlerine hakaret dolu kötü sözlerle hitap ederler. Caliban adasını elinden almakla suçlar Prospero'yu. Prospero ise Caliban'ı Miranda'ya tecavüze yeltenmekle suçlar. Caliban, keşke yapsaydım da ada başka Calibanlarla dolsaydı, der. Sonra odun toplamaya gider.

Ariel'in yönlendirmesiyle Miranda'nın yanına gelen Ferdinand ilk bakışta kıza âşık olur, Miranda da ona. İşler çok kolay gelişmesin ve hafife alınmasın diye, çetin bir sınav hazırlar Prospero. Ferdinand'ı savunmasız hale getirir, onun bir sahtekâr ve hain olduğunu ve onu hapsedeceğini söyler. Ferdinand, "eğer günde sadece bir kez Miranda'yı görebilecek

olursam, bütün bunlara katlanabilirim" der.

Ariel diğer gruptaki soyluları, yani Alonso, Sebastian, Gonzalo ve Antonio'yu gözetlemeye gönderilir. Alonso, oğlu Ferdinand'ın boğulduğunu zannettiği için çok mutsuzdur. Gonzalo onu teselli etmek için adanın güzelliklerinden bahseder ve adanın yönetimini eline alsa, orada bir ütopya toplumu kurabileceğini söyler. Antonio ve Sebastian, Gonzalo ile alay ederler. Ariel gelir ve Alonso ile Gonzalo'nun uykuya dalmalarını sağlar. Bunu fırsat bilen Antonio, Sebastian'a bu iki adamı öldürmelerini teklif eder. Böylece Sebastian Napoli kralı olabilecektir. Ancak Ariel, uyuyanları tam zamanında uyandırır ve olup bitenleri anlatmak için Prospero'nun yanına uçar.

Öte yanda, Caliban odun toplarken saray soytarısı Trinculo'yu görür. Onun kötü bir ruh olduğunu, kendisine işkence edeceğini zanneder ve kocaman gocuğunun altına gizlenir. O sırada yine bir fırtına patlak verir ve Trinculo da gocuğun içine girer, altında balık kokan vahşi bir adam olduğunu fark etmeden. Sonra saray kâhyası Stephano çıkagelir. Zilzurna sarhoştur. Caliban ortaya çıkınca ona da içki içirir, Caliban da sarhoş olur ve Stephano'ya tanrı gibi tapınmaya karar verir. Bundan böyle Prospero yerine Stephano'ya hizmetkârlık edecektir. Bunu bir şarkıyla ilan eder.

Diğer tarafta Ferdinand'a odun toplama görevi verilmiştir. Bunu gören Miranda, o yorulmasın diye kendisinin odun toplayacağını söyler. İki genç birbirlerine aşklarını ilan ederler ve evlenmeye söz verirler. Onları görünmeden seyreden Prospero mutlu olur.

Caliban, Stephano ve Trinculo zilzurna sarhoşturlar. Caliban, üçü bir olup Prospero'yu öldürmeyi ve Stephano'yu adanın kralı, Miranda'yı da kraliçesi yapmayı teklif eder. Ariel onları müziğiyle iyice ayartır. Caliban korkacak bir şey olmadığını, adanın daima böyle büyüleyici seslerle dolu olduğunu söyler.

Alonso, Gonzalo, Sebastian ve Antonio, adada dolaşarak Ferdinand'ı ararlarken, birtakım acayip biçimli cinler ve periler bir şölen hazırlarlar. Kimseye görünmeyen Prospero yemeğe oturan grubu seyretmektedir. Derken, şölen sofrası birden yok olur. Bir cadı kılığında ortaya çıkan Ariel, Alonso, Antonio ve Sebastian'ın Prospero'ya yaptıkları kötülükleri yüzlerine vurur ve Ferdinand'ın ölmesinin Alonso için bir ceza olduğunu söyler. Üç suçlu adam, yedikleri yemeğin etkisiyle çıldırırlar. Oğlu Ferdinand'ın öldüğünü zanneden Alonso intihar etmek ister.

Prospero, Ferdinand'ın yanına gelir, bağlarını çözer ve onu müstakbel damadı ilan eder. Ama evlenmeden önce kızına fazla yaklaşmamasını da ihtar eder. Ariel'den başka bir illüzyon yaratmasını ister. Üç sihirli peri genç çifte iyilik dualarını sunarlar.

Gösteri, Caliban'ın Prospero'yu öldürme planının öğrenilmesiyle kesintiye uğrar. Prospero, Ferdinand'a gördüklerinin bir hayal olduğunu, perilerin artık kaybolduğunu, hayatta her şeyin bir rüya gibi gelip geçici olduğunu söyler.

Ariel, Caliban ve iki işbirlikçisini nasıl yoldan çıkardığını anlatır Prospero'ya. Onları tuzağa düşürmek için birtakım gösterişli giysiler sererler ortaya. Stephano ve Trinculo bu giysileri çalmaya giderken, Caliban önce Prospero'yu öldürmelerini ister. Bu sırada bir vahşi köpek sürüsü ortaya çıkarak adamları kaçırır.

Prospero, Ariel'e saray mensuplarını bulup getirmesini emreder. Ariel, adamların ne kadar ıstırap çektiğini, onlara acıdığını söyler. Prospero bu sözlerden etkilenir. Gerçek olmayan bu Hava Perisi bile bu duyguları besleyebiliyorsa, kendisinin de onu örnek alması gerektiğine karar verir. Ariel'e, adamları kapıldıkları delilikten kurtarmasını söyler. Ve sonra büyücülük yapmaktan vazgeçeceğini, sihirli bastonunu kıracağını ve büyü kitabını denize atacağını bildirir.

Ariel asilzadeleri Prospero'nun huzuruna getirir. Prospero, Antonio ile Alonso'nun ve işbirlikçileri Sebastian'ın yaptıkları hainliği yüzlerine vurur, ama onları affedeceğini söyler. Antonio ile Sebastian'ı kenara çekerek, Alonso'yu öldürme planını da bildiğini, ama şimdilik bundan söz etmeyeceğini ekler.

Alonso hâlâ oğlu Ferdinand'ın öldüğünü zannederek yas tutmaktadır. Prospero kendinin de evladını –yani kızını– kaybettiğini söyler, ama arkasından Alonso'yu "hücresine" çağırarak, o sırada satranç oynamakta olan Ferdinand ile Miranda'yı gösterir. Hayret ve şükran duygularıyla dolan Alonso gençlerin evlilik kararını kutlar. Miranda da önünde açılan bu yepyeni dünyayla ve böyle hoş insanlarla tanışmanın şaşkınlığı içindedir. Prospero, bu insanların Miranda için yeni olduğunu, ama kendisinin onları çok iyi tanıdığını söyler.

Bu sırada, Ariel'in bulup getirdiği Lostromo sahneye girer ve geminin salimen limana yanaştığını söyler. Arkasından, sersemlemiş ve perişan bir halde Caliban, Stephano ve Trinculo da ortaya çıkarlar. Hak ettikleri şekilde cezalandırılmış ve nedamet getirmişlerdir. Prospero, "karanlığın piçi" dediği Caliban'ın kendisine ait olduğunu ima eder.

İtalya'ya dönüşün ve yakında gerçekleşecek olan düğünün planları yapılır. Prospero Milano Dükalığı'na yeniden kavuşacaktır. Ferdinand ve Miranda, Napoli'nin kralı ve kraliçesi olacaklardır. Ariel, dönüş yolculuğu boyunca denizlerin sakinliğini sağlayacaktır.

Prospero, oyunu bir 'Sonsöz'le bitirir: Sihirbazlığından ve büyülerinden vazgeçtiğine göre, bu ıssız adada sonsuza dek hapis kalacak, ama seyircileri onu büyülü alkışları ile affederlerse, oradan kurtulup özgürlüğüne kavuşacaktır.

Teşekkür

Bu kitap üzerinde çalışmak büyük bir zevkti benim için, çünkü bu çalışma hem Shakespeare ve onun *Fırtına* adlı oyunu üzerine etraflı bir okuma yapma, hem de cezaevlerindeki edebiyat ve tiyatro çalışmalarının değerini anlama fırsatını sağladı bana.

Şu kitaplar ve filmler özellikle faydalı oldu:

Helen Mirren'ın Prospera karakterini canlandırdığı, Julie Taymor'un yönettiği *The Tempest* (*Fırtına*) filmi.

Roger Allam'ın Prospero karakterini oynadığı, Shakespeare Globe Tiyatrosu'nun sinema versiyonu Globe on Screen'den *The Tempest* oyunu.

Şahsen katılma imkânı bulduğum, Christopher Plummer'ın Prospero'yu canlandırdığı, Stanford Festivali'nin *The Tempest* prodüksiyonu.

*The Shakespeare Insult Generator.**

David Thomson'un yararlı kitabı *Why Acting Matters* [Oyunculuğun Önemi].

Northrop Frye'ın *On Shakespeare* [Shakespeare Üzerine] adlı kitabındaki *Fırtına* oyunu incelemesi.

Oxford World's Classics serisinin mükemmel ve çok kullanışlı *The Tempest* edisyonu; editör: Stephen Orgel.

* Shakespeare oyunlarında geçen, küfür veya hakaret içeren kelime ve deyimler hakkında bilgi veren bir web sitesi. (ç.n.)

Isak Dinesen'in *Anecdotes of Destiny* [Alın Yazısı Üzerine Anekdotlar] adlı kitabındaki "Tempests" ("Fırtınalar") isimli öyküsü.

Andrew Dickson'un, Shakespeare oyunlarının dünya çapında, tarih boyunca yapılan çeşitli icralarını incelediği *Worlds Elswhere* [Başka Yerlerdeki Dünyalar] başlıklı kitabı.

Hapishane edebiyatının uzun bir geleneği vardır. Gerek *Nam-ı Diğer Grace* adlı romanımı yazarken, gerekse bu Cadı Tohumu kitabım üzerinde çalışırken hapishanelerle ilgili çeşitli yayınlar okudum. *Orange is the New Black* [Siyahın Yeni Adı Turuncu] gibi iyi bilinen çağdaş kitapların yanı sıra, bu sefer cezaevlerinde okutulan veya icra edilen edebiyat ve tiyatro eserleriyle özellikle ilgilendim. Stephen Reid'in makaleler derlemesi *A Crowbar in the Buddhist Garden* [Budist Bahçesindeki Demir Parmaklıklar] ve Rene Denfeld'in *Enchanted* [Büyülenmiş] adlı şaşırtıcı romanı bana epeyce fikir veren çalışmalardı. Avi Steinberg'in bir cezaevi kütüphanecisi olarak yaşadıklarını anlattığı *Running the Books* [Kitaplar Arasında] ve Andreas Schroeder'in *Shaking it Rough* [Sert Sarsıntı] adlı kitaplar da öyle. Laura Bate'in anı kitabı *Shakespeare Saved My Life* [Shakespeare Hayatımı Kurtardı] özellikle ilham vericiydi. Bard Üniversitesi'nin yürüttüğü, hapishanelerde yüksekokul düzeyinde eğitim programları hakkında bilgilenmek de benim için faydalı oldu.

Elbette Fletcher Cezaevi benim yarattığım kurgusal bir kurum. Tam Fletcher gibi başka bir hapishane var mıdır, söylemek zor. Ama birçok özelliğinin başka cezaevlerinde de geçerli olduğunu söyleyebiliriz.

Felix Phillips, ismini Ontario, Kanada'daki Stratford Festivali'nin uzun yıllar sanat yönetmenliğini yapan tiyatro adamı, müteveffa Robin Phillips'ten alıyor. Robin Phillips'in büyüleyici çalışmalarını görmek isteyenler için, *Robin and Mark and Richard III* [Robin ve Mark ve Üçüncü Richard]

adlı belgeseli seyretmelerini tavsiye ederim. Kendisinden beklemeyeceğiniz bir aktörün, gözlerinizin önünde nasıl hain Kral Richard'a dönüştüğünü göreceksiniz.

Anne-Marie Greenland, "İşkence Kurbanlarının Himayesi Tıbbi Vakfı"nın açtığı müzayede vasıtasıyla Miranda rolünü üstleniyor.

Ölmüş olan sevdiklerimizle sanki karşımızdaymış gibi konuşmak ve diğer tuhaf deneyimlerle ilgili olarak, John Geiger'ın *The Third Man Factor* [Üçüncü Adam Faktörü] adlı kitabı ilginç bir çalışma.

Uzun zamandan beri bana katlanan ve daima daha fazla yazmam için beni teşvik eden editörlerim Hogarth Yayınevi'nden Becky Hardie ve Knopf Canada Yayınevi'nden Louise Dennys'e, ve Strongfinish.ca.'dan metin editörüm Heather Sangster'a şükranlarımı sunuyorum. 26 yıldan fazla bir süre editörlüğümü yapan ve bu kitabı okuma fırsatını bulamadan, Mart 2016'da vefat eden McClelland'dan Ellen Seligman'a da.

Bu kitabın ilk okuyucuları olan Jess Atwood Gibson'a; Eleanor Cook'a; Xandra Bingley'e; İngiltere'deki ajanlarım Curtis Brown'dan Vivienne Schuster ve Karolina Sutton'a; Kuzey Amerika'daki ajanım Phoebe Larmore'a; Ruth Atwood ve Ralph Siferd'e de teşekkür ediyorum.

Yayın aşamasına gelindiğinde işimi hızlandırmama yardımcı olan, Penguin Random House Yayınevi'nden Louise Court, Ashley Dunn ve Rachel Rokicki'ye de teşekkürlerimi sunuyorum.

Hapishanelerle ilgili ilk araştırmalarımda bana yardımcı olan Devon Jackson'a; asistanım Suzanna Porter'a; Penny Kavanaugh'ya; web sitemin (margaretatwood.ca.) tasarımını yapan V. J. Bauer'a; işlerimi yolunda tutmama yardımcı olan Sheldon Shoib ve Mike Stoyan'a; Michael Bradley, Sarah Cooper ve Jim Wooder'a, Coleen Quinn ve Xiaolan'a, Evelyn

Heskin'e; ve ışıklarımı daima açık tuttukları için Terry Calman and the Shock Doctors'a da teşekkürler. Ve son olarak, eski bir büyücü olan (ama bu kitaptaki büyücü değil) Graeme Gibson'a özellikle teşekkür ediyorum.

William Shakespeare'in ölümünün 400. yılı dolayısıyla başlatılan "Shakespeare Yeniden" serisi kapsamındaki *Cadı Tohumu*, Margaret Atwood'un, sanat-hayat ilişkisi; taklit ve yeniden yaratım; Shakespeare'in ve sanatın çağları aşan yorum gücü üzerine hınzır bir ironiyle kurduğu olağanüstü bir roman.

Shakespeare ayaktakımı arasında!

Shakespeare'in *Fırtına* adlı oyununu sahnelemeye hazırlanan tiyatro yönetmeni Felix'in işi, yardımcısı Tony'nin düzenlediği bir kumpasla elinden alınır. Yıllar sonra Felix, çoktan ölmüş kızı Miranda'nın hayaliyle bir köşeye çekilmişken, beklediği "Fırtına" bir iş ilanıyla gelir. Fletcher Cezaevi'nde mahkûmlar için düzenlenen "Edebiyat Yoluyla Okuryazarlık Kazandırma Programı"na eğitmen olarak başvurur Felix.

Hırsızlardan, yankesicilerden, dolandırıcılardan oluşan cezaevi tiyatrosu, aralarında kumpasçı Tony'nin de bulunduğu bürokratları karşılamaya hazırdır artık. İntikam saati yalnızca Shakespeare'in Prospero'su için değil, tiyatro yönetmeni Felix ve demir parmaklıklar ardındaki ayaktakımı için de gelip çatmıştır. Shakespeare'in soylu dizeleri, ayaktakımının dilinde küstah bir isyana dönüşmüş, mahkûmlar kendi "Fırtına"larını yaratmışlardır.

Çeviren: Canan Sılay

tavsiye edilen satış fiyatı

₺ 29

ISBN 978-605-09-4590-4

Sertifika no: 11940

9 786050 945904

DK DOĞAN KİTAP